

Vliv kolektivního vyjednávání na rozdíly v postavení manuálních a duševních pracovníků na českém trhu práce

Zlín

2021

Studie byla zpracována v rámci projektu Asociace samostatných odborů „Sociální dialog jako nástroj sociální ochrany zaměstnanců a prevence diskriminace na českém trhu práce“, financovaný z příspěvku na činnost dle § 320a písm. a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, na podporu sociálního dialogu.

Autorský tým:

Ing. Ludmila Husaříková

Ing. Markéta Nesrstová

Ing. Jan Šulák, PhD.

Obsah

Seznam obrázků	4
Seznam tabulek.....	8
Úvod	9
1 Manuální a duševní pracovníci na českém trhu práce	10
1.1 Charakteristiky zaměstnanců	10
1.2 Charakteristiky zaměstnavatelů	15
1.3 Úroveň odměňování.....	18
1.4 Pracovní doba	27
2 Rozdíly v ohrožení na trhu práce v mezinárodním srovnání	50
2.1 Pracovní podmínky	50
2.2 Změny v poptávce po dovednostech.....	53
2.3 Odborová angažovanost	59
2.4 Pandemie COVID-19	62
3 Vliv kolektivního vyjednávání na pracovní podmínky manuálních a duševních zaměstnanců v České republice	64
3.1 Pracovní doba	65
3.1.1 Placený čas	65
3.1.2 Dovolená.....	71
3.1.3 Přesčas.....	77
3.2 Odměňování.....	83
3.3 Regresní analýza	89
Závěr	96
Příloha 1 – Datové zdroje a metodika.....	99
Příloha 2 – Tabulky	101

Seznam obrázků

Obrázek 1: Podíl manuálních a duševních zaměstnanců ve mzdové a platové sféře v roce 2020.....	11
Obrázek 2: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví a věku v roce 2020.....	12
Obrázek 3: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle stupně dosaženého vzdělání v roce 2020.....	13
Obrázek 4: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání v roce 2020.....	13
Obrázek 5: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020.....	14
Obrázek 6: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců jiného státního občanství v roce 2020.....	14
Obrázek 7: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020.....	15
Obrázek 8: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle velikosti zaměstnavatele v roce 2020.....	16
Obrázek 9: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle hlavní odvětvové činnosti zaměstnavatele v roce 2020.....	17
Obrázek 10: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví firmy v roce 2020.....	18
Obrázek 11: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců v roce 2020.....	19
Obrázek 12: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví v roce 2020.....	20
Obrázek 13: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle věku v roce 2020.....	20
Obrázek 14: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle vzdělání v roce 2020.....	21
Obrázek 15: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO v roce 2020.....	22
Obrázek 16: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020.....	23
Obrázek 17: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020.....	24
Obrázek 18: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle velikostní kategorie zaměstnavatele v roce 2020.....	25
Obrázek 19: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle odvětví dle sekce klasifikace CZ-NACE v roce 2020.....	26

Obrázek 20: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví zaměstnavatele v roce 2020.....	27
Obrázek 21: Průměrná placená doba, odpracovaná doba, přesčas, absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců v roce 2020.....	28
Obrázek 22: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví a věku v roce 2020.....	29
Obrázek 23: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví a věku v roce 2020.....	30
Obrázek 24: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví a věku v roce 2020.....	32
Obrázek 25: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle vzdělání v roce 2020.....	33
Obrázek 26: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle vzdělání v roce 2020.....	33
Obrázek 27: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle vzdělání v roce 2020.....	34
Obrázek 28: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO v roce 2020.....	35
Obrázek 29: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO v roce 2020.....	36
Obrázek 30: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO v roce 2020.....	37
Obrázek 31: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020.....	38
Obrázek 32: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020.....	39
Obrázek 33: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020.....	40
Obrázek 34: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020.....	41
Obrázek 35: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020.....	41
Obrázek 36: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020.....	42
Obrázek 37: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle velikosti zaměstnavatele v roce 2020.....	43
Obrázek 38: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle velikosti zaměstnavatele v roce 2020.....	44
Obrázek 39: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle velikosti zaměstnavatele v roce 2020.....	45

Obrázek 40: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle odvětví dle sekce klasifikace CZ-NACE v roce 2020.....	46
Obrázek 41: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle odvětví dle sekce klasifikace CZ-NACE v roce 2020.....	46
Obrázek 42: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle odvětví dle sekce klasifikace CZ-NACE v roce 2020.....	47
Obrázek 43: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví podniku v roce 2020.....	48
Obrázek 44: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví podniku v roce 2020.....	49
Obrázek 45: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví podniku v roce 2020.....	49
Obrázek 46: Průměrný počet obvykle odpracovaných hodin za týden dle hlavních tříd zaměstnání klasifikace ISCO-08 ve vybraných zemích EU v roce 2020.....	51
Obrázek 47: Průměrný počet obvykle odpracovaných hodin za týden dle hlavních tříd zaměstnání klasifikace ISCO-08 ve vybraných zemích EU v roce 2020.....	52
Obrázek 48: Rozdíly v průměrných měsíčních výdělcích zaměstnanců podle typu vykonávané profese ve vybraných zemích EU v roce 2020.....	53
Obrázek 49: Procentní změna celkové zaměstnanosti v průmyslu ve vybraných zemích OECD v letech 1995 až 2015.....	54
Obrázek 50: Změna procentního bodu podílu na celkové zaměstnanosti v letech 1995 až 2015.....	56
Obrázek 51: Podíl překvalifikovaných zaměstnanců ve vykonávaném zaměstnání v zemích EU s dostupnými údaji v letech 2003 a 2013.....	57
Obrázek 52: Podíl podkvalifikovaných zaměstnanců ve vykonávaném zaměstnání v zemích EU s dostupnými údaji v letech 2003 a 2013.....	58
Obrázek 53: Odborová angažovanost podle skupin zaměstnanců v zemích OECD v roce 2013.....	61
Obrázek 54: Změna míry nezaměstnanosti v procentním bodu od února do května 2020 nebo podle dostupnosti dat jednotlivých států.....	63
Obrázek 55: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle existence kolektivní smlouvy v roce 2020.....	65
Obrázek 56: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví v roce 2020.....	66
Obrázek 57: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a věku v roce 2020.....	67
Obrázek 58: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a stupně dosaženého vzdělání v roce 2020.....	68
Obrázek 59: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a státního občanství v roce 2020.....	69

<i>Obrázek 60: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a sféry v roce 2020</i>	70
<i>Obrázek 61: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a velikosti podniku v roce 2020</i>	70
<i>Obrázek 62: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku v roce 2020</i>	71
<i>Obrázek 63: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví v roce 2020</i>	72
<i>Obrázek 64: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a věku v roce 2020</i>	73
<i>Obrázek 65: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a stupně dosaženého vzdělání v roce 2020</i>	74
<i>Obrázek 66: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a státního občanství v roce 2020</i>	75
<i>Obrázek 67: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a sféry v roce 2020</i>	75
<i>Obrázek 68: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a velikosti podniku v roce 2020</i>	76
<i>Obrázek 69: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku v roce 2020</i>	77
<i>Obrázek 70: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví v roce 2020</i>	78
<i>Obrázek 71: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a věku v roce 2020</i>	79
<i>Obrázek 72: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a stupně dosaženého vzdělání v roce 2020</i>	80
<i>Obrázek 73: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a státního občanství v roce 2020</i>	81
<i>Obrázek 74: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a sféry v roce 2020</i>	81
<i>Obrázek 75: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a velikosti podniku v roce 2020</i>	82
<i>Obrázek 76: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku v roce 2020</i>	83
<i>Obrázek 77: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví v roce 2020</i>	84
<i>Obrázek 78: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a věku v roce 2020</i>	85
<i>Obrázek 79: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a stupně dosaženého vzdělání v roce 2020</i>	86

Obrázek 80: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a státního občanství v roce 2020.....	87
Obrázek 81: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a sféry v roce 2020	87
Obrázek 82: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a velikosti podniku v roce 2020.....	88
Obrázek 83: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku v roce 2020.....	89
Obrázek 84: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2020	92
Obrázek 85: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2020.....	93
Obrázek 86: Závislost placené doby manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2020	94
Obrázek 87: Závislost placené doby duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2020.....	95

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vliv existence kolektivní smlouvy na výši mzdy manuálních a duševních pracovníků v letech 2016–2020 podle výsledků regresního modelu.....	90
Tabulka 2: Vliv existence kolektivní smlouvy na výši placené doby manuálních a duševních pracovníků v letech 2016–2020 podle výsledků regresního modelu.....	91

Úvod

Manuální a duševní pracovníci jsou specifickými skupinami na trhu práce. Na každou z těchto skupin jsou kladeny různé nároky nejen z hlediska kvalifikační náročnosti, ale také z hlediska fyzické či psychické náročnosti práce. **Změny na trhu práce** související se 4. průmyslovou revolucí se projevují jinak u manuálních a jinak u duševních pracovníků. V této souvislosti tak mohou mít na tyto skupiny zaměstnanců **rozdílný vliv** také výsledky kolektivního vyjednávání.

Sociální dialog v současné době čelí výzvám, které změny na trzích práce přinášejí a rostou **význam existence odborů**, které jednoznačně přispívají ke zlepšování pracovních podmínek zaměstnanců a zmírňují dopady změn na trhu práce na ohrožené skupiny.

Cílem studie je zhodnotit **vliv kolektivního vyjednávání** na postavení **manuálních a duševních pracovníků** na českém trhu práce. V rámci studie bude tato problematika také zasazena do mezinárodního kontextu.

Struktura studie bude následující:

V první kapitole budou popsány rozdíly v postavení manuálních a duševních zaměstnanců na trhu práce v České republice z hlediska jejich socioekonomických charakteristik, charakteristik zaměstnavatelů, rozdílů v pracovní době nebo v odměňování.

Druhá kapitola se bude věnovat rozdílům v ohrožení na trhu práce v mezinárodním kontextu. Bude zkoumán vliv aktuálních trendů na trhu práce na pracovní podmínky jednotlivých skupin zaměstnanců či odvětví. Kapitola se bude zaměřovat zejména na rozdíly v odpracované době, výdělcích a v poptávce po dovednostech, které ovlivňují postavení manuálních a duševních pracovníků na trzích práce. Dále také bude charakterizován vliv odborové angažovanosti na pracovní podmínky zaměstnanců a v neposlední řadě také dopady koronavirové krize na zaměstnanost v mezinárodním srovnání.

Třetí kapitola bude zaměřena na zkoumání vlivu kolektivního vyjednávání na pracovní podmínky manuálních a duševních zaměstnanců v České republice. Pozornost bude věnována rozdílům v odpracované době, dovolené, přesčasům i rozdílům ve výdělcích manuálních a duševních pracovníků. Přičemž tyto ukazatele budou srovnávány mezi pracovníky, v jejichž podniku existuje kolektivní smlouva, a zaměstnanci bez ochrany kolektivní smlouvy, aby mohl být identifikován vliv kolektivního vyjednávání na sledované skupiny zaměstnanců. Všechny tyto indikátory budou rovněž analyzovány podle různých charakteristik manuálních a duševních pracovníků (např. podle pohlaví, vzdělání nebo velikosti zaměstnavatele).

V **závěru** budou shrnuty hlavní poznatky studie.

1 Manuální a duševní pracovníci na českém trhu práce

Současné trendy na trzích práce nejen v České republice způsobují změny v charakteru práce mnoha zaměstnanců. V poslední době je pozornost věnována zejména změnám, které se týkají **digitalizace, robotizace a automatizace**. Tyto trendy dopadají na jednotlivé skupiny zaměstnanců rozdílně a může se tak prohlubovat polarizace práce. **Velké rozdíly** v povaze práce lze jednoznačně pozorovat mezi **manuálními a duševními pracovníky**. Jedná se ze své podstaty o velmi rozdílné typy profesí (rozdílná forma práce, kvalifikační požadavky, fyzická nebo psychická náročnost apod.). Odlišná povaha manuálních a duševních profesí se projevuje v odlišné struktuře pracovní doby i v odměňování. Každá z těchto skupin zaměstnanců čelí jiným problémům, které pramení právě ze zmiňovaného odlišného charakteru práce.

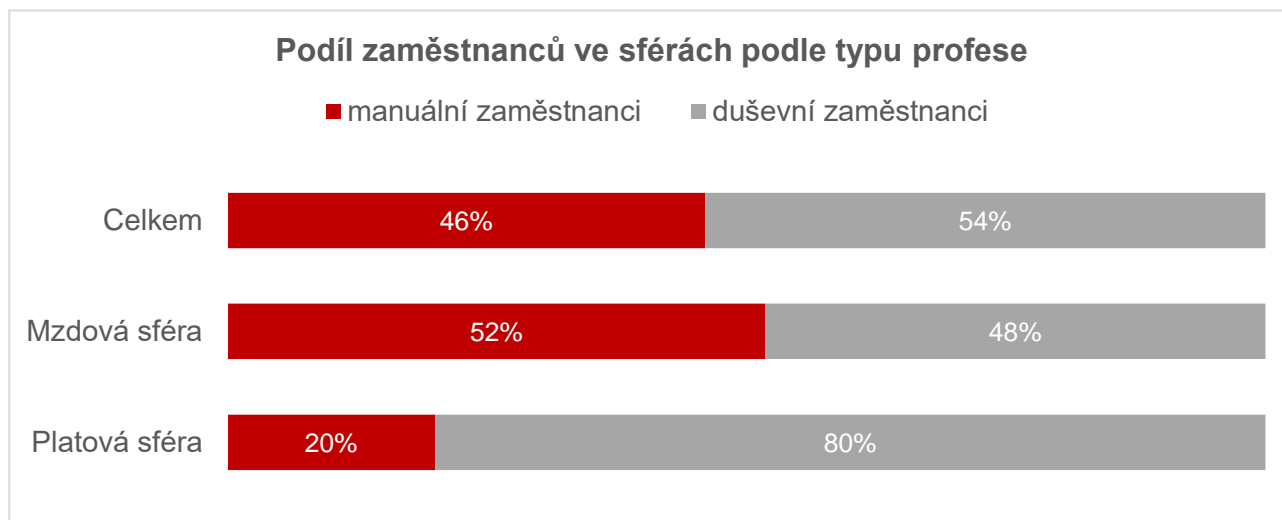
K identifikaci hlavních problémů rezonujících mezi skupinami zaměstnanců je nutné brát v úvahu rozdíly a postavení manuálních a nemanuálních zaměstnanců na trhu práce. Z těchto důvodů se tato první kapitola věnuje **srovnávání charakteristik** manuálních a duševních pracovníků a postavení na trhu práce z hlediska jejich struktury, odpracované doby či úrovně odměňování.

1.1 Charakteristiky zaměstnanců

Rozložení manuálních a duševních pracovníků na českém trhu práce shrnuje Obrázek 1. Celkově pozorujeme o něco **více duševních zaměstnanců** (54 %) než manuálních (46 %). Rozložení z hlediska sféry je ale velmi odlišné. Zatímco **ve mzdové sféře** pracuje pouze o málo **více manuálních** (52 %) než duševních (48 %) zaměstnanců, ve **sféře platové** tvoří 80 % zaměstnanci s **duševním** charakterem práce.

Podrobnější struktura manuálních a duševních pracovníků podle pohlaví, věku, vzdělání, státního občanství nebo zaměstnání se věnují další obrázky.

Obrázek 1: Podíl manuálních a duševních zaměstnanců ve mzdové a platové sféře v roce 2020

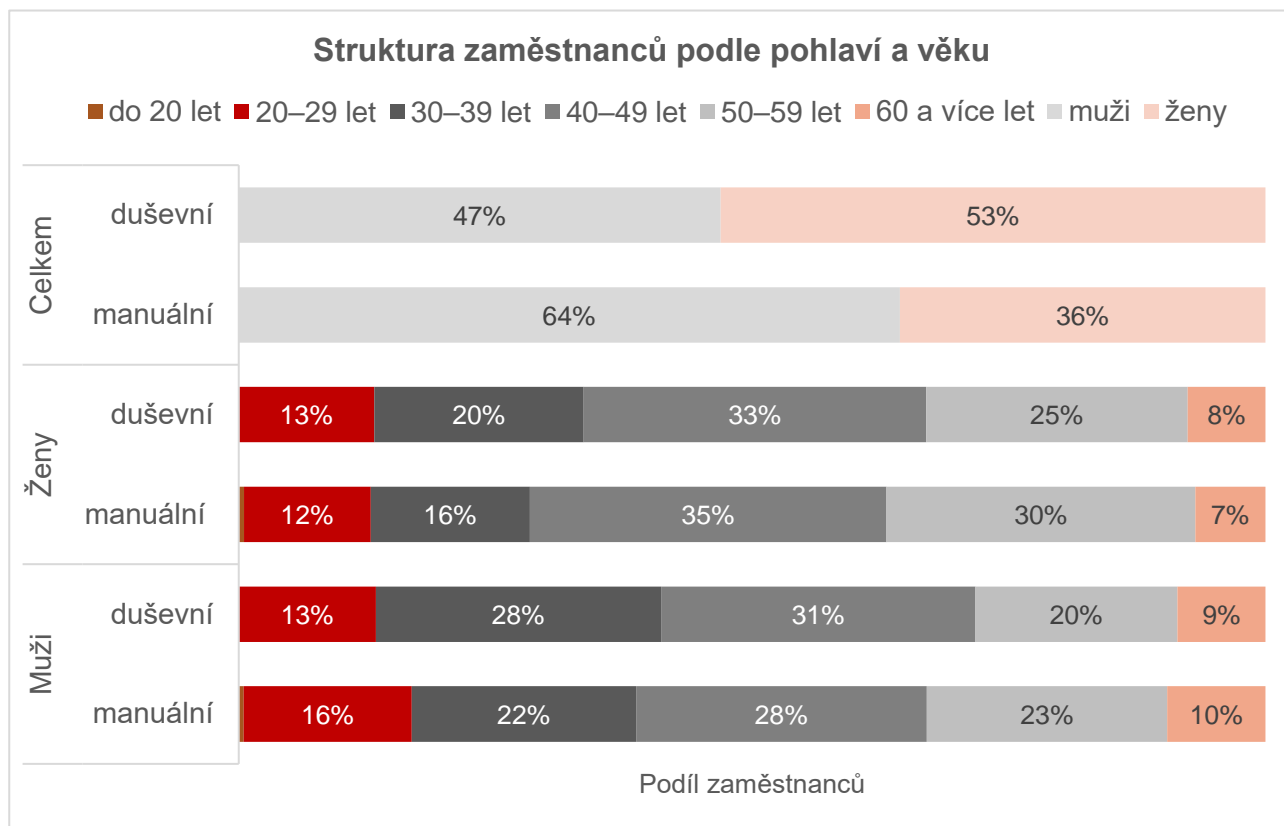
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 2 ukazuje, že u **manuálních profesí** je **více mužů** (64 %) než žen (38 %), kdežto na **duševních** pozicích pracuje o něco **více žen** (53 %) než mužů (47 %).

Z hlediska věkové struktury žen, pozorujeme, že u manuálních i duševních zaměstnání je nejzastoupenější věkovou kategorií kategorie 40–49 let (33 % z duševních a 35 % z manuálních pracovníků). Nejméně zastoupenou věkovou kategorií je obecně kategorie do 20 let (do 1 % u manuálních i duševních) a kategorie 60 a více let (8 % duševních a 7 % manuálních pracovníků). Rozdíly ve struktuře lze zaznamenat zejména ve věkové **kategorii 50–59 let**. U **duševních** zaměstnankyň patří do této věkové skupiny **čtvrtina zaměstnankyň**, kdežto u **manuálních** pracovníků je v této věkové kategorii **30 %** zaměstnankyň. Vyšší zastoupení u duševních pracovníků ve srovnání s manuálními pozorujeme v kategorii 30–39 let (20 % duševních a 16 % manuálních).

U mužů je rovněž nejzastoupenější věkovou kategorií 40–49 let (31 % duševních a 28 % manuálních pracovníků). Nejméně zastoupeni jsou také muži v kategorii do 20 let (do 1 % u manuálních i duševních) a v kategorii nad 60 let (9 % manuálních a 10 % duševních). Největší rozdíl ve struktuře manuálních a duševních pracovníků je u mužů v kategorii **30–39 let**, kde pracuje **28 % manuálních** a **22 % duševních** pracovníků.

Obrázek 2: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví a věku v roce 2020

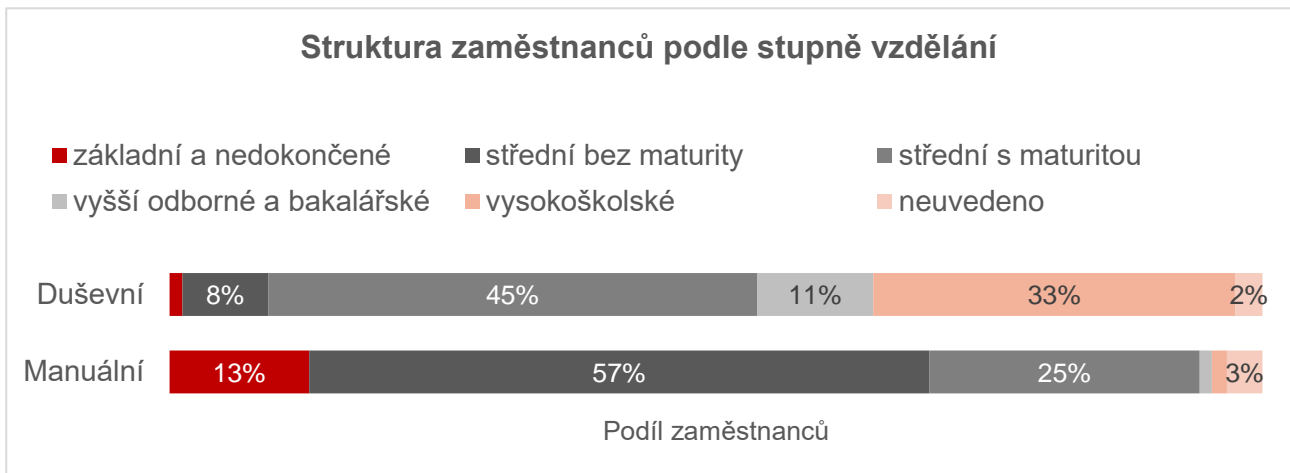

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obecně platí, že zaměstnání s nemanuálním charakterem práce vyžadují vyšší stupeň dosaženého vzdělání, což potvrzuje Obrázek 3. Nejzastoupenější vzdělanostní skupinou jsou u **duševních profesí** zaměstnanci se **středoškolským vzděláním s maturitou (45 %)**. Druhou nejpočetnější skupinou jsou zaměstnanci s **vysokoškolským vzděláním (33 %)**. U **manuálních profesí** lze říct, že více než polovinu (**57 %**) tvoří zaměstnanci se **středním vzděláním bez maturity**. Ve srovnání s duševními profesemi je zde i vyšší zastoupení zaměstnanců se základním a nedokončeným vzděláním (13 % u manuálních a 1 % u duševních profesí). Čtvrtinu manuálních zaměstnanců pak tvoří středoškoláci s maturitou.

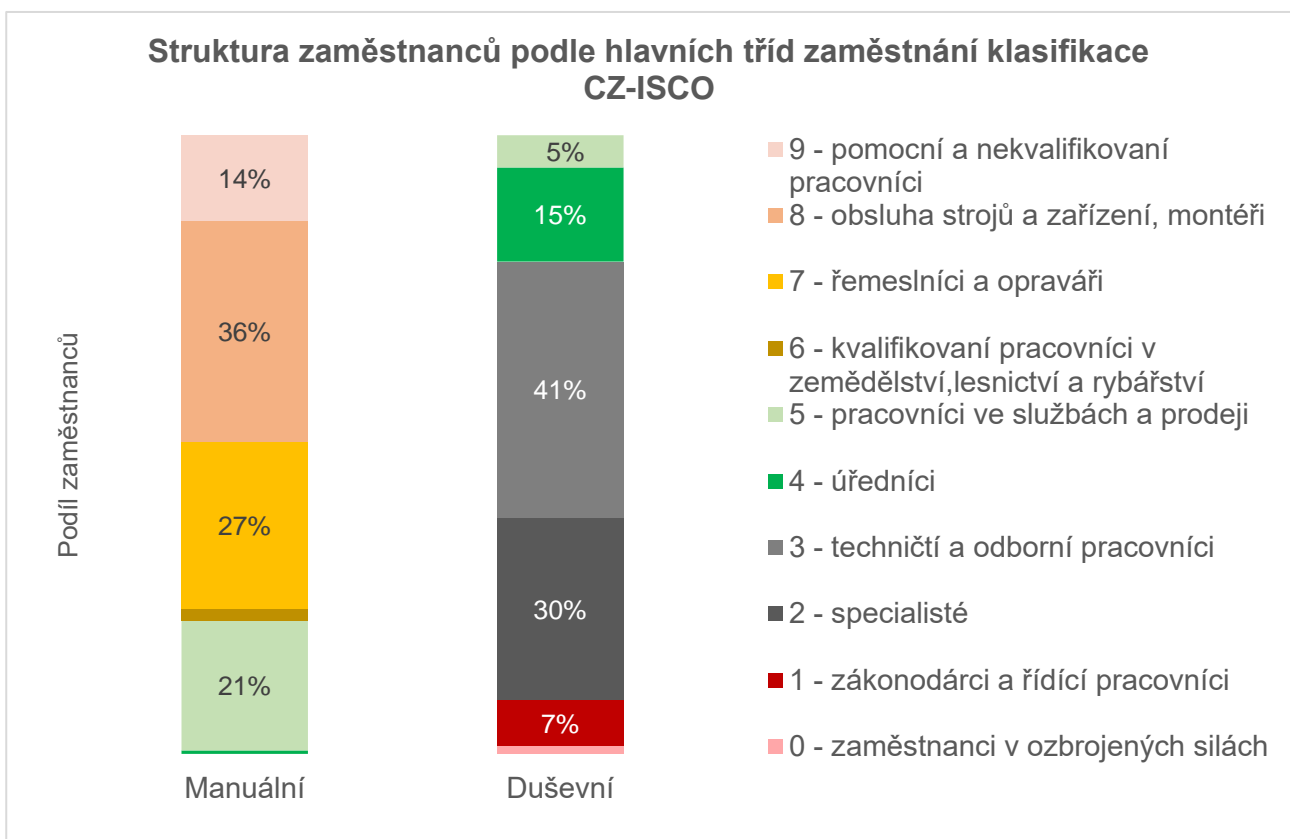
Pro **manuální profese** jsou typická zaměstnání v oblasti **obsluhy strojů a zařízení a montéři** (hlavní třída 8 dle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO), což ukazuje Obrázek 4. Tato zaměstnání tvoří **36 %** manuálních profesí. Druhou nejzastoupenější skupinou zaměstnání jsou **řemeslníci a opraváři** (7. hlavní třída), které vykonává **27 %** manuálních zaměstnanců. Typickou skupinou profesí pro **duševní** zaměstnance jsou pak **techničtí a odborní pracovníci** (3. hlavní třída), kam patří **41 %** duševních zaměstnanců. Na druhém místě jsou **specialisté** (2. hlavní třída). Do této skupiny patří **30 %** duševních zaměstnanců.

Obrázek 3: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle stupně dosaženého vzdělání v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

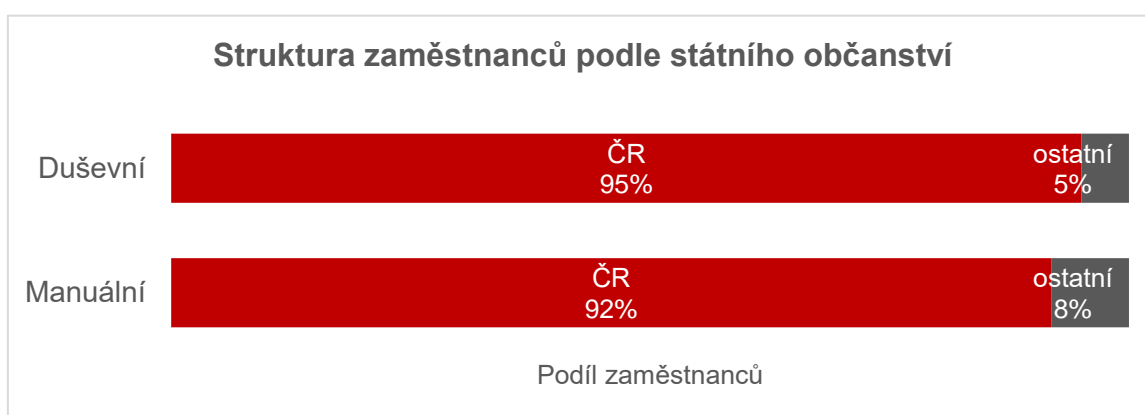
Obrázek 4: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

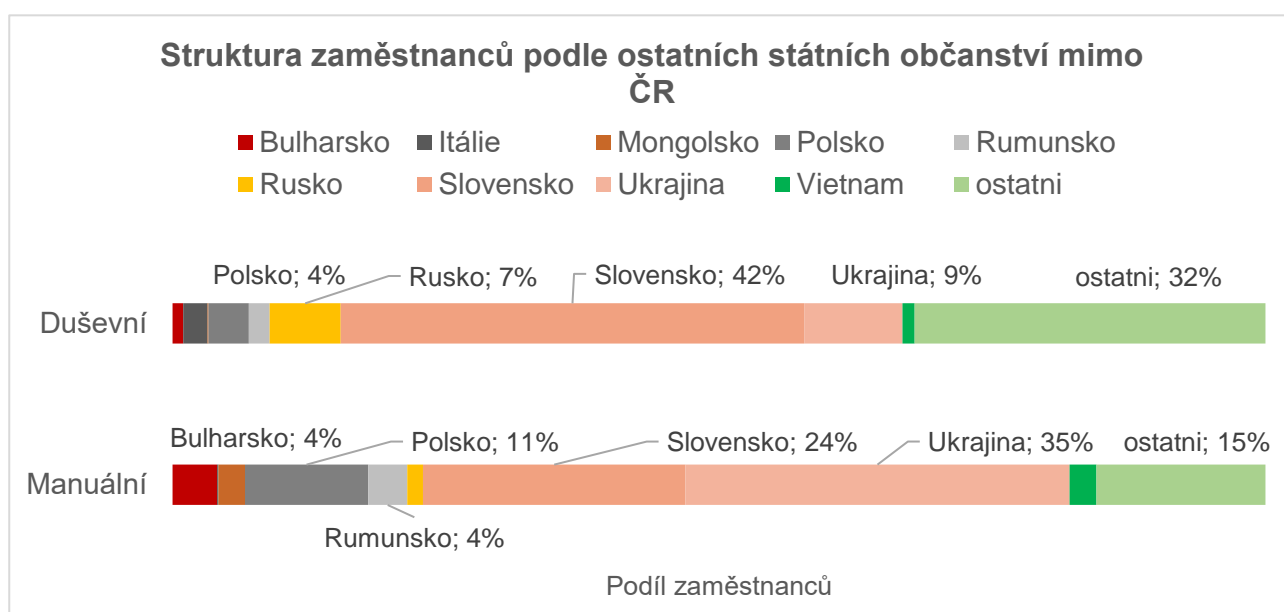
Na českém trhu práce tvoří významnou skupinu zaměstnanců pracovníci s **jiným státním občanstvím** mimo ČR. **Vyšší podíl** zahraničních pracovníků pozorujeme spíše u **manuálních profesí** (8 % u manuálních a 5 % u duševních), viz Obrázek 5. Konkrétní **nejzastoupenější** státní občanství ukazuje Obrázek 6. U **duševních** profesí se nejčastěji jedná o **Slováky** (42 %), **Ukrajince** (9 %) a **Rusy** (7 %). U **manuálních** profesí tvoří největší skupinu **Ukrajinci** (35 %), pak **Slováci** (24 %) a následují **Poláci** (11 %).

Obrázek 5: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 6: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců jiného státního občanství v roce 2020

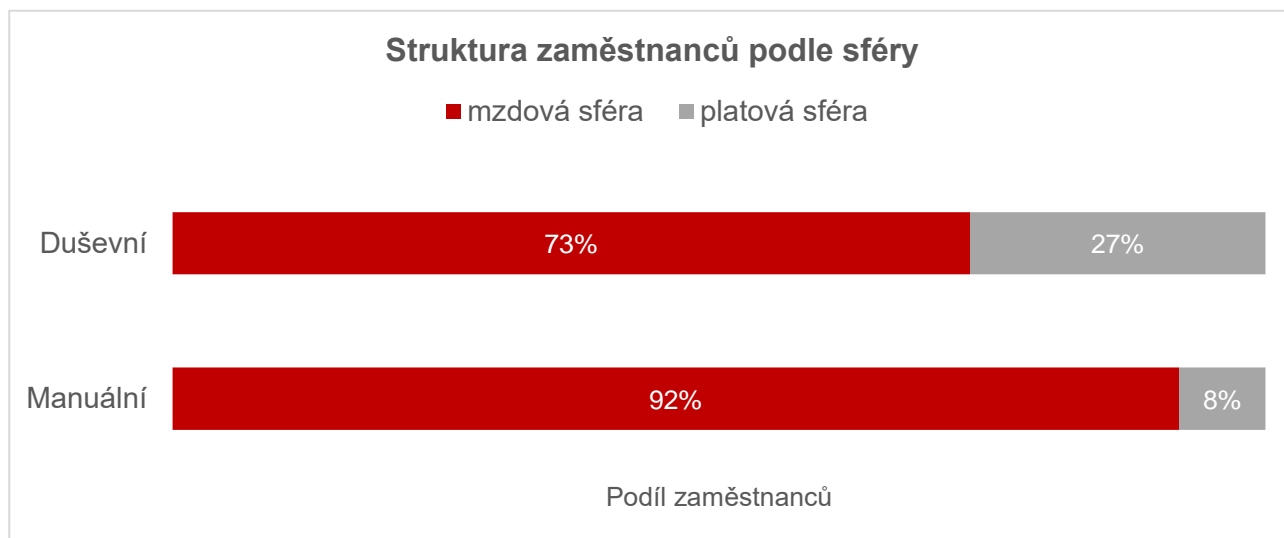
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

1.2 Charakteristiky zaměstnavatelů

Rozdílnost manuálních a duševních typů profesí se projevuje také v rozdílných charakteristikách zaměstnavatelů, u kterých tito zaměstnanci práci vykonávají. Tato podkapitola shrnuje strukturu manuálních a duševních pracovníků podle velikosti zaměstnavatele, sféry, odvětví a vlastnictví podniku.

Obrázek 7 znázorňuje strukturu zaměstnanců podle **sféry**. Na začátku kapitoly již bylo řečeno, že **platová** sféra je pro duševní profese typická, ale více zaměstnanců na trhu práce je zaměstnáno ve mzdové sféře. Ze všech **duševních** profesí tvoří **27 %** zaměstnanci pracující ve sféře platové. Ostatní duševní zaměstnanci, tedy až **73 %**, pracují ve mzdové sféře. U **manuálních profesí** se jedná o **8 %** zaměstnanců v platové sféře a až **92 %** ve mzdové sféře. Z této skutečnosti vyplývá, že většina zaměstnanců manuálních i duševních pracuje ve sféře mzdové.

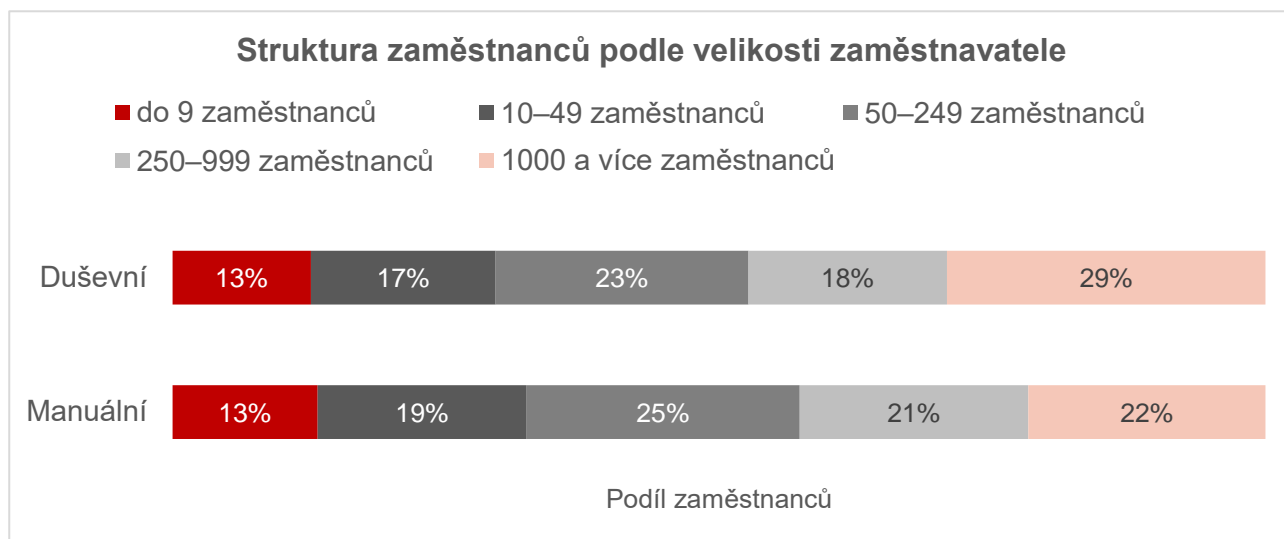
Obrázek 7: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Strukturu z hlediska **velikostní kategorie** zaměstnavatele zachycuje Obrázek 8. Obecně platí, že nejvyšší podíl zaměstnanců pracuje u zaměstnavatelů o velikostní kategorii **1 000 a více zaměstnanců**. V této kategorii je také nejvyšší rozdíl mezi strukturou manuálních a duševních pracovníků. Typicky zde pracuje **více duševních** pracovníků než manuálních (29 % duševních a 22 % manuálních zaměstnanců).

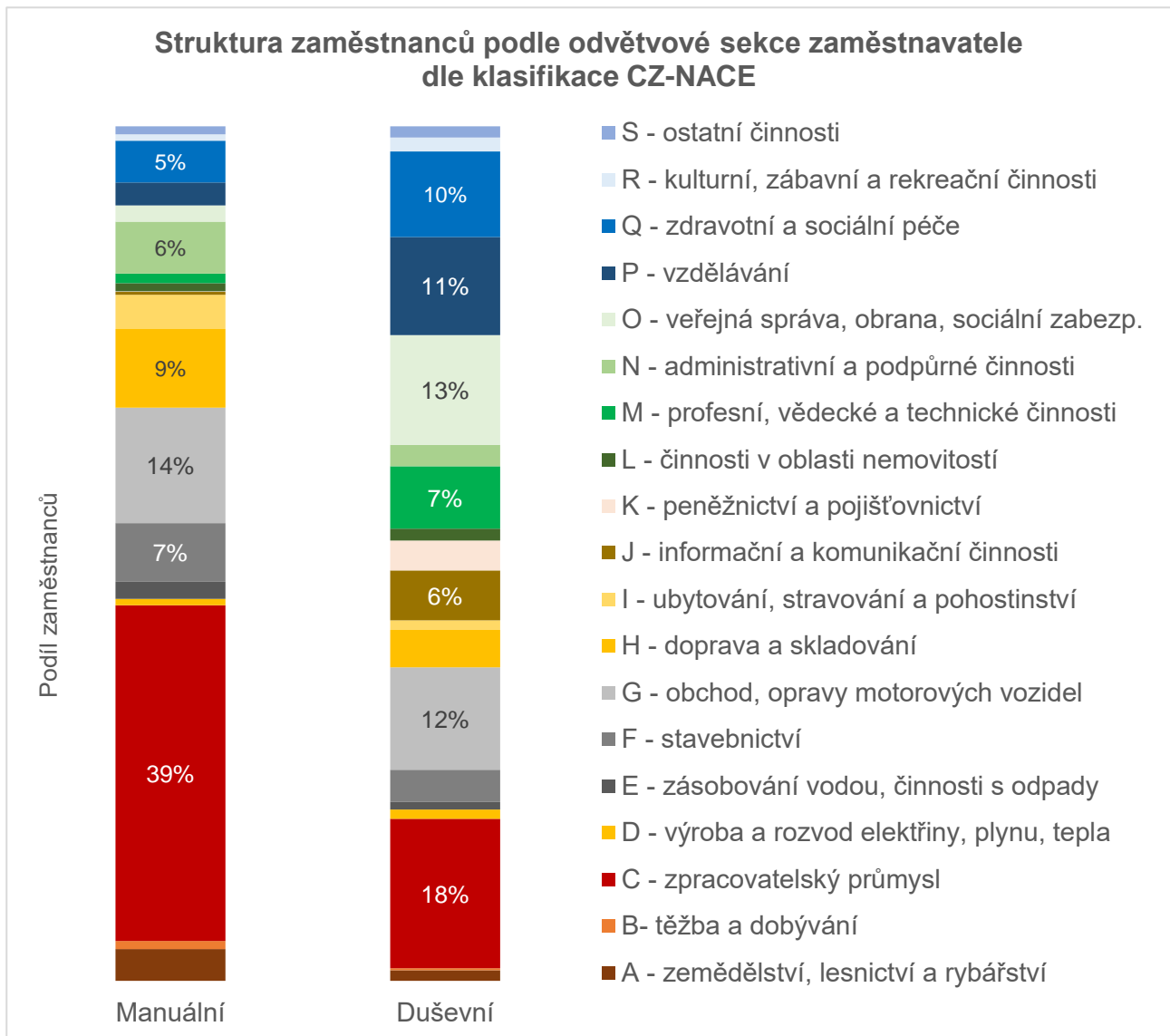
Obrázek 8: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle velikosti zaměstnavatele v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Typickým **odvětvím**, ve kterém pracují **manuální zaměstnanci** je pak **zpracovatelský průmysl** (sekce C dle klasifikace CZ-NACE), což potvrzuje Obrázek 9. Jedná se o **39 %** manuálních pracovníků. Druhou nejzastoupenější sekci je **obchod a oprava motorových vozidel** (sekce G klasifikace CZ-NACE). U **duševních** profesí je struktura více rozdělená mezi jednotlivá odvětví. Nejvyšší podíl tvoří rovněž **zpracovatelský průmysl** (sekce C), ale ve srovnání s manuálními pracovníky se jedná pouze o **18 %**. Druhým nejzastoupenějším odvětvím je **veřejná správa, obrana a sociální zabezpečení** (sekce O), kde pracuje **13 %** duševních zaměstnanců. Vyšší podíl zaměstnanců ve srovnání s manuálními pracovníky lze pozorovat například v odvětví profesní vědecké a technické činnosti (sekce M; 7 % duševních zaměstnanců) nebo Informační a komunikační činnosti (sekce J; 6 % duševních zaměstnanců).

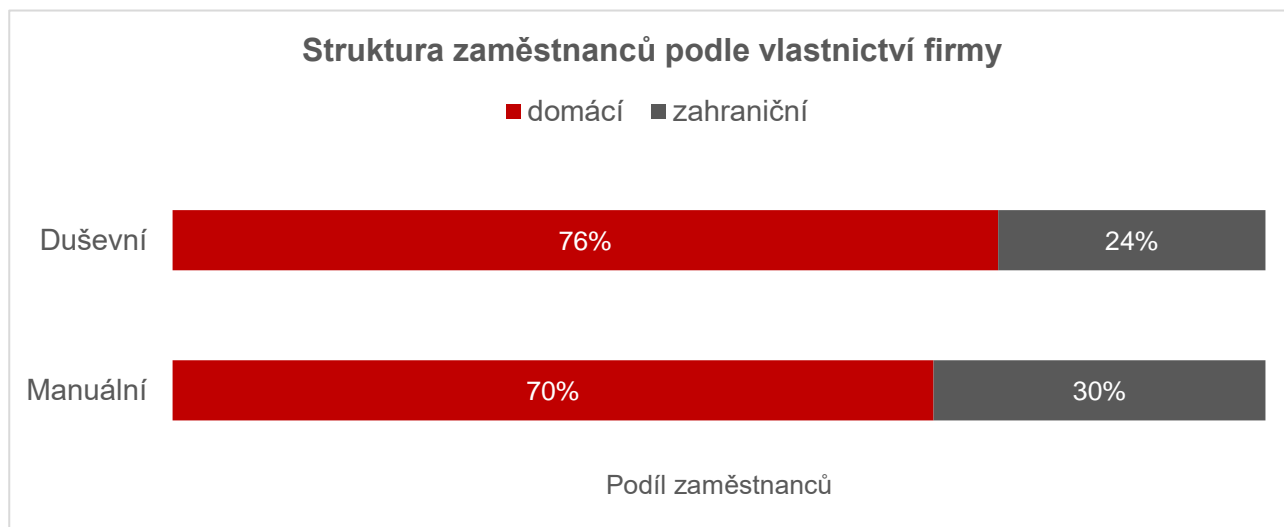
Obrázek 9: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle hlavní odvětvové činnosti zaměstnavatele v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Další specifickou charakteristikou zaměstnavatele může být domácí nebo zahraniční **vlastnictví**. Obrázek 10 ukazuje, že o něco vyšší zastoupení u **zahraničních** zaměstnavatelů mají **manuální pracovníci** (30 %) než pracovníci duševní (24 %).

Obrázek 10: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví firmy v roce 2020

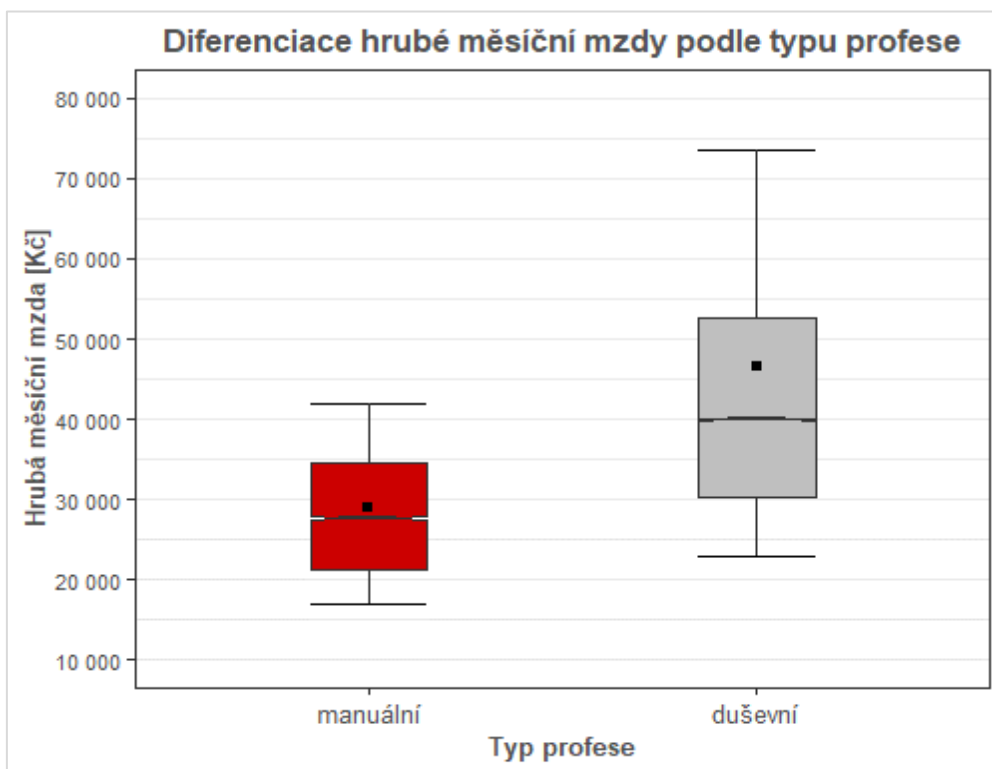
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

1.3 Úroveň odměňování

Jedním z důležitých aspektů při hodnocení postavení zaměstnanců na trhu práce je zkoumání **rozdílů v odměňování**. Odlišný charakter práce manuálních a duševních zaměstnanců se jednoznačně odráží i v úrovni odměňování. Obrázek 11 ukazuje, že výdělky **manuálních zaměstnanců** jsou **výrazně nižší** než výdělky zaměstnanců s duševním typem profese. **Medián** hrubé měsíční mzdy manuálních pracovníků je **necelých 28 tis. Kč** a **duševních** pracovníků **téměř 40 tis. Kč**. Rozdíl mezi mediány je až 12 tis. Kč.

Rozdělení mzdy podle krabicových grafů ukazuje, že **většina manuálních** pracovníků pobírá **nižší mzdu než polovina všech duševních** zaměstnanců. Devátý decil mzdového rozdělení manuálních pracovníků je totiž téměř na úrovni mediánové mzdy pracovníků duševních. **Devátý decil manuálních** pracovníků je **42 tis. Kč** a medián duševních pracovníků je 40 tis. Kč. Z této skutečnosti tak vyplývá, že rozdíly mezi manuálními a duševními zaměstnanci nejsou pouze v jejich struktuře, ale **významné rozdíly jsou patrné právě v úrovni odměňování**. Další obrázky se proto zaměřují na podrobnější identifikaci rozdílů v odměňování manuálních a duševních zaměstnanců z hlediska pohlaví, věku, vzdělání pracovníků či velikosti nebo vlastnictví zaměstnavatele.

Obrázek 11: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců v roce 2020

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika.

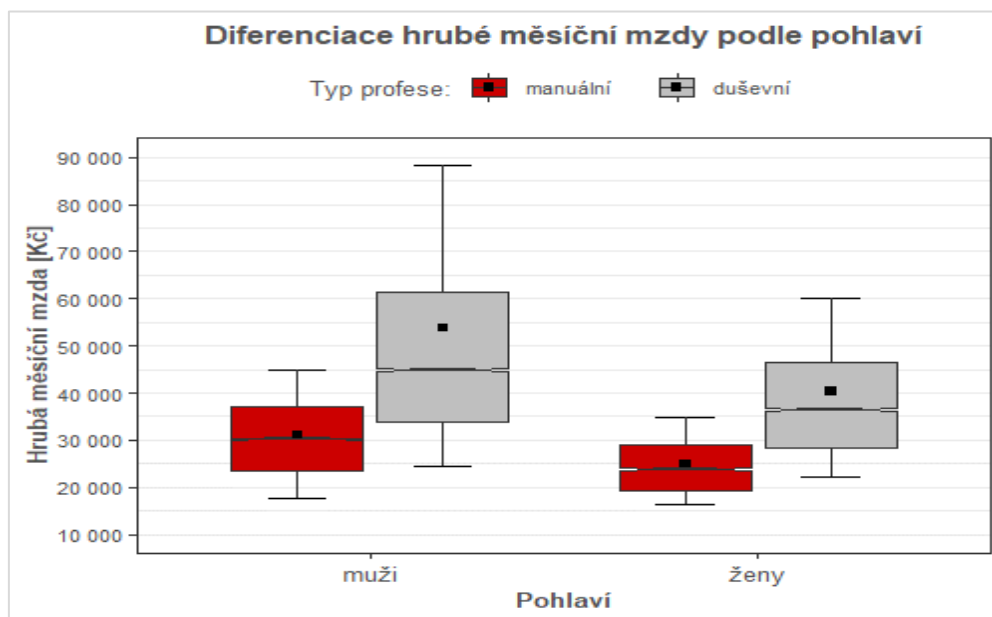
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 12 znázorňuje rozdíly v odměňování podle **pohlaví**. Trend, kdy většina manuálních pracovníků pobírá nižší měsíční mzdu než polovina pracovníků duševních, přetrvává u mužů i u žen. **Mediánová mzda manuálně pracujících mužů činí 30 tis. Kč** měsíčně a u **žen činí téměř 24 tis. Kč** měsíčně. Mediánová mzda **mužů s duševním** charakterem práce činí **téměř 45 tis. Kč** měsíčně a u **žen se jedná o zhruba 36 tis. Kč** měsíčně.

Obrázek rovněž odhaluje, že **rozdíly** v odměňování **mužů a žen** jsou patrné i při členění na skupiny manuálních a duševních pracovníků. Úroveň **odměňování žen** je totiž **většinou nižší** ve srovnání s muži bez ohledu na to, zda pracují na manuálních nebo duševních pozicích. Rozdíl mezi mediány mužů a žen na manuálních pozicích je 6 tis. Kč a na duševních pozicích 9 tis. Kč měsíčně.

Obrázek 13 dokresluje situaci podle **věkových skupin**. Nejvyššího mediánu hrubé měsíční mzdy dosahují manuální pracovníci ve věkové kategorii 30–39 let (přes 28 tis. Kč) a duševní pracovníci v kategorii 40–49 let (přes 41 tis. Kč). Zároveň lze říct, že mzda manuálních pracovníků je méně rozdílná v jednotlivých věkových kategoriích ve srovnání se mzdou pracovníků duševních.

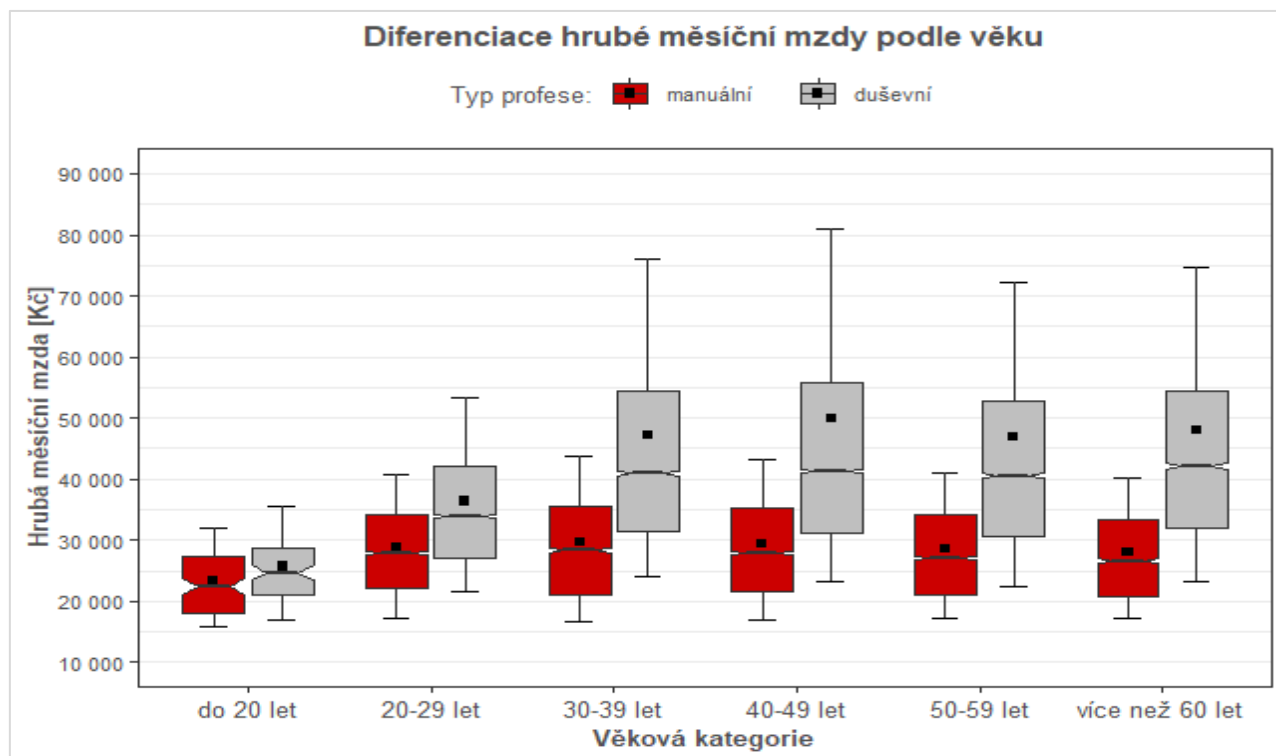
Obrázek 12: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví v roce 2020

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 13: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle věku v roce 2020

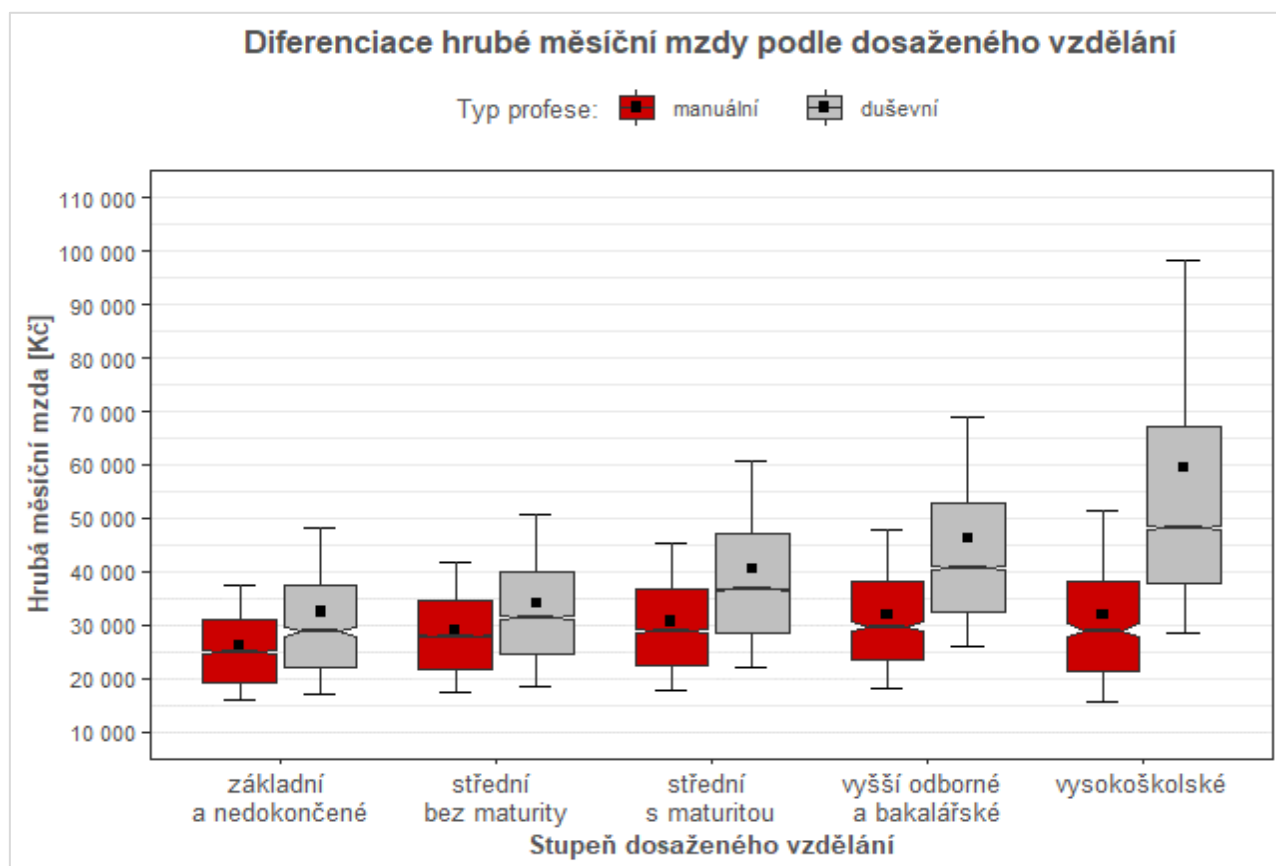
Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Diferenciaci hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle dosaženého **stupně vzdělání** ukazuje Obrázek 14. Medián hrubé měsíční mzdy má rostoucí trend se zvyšujícím se stupněm vzdělání u obou skupin zaměstnanců. Ve všech stupních vzdělání mají ale zaměstnanci s duševním charakterem práce vyšší mediánovou mzdu než zaměstnanci manuálně pracující.

Trend rostoucí úrovně odměňování s vyšším stupněm vzdělání je mnohem výraznější u duševních zaměstnanců. U skupiny **duševních** zaměstnanců **se středoškolským vzděláním s maturitou**, která patří zároveň mezi nejpočetnější skupinu podle vzdělání, činí **medián** hrubé měsíční mzdy **téměř 37 tis. Kč**. U duševních pracovníků **vysokoškoláků** činí medián hrubé měsíční mzdy **přes 48 tis. Kč**. Rozdíl mezi mediány je 11 tis. Kč. Naopak medián hrubé měsíční mzdy **manuálních středoškoláků s maturitou** je **téměř 29 tis. Kč** a **vysokoškoláků** také **téměř 29 tis. Kč**. Rozdíl mezi mediány není téměř žádný. U nejzastoupenější skupiny **manuálních** pracovníků podle vzdělání, tedy **středoškoláků bez maturity**, činí medián hrubé měsíční mzdy **zhruba 28 tis. Kč**.

Obrázek 14: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle vzdělání v roce 2020

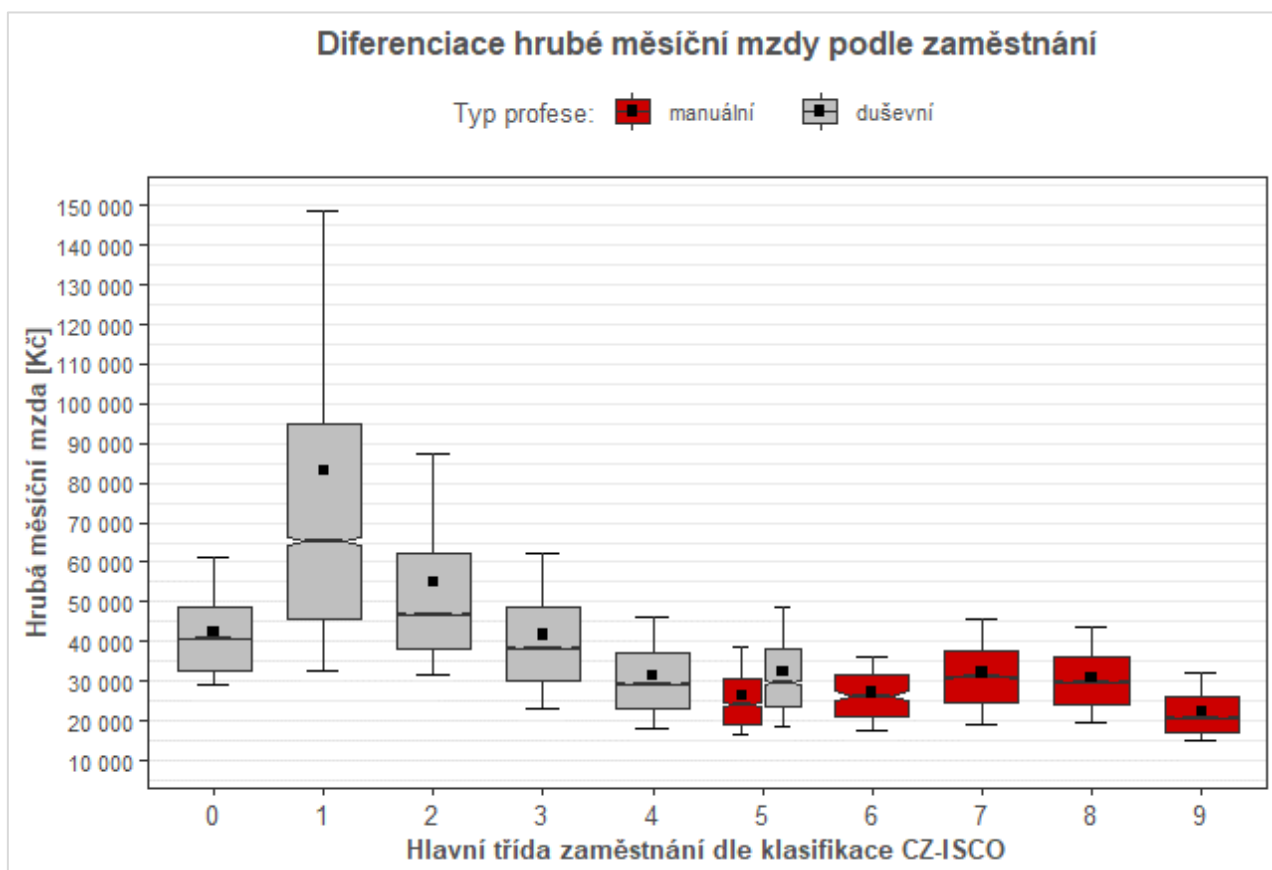

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Výdělky zaměstnanců se rovněž liší podle vykonávaného **zaměstnání**, což přibližuje Obrázek 15, který zachycuje diferenciaci mezd podle hlavních tříd zaměstnání dle klasifikace CZ-ISCO. Přičemž **nejvyšších výdělků** dosahují **duševní pracovníci** v 1. hlavní třídě – **zákonodárci a řídící pracovníci** (medián hrubé měsíční mzdy je přes 65 tis. Kč). Mezi **manuálními** pracovníky dosahují nejvyššího mediánu hrubé měsíční mzdy zaměstnanci v 7. hlavní třídě – **řemeslníci a opraváři**, kde činí medián téměř 31 tis. Kč. Naopak **nejnižší medián** mzdy pozorujeme u **duševních** pracovníků ve 4. hlavní třídě – **úředníci** (téměř 25 tis. Kč) a u **manuálních** pracovníků v 9. hlavní třídě – **pomocní a nekvalifikovaní pracovníci** (21 tis. Kč).

Obrázek 15: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO v roce 2020

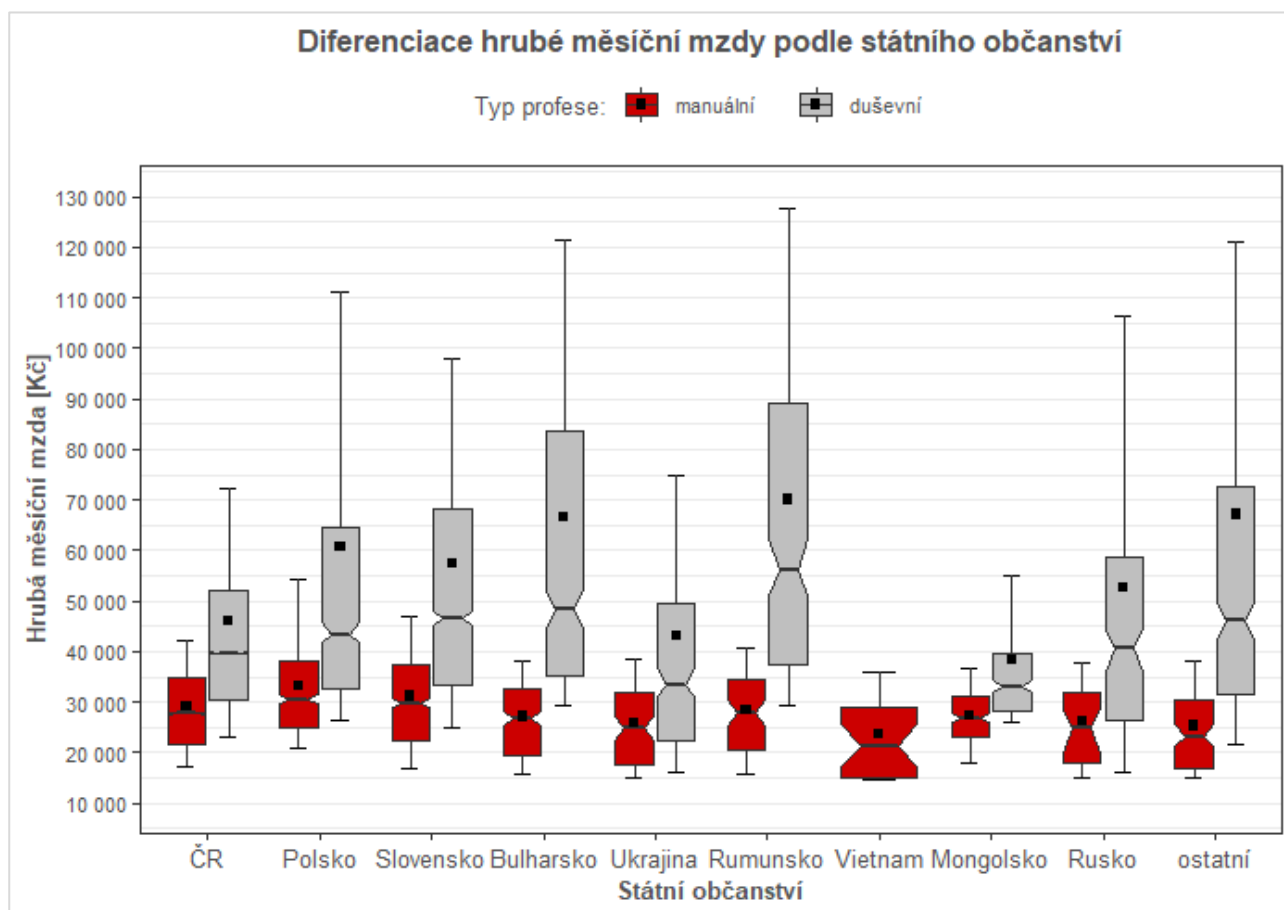

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika. Údaje za manuální pracovníky ve 4. hlavní třídě dle CZ-ISCO nesplňují publikační kritéria.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Úroveň odměňování nejzastoupenějších skupin zaměstnanců **podle státního občanství** ukazuje Obrázek 16. Nejvyšší mediánovou mzdu pobírají mezi **manuálními pracovníky zaměstnanci z Polska** (téměř 31 tis. Kč) a **duševními pracovníky zaměstnanci z Rumunska** (56 tis. Kč). Naopak **nejnižší medián** hrubé měsíční mzdy pobírají **manuální pracovníci z Vietnamu** (21 tis. Kč) a **duševní pracovníci z Mongolska** (necelých 33 tis. Kč). Zároveň obrázek ukazuje, že diferenciace mezd je u duševních pracovníků podle státního občanství výrazně více nerovnoměrná než u manuálních pracovníků z jednotlivých států.

Obrázek 16: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020

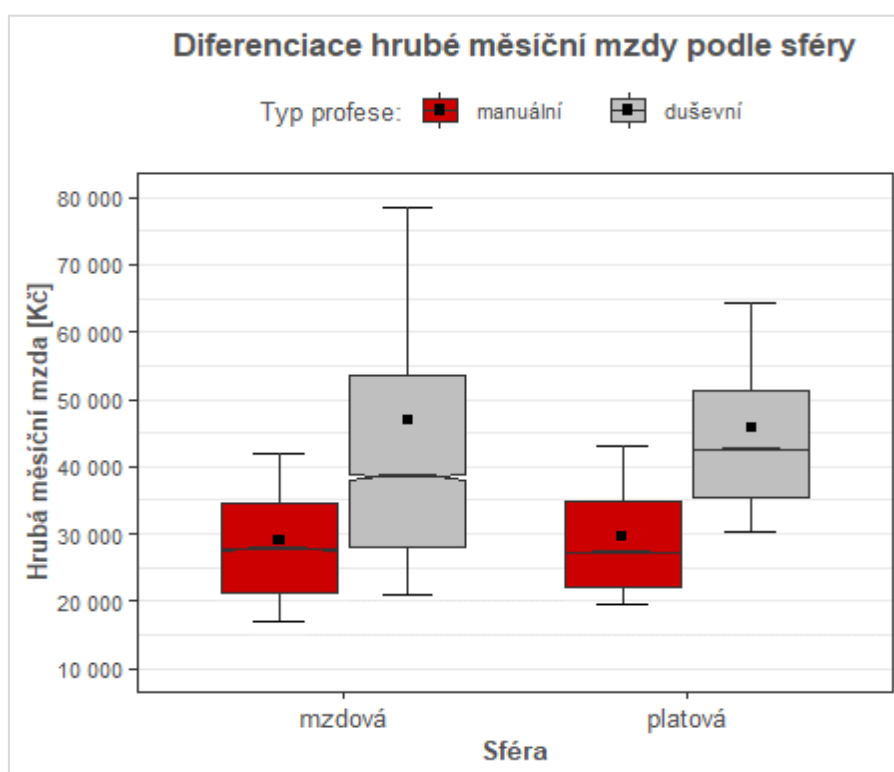

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika. Údaje za duševní zaměstnance s vietnamským státním občanstvím nesplňují publikační kritéria.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Z hlediska sféry pozorujeme, že **manuální pracovníci** ve **mzdové i platové** sféře mají poměrně **srovnatelné výdělky**. Medián hrubé měsíční mzdy manuálních pracovníků ve mzdové sféře je téměř 28 tis. Kč a v platové sféře přes 27 tis. Kč. Medián platu duševních pracovníků ve sféře platové činí téměř 46 tis. Kč a ve mzdové sféře činí mediánová mzda přes 38 tis. Kč. **Mzdy duševních pracovníků ve sféře mzdové** jsou ale mnohem **diferencovanější** než platy duševních pracovníků ve sféře platové, a to zejména **směrem nahoru**, což ukazuje krabicový graf na Obrázek 17.

Obrázek 17: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020

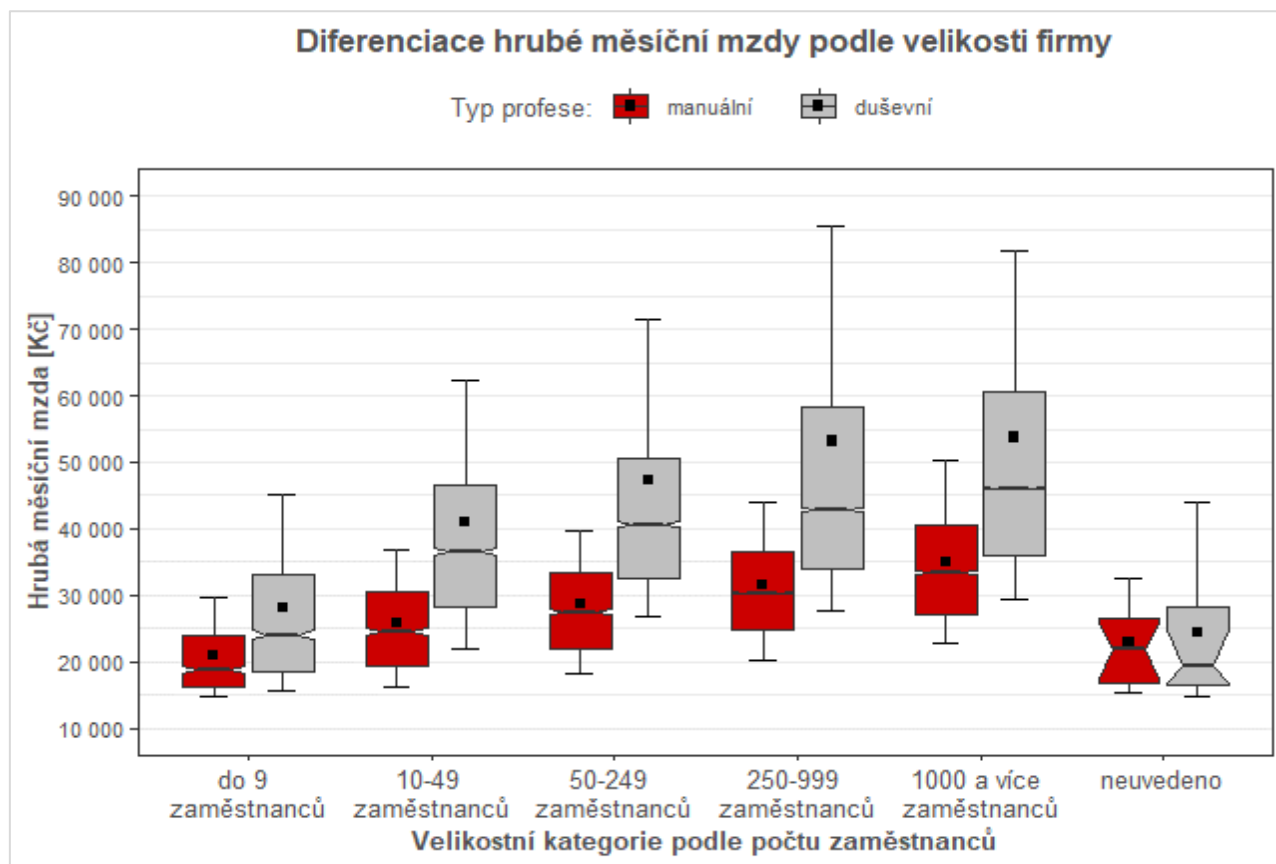

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Z Obrázek 18 je patrné, že **výdělky** manuálních i duševních zaměstnanců **se zvyšují s rostoucím počtem zaměstnanců v podniku**. Nejvyšší medián hrubé měsíční mzdy pobírají zaměstnanci ve velikostní kategorii 1 000 a více zaměstnanců. U manuálních pracovníků činí medián mzdy přes 33 tis. Kč a u duševních pracovníků přes 46 tis. Kč. Rozdíl mezi mediány je 13 tis. Kč.

Obrázek 18: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle velikostní kategorie zaměstnavatele v roce 2020

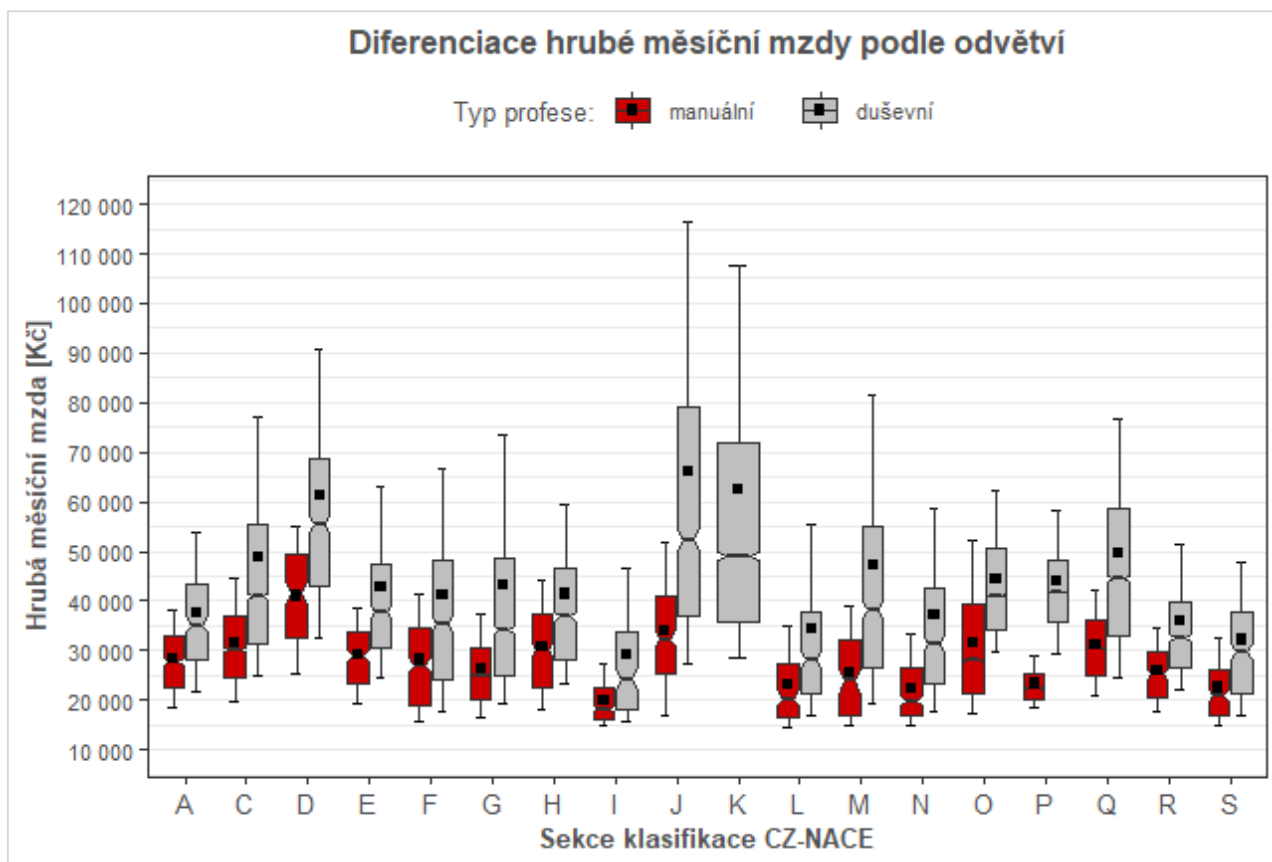

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Z hlediska **odvětví** pozorujeme **nejvyšší** mediánovou mzdu manuálních i duševních pracovníků v sekci **výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu** (sekce D dle klasifikace CZ-NACE) a činí téměř 42 tis. Kč u manuálních a přes 55 tis. Kč u duševních pracovníků, viz Obrázek 19. **Nejnižší** medián mzdy mají **duševní i manuální** pracovníci v odvětví **I – ubytování, stravování a pohostinství** (duševní 24 tis. Kč měsíčně a manuální 18 tis. Kč měsíčně).

Obrázek 19: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle odvětví dle sekce klasifikace CZ-NACE v roce 2020

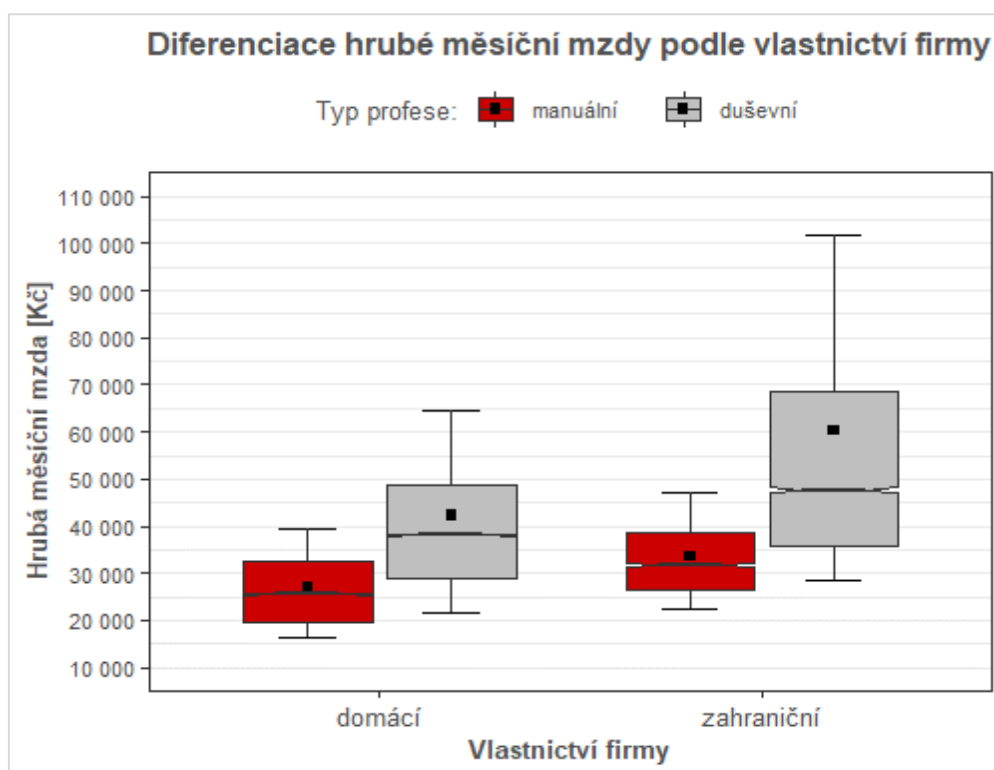

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika. Údaje za pracovníky v sekci B a manuální pracovníky v sekci K dle klasifikace CZ-NACE nesplňují publikační kritéria.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Situaci podle **vlastnictví firmy** dokresluje Obrázek 20. Medián **mzdy** manuálních i duševních pracovníků je **vyšší u zahraničně vlastněných firem**. U manuálních činí medián hrubé měsíční mzdy téměř 32 tis. Kč a u duševních pracovníků téměř 48 tis. Kč. Obrázek rovněž odhaluje **vyšší nerovnoměrnost mezd duševních pracovníků v zahraničně vlastněných podnicích**, zejména **směrem nahoru**.

Obrázek 20: Diferenciace mezd manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví zaměstnavatele v roce 2020

Pozn.: Konstrukce krabicových grafů je popsána v Příloze 1 – Datové zdroje a metodika.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

1.4 Pracovní doba

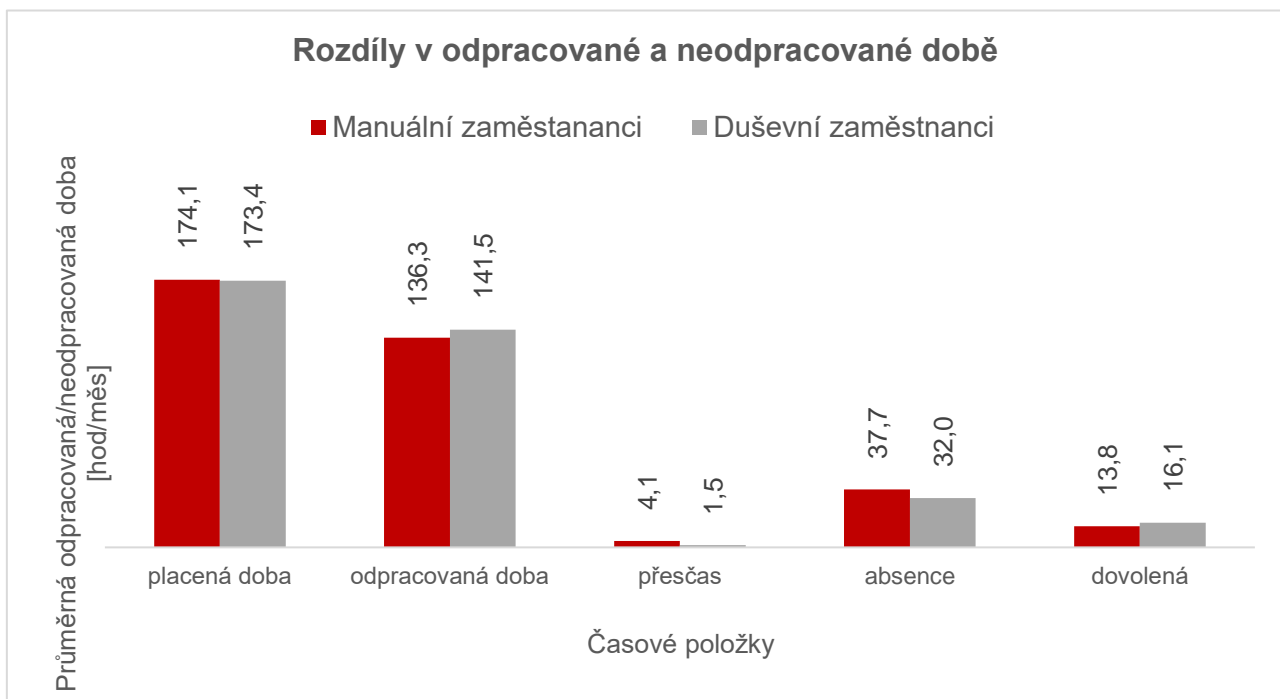
V předchozích podkapitolách byly podrobně popsány rozdíly mezi manuálními a duševními pracovníky z hlediska jejich struktury a úrovně odměňování. Aby mohlo být dále hodnoceno postavení těchto dvou skupin zaměstnanců na trhu práce, je nutné zkoumat také pracovní podmínky prostřednictvím rozsahu pracovní doby. Následující podkapitola proto srovnává rozdíly v odpracované době, přesčasech a absencích manuálních a duševních pracovníků.

Obecně platí (dle Obrázek 21), že průměrně o něco **vyšší placenou dobu** mají **manuální** pracovníci (174,1 hodin za měsíc) než duševní pracovníci (173,4 hodin za měsíc), kdežto **odpracovanou dobu**¹ mají **vyšší** zaměstnanci **duševní** (141,5 hodin za měsíc) než

¹ Celková odpracovaná doba zahrnuje průměr odpracované doby za měsíc včetně přesčasů. Celková placená doba zahrnuje odpracovanou dobu a neodpracovanou placenou dobu z důvodu dovolené, svátků v jinak pracovní dny, důležitých překážek na straně zaměstnance apod.

zaměstnanci manuální (136,3 hodin za měsíc). Vyšší průměrný přesčas mají manuální pracovníci (4,1 hodin za měsíc) než zaměstnanci duševní (1,5 hodin měsíčně). **Vyšší absence** také pozorujeme u **manuálních** zaměstnanců (37,7 hodin měsíčně) ve srovnání s duševními pracovníky (32 hodin měsíčně). **V průměru více času na dovolenou čerpají duševní** pracovníci (16,1 hodin měsíčně). U manuálních činí dovolená průměrně 13,8 hodin měsíčně. Výsledky statistik za rok 2020 mohou být zejména v oblasti odpracované doby ovlivněny průběhem koronavirové pandemie. Celkově však tyto rozdíly v odpracované době a absencích mezi manuálními a duševními pracovníky pozorujeme dlouhodobě. To znamená, že manuální pracovníci mají vyšší placenou dobu a přesčasy i absence. U duševních pracovníků naopak pozorujeme dlouhodobě vyšší odpracovanou dobu a dovolenou.

Obrázek 21: Průměrná placená doba, odpracovaná doba, přesčas, absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců v roce 2020

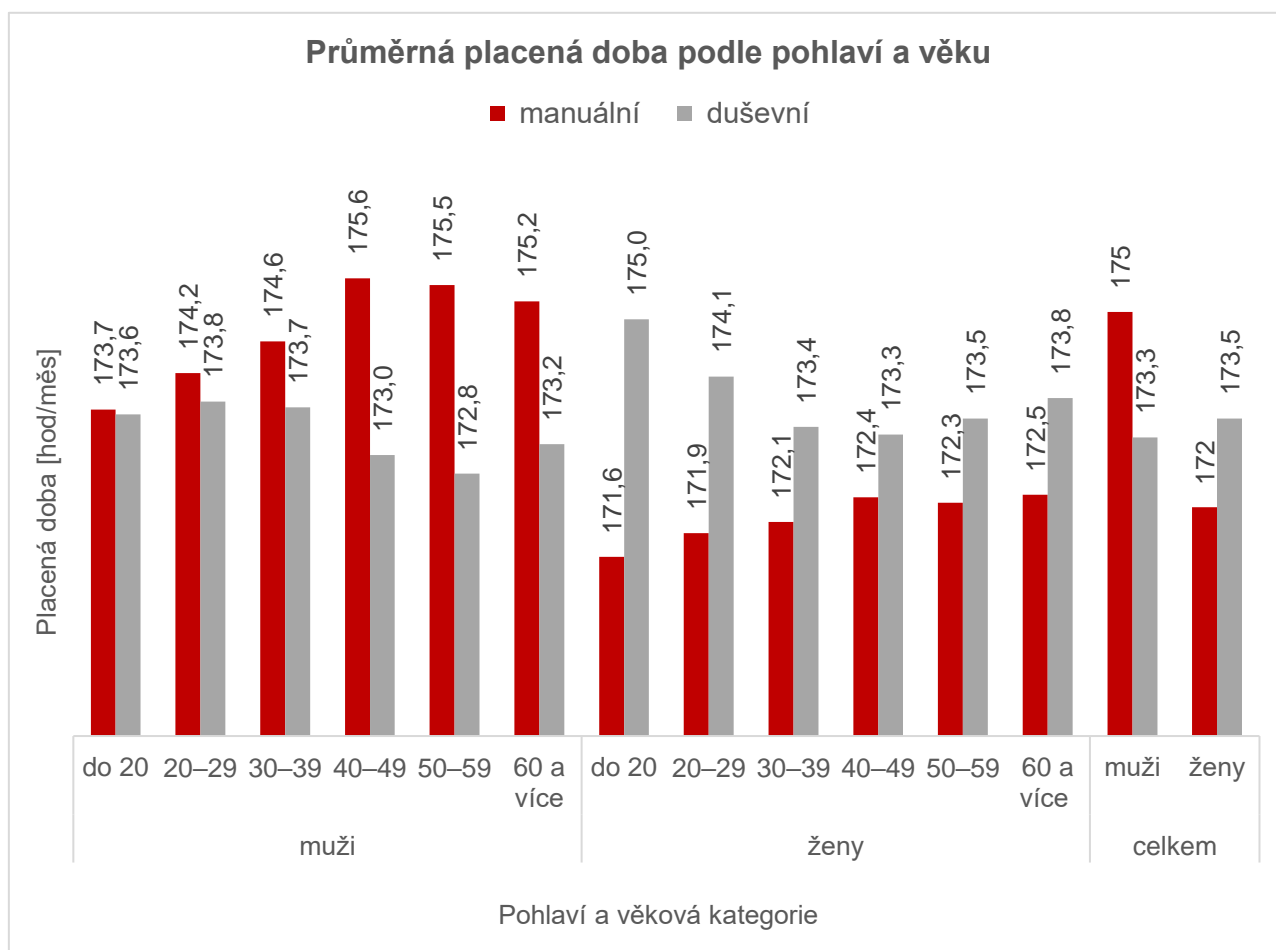
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 22 zachycuje **průměrnou placenou dobu** podle **pohlaví a věku**. Z obrázku vyplývá, že **rozdíly** mezi muži a ženami jsou patrné zejména u **manuálních** pracovníků. Manuálně pracující **muži** totiž mají průměrnou **placenou dobu 175 hodin měsíčně** a **ženy 172 hodin měsíčně**. Kdežto u **mužů s nemanuálním** typem profese je placená doba **173,3 a u žen 173,5** hodin. Celkově tak manuálně pracující muži mají vyšší průměrnou placenou

dobu než duševně pracující muži, ale u žen je to naopak. Duševně pracující ženy mají vyšší průměrnou placenou dobu než ženy na manuálních pozicích.

Rozdíly v placené době mezi manuálními a duševními pracovníky pozorujeme také podle věkových skupin. U **manuálně pracujících mužů i žen** lze identifikovat trend, kdy **roste placená doba s věkem**. U mužů se zastaví růst ve věkové kategorii 40–49 let, a proto mají v této kategorii nejvyšší průměrnou placenou dobu (175,6 hodin měsíčně). U žen je nejvyšší placená doba v kategorii 60 a více let (172,5 hodin měsíčně). U **duševních** pracovníků ale pozorujeme trend jiný. Duševně pracujícím mužům **s věkem klesá průměrná placená doba** (s výjimkou kategorie 60 a více let) a nejvyšší placenou dobu mají zaměstnanci ve věkové kategorii 20–29 let (173,8 hodin měsíčně) a u žen v kategorii do 20 let (175 hodin měsíčně). **V reprodukčním věku** pozorujeme **pokles placené doby** pravděpodobně z důvodu péče o děti nebo jiné rodinné příslušníky a s rostoucím věkem opět průměrná placená doba roste.

Obrázek 22: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví a věku v roce 2020

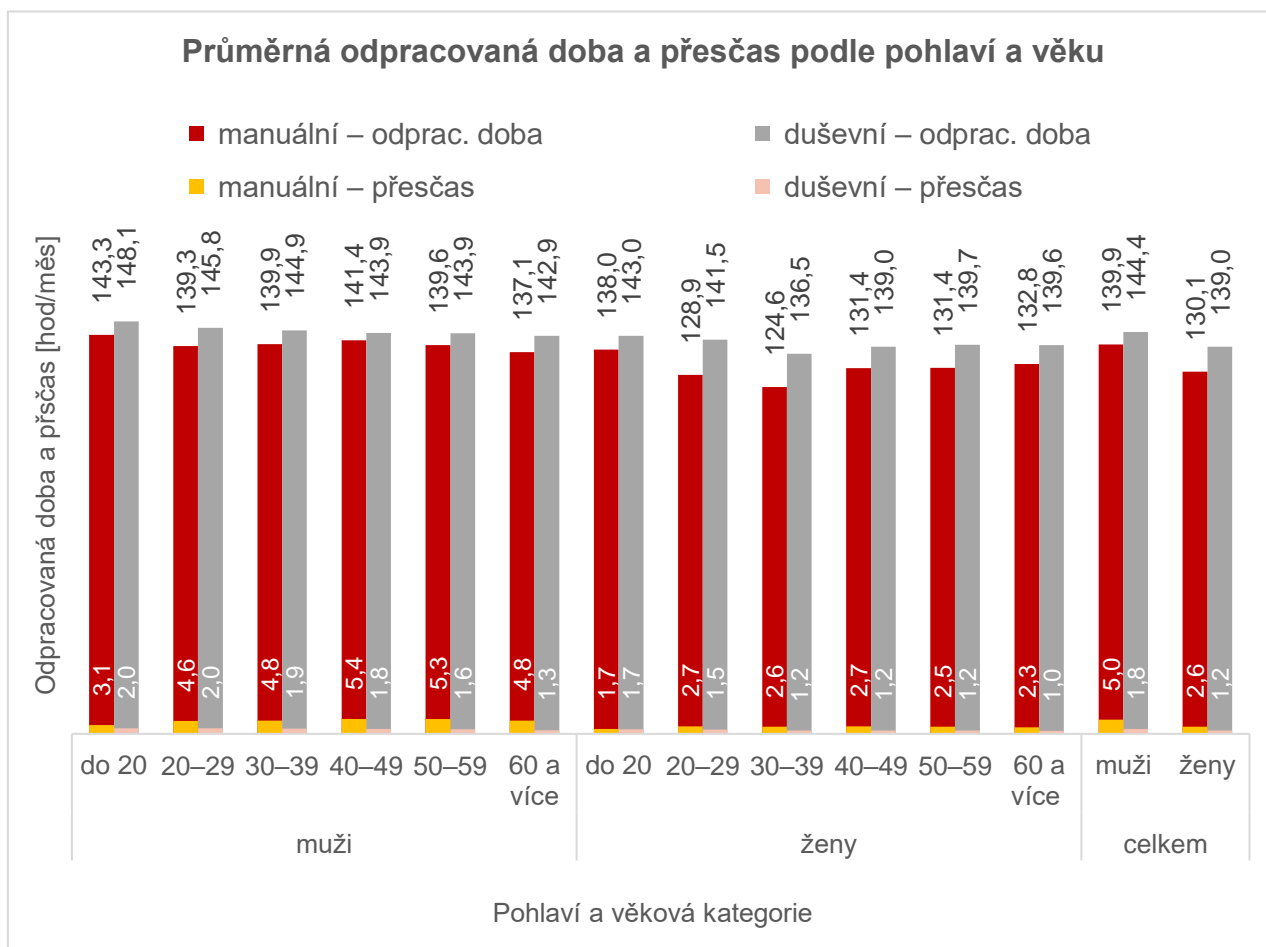
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Odpracovanou dobu a přesčasy podle pohlaví a věku znázorňuje Obrázek 23. Celkově mají **vyšší odpracovanou dobu i přesčasy muži** ve srovnání se ženami. **Manuálně pracující muži** průměrně měsíčně odpracují **5 hodin přesčas** a **ženy 2,6 hodin**. U **duševních** pracovníků se jedná o **1,8 hodin u mužů a 1,2 hodin u žen**.

Z hlediska věkových kategorií lze konstatovat že u **mužů odpracovaná doba s věkem mírně klesá** a u **žen kolísá kolem reprodukčního věku** bez ohledu na manuální nebo duševní charakter práce. Celkově ale platí, že vyšší odpracovanou dobu mají ve všech věkových kategoriích duševní pracovníci.

Z hlediska přesčasů pozorujeme u **manuálních** pracovníků **nejvyšší přesčasy mužů ve věku od 40 do 60 let** (5,4 hodin měsíčně v kategorii 40–49 let) a **žen v kategorii 20–29 a 40–49 let** (2,7 hodin měsíčně).

Obrázek 23: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví a věku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 24 je zaměřen na celkové **průměrné absence a z toho průměrnou dovolenou** podle pohlaví a věku. Zde lze konstatovat, že průměrné **absence jsou vyšší u manuálně pracujících mužů i žen** ve srovnání s duševními pracovníky a **dovolenou** mají zase průměrně **vyšší duševní** pracovníci ve srovnání s manuálními.

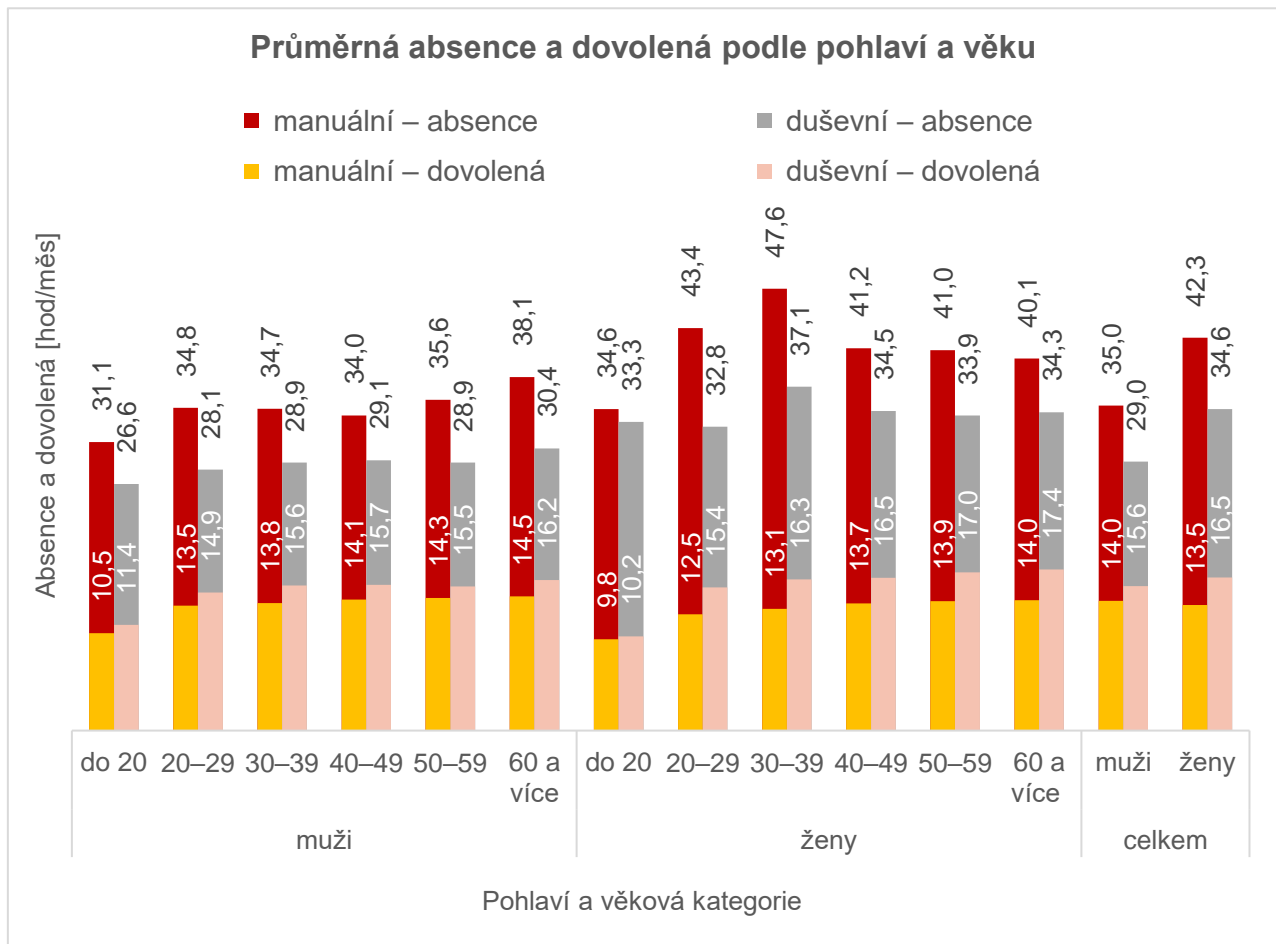
Výrazně **vyšší absence** mají **manuálně pracující ženy** ve srovnání s manuálně pracujícími muži (42,3 hodin měsíčně ženy a 35 hodin měsíčně muži). Tento rozdíl je dán vyšší nemocností manuálně pracujících žen. Průměrnou **dovolenou** mají manuálně pracující **ženy nižší** než muži (průměrně 14 hodin měsíčně muži a 13,5 hodin měsíčně ženy).

U **duševních** pracovníků jsou **absence nižší**. Ženy mají průměrně 34,6 hodin absencí a muži 29 hodin. Průměrnou **dovolenou** mají **nejvyšší duševně pracující ženy** (16,5 hodin za měsíc). U duševně pracujících mužů se jedná o 15,6 hodin za měsíc.

Z hlediska **věkových kategorií** pozorujeme ve všech věkových kategoriích vyšší průměrné absence u manuálních profesí ve srovnání s duševními. **Nejvyšší absence** mají **manuálně pracující muži** ve věkové kategorii **60 a více let** (38,1 hodin měsíčně) a **ženy** v kategorii **30–39 let** (47,6 hodin měsíčně). **Nejnižší** absence mají **manuálně pracující muži i ženy** ve věkové kategorii **do 20 let** (31,1 hodin měsíčně muži a 34,6 hodin ženy). **Duševně pracující** mají sice absence nižší, ale extrémy pozorujeme **ve stejných věkových kategoriích**. Nejvyšší průměr mají duševní zaměstnanci v kategorii 60 a více let u mužů (30,4 hodin muži) a ženy v kategorii 30–39 let (37,1 hodin měsíčně). Nejnižší absence mají duševně pracující muži ve věkové kategorii do 20 let (26,6 hodin měsíčně) a ženy v kategorii 20–29 let (32,8 hodin měsíčně).

Průměrná výše dovolené kopíruje podobný trend. Celkově je ve všech věkových kategoriích vyšší u mužů i u žen s duševním typem profese ve srovnání s manuálními. **Nejvíce** času na dovolené stráví **duševně i manuálně pracující muži** ve věkové kategorii **60 a více let** (14,5 hodin manuální a 16,2 hodin duševní pracovníci). **U žen** je nejvyšší průměrná dovolená také ve věkové kategorii **nad 60 let** (14 hodin u manuálních a 17,4 hodin u duševních pracovníků).

Obrázek 24: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle pohlaví a věku v roce 2020

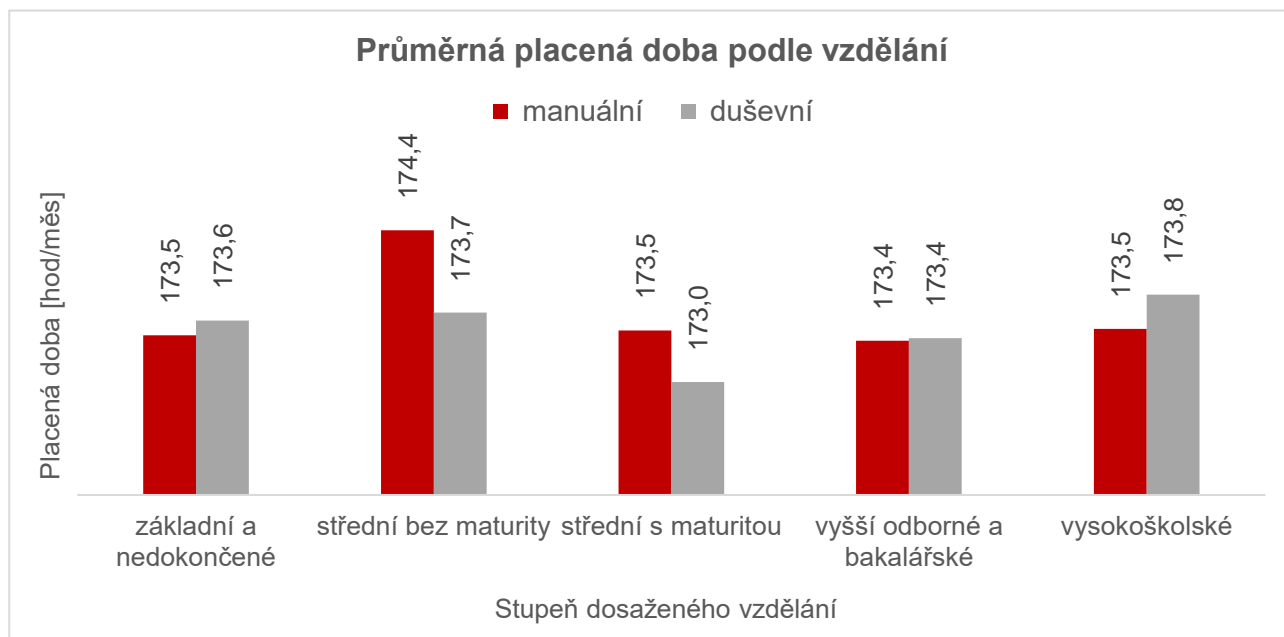
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Graf průměrné **placené doby** podle stupně dosaženého **vzdělání** lze sledovat na Obrázek 25. Největší rozdíly mezi placenou dobou manuálních a duševních pracovníků pozorujeme u středoškoláků. **Nejnižší placenou dobu** mají **duševní pracovníci se středoškolským vzděláním s maturitou** (173 hodin měsíčně). Naopak **nejvyšší** placenou dobu mají **manuálně pracující středoškoláci bez maturity** (174,4 hodin měsíčně).

Z hlediska **odpracované doby** (Obrázek 26) mají **nejnižší** průměrnou měsíční odpracovanou dobu **manuální pracovníci se základním a nedokončeným vzděláním** (133,8 hodin měsíčně). Vyšší odpracovanou dobu mají ve všech stupních vzdělání **duševní pracovníci** a **nejvyšší** pozorujeme u **vysokoškoláků** (143,1 hodin měsíčně).

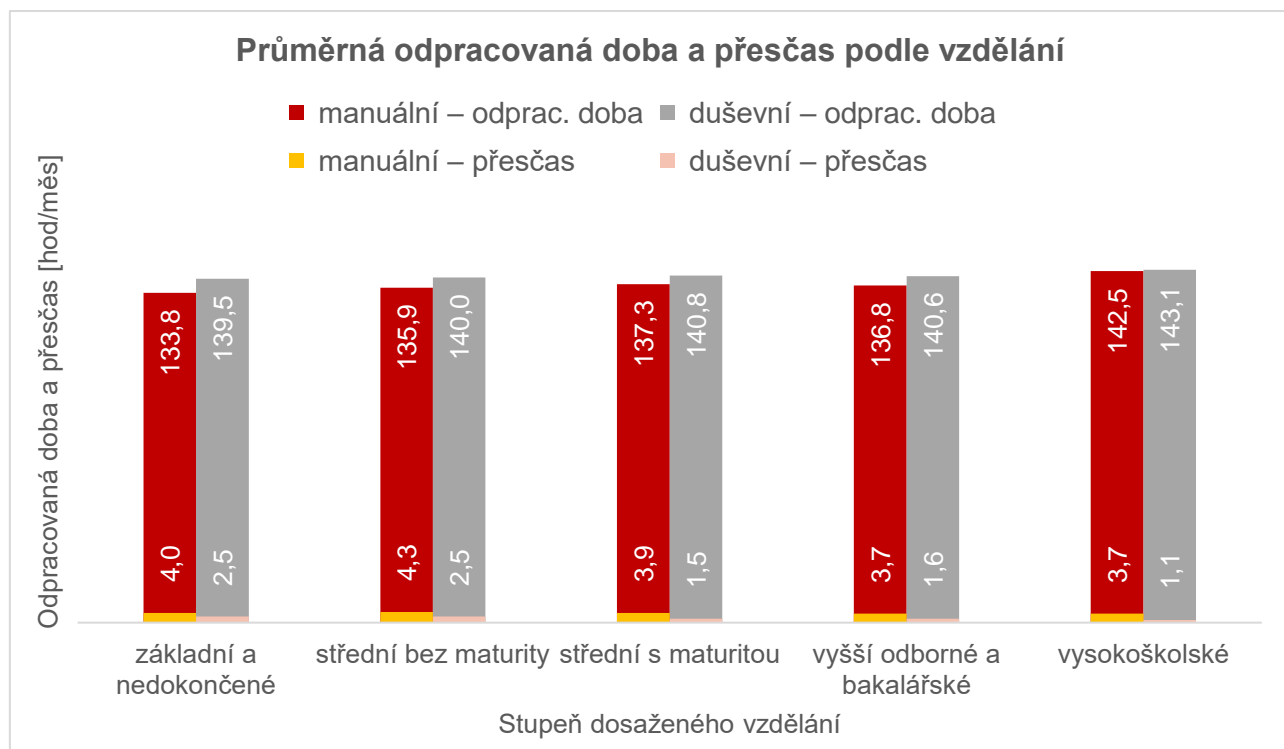
Přesčasy mají **vyšší** manuální pracovníci a nejvyšší mají **středoškoláci bez maturity** (4,3 hodin měsíčně). **Nejnižší** průměrné přesčasy mají **vysokoškoláci s duševním charakterem práce** (průměrně 1,1 hodin měsíčně).

Obrázek 25: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle vzdělání v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 26: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle vzdělání v roce 2020

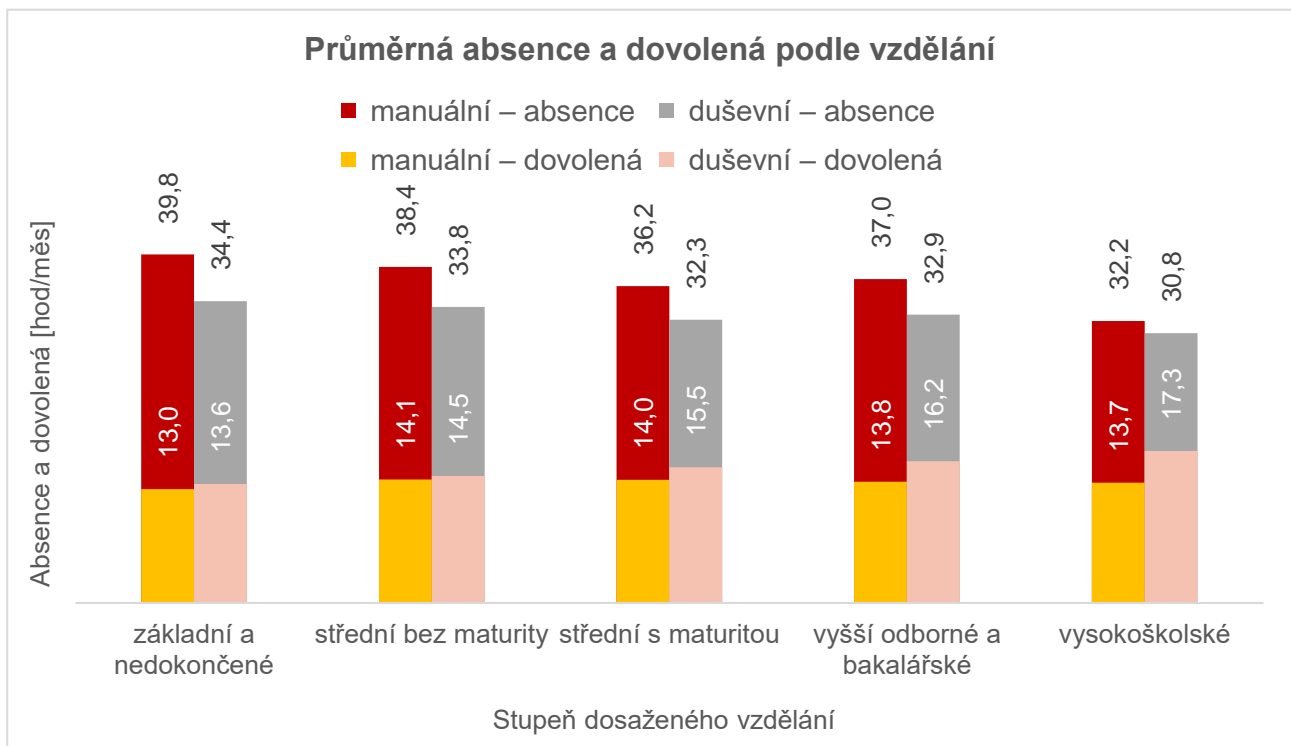

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Z Obrázek 27 vyplývá, že jak u manuálních, tak u duševních pracovníků klesá průměrná absence s rostoucím stupněm vzdělání. **Nejvyšší absence tak mají manuální pracovníci se základním a nedokončeným vzděláním (39,8 hodin měsíčně) a nejnižší duševní pracovníci s vysokoškolským vzděláním (30,8 hodin měsíčně).**

Průměrnou **dovolenou** mají **nejvyšší vysokoškoláci s duševním** charakterem práce (17,3 hodin měsíčně) a **nejnižší manuální pracovníci se základním a nedokončeným vzděláním** (13 hodin měsíčně).

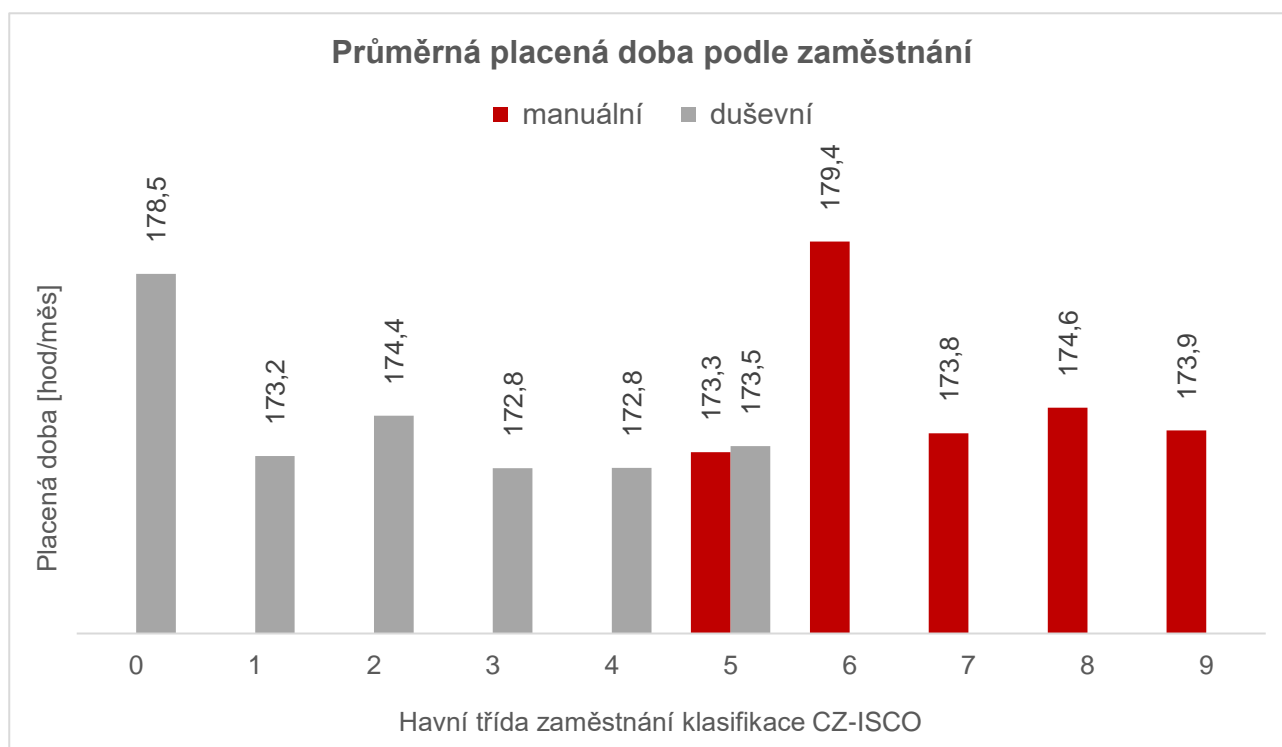
Obrázek 27: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle vzdělání v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Výsledky **podle hlavních tříd zaměstnání dle klasifikace CZ-ISCO** ukazuje Obrázek 28. Obrázek jasně ukazuje, že **vysoká placená doba** se týká převážně zaměstnanců v 6. hlavní třídě – **kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství** (179,4 hodin měsíčně). **Nejnižší** placenou dobu pak mají **duševní pracovníci**, a to v hlavních třídách 3 – **techničtí a odborní pracovníci** a 4 – **úředníci** (shodně 172,8 hodin měsíčně).

Obrázek 28: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO v roce 2020

Pozn.: Údaje za manuální pracovníky ve 4. hlavní třídě dle klasifikace CZ-ISCO nesplňují publikační kritéria. Názvy jednotlivých hlavních tříd zaměstnání klasifikace CZ-ISCO jsou uvedeny v Příloze 2 v Tabulce II.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

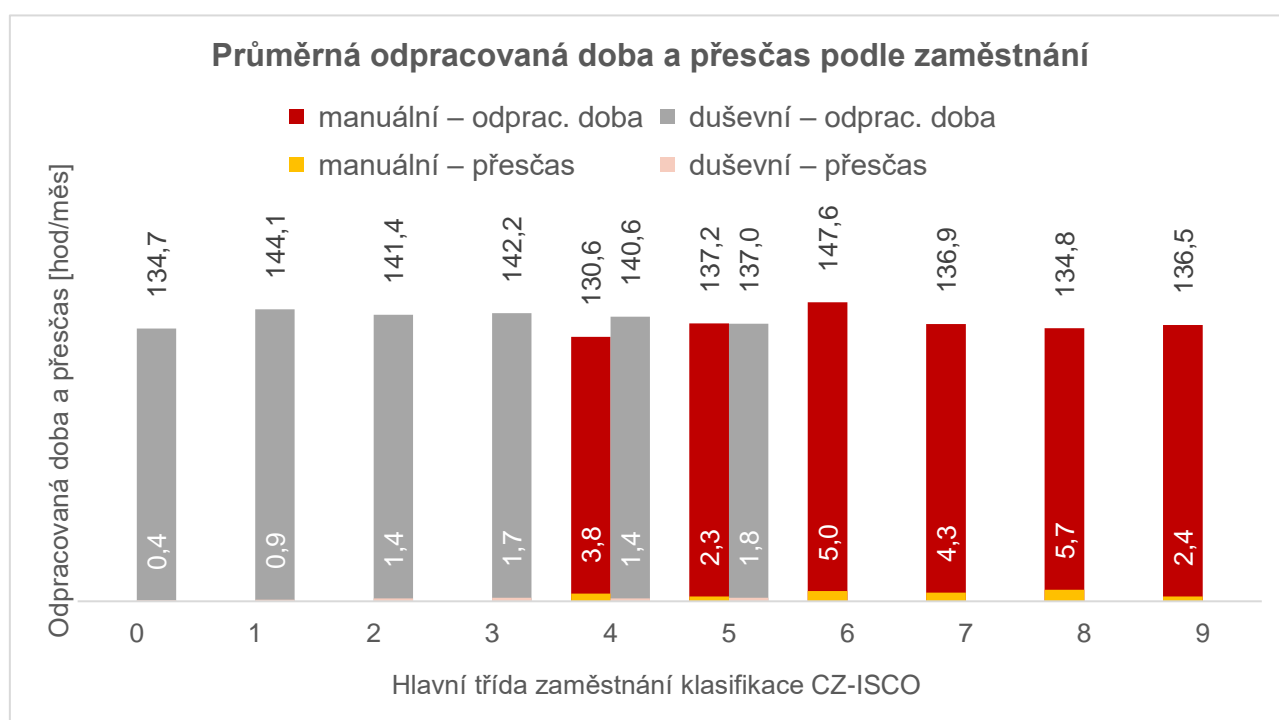
Průměrnou odpracovanou dobu a přesčasy podle hlavních tříd zaměstnání dle klasifikace CZ-ISCO ukazuje Obrázek 29. **Nejvyšší odpracovanou dobu** mají zaměstnanci v 6. hlavní třídě – **kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybnářství** (147,6 hodin měsíčně). **Nejnižší** odpracovanou dobu pak pozorujeme u **manuálních** pracovníků ve 4. hlavní třídě – **úředníci** (130,6 hodin měsíčně)².

Nejvyšší přesčasy vykazují zaměstnanci v 8. hlavní třídě – **obsluha strojů a zařízení, montéři** (5,7 hodin měsíčně). Naopak **nejnižší** přesčasy sledujeme v hlavní třídě 0 – **zaměstnanci v ozbrojených silách** (0,4 hodin měsíčně) a 1 – **zákonodárci a řídicí pracovníci** (0,9 hodin měsíčně).

² Podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO patří do skupiny manuálně pracujících úředníků například třídiči poštovních zásilek, doručovatelé listovních poštovních zásilek a motorizovaní doručovatelé poštovních zásilek.

Z hlediska absencí lze z Obrázek 30 vyčíst, že **nejvyšší absence** vykazují zaměstnanci v hlavní třídě 0 – **zaměstnanci v ozbrojených silách** (průměrně 44,2 hodin měsíčně) a **nejnižší** zaměstnanci v 1. hlavní třídě – **zákonodárci a řídicí pracovníci** (29,1 hodin měsíčně). **Vysoké průměrné dovolené** se těší zaměstnanci v hlavní třídě 0 – **zaměstnanci v ozbrojených silách** (19,5 hodin měsíčně) a **nejméně** zaměstnanci v 9. hlavní třídě – **pomocní a nekvalifikovaní pracovníci** (13,1 hodin měsíčně).

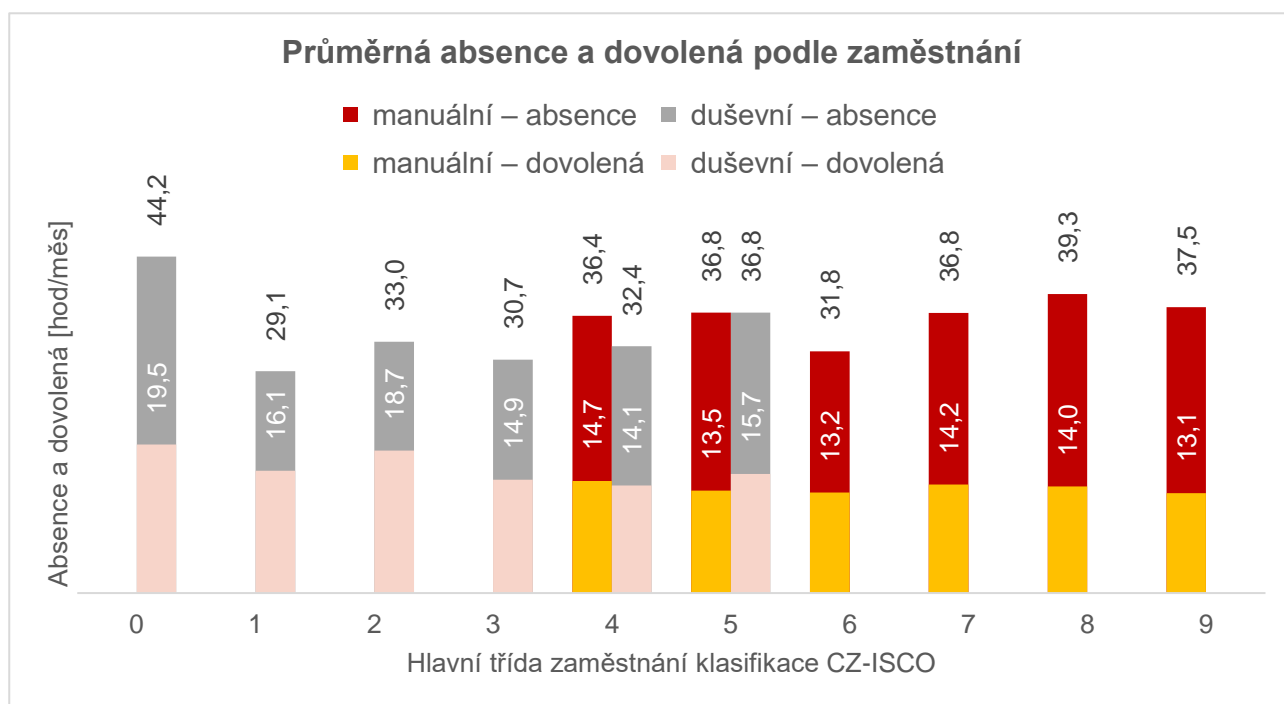
Obrázek 29: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO v roce 2020

Pozn.: Názvy jednotlivých hlavních tříd zaměstnání klasifikace CZ-ISCO jsou uvedeny v Příloze 2 v Tabulce II.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 30: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle zaměstnání dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO v roce 2020

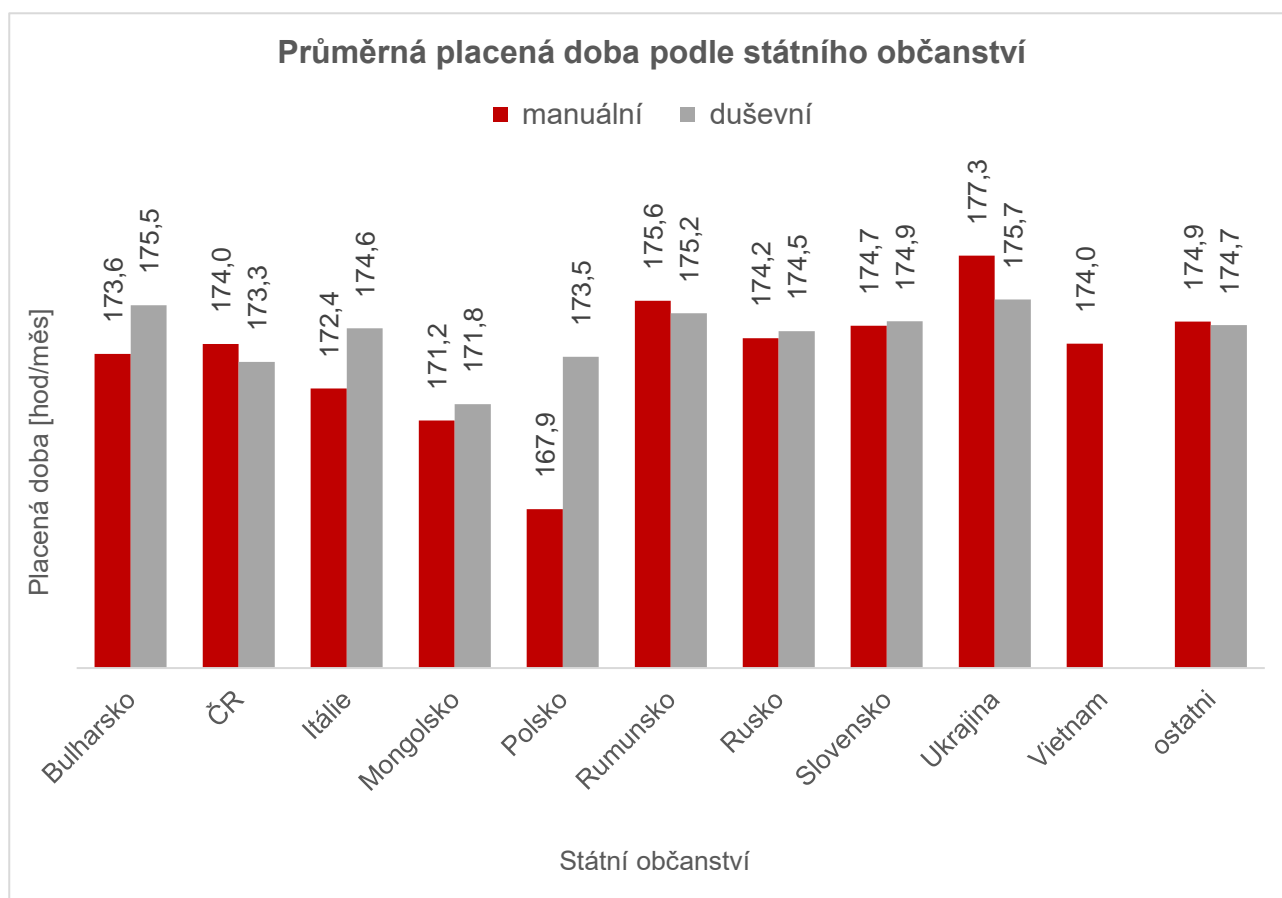

Pozn.: Názvy jednotlivých hlavních tříd zaměstnání klasifikace CZ-ISCO jsou uvedeny v Příloze 2 v Tabulce II.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Následující Obrázek 31 znázorňuje výsledky podle **nejzastoupenějších státních občanství**. **Nejvyšší placenou dobu** mají **manuální i duševní pracovníci z Ukrajiny** (177,3 hodin měsíčně manuální a 175,7 hodin měsíčně duševní pracovníci). Naopak **nejnižší placenou dobu** mají **manuální pracovníci z Polska** (167,9 hodin měsíčně) a z **duševních pracovníků** jsou to zaměstnanci z **Mongolska** (171,8 hodin měsíčně).

Obrázek 31: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020

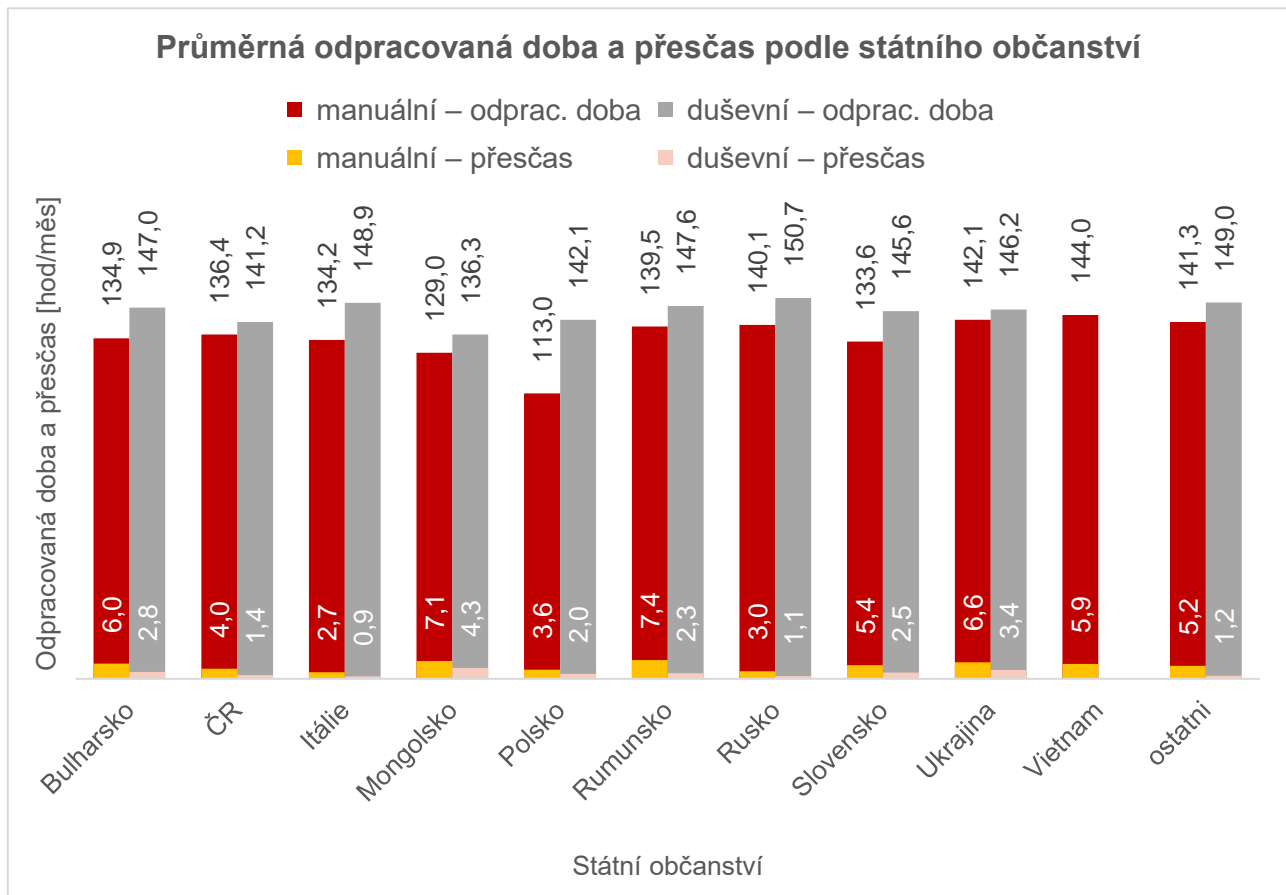
Pozn.: Údaje za duševní zaměstnance s vietnamským státním občanstvím nesplňují publikační kritéria.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Odpracovanou dobu mají **vyšší duševní** zaměstnanci všech státních občanství, viz Obrázek 32. Nejvyšší je u duševních pracovníků **z Ruska** (150,7 hodin měsíčně). **Manuální** pracovníci mají odpracovanou dobu nižší a **nejnižší** průměrná odpracovaná doba se týká zaměstnanců z **Polska** (113 hodin měsíčně).

Přesčasy mají naopak **vyšší manuální** pracovníci, přičemž nejvyšší pozorujeme u zaměstnanců **z Rumunska** (7,4 hodin měsíčně). **Nejnižší** přesčasy mají **duševně** pracující **Italové** (0,9 hodin měsíčně).

Obrázek 32: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020

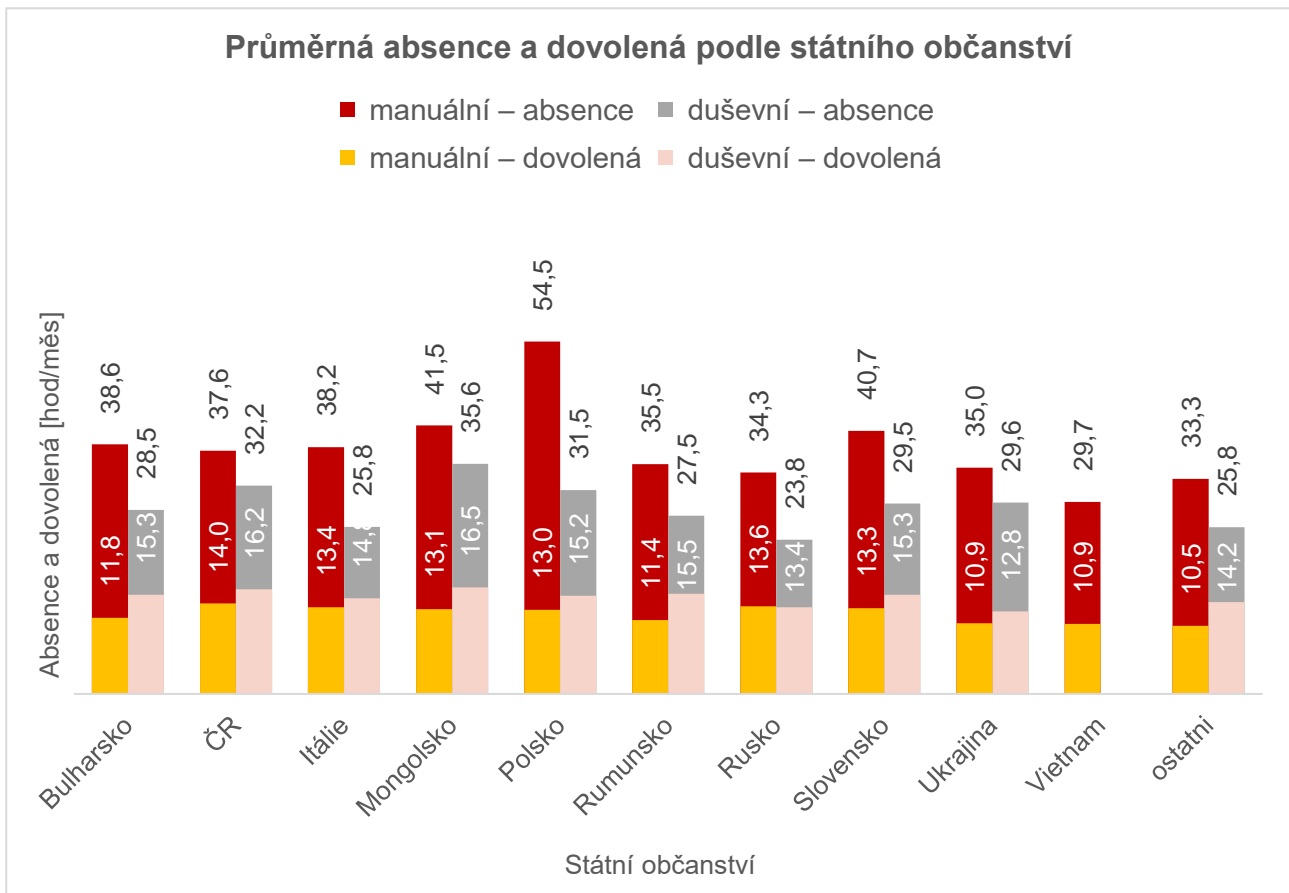
Pozn.: Údaje za duševní zaměstnance s vietnamským státním občanstvím nesplňují publikační kritéria.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Průměrné absence a dovolené podle státního občanství ukazuje Obrázek 33. Výrazně **nejvyšší absence** pozorujeme u **manuálně pracujících Poláků** (54,5 hodin měsíčně). **Nejnižší** absence se pak týkají **duševně pracujících Rusů** (23,8 hodin měsíčně).

Nejvyšší dovolené se těší **duševní pracovníci z Mongolska** (16,5 hodin měsíčně) a **nejnižší** dovolenou mají **manuálně pracující Ukrajinci a Vietnamci** (shodně průměrně 10,9 hodin měsíčně)

Obrázek 33: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle státního občanství v roce 2020

Pozn.: Údaje za duševní zaměstnance s vietnamským státním občanstvím nespĺňujú publikační kritéria.

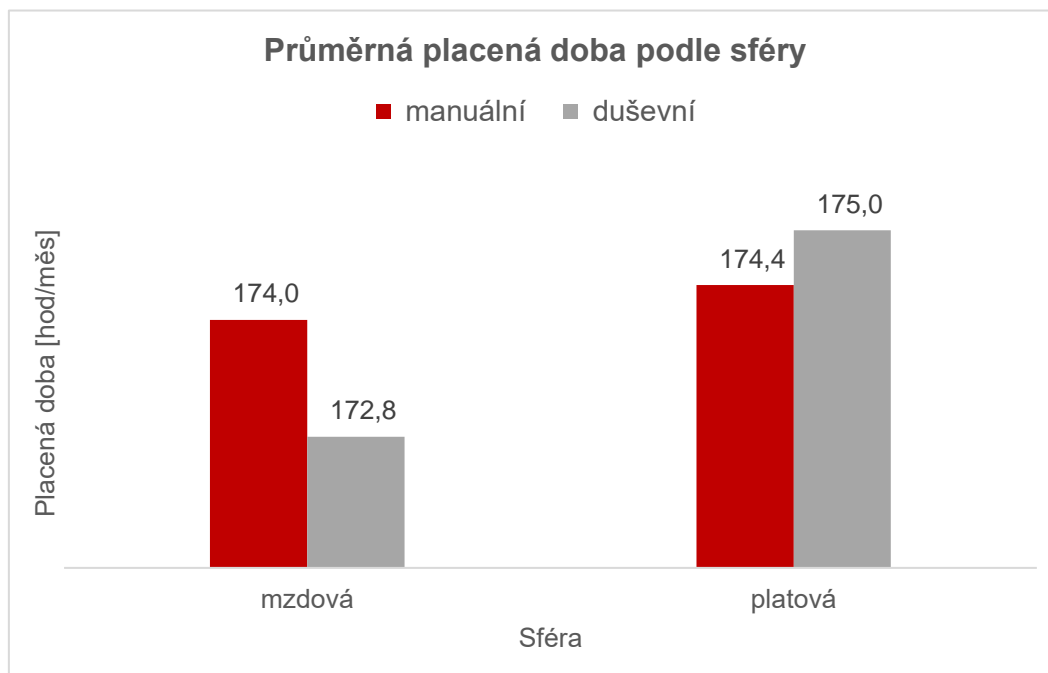
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 34 se zaměřuje na placenou dobu manuálních a duševních pracovníků **podle sféry**. Ve **mzdové sféře** mají jednoznačně **nižší placenou** dobu **duševní** pracovníci (172,8 hodin měsíčně) a v **platové sféře** mají nižší placenou dobu **manuální** pracovníci (174,4 hodin měsíčně).

Odpracované době a přesčasům podle sféry se věnuje Obrázek 35. **Nižší odpracovanou dobu** mají naopak **manuální** pracovníci ve **mzdové sféře** (136,2 hodin měsíčně) a **duševní** pracovníci ve **sféře platové** (136,7 hodin měsíčně).

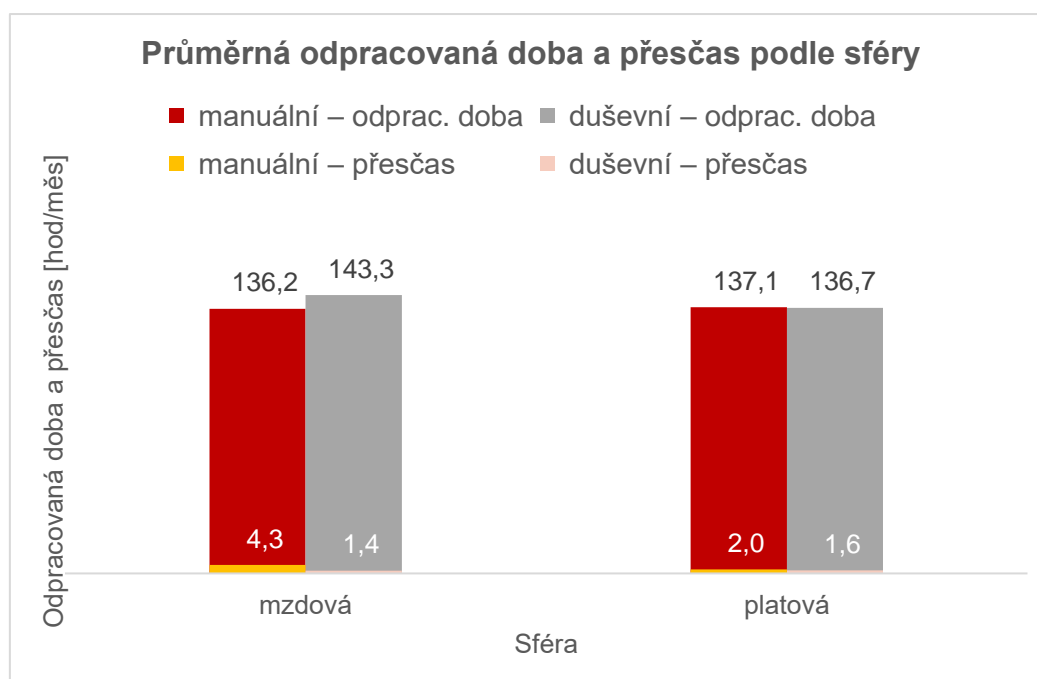
Vysoké přesčasy mají **manuální** pracovníci ve **mzdové sféře** (4,3 hodin měsíčně). **Nejnižší přesčasy** pak pozorujeme také ve **mzdové sféře** ale u **duševních** pracovníků (průměrně 1,4 hodin měsíčně).

Obrázek 34: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

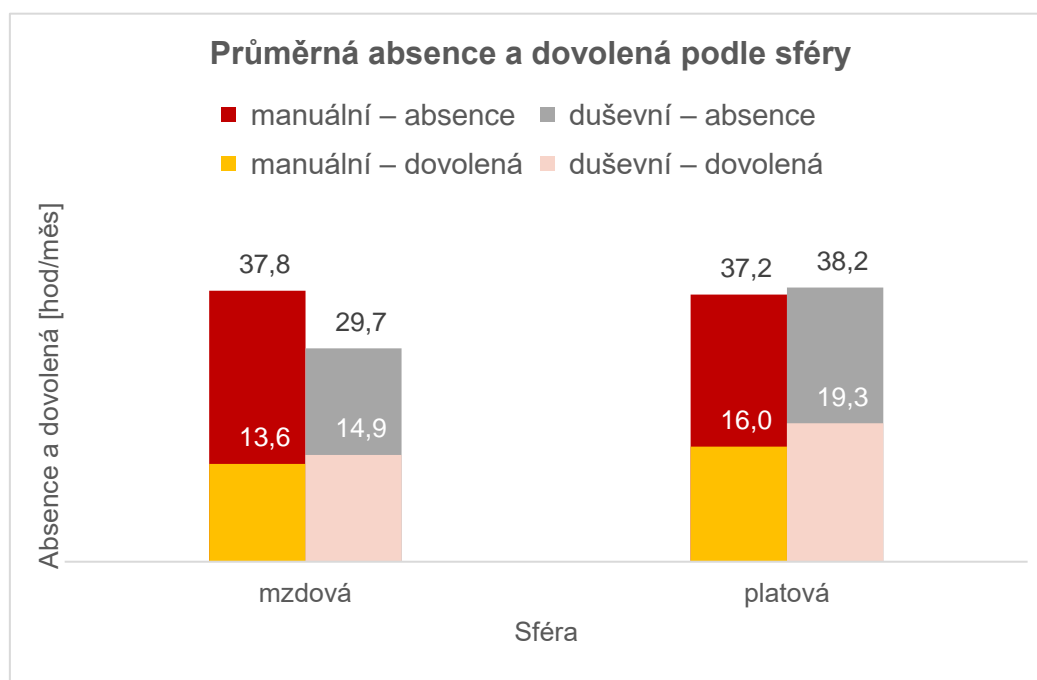
Obrázek 35: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 36 znázorňuje průměrné absence a dovolenou podle sfér. Ve **mzdové** sféře mají **vyšší absence manuální** pracovníci (37,8 měsíčně) než duševní zaměstnanci (29,7 hodin měsíčně). V **platové** sféře mají naopak **vyšší absence duševní** pracovníci (38,2 hodin měsíčně) než manuální (37,2 hodin měsíčně). **Nejvyšší dovolenou** pozorujeme u **duševních** pracovníků v **platové** sféře (19,3 hodin měsíčně).

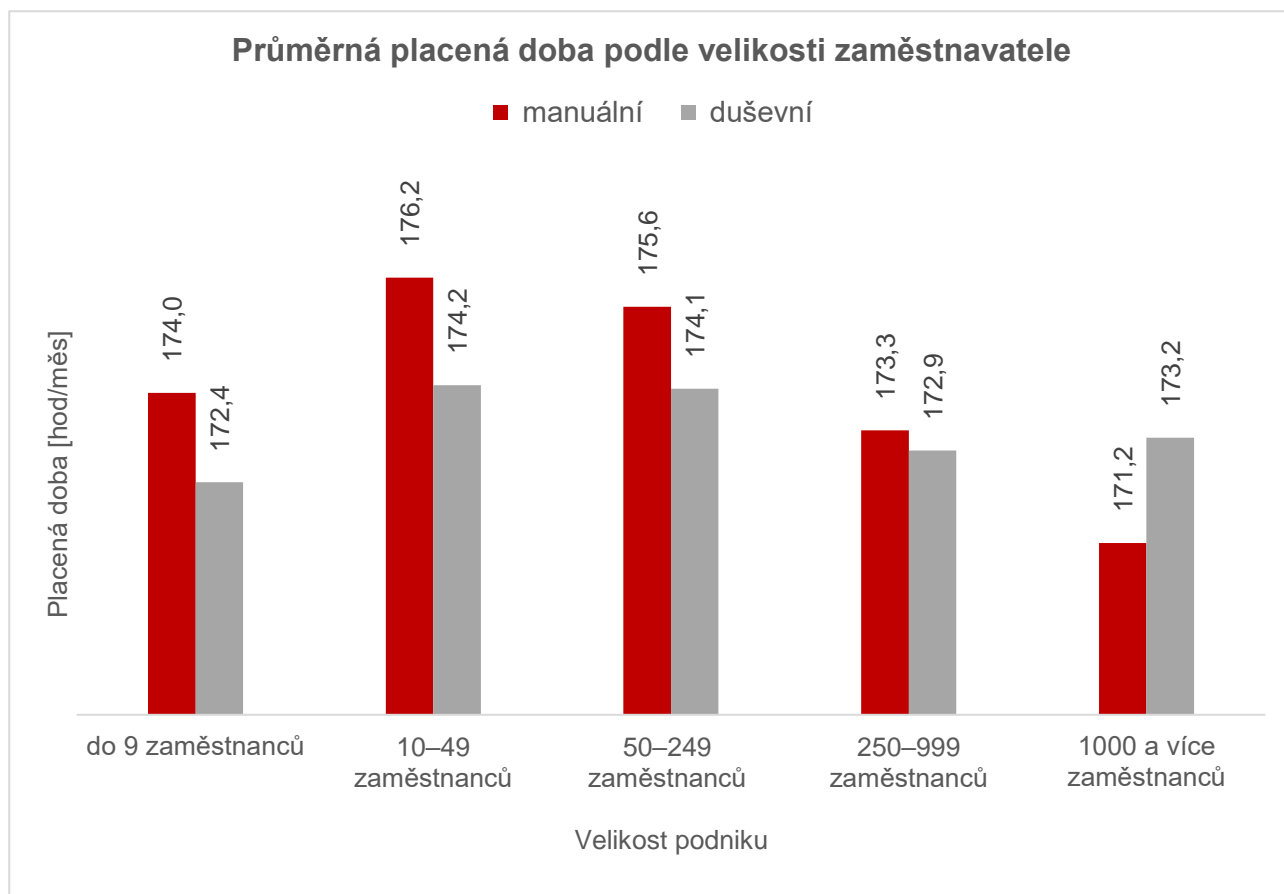
Obrázek 36: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle sféry v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Ve všech **velikostních kategoriích** firem mají **vyšší placenou dobu manuální** pracovníci než pracovníci duševní. Výjimku tvoří největší podniky s 1 000 a více zaměstnanci, kde mají vyšší placenou dobu duševní pracovníci (173,2 hodin měsíčně) než manuální. Zaměstnanci pracující ve firmách o **velikosti 10–49 zaměstnanců** mají **nejvyšší placenou dobu**, jak ukazuje Obrázek 37. Jedná se o 175,6 hodin u manuálních zaměstnanců a 174,1 hodin u duševních profesí. **Nejnižší placenou dobu** pak mají **manuální** zaměstnanci ve velikostní kategorii **1 000 a více zaměstnanců** (171,2 hodin měsíčně) a **duševní** pracovníci v podnicích **do 9 zaměstnanců** (172,4 hodin měsíčně).

Obrázek 37: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle velikosti zaměstnavatele v roce 2020

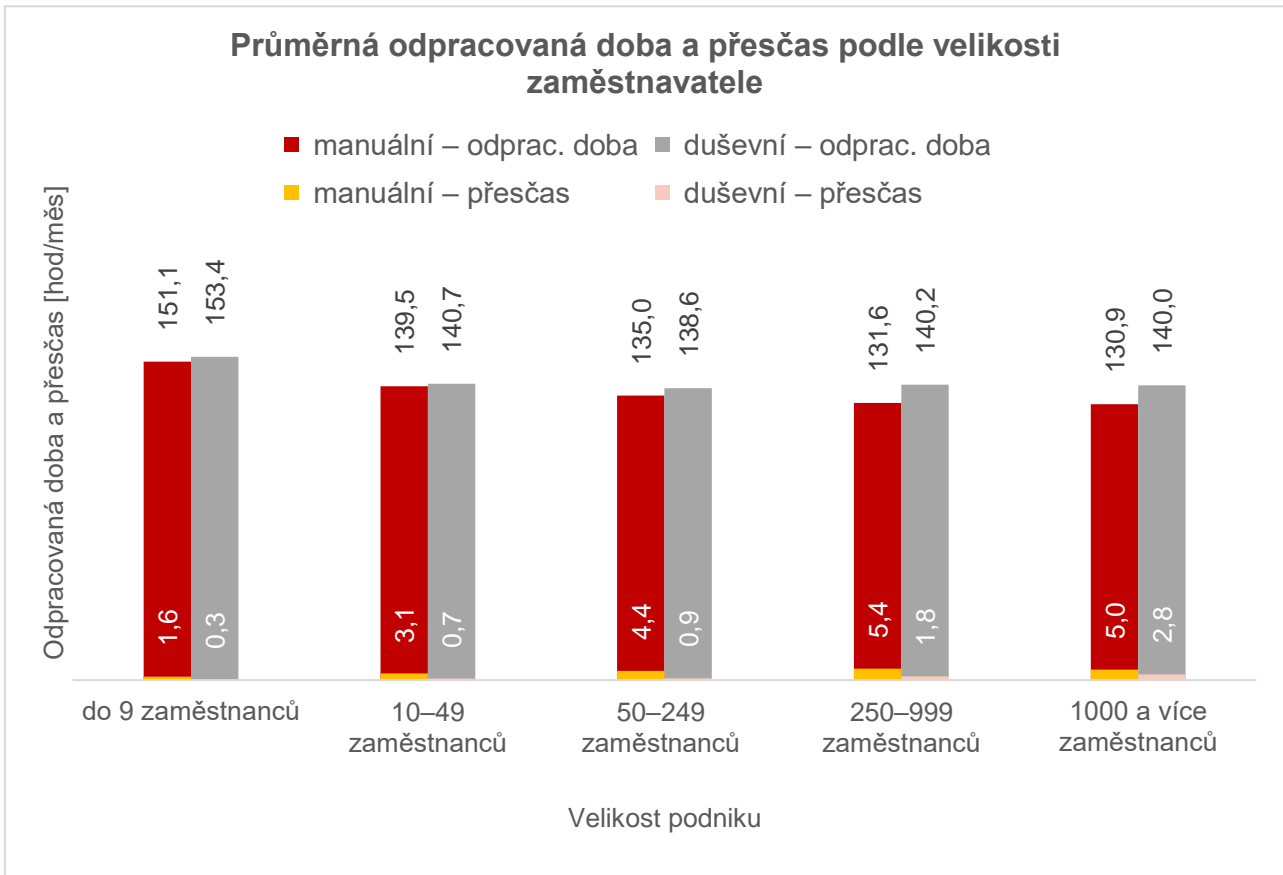

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 38 shrnuje odpracovanou dobu a přesčasy podle velikosti zaměstnavatele. Ve všech velikostních kategoriích mají **odpracovanou dobu vyšší duševní** pracovníci než manuální a nejvyšší je v **kategorii do 9 zaměstnanců** (průměrně 153,4 hodin měsíčně). **Nejnižší** odpracovanou dobu mají **manuální** pracovníci v kategorii **1 000 a více** pracovníků (130,9 hodin měsíčně).

Nejvyšší přesčasy vykazují **manuální** pracovníci ve velikostní kategorii **250–999 zaměstnanců** (5,4 hodin měsíčně) a naopak **nejnižší duševní** pracovníci v kategorii **do 9 zaměstnanců** (0,3 hodin měsíčně).

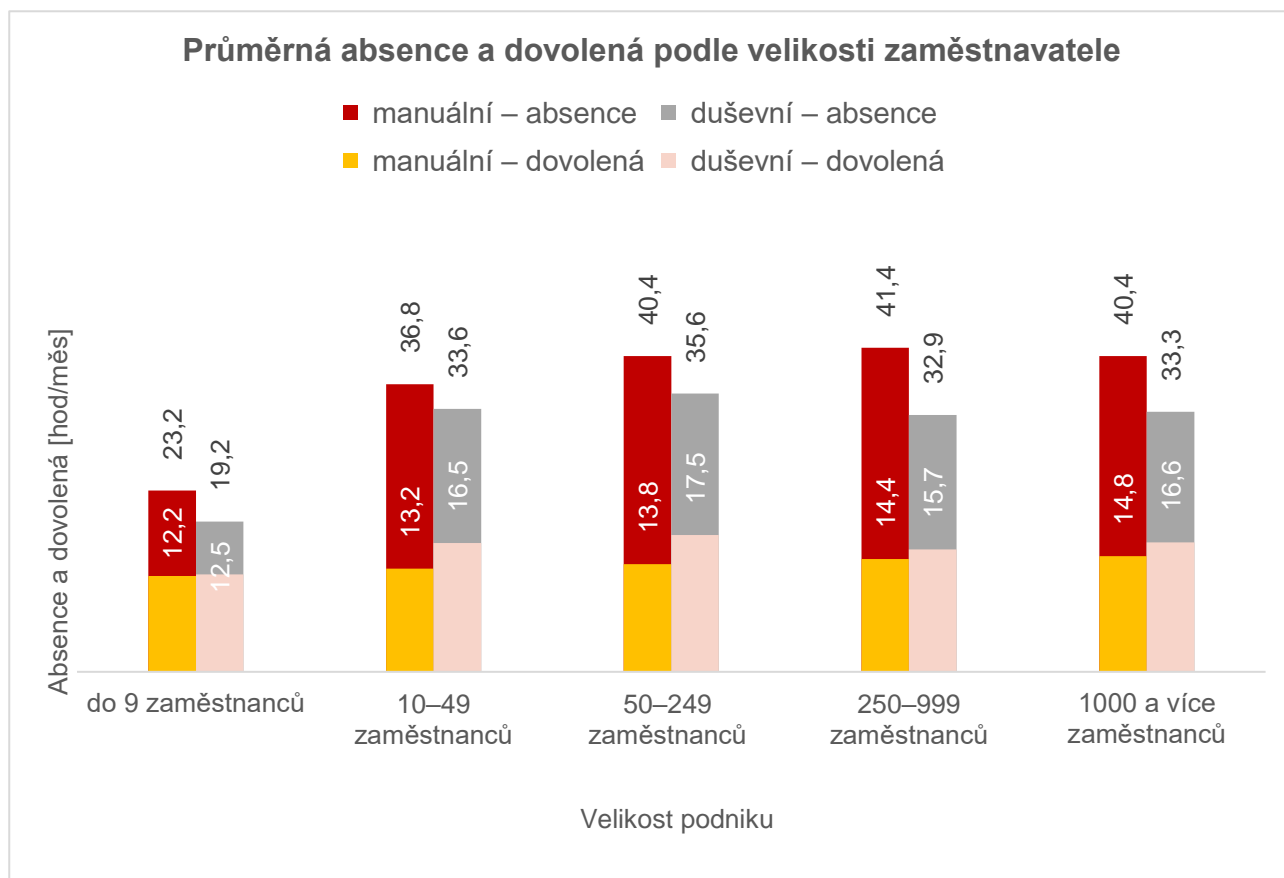
Obrázek 38: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle velikosti zaměstnavatele v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Průměrné absence a dovolenou **podle velikostních kategorií** podniku znázorňuje další Obrázek 39. Manuální pracovníci mají ve všech kategoriích vyšší absence, ale nižší podíl tvoří absence z důvodu dovolené ve srovnání s duševními pracovníky. **Nejvyšší absence** zaznamenávají **manuální** pracovníci v kategorii **250–999 zaměstnanců** (41,4 hodin měsíčně). **Nejvyšší průměrnou dovolenou** mají **duševní** zaměstnanci ve firmách o velikosti **50–250 zaměstnanců** (17,5 hodin měsíčně).

Obrázek 39: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle velikosti zaměstnavatele v roce 2020

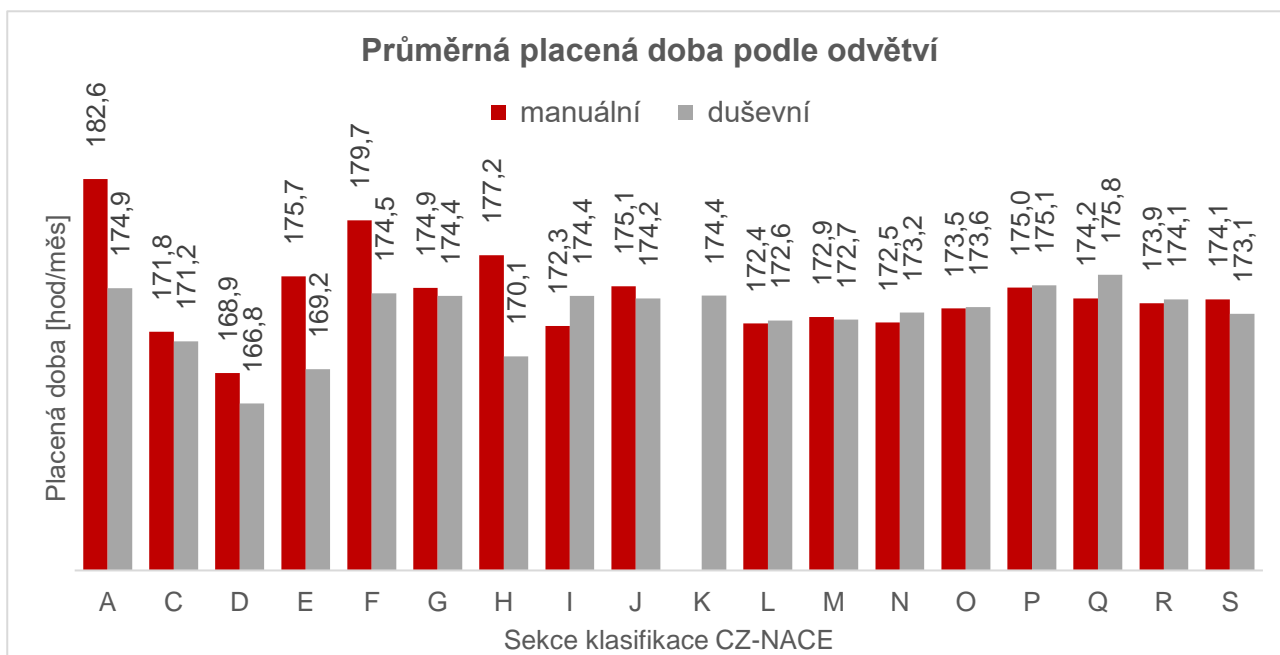

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Výsledky v odvětvích srovnává Obrázek 40. **Nejvyšší průměrnou placenou dobu** mají **manuální** pracovníci v sekci A dle klasifikace CZ-NACE (**Zemědělství, lesnictví, rybníkářství** – 182,6 hodin měsíčně). **Nejnižší** placenou dobu zaznamenáváme u **duševních** pracovníků v sekci D (**Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu** – 166,8 hodin měsíčně).

Průměrnou odpracovanou dobu a přesčasy podle odvětví ukazuje Obrázek 41. **Nejnižší odpracovanou dobu** vykazují **duševní** pracovníci v sekci I dle klasifikace CZ-NACE (**Ubytování, stravování a pohostinství** – 126,5 hodin měsíčně), což bylo v roce 2020 ovlivněno zejména opatřeními proti šíření koronavirové pandemie. **Nejvyšší** odpracovanou dobu měli **manuální** zaměstnanci v sekci A – **Zemědělství lesnictví a rybníkářství** (152,5 hodin měsíčně), kteří zároveň vykazují i **nejvyšší přesčasy** (8,6 hodin měsíčně) **Nejnižší** průměrné přesčasy vykazují **duševní** pracovníci v sekci P – **Vzdělávání** (0,1 hodin měsíčně).

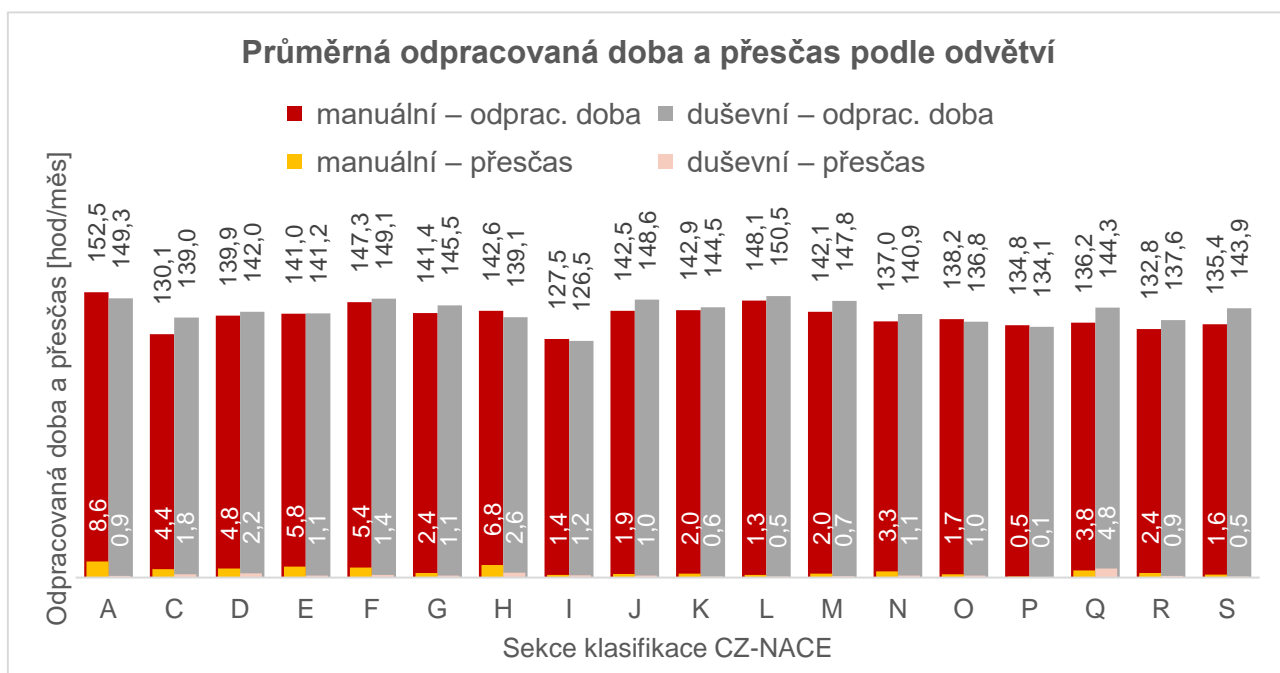
Obrázek 40: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle odvětví dle sekce klasifikace CZ-NACE v roce 2020

Pozn.: Údaje za sekci B a manuální pracovníky v sekci K nespĺňují publikační kritéria.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 41: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle odvětví dle sekce klasifikace CZ-NACE v roce 2020

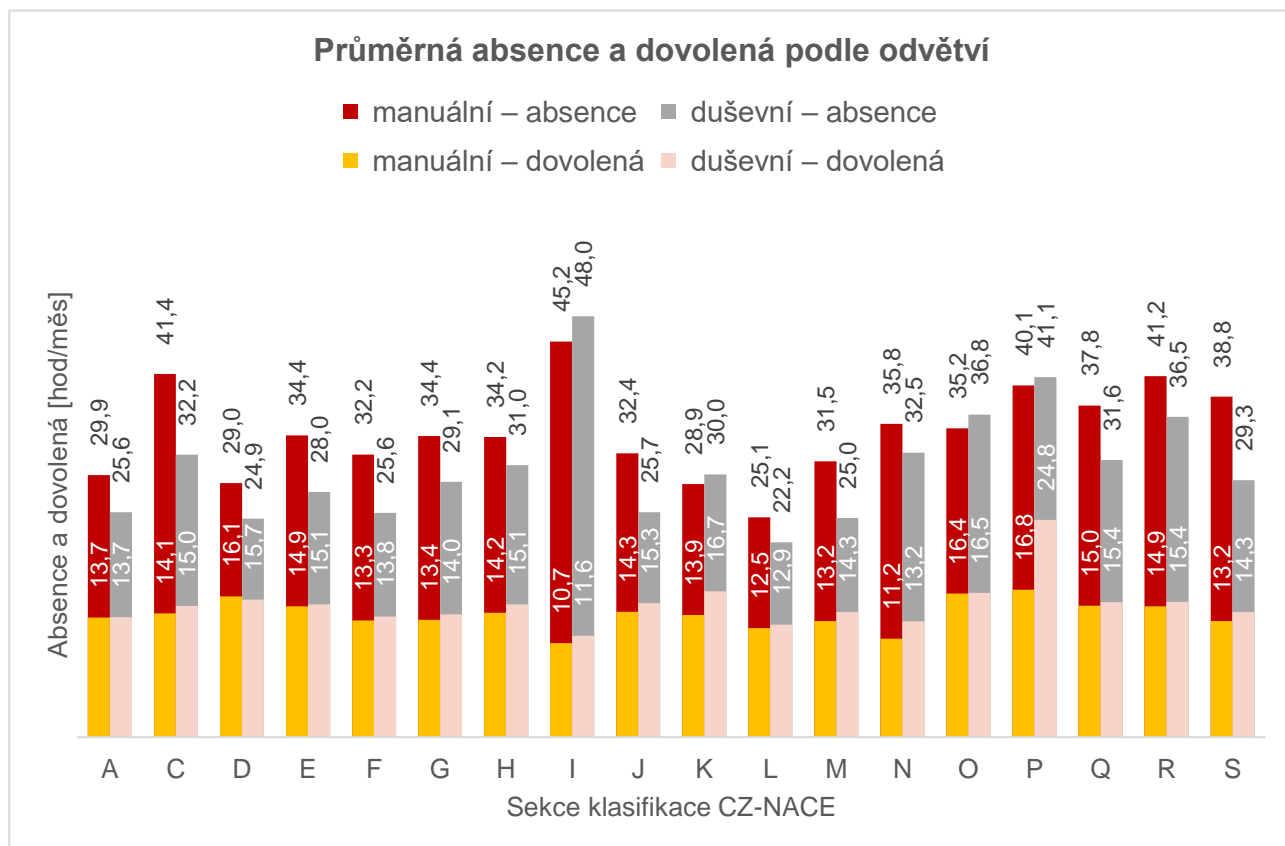
Pozn.: Údaje za zaměstnance v sekci B dle klasifikace CZ-NACE nespĺňují publikační kritéria.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 42 srovnává průměrné absence a dovolenou podle odvětví. **Nejvyšší absence** lze pozorovat vzhledem k pandemii během roku 2020 u **manuálních i duševních** pracovníků v sekci I – **Ubytování, stravování a pohostinství** (45,2 hodin u manuálních pracovníků a 48 hodin u duševních). **Nejnižší absence** mají **duševní** pracovníci v sekci L – **Činnosti v oblasti nemovitostí** (22,2 hodin měsíčně). **Nejvyšší absence z důvodu dovolené** mají zaměstnanci v sekci P – **Vzdělávání** (16,8 hodin u manuálních pracovníků a 24,8 hodin u duševních zaměstnanců). Na druhém místě co do počtu hodin dovolené jsou zaměstnanci z odvětvové sekce O – Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení (16,4 hodin u manuálních zaměstnanců a 16,5 u duševních zaměstnanců).

Zaměstnanci, kteří pracují ve firmách v domácím vlastnictví mají vyšší průměrnou placenou dobu ve srovnání s firmami v zahraničním vlastnictví, jak ukazuje Obrázek 43. **Nejvyšší průměrnou placenou dobu** mají **manuální** pracovníci ve firmách v **domácím vlastnictví** (175,1 hodin měsíčně) a **nejnižší manuální** pracovníci ve firmách v **zahraničním vlastnictví** (171,7 hodin měsíčně).

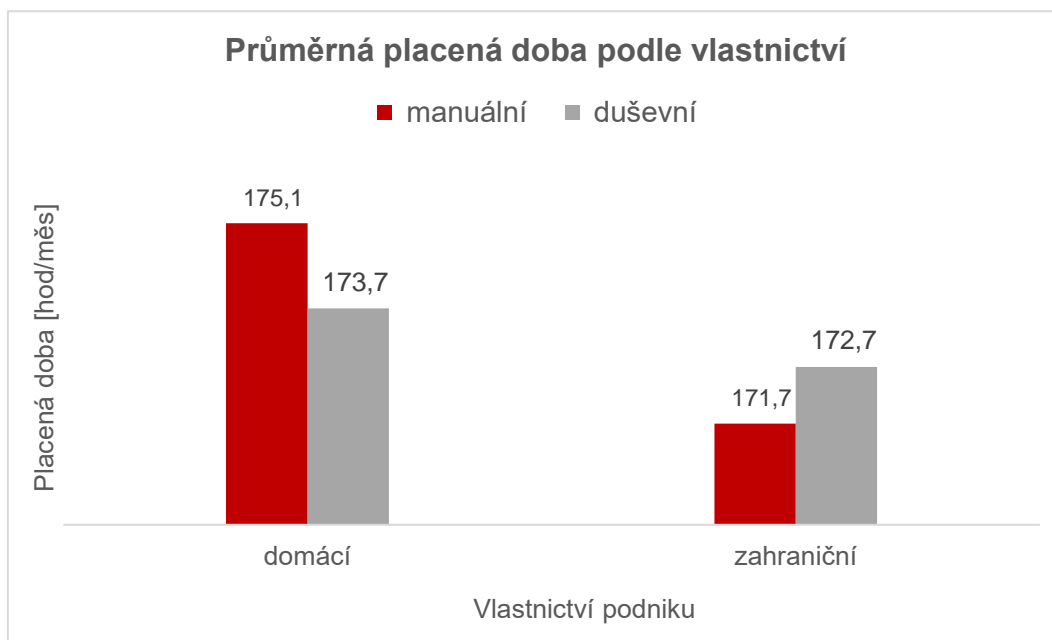
Obrázek 42: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle odvětví dle sekce klasifikace CZ-NACE v roce 2020

Pozn.: Údaje za zaměstnance v sekci B dle klasifikace CZ-NACE nesplňují publikační kritéria.

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 43: Placená doba manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví podniku v roce 2020

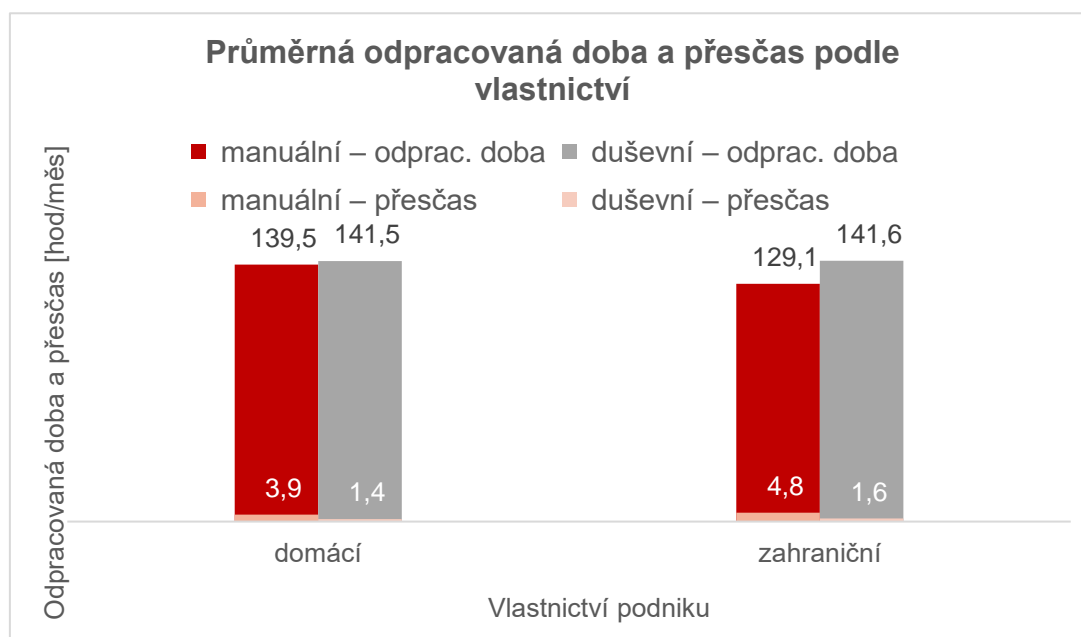
Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 44 ukazuje, že **Nejvyšší odpracovanou dobu** mají duševní pracovníci ve firmách **v zahraničním vlastnictví** (141,6 hodin měsíčně) a naopak **nejnižší** průměrnou odpracovanou dobu mají **manuální** pracovníci ve firmách **v zahraničním vlastnictví** (129 hodin měsíčně).

Co se týče **přesčasů**, vykazují **manuální** pracovníci ve firmách **v zahraničním vlastnictví** více přesčasů (4,8 hodin) než v domácím vlastnictví. **Nejnižší** práci přesčas mají **duševní** pracovníci ve firmách s **domácím vlastnictví** (1,4 hodin za měsíc).

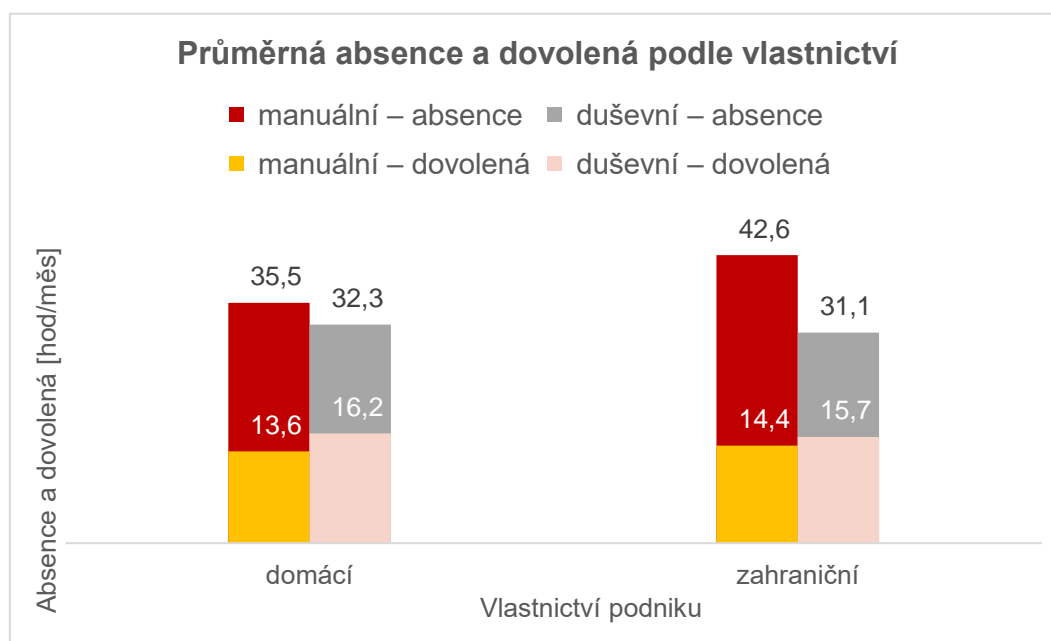
Dle Obrázek 45 mají **vyšší celkové absence manuální** pracovníci ve firmách **v zahraničním vlastnictví** (42,6 hodin měsíčně) ve srovnání se zaměstnanci ve firmách s domácím vlastnictvím. Z hlediska absence z důvodu **dovolené**, lze pozorovat **nejvyšší** průměrnou dovolenou u **duševních pracovníků** ve firmách **v domácím vlastnictví** (16,2 hodin měsíčně).

Obrázek 44: Odpracovaná doba a přesčas manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví podniku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

Obrázek 45: Absence a dovolená manuálních a duševních zaměstnanců podle vlastnictví podniku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 8. 4. 2021.

2 Rozdíly v ohrožení na trhu práce v mezinárodním srovnání

V současné době rezonuje na trzích práce po celém světě několik trendů, které **ovlivňují pracovní podmínky** zaměstnanců. Jedná se zejména o **změny v oblasti digitalizace a robotizace** a v posledním roce také o **vliv koronavirové pandemie**. Na všechny trendy musí nutně reagovat **kolektivní vyjednávání**, které si v této souvislosti klade za úkol **zajištění sociální ochrany zaměstnanců a prevence diskriminace na trzích práce**. Z těchto důvodů bude následující kapitola věnována rozdílům v pracovních podmínkách zaměstnanců zvláště v odpracované době a mzdách v evropském kontextu. Dále bude kapitola zaměřena na změny v poptávce po dovednostech, přičemž pozornost bude věnována změnám v zaměstnanosti nebo kvalifikaci zaměstnanců. Další část je věnována vývoji v odborové angažovanosti se zaměřením na konkrétní oblasti či skupiny zaměstnanců, aby mohl být hodnocen vývoj mezi manuálními a duševními profesemi. V neposlední řadě je část kapitoly věnována poznatkům mezinárodních institucí k vývoji na trzích práce v době koronavirové pandemie.

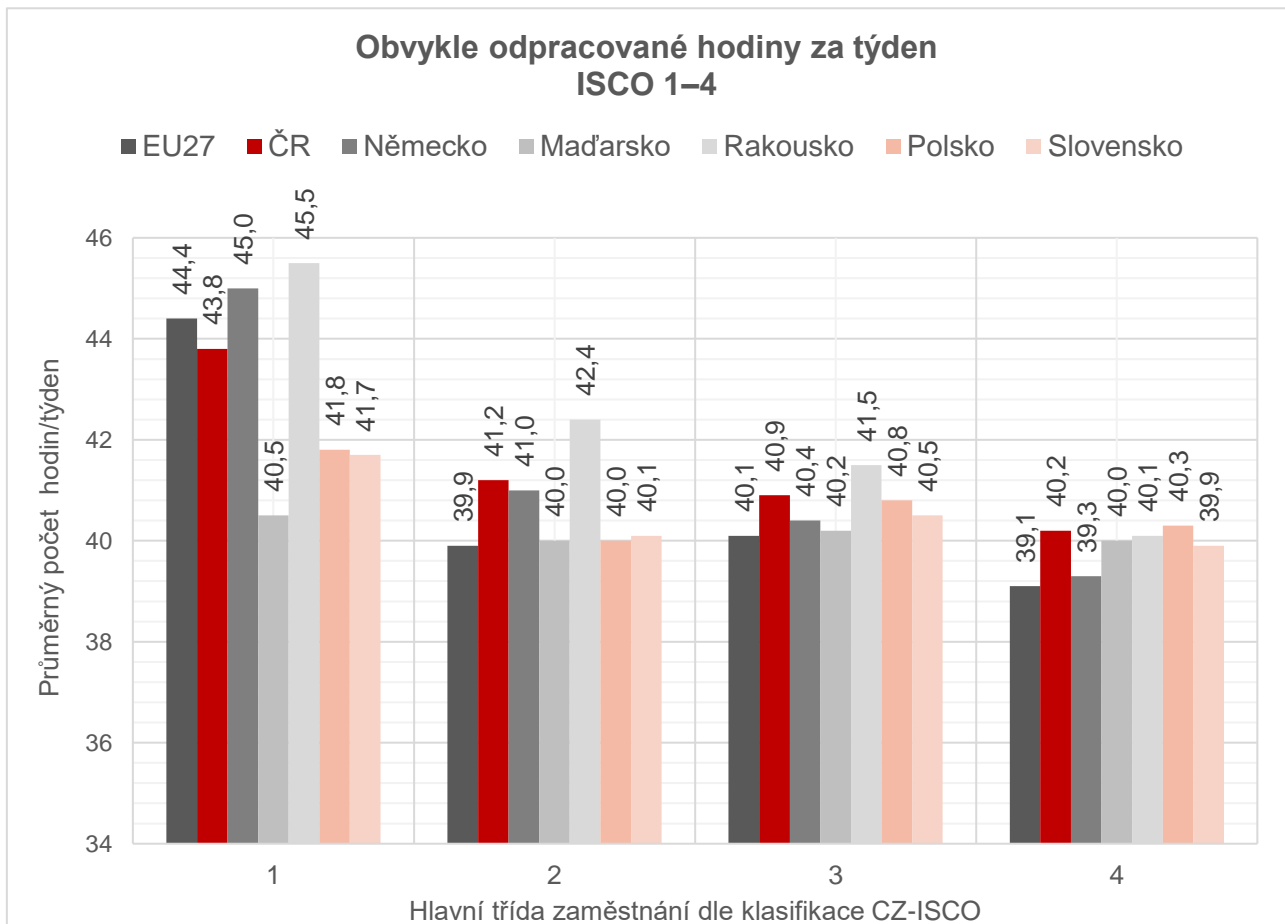
2.1 Pracovní podmínky

Rozdíly v pracovní době a odměňování jsou v mezinárodním kontextu odlišné na úrovni jednotlivých zemí. V rámci konkrétních skupin zaměstnanců však lze pozorovat napříč zeměmi podobné charakteristiky v oblasti pracovních podmínek. Mezinárodní organizace práce (MOP) ve spolupráci s organizací Eurofound (2019)³ prováděla šetření ve státech EU28, USA, Turecku, Jižní Koreji a Uruguay. Jejich výsledky poukazují na rozdíly mezi povoláními a jednoznačně potvrzují, že **pracovníci v dělnických profesích** jsou ve všech sledovaných zemích vystaveni **velmi náročným pracovním podmínkám** ve srovnání s ostatními profesemi.

Obrázek 46 ukazuje **rozdíly v odpracované době** ve vybraných zemích EU **podle zaměstnání v hlavních třídách 1–4 dle mezinárodní klasifikace zaměstnání ISCO-08**. Ve všech sledovaných skupinách zaměstnání mají **nejvyšší odpracované hodiny zaměstnanci v Rakousku. Česká republika se pohybuje nad průměrem EU** s výjimkou 1. hlavní třídy (zákonodárci a řídící pracovníci), kde je odpracovaná doba 43,8 hodin týdně. Průměr v EU činí 44,4 hodin týdně v této skupině zaměstnanců.

³ Eurofound and International Labour Organization (2019), *Working conditions in a global perspective*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, and International Labour Organization, Geneva. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_696174.pdf.

Obrázek 46: Průměrný počet obvykle odpracovaných hodin za týden dle hlavních tříd zaměstnání klasifikace ISCO-08 ve vybraných zemích EU v roce 2020

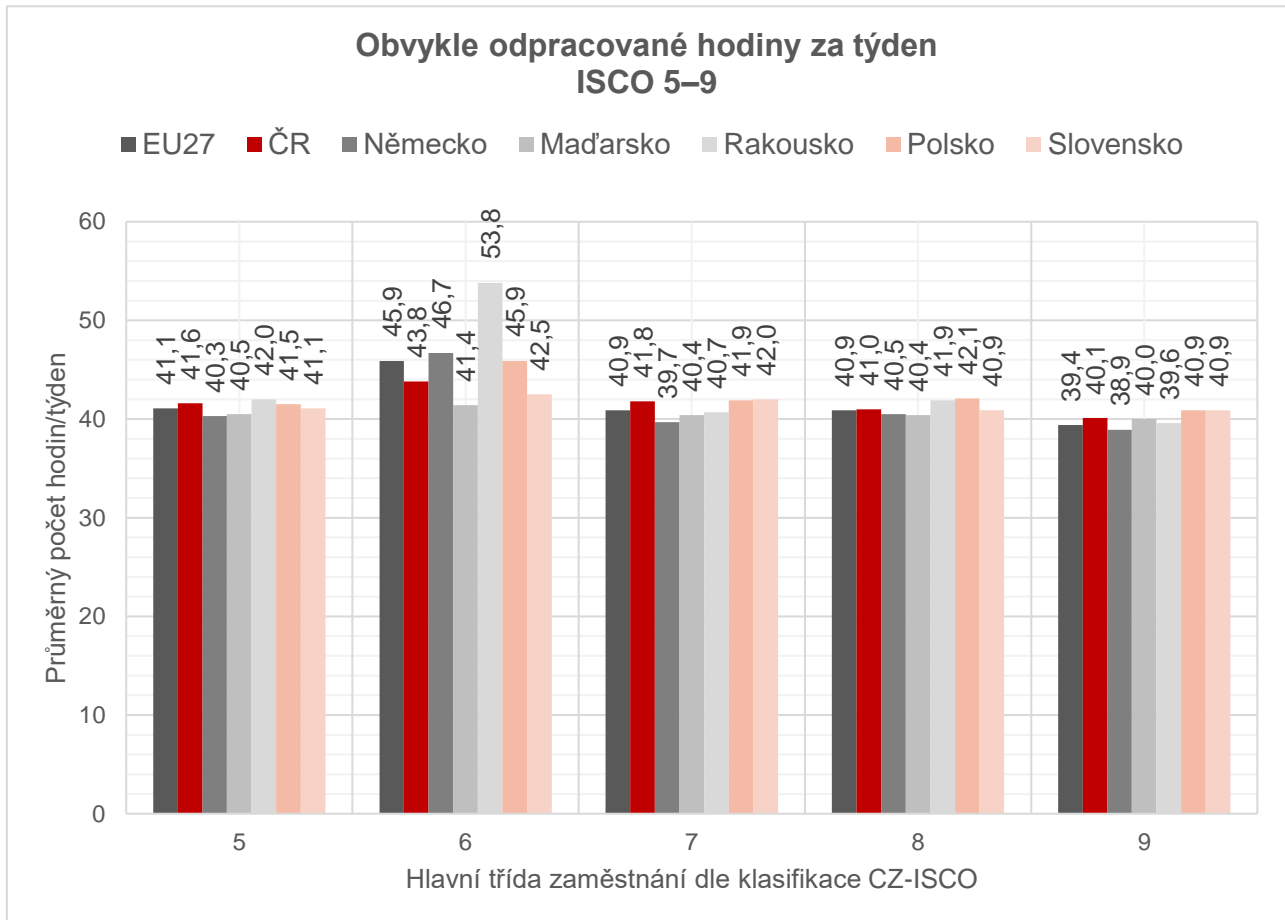

Pozn.: Názvy hlavních tříd klasifikace ISCO jsou součástí Tabulky II v Příloze 2.

Zdroj: EUROSTAT (2020). Data platná k 17.5.2021.

Obrázek 47 zobrazuje průměrný počet obvykle odpracovaných hodin za týden v hlavních třídách ISCO-08 5–9. V těchto skupinách se opět odpracovaná doba českých pracovníků pohybuje nad průměrem EU s výjimkou 6. hlavní třídy (kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství).

Obrázek 47: Průměrný počet obvykle odpracovaných hodin za týden dle hlavních tříd zaměstnání klasifikace ISCO-08 ve vybraných zemích EU v roce 2020

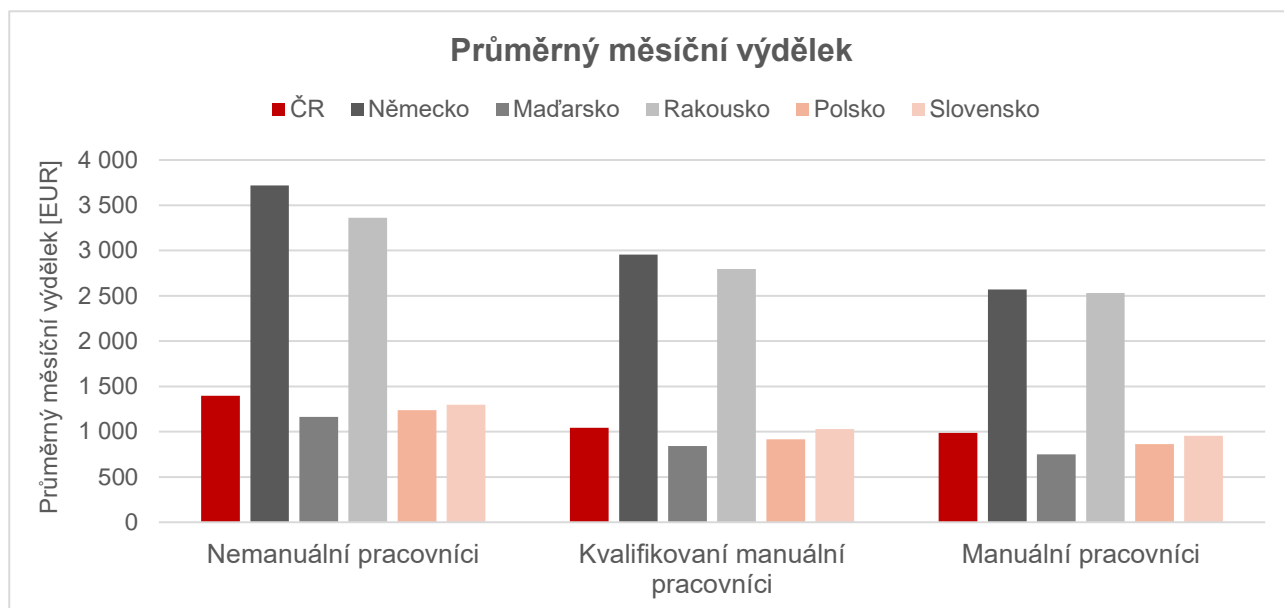

Pozn.: Názvy hlavních tříd klasifikace ISCO jsou součástí Tabulky II v Příloze 2.

Zdroj: EUROSTAT (2020). Data platná k 17.5.2021.

Obrázek 48 zobrazuje **rozdíly ve mzdách** zaměstnanců ve vybraných zemích EU podle zaměstnání. **Nemanuální pracovníci** mají ve srovnání s ostatními profesemi **vyšší výdělky** ve všech sledovaných zemích. **Nejvyšší** výdělky mají pracovníci v **Německu a Rakousku**. Rozdílům v odpracované době a mzdách manuálních a duševních pracovníků podle vlivu existence kolektivní smlouvy v rámci ČR se věnuje kapitola 3 v této studii.

Obrázek 48: Rozdíly v průměrných měsíčních výdělích zaměstnanců podle typu vykonávané profese ve vybraných zemích EU v roce 2020

Pozn.: Nemanuální pracovníci jsou dle EUROSTATU zaměstnanci v 1–5. hlavní třídě zaměstnání dle klasifikace ISCO-08, kvalifikovaní manuální pracovníci patří do tříd 6–8 a manuální pracovníci do tříd 7–9. Názvy hlavní tříd klasifikace ISCO jsou součástí Tabulky II v Příloze 2. Data jsou za odvětví průmyslu, stavebnictví a služeb (bez veřejné správy, obrany a povinného sociálního zabezpečení).

Zdroj: EUROSTAT (2020). Data platná k 17.5.2021.

2.2 Změny v poptávce po dovednostech

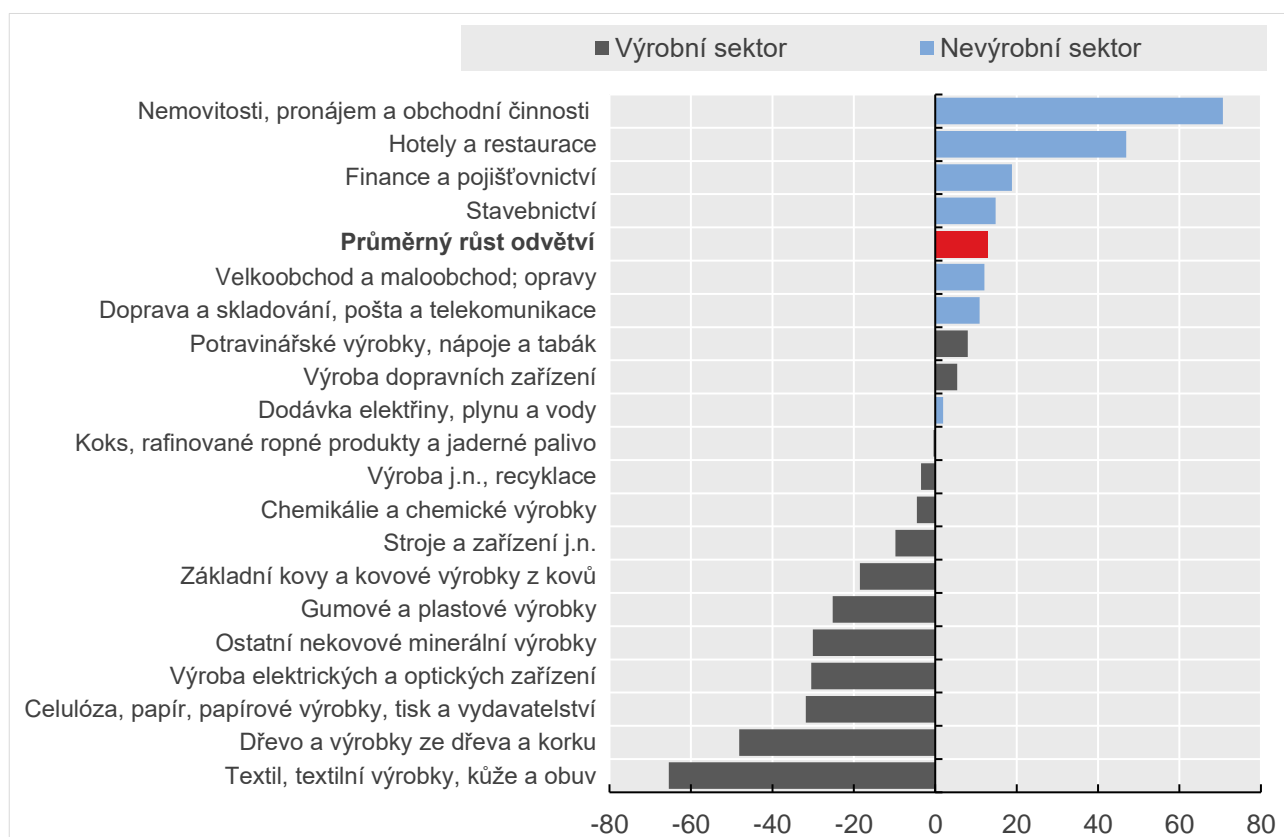
V souvislosti s měnícími se potřebami trhů práce se ve všech stupních rozvoje ekonomik obecně **očekává nárůst počtu pracovníků v sektoru služeb**, zatímco podíl **zaměstnanosti v zemědělství bude pokračovat v dlouhodobém sestupném trendu** (MOP, 2019⁴). V současné době představuje zemědělství téměř 70 % všech pracovních míst v rozvojových zemích, 40 % v zemích s nižšími středními příjmy, 16 % v zemích s vyššími středními příjmy a pouze 3 % v rozvinutých zemích. Podíl zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu bude i nadále klesat především v zemích s vyššími a středními příjmy a v rozvinutých zemích, naopak v zemích s nižšími a středními příjmy bude růst, ale pouze nepatrně. Deindustrializace je již dlouho problémem ve vyspělých zemích. Jejím důsledkem je úbytek kvalitních pracovních míst, pokles v počtech odborů a rostoucí polarizace na trhu práce. V rozvojových zemích se bude dle MOP s menším počtem

⁴ International Labour Organization (2019), *Trade Unions in the Balance*, International Labour Organization, Geneva. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---actrav/documents/publication/wcms_722482.pdf.

pracovních míst v průmyslu více lidí hromadit ve špatně placených zaměstnáních s nízkou produktivitou.

Zatímco **celková zaměstnanost ve světě** i nadále **roste**, jednotlivé oblasti ekonomiky čelí významným strukturálním změnám. V důsledku změn se **zmenšily celé sektory ekonomiky**, což způsobilo pokles velkého množství pracovních míst. Studie OECD (2019)⁵ dokumentující trendy zaměstnanosti v odvětvích ekonomik ukazuje, že za poslední dvě desetiletí se **nová pracovní místa vytvářela převážně v odvětví služeb**, zatímco ve **výrobních sektorech se obvykle snižovala** (Obrázek 49). Tento trend přispěl ke zvyšování rozdílů mezi různými skupinami pracovníků a je částečně odpovědný za polarizaci trhu práce.

Obrázek 49: Procentní změna celkové zaměstnanosti v průmyslu ve vybraných zemích OECD v letech 1995 až 2015

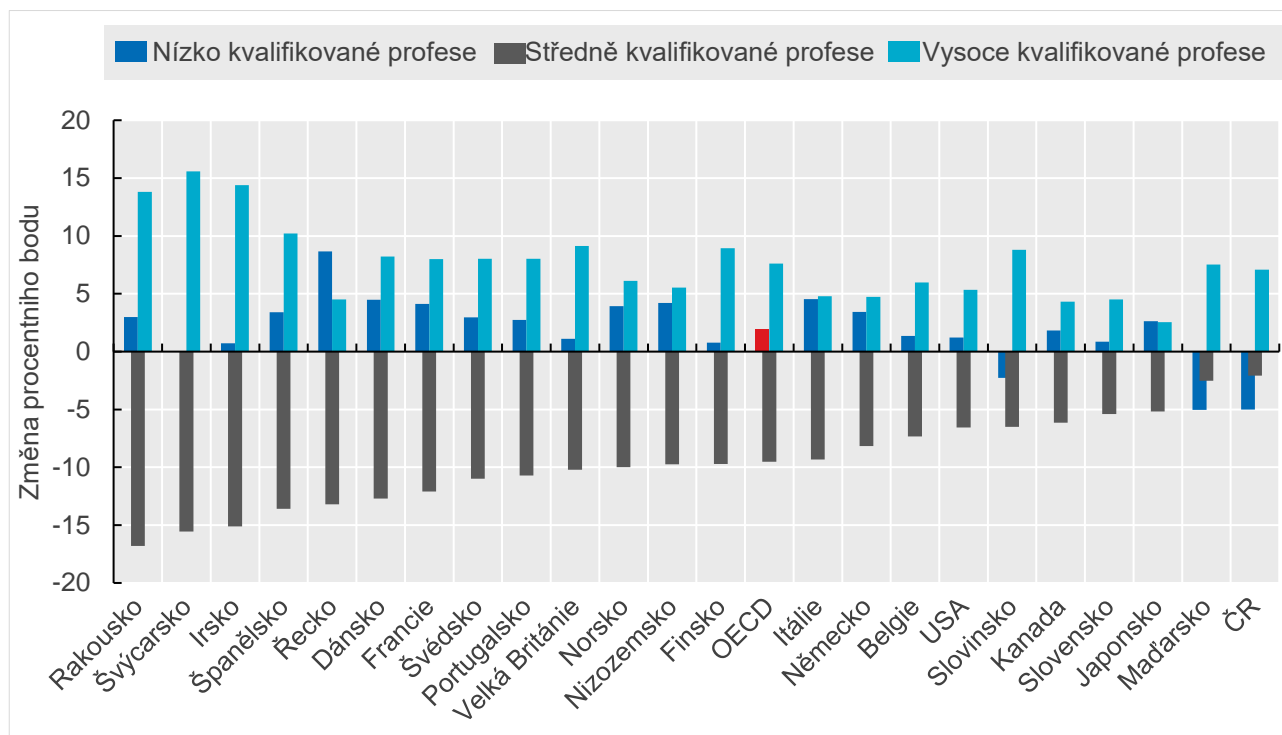
Zdroj: Převzato z OECD, 2019 (Employment Outlook 2019: *The future of work*).

⁵ OECD (2019), OECD Employment Outlook 2019: *The future of work*, OECD Publishing, Paris. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/9ee00155-en>.

Mezi další změny probíhající na trzích práce ve vyspělých ekonomikách patří podle OECD (2019)⁶ **polarizace práce**. V posledních desetiletích se **snížil podíl pracovních míst se střední kvalifikací**, kdežto podíl pracovníků v **profesích s vysokou a nízkou kvalifikací** ve většině zemí **rostl**. Téměř ve všech analyzovaných zemích tyto změny vedly k růstu zaměstnanosti ve vysoce kvalifikovaných profesích (Obrázek 50). Publikace také popisuje faktory, které vedly k tomuto prohloubení polarizace práce. Částečný vliv měl již zmiňovaný **pokles zaměstnanosti ve výrobním sektoru**. Ale za polarizaci je z velké části zodpovědný **pokles středně kvalifikovaných pracovních míst** v průmyslových odvětvích. Za tím stojí **technologické změny a globalizace**, jelikož středně kvalifikované profese jsou nejvíce ovlivněny automatizací a přesouváním výroby mezi státy. Tyto profese mají často velmi rutinní povahu, díky které je lze relativně snadno provádět pomocí stroje nebo pracovníkem v zahraničí. Pokud se na obrázku podíváme na vývoj v **České republice a Maďarsku** zjistíme, že se jedná o jediné z analyzovaných zemí, kde **dochází k poklesu podílu zaměstnanosti ve středně kvalifikovaných profesích (nejméně) a zároveň také k poklesu podílu zaměstnanosti v nízkokvalifikovaných zaměstnáních**. To naznačuje, že v České republice jsou změnami ovlivněni nejen pracovníci ve skupinách CZ-ISCO 4 – úředníci, 7 – řemeslníci a opraváři, a 8 – obsluha strojů a zařízení, montéři, ale také pracovníci ve službách a prodeji a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (hlavní třídy CZ-ISCO 5 a 9).

⁶ OECD (2019), *OECD Employment Outlook 2019: The future of work*, OECD Publishing, Paris. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/9ee00155-en>.

Obrázek 50: Změna procentního bodu podílu na celkové zaměstnanosti v letech 1995 až 2015

Pozn.: Mezi vysoce kvalifikovaná povolání patří práce zařazené do hlavních tříd CZ-ISCO 1, 2 a 3, práce se střední kvalifikací patří do hlavních tříd 4, 7 a 8 a povolání s nízkou kvalifikací patří do hlavních tříd 5 a 9. Názvy hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO jsou součástí Tabulky II v Příloze 2.

Zdroj: Převzato z OECD, 2019 (Employment Outlook 2019: *The future of work*).

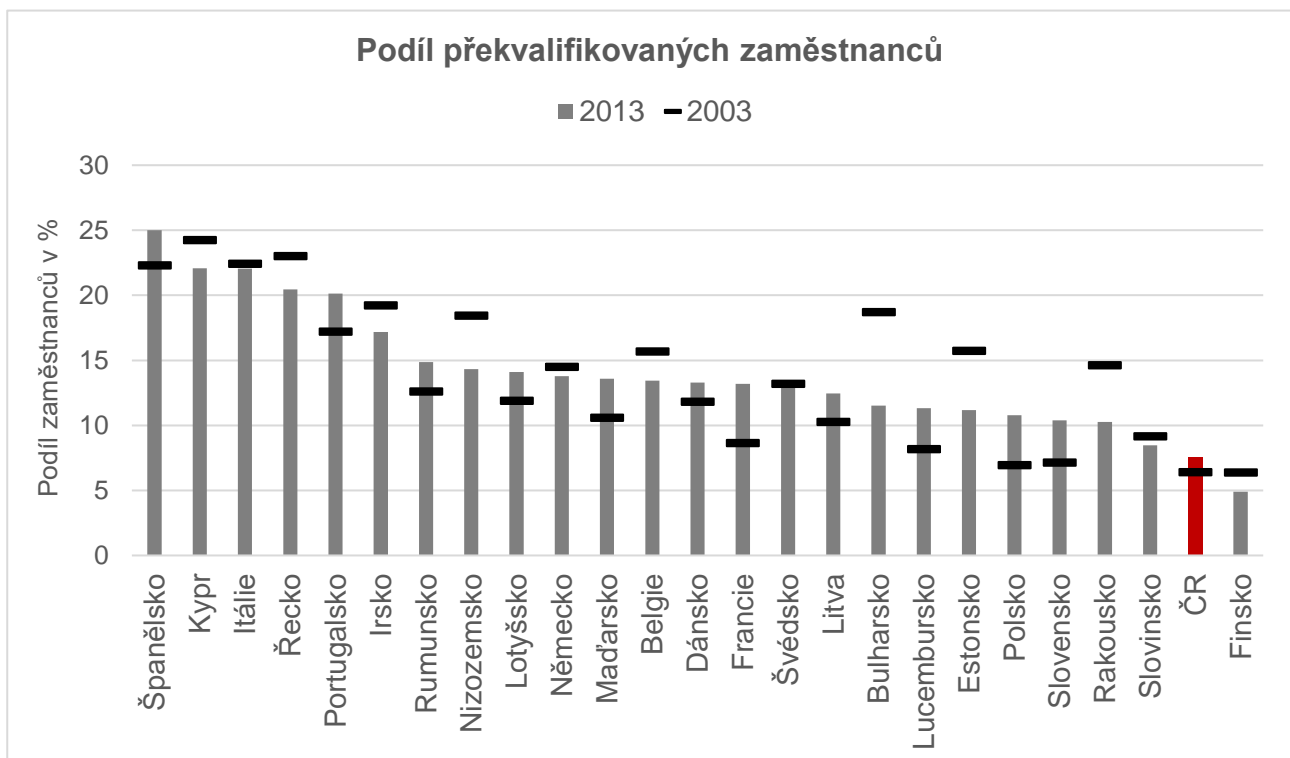
Rostoucí nebo klesající číslo zaměstnanosti však neodráží všechny aspekty měnícího se trhu práce. Pracovní místa se **mění** z hlediska jejich **obsahu, kvalifikačních požadavků, odpovědnosti, samostatnosti** či úrovně **týmové práce**. Díky technologickému pokroku se stávají některá pracovní místa nadbytečnými. Digitalizace, robotizace a umělá inteligence **snižují** poptávku po pracovních místech **řemeslníků a opravářů, obsluhy strojů a zařízení, montérů nebo administrativních pracovníků**. Dle MPO (2019)⁷ údaje o zaměstnanosti v období 1998–2014 ukazují celosvětový pokles těchto pracovních míst, a to jak v rozvinutých, tak v rozvojových zemích. **Roste poptávka po manažerech, odbornících a technických pracovnících**, zejména v rozvinutých zemích a zemích s vyššími středními příjmy. Obecně ve všech zemích roste poptávka po zaměstnancích **ve službách a prodeji** a v rozvojových zemích a zemích s nižšími středními příjmy po **pomocné a nekvalifikované pracovní síle**. Předpokládá se, že proces digitalizace a

⁷ International Labour Organization (2019), *Trade Unions in the Balance*, International Labour Organization, Geneva. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---actrav/documents/publication/wcms_722482.pdf.

robotizace nahrazuje práci zejména tam, kde jsou stroje a algoritmy schopny nahradit úkoly, které dříve vykonávali lidé. Což jsou, jak již bylo řečeno, manuální pracovníci (např. obsluha strojů ve výrobě), ale také někteří pracovníci duševní (např. administrativní práce v bance).

Úroveň vzdělání zaměstnanců se v čase přizpůsobuje měnícím se požadavkům na kvalifikaci v jednotlivých pracovních pozicích, což může být v některých ekonomikách problémem. Obrázek 51 ukazuje změnu ve vývoji podílu zaměstnanců s vyšší úrovní vzdělání, než je vyžadována pro vykonávané zaměstnání (překvalifikovanost) v zemích EU s dostupnými údaji v letech 2003 a 2013. **Česká republika** patří mezi země s **nejnižším podílem překvalifikovaných zaměstnanců**, i když ve sledovaném období deseti let tento podíl lehce vzrostl (z 6,4 % na 7,6 %). Mezi další země, které nečelí vysokému podílu překvalifikovaných zaměstnanců patří například Finsko, Slovinsko, Rakousko, Slovensko a Polsko. Vysoký podíl překvalifikovaných zaměstnanců s vyšším vzděláním, než je vyžadováno pro vykonávané zaměstnání pozorujeme ve Španělsku, na Kypru, v Itálii, Řecku nebo Portugalsku.

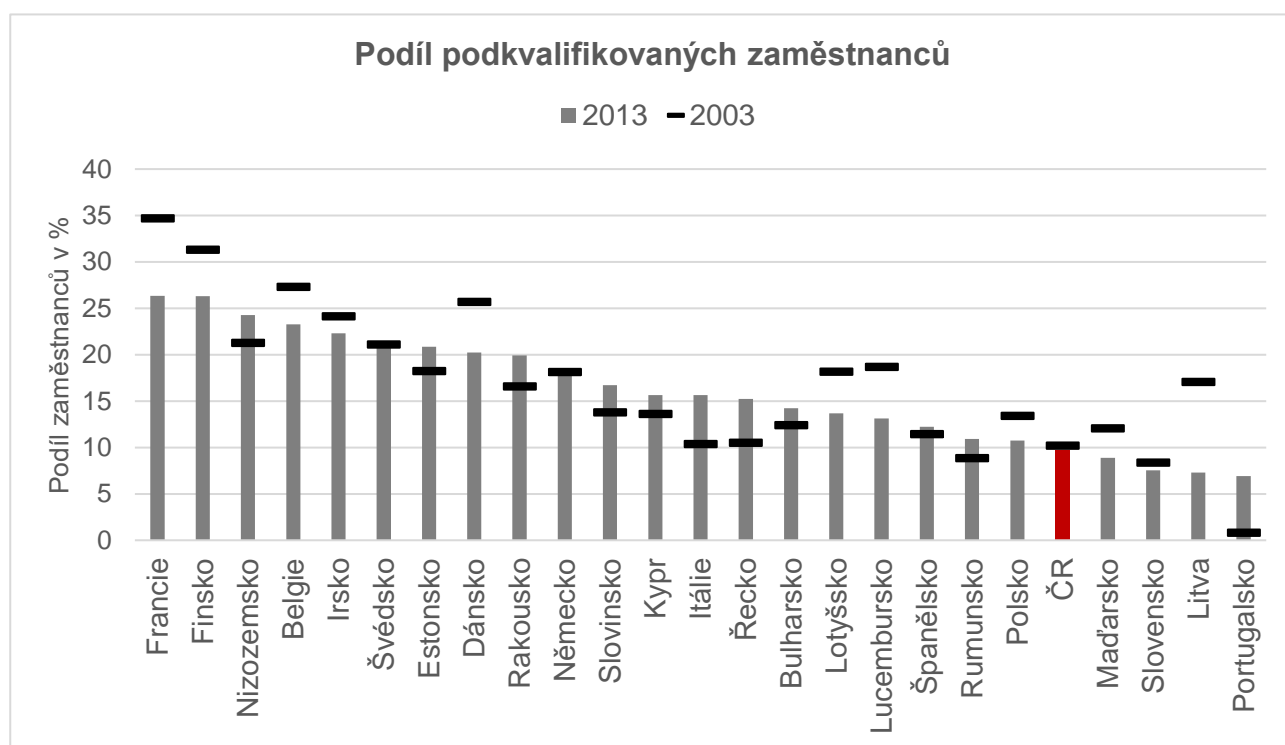
Obrázek 51: Podíl překvalifikovaných zaměstnanců ve vykonávaném zaměstnání v zemích EU s dostupnými údaji v letech 2003 a 2013

Zdroj: OECD (World Indicators of Skills for Employment). Data platná k 17. 5. 2021.

Obrázek 52 ukazuje podíl podkvalifikovaných zaměstnanců. Tedy zaměstnanců s nižším stupněm vzdělání, než je vyžadováno pro jimi vykonávané zaměstnání v letech 2003 a 2013 v zemích EU. **Česká republika** patří k zemím s **nižším podílem podkvalifikovaných zaměstnanců** a tento podíl od roku 2003 lehce poklesl z 10,2 % na 9,7 %. Další země s nízkým podílem podkvalifikovaných zaměstnanců jsou Portugalsko, Litva, Slovensko, Maďarsko nebo Polsko. Mezi země s vysokým podílem podkvalifikovaných zaměstnanců patří Francie, Finsko, Nizozemsko, Belgie nebo Irsko.

Obrázek 52: Podíl podkvalifikovaných zaměstnanců ve vykonávaném zaměstnání v zemích EU s dostupnými údaji v letech 2003 a 2013

Zdroj: OECD (World Indicators of Skills for Employment). Data platná k 17. 5. 2021.

2.3 Odborová angažovanost

Dle OECD (2019)⁸ mohou kolektivní vyjednávání a sociální dialog pomoci při řešení výzev, které přináší měnící se svět práce. Kolektivní vyjednávání může v době demografických a technologických změn umožnit zaměstnavatelům pružně přizpůsobit mzdy, pracovní dobu, organizaci práce a úkoly novým potřebám. Může pomoci formovat nová práva zaměstnanců, přizpůsobit stávající pravidla, regulovat používání nových technologií, poskytovat aktivní podporu pracovníkům přecházejícím na nová pracovní místa a předvídat potřebné dovednosti. Přesto **počet pracovníků, kteří jsou členy odborů a na které se vztahují kolektivní smlouvy, v mnoha zemích klesá**. Systémy sociální ochrany hrají klíčovou stabilizační roli, zejména v současné situaci zvýšené nejistoty ohledně tempa a rozsahu změn na trhu práce. Výše v kapitole bylo popsáno, že změny na trhu práce mají vliv na zánik pracovních míst zejména v některých oblastech či odvětvích, což zvyšuje potřebu sociální ochrany zaměstnanců.

Vissers (2019)⁹ ve své studii uvádí, že ze tří miliard zaměstnaných lidí je 516 milionů (17 %) členy odborů. Bez čínských odborových svazů (a odborů v Bělorusku a na Kubě) je celkové světové členství v odborech 214 milionů a odborová angažovanost je asi 10 %. Pokud vynecháme osoby samostatně výdělečně činné, rodinné pracovníky a zaměstnavatele, míra celosvětové odborové angažovanosti je 27 %. Dle výsledků této studie lze říct, že **digitalizace má dopad na pracovní místa, jejichž pracovníci jsou vysoce odborově organizovaní**. Což je jedním z důvodů poklesu celkové odborové angažovanosti. Na počátku dvacátých let byla odborová angažovanost řemeslníků a opravářů, obsluhy strojů a montérů vyšší než mezi jinými profesními skupinami v Austrálii a Spojených státech amerických a na druhém místě za techniky a odbornými pracovníky v Kanadě, Irsku a Velké Británii. Změna struktury pracovních míst bude mít proto jednoznačně negativní dopad na rozsah členství v odborech. Naproti tomu například ve Švédsku a Nizozemsku je rozdíl mezi odborovou angažovaností kvalifikovaných a nekvalifikovaných pracovníků méně výrazný, proto byl pokles členské základny odborů v důsledku technologických změn menší. Míra odborové angažovanosti řemeslníků a opravářů, obsluhy strojů a montérů v poslední době poklesla v analyzovaných zemích dle studie konkrétně takto: v Irsku ze 45 % v roce 2000 na 33 % v roce 2008, v Kanadě z 39 na 35 % ve stejném období, v Austrálii ze 35 na 28 % v roce 2012, ve Velké Británii ze 34 na 24 % v roce 2016 a ve Spojených státech z 20 na 13 % v roce 2017. V Nizozemsku poklesla míra odborové angažovanosti nekvalifikovaných a polokvalifikovaných pracovníků z 23 % v roce 2000 na 18 % v roce 2012 a u kvalifikovaných pracovníků z 25 na 22 %. Ve Švédsku došlo k většímu poklesu míry odborové angažovanosti manuálních (kvalifikovaných a nekvalifikovaných) pracovníků

⁸ OECD (2019), *OECD Employment Outlook 2019: The Future of Work*, OECD Publishing, Paris. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/9ee00155-en>.

⁹ VISSER, Jelle (2019). *Trade Unions in the Balance*, ILO ACTRAV Working Paper, International Labour Office, Geneva. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---actrav/documents/publication/wcms_722482.pdf.

z 83 % v roce 2000 na 62 % v roce 2016 než u nemanuálních pracovníků, u kterých klesla z 79 na 74 %. Ve Švédsku byla deunionizace manuálních pracovníků (nejen v průmyslu) silně spojena se změnami vládní politiky týkající se (odborově spravovaného) pojištění v nezaměstnanosti.

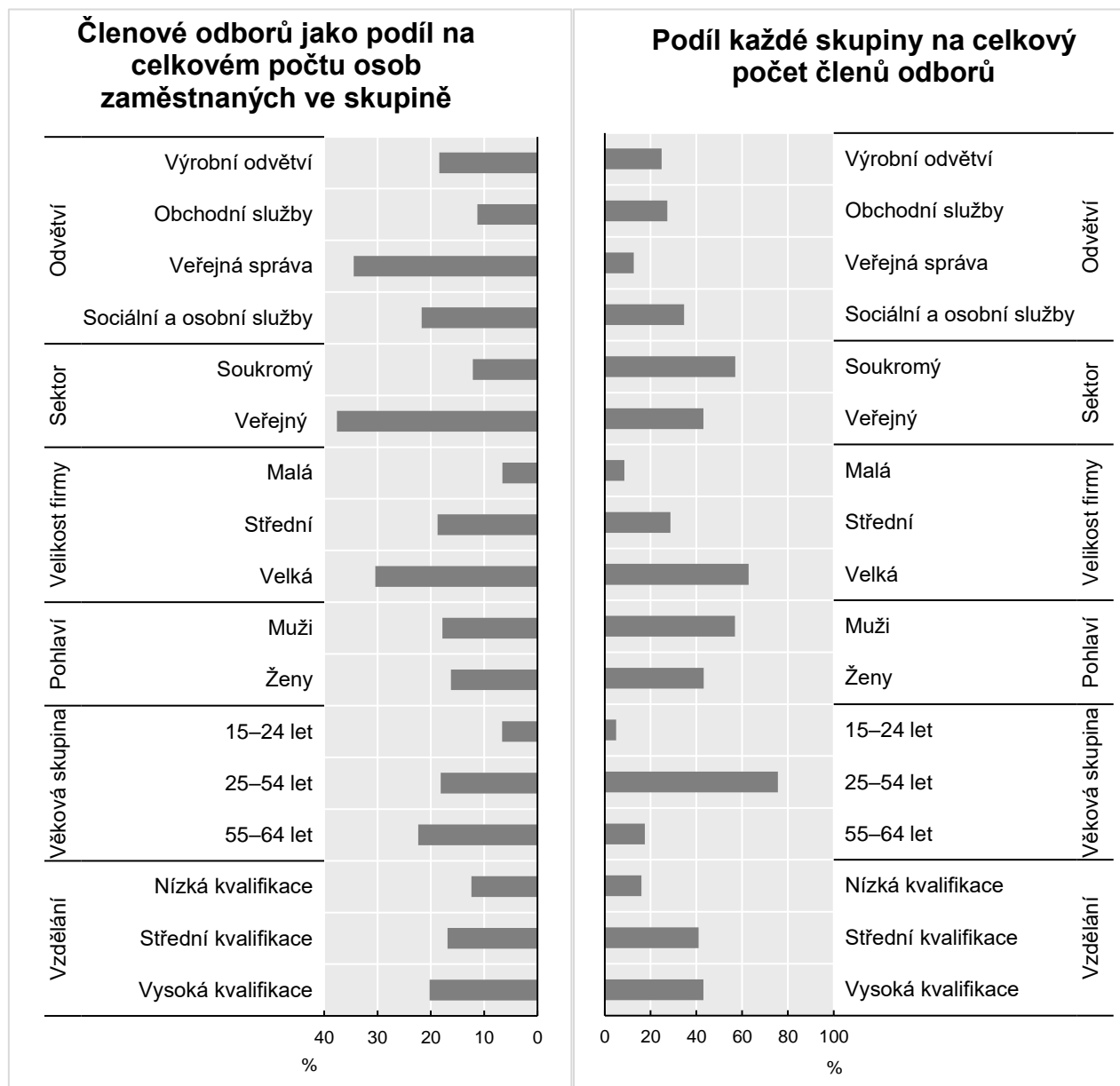
Obrázek 53 ukazuje **odborovou angažovanost** zaměstnanců podle jednotlivých skupin (skupiny odvětví, sektor, velikost firmy, pohlaví, věkové skupiny a vzdělání). Z hlediska **odvětví** jsou nejčastěji odborově angažovaní zaměstnanci **ve veřejné správě** (34 % ve skupině těchto zaměstnanců) nebo **sociálních a osobních službách** (22 %). Pokud se podíváme na **stupeň kvalifikace** zaměstnanců, sledujeme nejvyšší odborovou angažovanost ve skupině u **vysoce kvalifikovaných zaměstnanců** (20 % z nich).

Zaměstnanci, na které se **kolektivní vyjednávání** vztahuje mají často **příznivější pracovní podmínky** ve srovnání s ostatními zaměstnanci na trhu práce. Podle studie OECD (2018)¹⁰ jsou **mzdy** pracovníků, na které se vztahují kolektivní smlouvy na úrovni podniků, **vyšší** než mzdy pracovníků kolektivní smlouvou nekrytých ve všech zemích OECD (kromě Lotyšska). V zemích s nízkým pokrytím kolektivním vyjednáváním mohou být nerovnosti v odměňování výraznější.

Role kolektivního vyjednávání ale není jenom vyjednávání o mzdách, velká část obsahu kolektivních smluv je věnována nemzdovým pracovním podmínkám, jako je ochrana zaměstnanosti, pracovní doba, zdraví a bezpečnost na pracovišti, vzdělávání a sociální ochrana. Zmiňovaná studie OECD prezentuje výsledky analýzy spojitosti mezi kolektivním vyjednáváním a pracovními podmínkami. Výsledky ukazují, že **přítomnost odborů je spojena s nižší pracovní zátěží zaměstnanců a s lepší kvalitou pracovního prostředí**. Výsledky naznačují, že zastoupení zaměstnanců odbory může hrát významnou roli při zlepšování kvality zaměstnání, zejména snižováním intenzity práce a zvyšováním možností vzdělávání a kariérního postupu. Analýze vlivu kolektivních smluv na pracovní podmínky zaměstnanců v České republice se věnuje kapitola 3 této studie.

¹⁰ OECD (2018), *OECD Employment Outlook 2018*, OECD Publishing, Paris. Dostupné z: https://doi.org/10.1787/empl_outlook-2018-en.

Obrázek 53: Odborová angažovanost podle skupin zaměstnanců v zemích OECD v roce 2013

Zdroj: Převzato z OECD (2017), *Collective bargaining in a changing world of work*. Publikace OECD Employment Outlook 2017. Dostupné z: https://dx.doi.org/10.1787/empl_outlook-2017-8-en.

2.4 Pandemie COVID-19

Dle OECD (2020)¹¹ byl počáteční **dopad krize COVID-19 na trhy práce desetkrát větší, než jaký byl pozorován v prvních měsících globální finanční krize v roce 2008**: Celkový počet odpracovaných hodin klesl za první tři měsíce o **12,2 %** ve srovnání s 1,2 % v roce 2008. Počáteční reakce nezaměstnanosti na krizi COVID-19 se výrazně změnila. V **několika zemích nezaměstnanost okamžitě** vyskočila na rekordní úroveň, zatímco v **jiných se zatím zvyšovala jen mírně nebo vůbec**. Tento odlišný vývoj napříč zeměmi odráží **rozdíly v politických reakcích** jednotlivých států. Některé státy se spoléhají na dávky v nezaměstnanosti k zajištění příjmů nezaměstnaných osob. Jiné státy ve velké míře využívají různé systémy udržení zaměstnanosti prostřednictvím veřejné podpory.

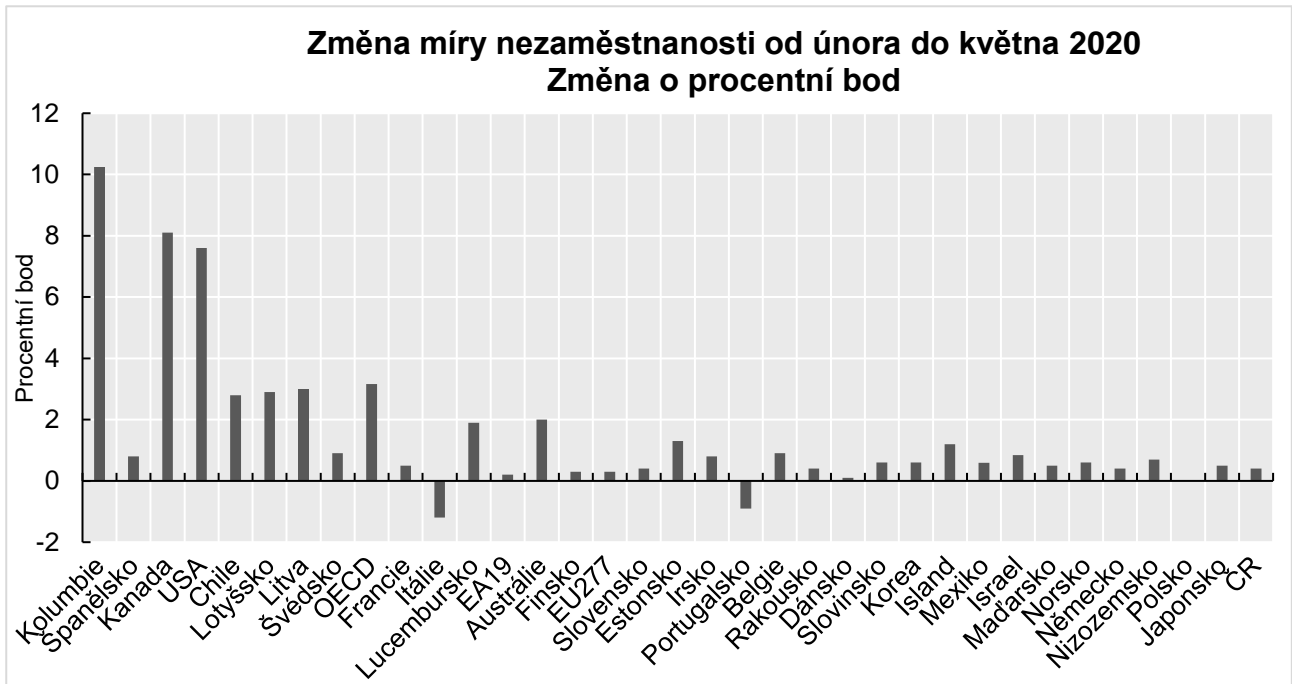
Obrázek 54 ukazuje **růst nezaměstnanosti v první polovině roku 2020**. **Nejvýraznější** růst nezaměstnanosti lze pozorovat v **Kolumbii** (10,2 p. b.), **Kanadě** (8,1 p. b.) či **USA** (7,6 p. b.). Ve většině evropských zemích byl růst nezaměstnanosti ve sledovaném období nízký. **V ČR se jednalo o 0,4 p. b.** Pokles míry nezaměstnanosti v Itálii a Portugalsku byl způsoben poklesem počtu nezaměstnaných z důvodu neaktivního hledání pracovního místa nezaměstnanými v době pandemie.

Studie mezinárodní organizace práce (2020)¹², která se zaměřuje na nejméně rozvinuté země, poukazuje na **ztrátu zaměstnání neúměrně koncentrovanou na nízkokvalifikovaných pracovních místech**. Nejvíce jsou ovlivněna **odvětví cestovního ruchu, stavebnictví, výroba, restaurace, maloobchod a doprava a také zemědělství a hornictví**. Dalším zkoumaným jevem byla úroveň **dodržování lockdownu**. Se snižující se úrovní příjmů se mobilita lidí dle výzkumu snížila výrazně méně. Jde o zranitelnější pracovníky zejména **osoby samostatně výdělečně činné, dělníky a pracovníky s nízkou kvalifikací**, jejichž povaha práce vyžaduje fyzickou přítomnost na pracovišti a nemají možnost pracovat z domova. Dalším poznatkem je **rostoucí trend uzavírání mikropodniků a malých a středních podniků** kvůli prodlužující se krizi. Menší firmy mají výrazný podíl na zaměstnávání pracovníků s nízkou kvalifikací. Jsou však ze své podstaty méně odolné vůči ekonomickým šokům, což je způsobeno menší likviditou a omezeným přístupem na úvěrové trhy.

¹¹ OECD (2020), *OECD Employment Outlook 2020: Worker Security and the COVID-19 Crisis*, OECD Publishing, Paris. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/1686c758-en>.

¹² Parisotto, A., Elsheikhi, A. 2020. *COVID-19, jobs and the future of work in the LDCs: A (disheartening) preliminary account*, ILO Working Paper 20 (Geneva, ILO).

Obrázek 54: Změna míry nezaměstnanosti v procentním bodu od února do května 2020 nebo podle dostupnosti dat jednotlivých států

Zdroj: Převzato z OECD, 2020 (Employment Outlook 2020: Worker Security and the COVID-19 Crisis)

3 Vliv kolektivního vyjednávání na pracovní podmínky manuálních a duševních zaměstnanců v České republice

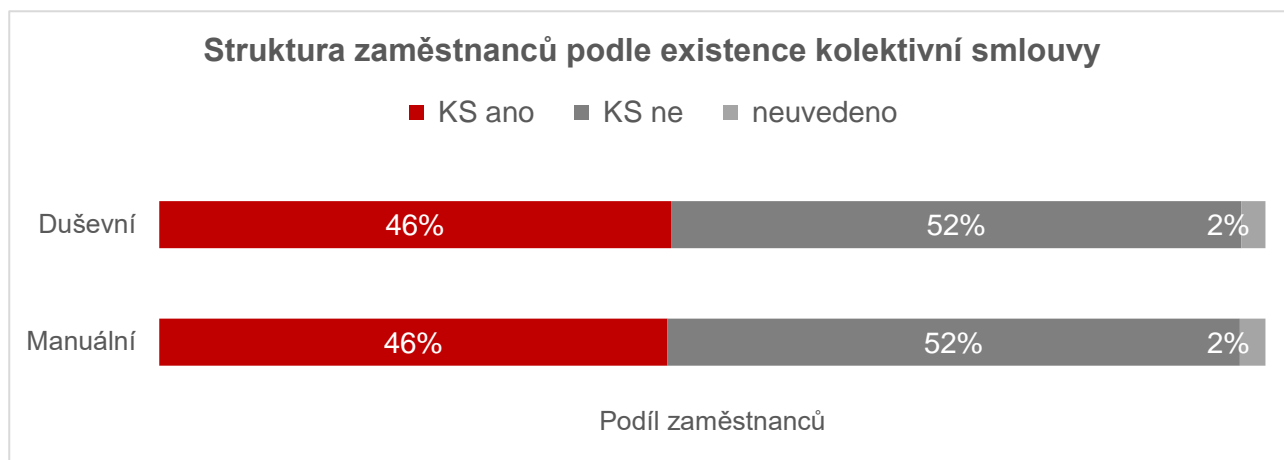
Kolektivní vyjednávání často směřuje své požadavky na řešení problémů jednotlivých skupin zaměstnanců. Vliv na pracovní podmínky se pak liší podle různého charakteru práce zaměstnanců. Manuální a duševní pracovníci jsou charakterem práce velmi odlišní, a proto je nutné zkoumat dopady ujednání z kolektivních smluv na pracovní podmínky zaměstnanců zvlášť pro obě zmiňované skupiny, čemuž se bude věnovat tato kapitola.

Vlivem kolektivního vyjednávání na pracovní podmínky zaměstnanců na trhu práce se zabývala studie realizovaná pro **ASO ČR v roce 2019**¹³. Jedním z výsledků analýzy bylo obecnější zjištění, že **vliv kolektivního vyjednávání na pracovní podmínky manuálních a duševních pracovníků je rozdílný**. Studie se však hlouběji tomuto dílčímu zjištění nevěnovala. **V této části naší studie** tak navážeme na zjištění popsána ve studii z roku 2019 a manuální a duševní pracovníci budou **podrobně analyzováni z pohledu vlivu kolektivního vyjednávání na jejich pracovní podmínky**. Kapitola bude zachycovat rozdíly v ukazatelích determinujících pracovní podmínky u manuálních a duševních pracovníků, a to v členění podle existence kolektivní smlouvy. V podkapitole 3.3 bude vliv kolektivní smlouvy potvrzen nebo vyvrácen regresní analýzou.

Obrázek 55 zachycuje strukturu manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy. **Pokrytí kolektivní smlouvou** je u obou skupin zaměstnanců **stejné**. **46 %** zaměstnanců pracuje v podniku, který **kolektivní smlouvu má** a **52 %** v podniku, který kolektivní smlouvu **nemá**.

¹³ DUSPIVOVÁ, HUSAŘÍKOVÁ, NESRSTOVÁ, 2019. *Role sociálního dialogu při snižování nerovností na českém trhu práce*. V rámci projektu Asociace samostatných odborů ČR s názvem Sociální dialog jako prevence polarizace společnosti a nástroj k práci s lidským kapitálem v době digitalizace a robotizace. Dostupné z: https://ipodpora.odborny.info/soubory/uploads/CASTII_01_ROLE_SD_FINAL.pdf.

Obrázek 55: Struktura manuálních a duševních zaměstnanců podle existence kolektivní smlouvy v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

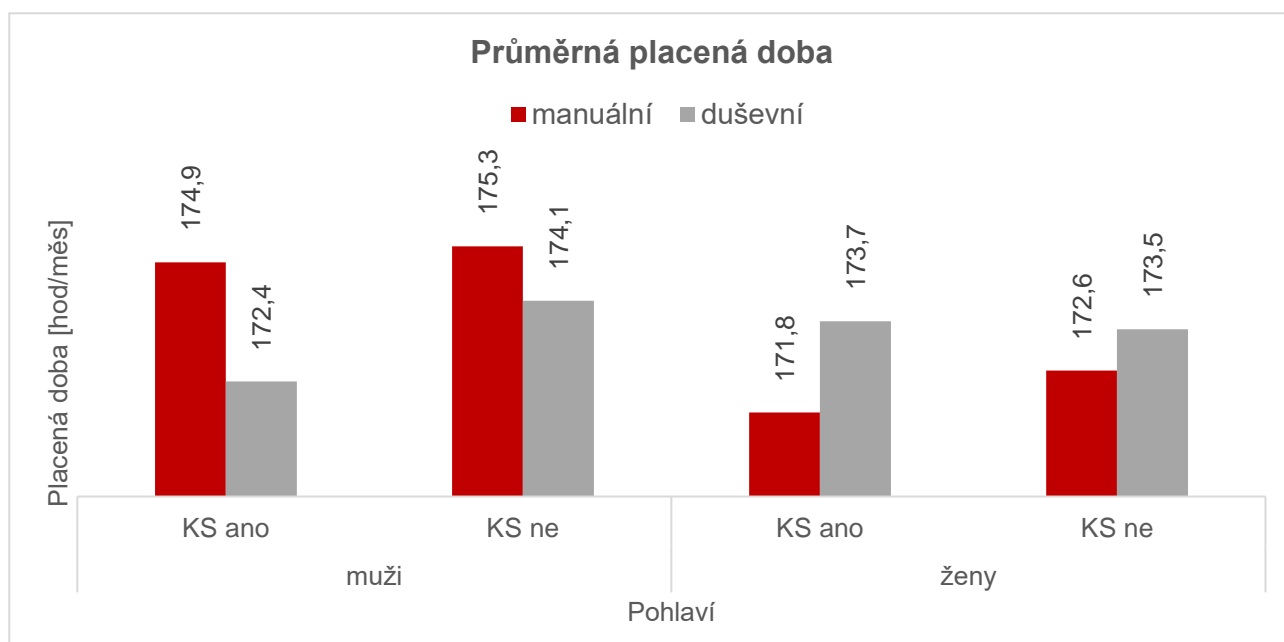
3.1 Pracovní doba

Jednou z oblastí, která má na pracovní podmínky zaměstnanců výrazný vliv je délka pracovní doby a její struktura. Tato část se věnuje **analýze placeného času, dovolené a přesčasů** manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a zároveň podle jednotlivých charakteristik (pohlaví, věková skupina, zaměstnání, stupeň vzdělání apod.). Díky tomu lze hodnotit vliv kolektivního vyjednávání na konkrétní skupiny manuálních a duševních pracovníků.

3.1.1 Placený čas

Placený čas manuálních a duševních pracovníků podle **existence kolektivní smlouvy a pohlaví** ukazuje Obrázek 56. Ve skupině **mužů** mají **nižší** průměrnou placenou dobu zaměstnanci **s kolektivní smlouvou (manuální 174,9 hodin měsíčně a duševní 172,4 hodin měsíčně)**. U manuálně pracujících žen platí totéž. Tyto **ženy** pokryty **kolektivní smlouvou** mají nižší placenou dobu (**171,8 hodin měsíčně**) než ženy, které kolektivní smlouvu v podniku **nemají (172,6 hodin měsíčně)**. U **duševně pracujících žen** je tomu však naopak a **ženy bez kolektivní smlouvy** mají průměrnou placenou dobu o něco **nižší (173,5 hodin měsíčně)** než ženy **s kolektivní smlouvou (173,7 hodin měsíčně)**.

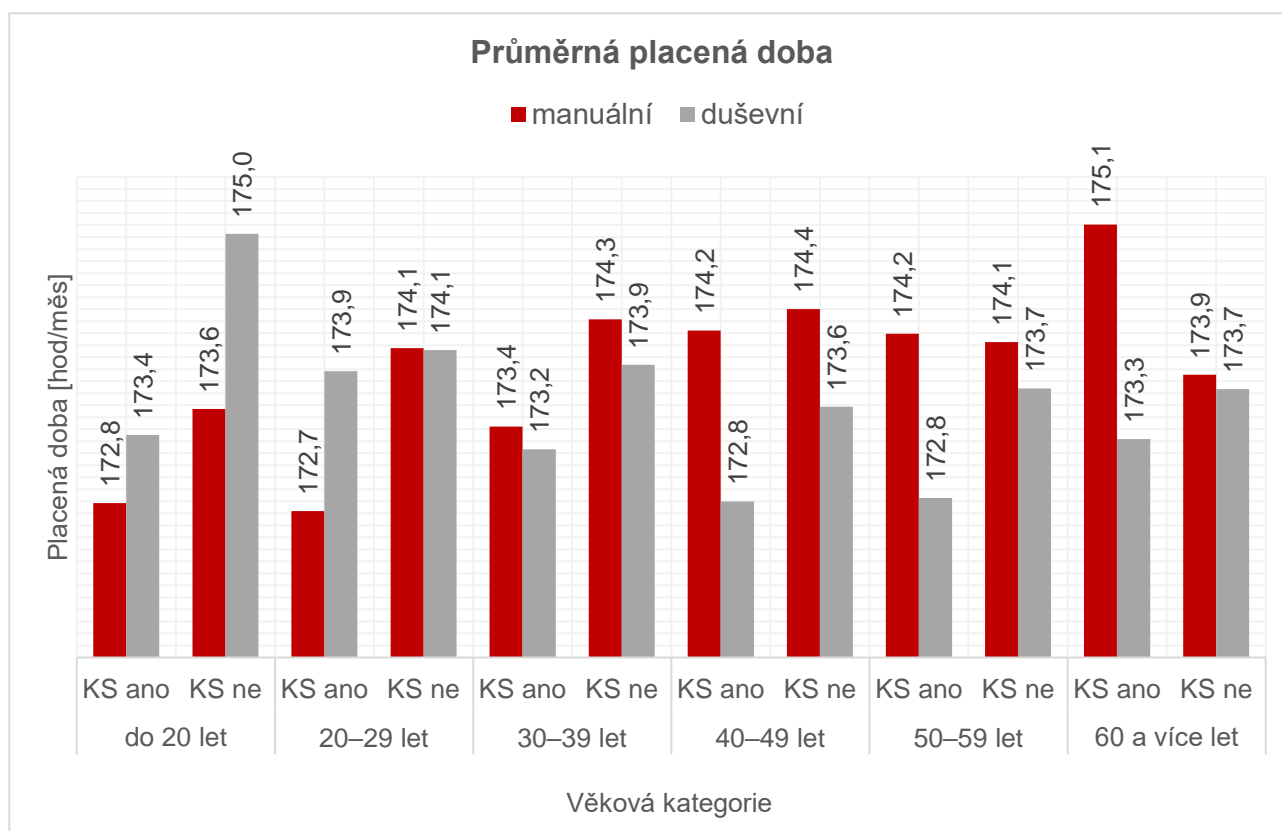
Obrázek 56: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Placenou dobu **podle existence kolektivní smlouvy a věkových kategorií** shrnuje Obrázek 57. Ve **všech věkových skupinách** mají manuálně i duševně pracující zaměstnanci **pod ochranou kolektivní smlouvy nižší** průměrnou placenou dobu. **Výjimku tvoří starší manuálně pracující** zejména v kategorii 60 a více let. V této skupině mají zaměstnanci **s kolektivní smlouvou** průměrně vyšší placenou dobu (**175,1 hodin**) než zaměstnanci **bez kolektivní smlouvy (173,9 hodin měsíčně)**.

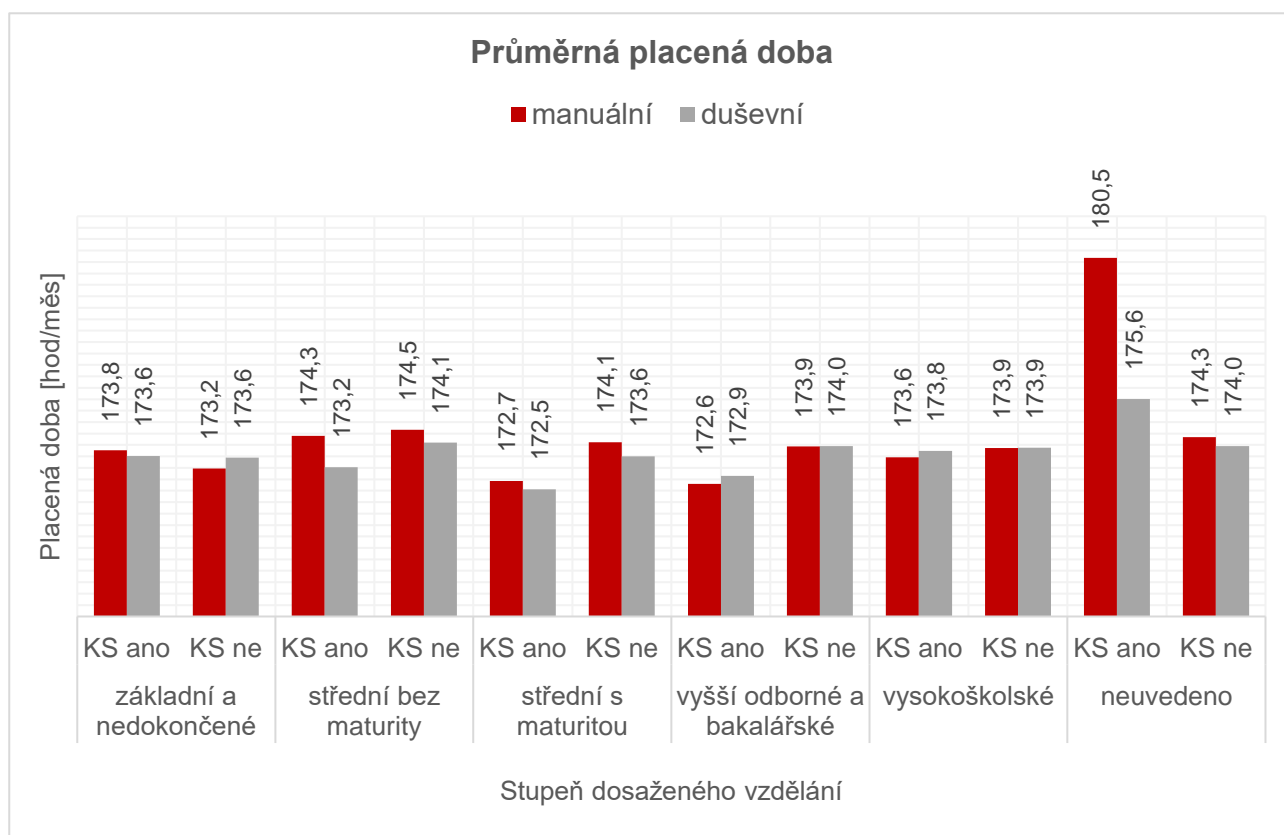
Obrázek 57: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a věku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Pokud se podíváme na placenou dobu podle **stupně dosaženého vzdělání a existence kolektivní smlouvy** (Obrázek 58), lze pozorovat, že mají opět manuálně i duševně pracující zaměstnanci, **pokrytí kolektivní smlouvou**, placenou dobu průměrně **nižší** ve všech stupních vzdělání. Výjimku tvoří **manuální pracovníci se základním a nedokončeným vzděláním**. Zaměstnanci **pokrytí** kolektivní smlouvou mají o něco vyšší placenou dobu v práci (**173,8 hodin měsíčně**) než zaměstnanci **bez kolektivní smlouvy** (**173,2 hodin měsíčně**).

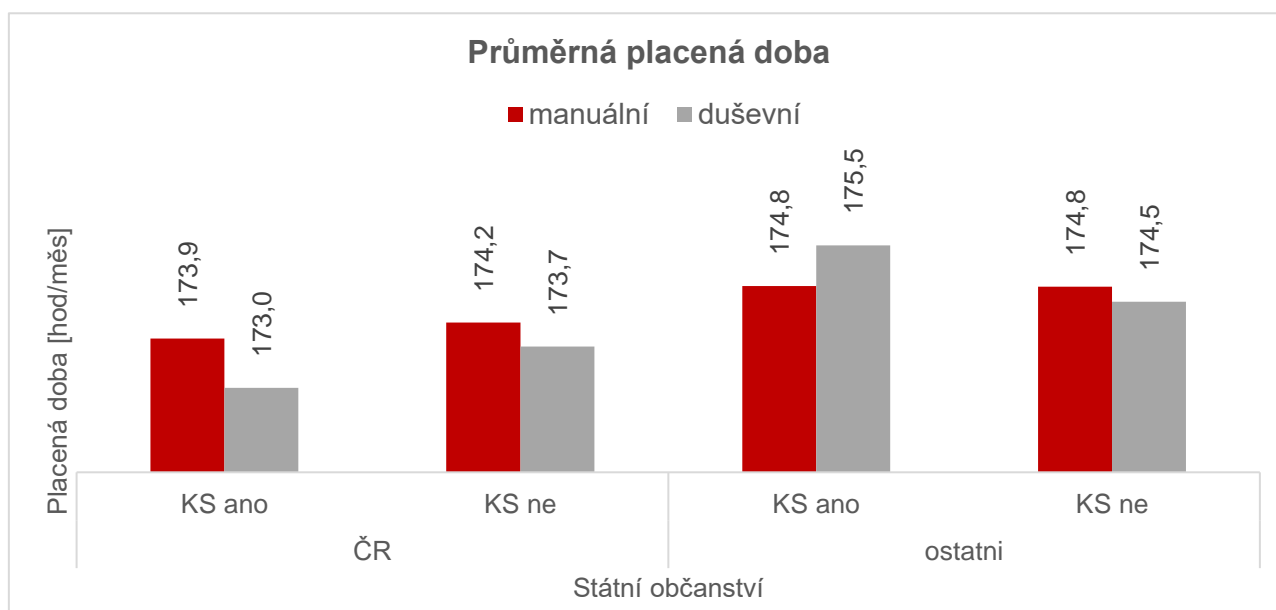
Obrázek 58: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a stupně dosaženého vzdělání v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Obecně platí, že zaměstnanci s českým státním občanstvím mají nižší placenou dobu v práci než zaměstnanci jiných státních občanství. Dle Obrázek 59 lze taktéž konstatovat, že **čeští zaměstnanci pod ochranou kolektivní smlouvy mají nižší placenou dobu (173,9 hodin manuální, 173 hodin duševní) než zaměstnanci bez kolektivní smlouvy (174,2 hodin manuální a 173,7 hodin duševní)**. U jiných státních občanství je situace o něco jiná. Zejména zaměstnanci **cizího státního občanství s duševním** charakterem práce pod ochranou kolektivní smlouvy průměrně **odpracují více (175,5 hodin)** než zaměstnanci **bez kolektivní smlouvy (174,5 hodin)**.

Obrázek 59: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a státního občanství v roce 2020

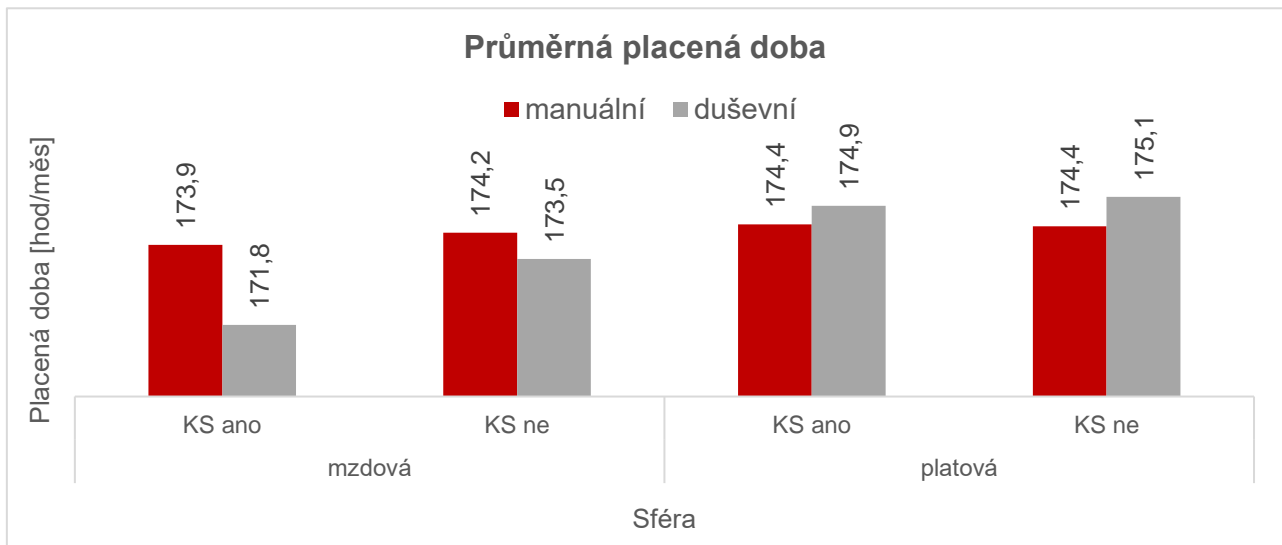

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Z hlediska **sféry** (Obrázek 60) lze konstatovat, že ve **mzdové sféře** jsou **rozdíly** mezi zaměstnanci pod ochranou kolektivní smlouvy vyšší ve srovnání se zaměstnanci bez kolektivní smlouvy než ve sféře platové. Zejména **duševně pracující** zaměstnanci v podnicích **s kolektivní smlouvou** mají nižší placenou dobu (**171,8 hodin měsíčně**) než zaměstnanci **bez existence kolektivní smlouvy** v podniku (**173,5 hodin měsíčně**).

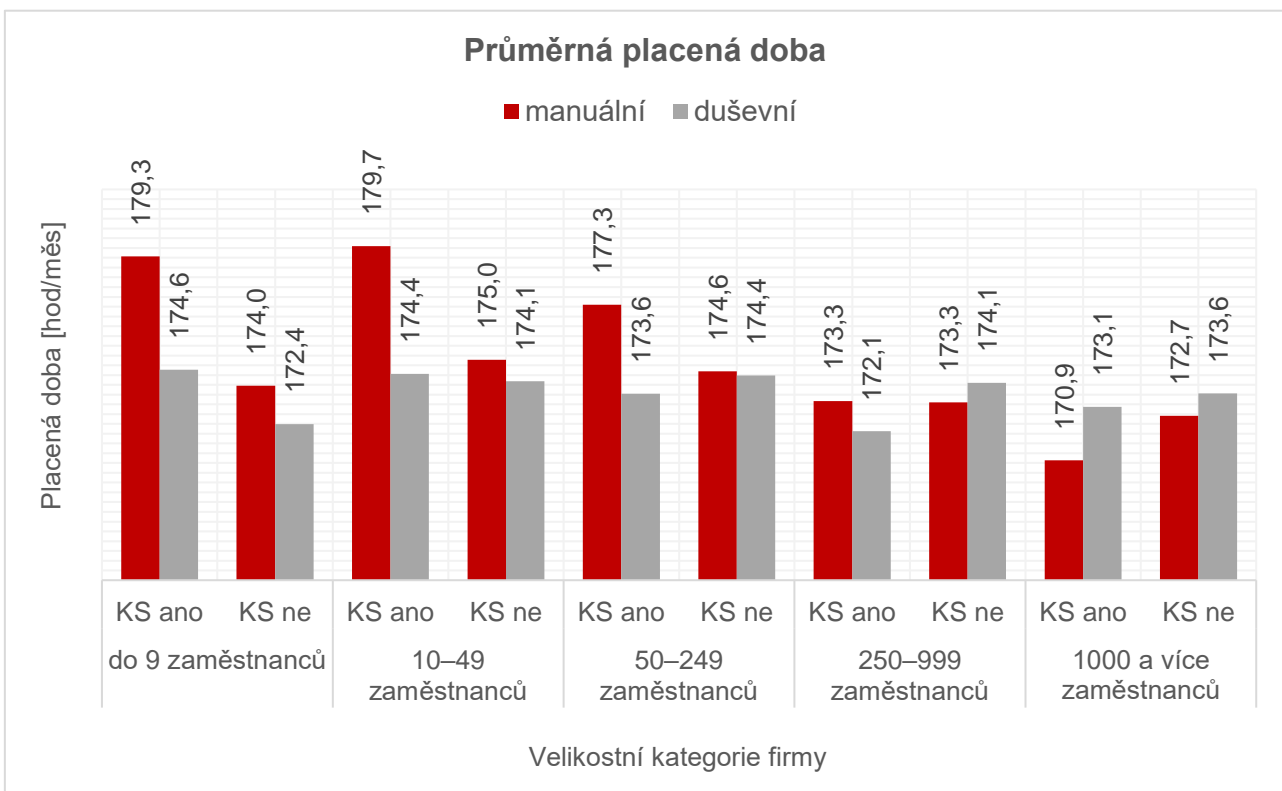
Obrázek 61 zachycuje rozdíly v placené **době podle velikosti zaměstnavatele a existence kolektivní smlouvy**. U **menších podniků** platí, že zaměstnanci **pod ochranou kolektivní smlouvy** mají průměrně **vyšší placenou dobu** než zaměstnanci bez ochrany kolektivní smlouvy. Tento efekt je výraznější u manuálních profesí ve srovnání s duševními. Pokud se podíváme například na zaměstnance firem ve velikostní **kategorii 10–49 zaměstnanců**, mají **manuální pracovníci pod ochranou kolektivní smlouvy** průměrnou placenou dobu **179,7 hodin měsíčně** a zaměstnanci **bez ochrany kolektivní smlouvy** **175 hodin měsíčně**. Naopak ve velikostní kategorii **nad 1 000 zaměstnanců** mají manuálně pracující **s kolektivní smlouvou placenou dobu 170,9 hodin měsíčně** a **bez kolektivní smlouvy 172,7 hodin měsíčně**.

Obrázek 60: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a sféry v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

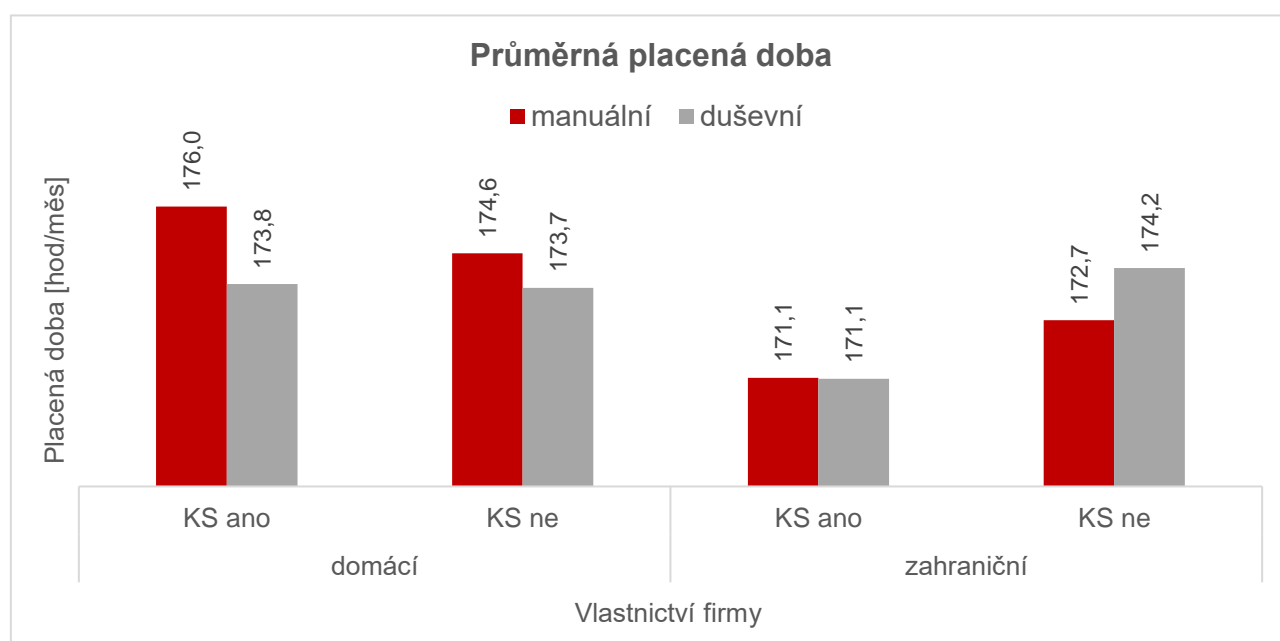
Obrázek 61: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a velikosti podniku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Průměrnou placenou dobu dle **vlastnictví firem a existence kolektivní smlouvy** vyobrazuje Obrázek 62. Efekt vlivu kolektivní smlouvy na menší placenou dobu je pravděpodobně silnější **v zahraničně vlastněných** podnicích. **Manuální i duševní pracovníci pod ochranou kolektivní smlouvy** zde mají průměrnou měsíční placenou dobu **171,1 hodin** měsíčně, kdežto manuální zaměstnanci **bez kolektivní smlouvy** mají placenou dobu **172,7 hodin** měsíčně a duševní pracovníci **174,2 hodin** měsíčně.

Obrázek 62: Průměrná placená doba manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku v roce 2020

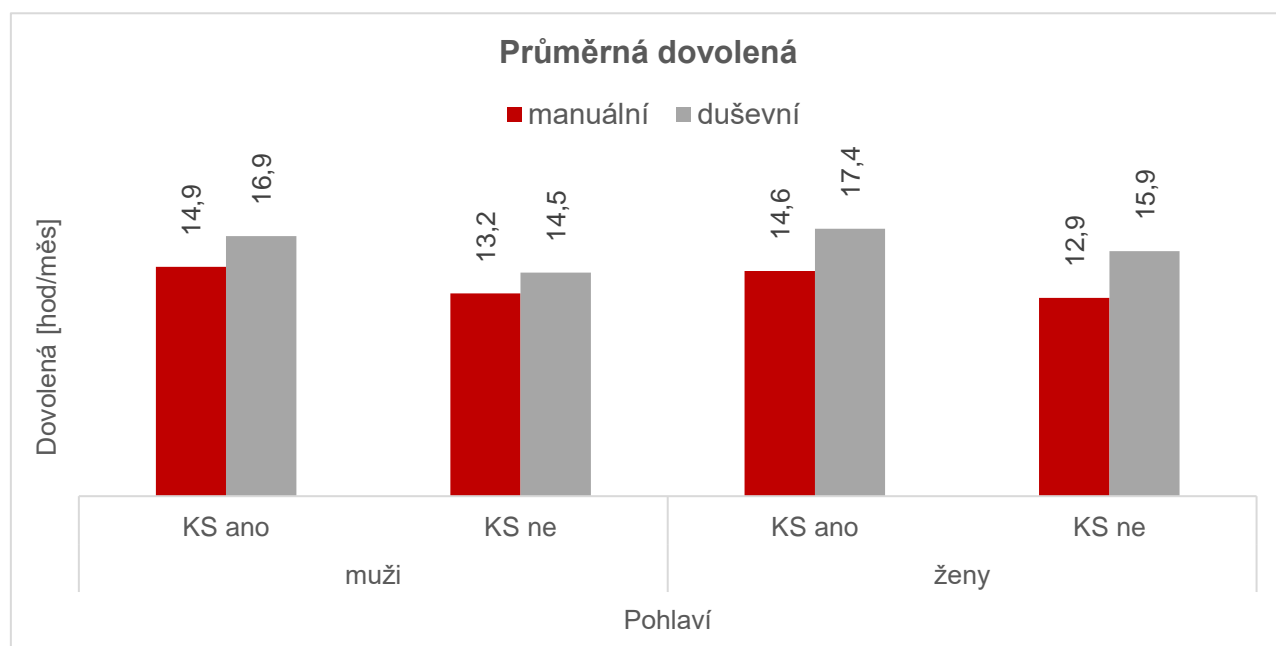

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

3.1.2 Dovolená

Dalším ukazatelem úrovně pracovních podmínek zaměstnanců je rozsah dovolené. Zaměstnanci **pod ochranou kolektivní smlouvy zpravidla čerpají více dovolené** než zaměstnanci bez ochrany kolektivní smlouvy. Pokud se podíváme na Obrázek 63, který znázorňuje průměrnou měsíční dovolenou manuálních a duševních pracovníků **podle pohlaví a existence kolektivní smlouvy**, lze vidět, že vyšší čerpání dovolené zaměstnanců s kolektivní smlouvou **platí pro muže a ženy** i podle členění na profese **manuální a duševní**. **Nejvíce** čerpají dovolenou **nemanuálně pracující ženy (17,4 hodin měsíčně) a muži (16,9 hodin měsíčně)**.

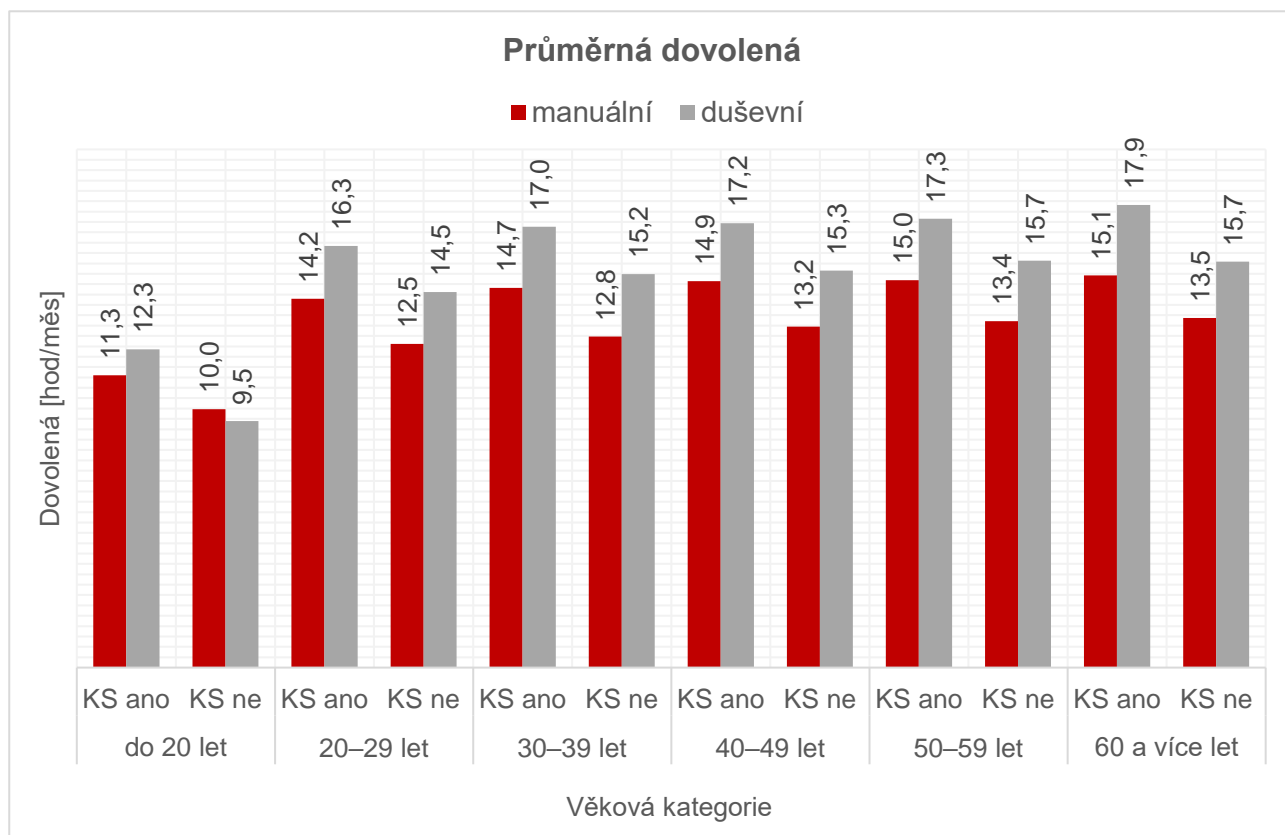
Obrázek 63: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Stejně tak čerpají vyšší dovolenou zaměstnanci **pod ochranou kolektivní smlouvy ve všech věkových kategoriích**, viz Obrázek 64. Vyšší průměrnou měsíční dovolenou mají zaměstnanci vyšších věkových kategorií. **Nejvyšší** dovolené se těší **duševně pracující ve věku nad 60 let pod ochranou kolektivní smlouvy (17,9 hodin měsíčně)**. Nejnižší dovolenou čerpají manuálně i duševně pracující bez kolektivní smlouvy ve věku do 20 let (10 hodin měsíčně manuální a 9,5 hodin měsíčně duševní pracovníci).

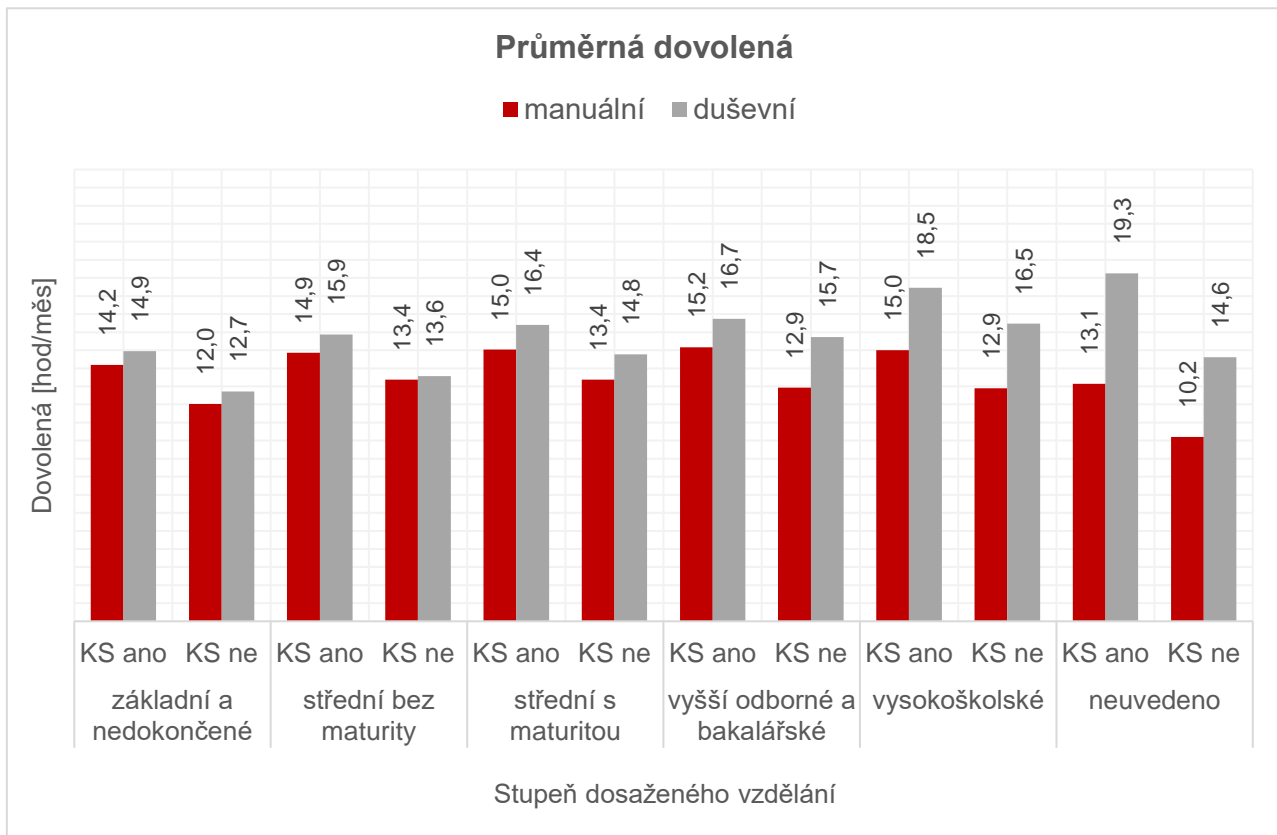
Obrázek 64: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a věku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Z hlediska **stupně dosaženého vzdělání** rovněž platí, že **manuální i duševní pracovníci pod ochranou kolektivní smlouvy čerpají vyšší dovolenou** ve srovnání se zaměstnanci, kteří ve firmě kolektivní smlouvu uzavřenou nemají (Obrázek 65). Přičemž **nejvyšší dovolenou čerpají duševně pracující vysokoškoláci** (vyjma kategorie neuvedeno) s uzavřenou kolektivní smlouvou v podniku, kteří mají průměrnou dovolenou **18,5 hodin měsíčně**. Nejnižší dovolenou naopak čerpají manuálně pracující zaměstnanci se základním a nedokončeným vzděláním (vyjma kategorie neuvedeno) bez ochrany kolektivní smlouvy a to průměrně 12 hodin měsíčně.

Obrázek 65: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a stupně dosaženého vzdělání v roce 2020

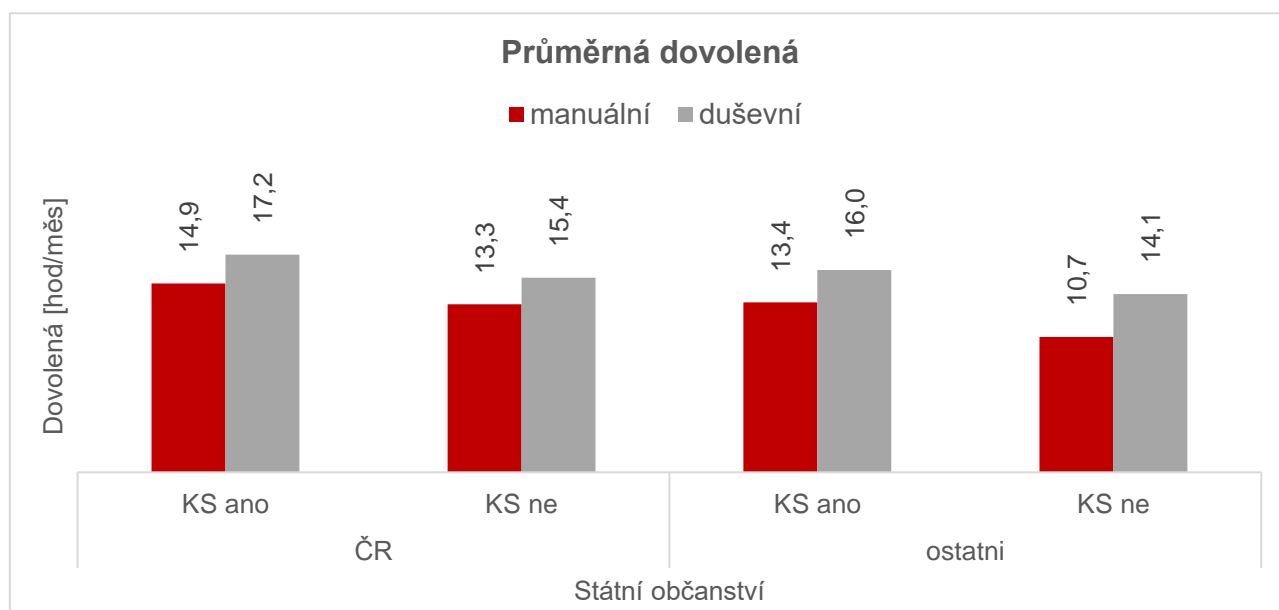

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Obrázek 66 ukazuje, že zaměstnanci manuální i duševní **s českým i jiným státním občanstvím pod ochranou kolektivní smlouvy čerpají vyšší dovolenou** než pracovníci bez kolektivní smlouvy. **Nejvyšší** průměrnou měsíční dovolenou mají zaměstnanci pod ochranou kolektivní smlouvy s českým státním občanstvím a **s duševním typem profese (17,2 hodin měsíčně)**. Nejnižší dovolenou mají manuálně pracující zaměstnanci s jiným státním občanstvím bez ochrany kolektivní smlouvy (10,7 hodin měsíčně).

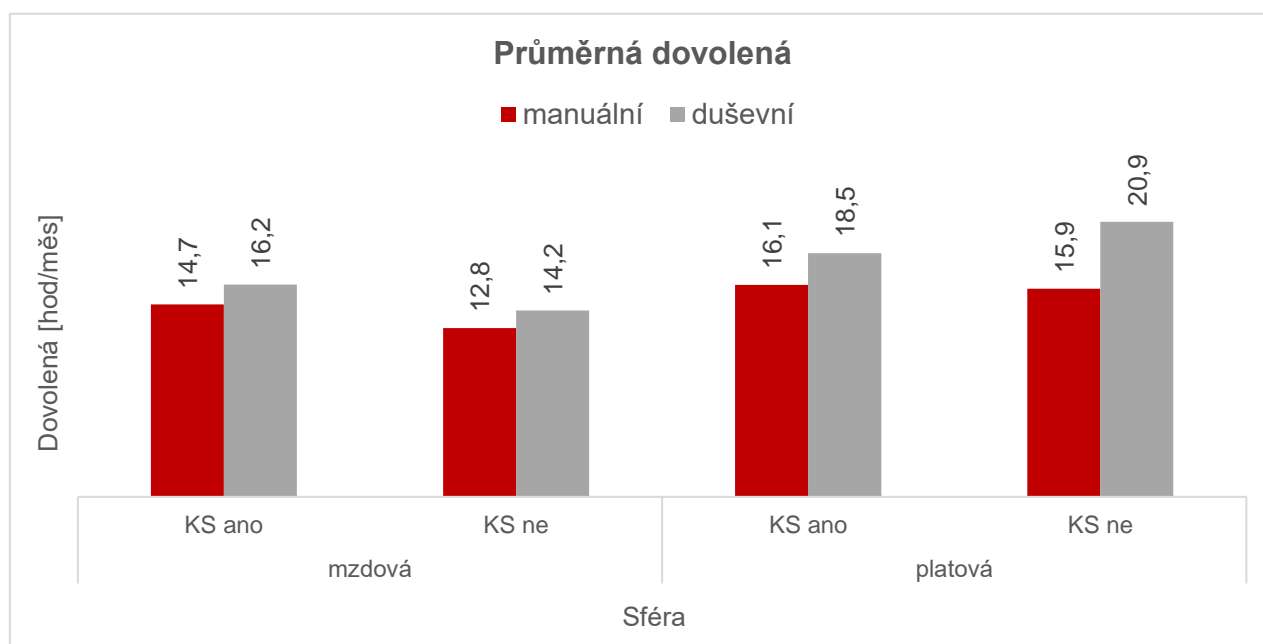
Z hlediska **sféry** lze pozorovat vliv kolektivní smlouvy na rozsah čerpání dovolené zejména ve mzdové sféře (Obrázek 67). V **platové** sféře už tento vliv není u manuálních profesí tak výrazný a u duševních profesí dokonce čerpají **zaměstnanci bez kolektivní smlouvy nejvíce dovolené (20,9 hodin měsíčně)**, což je více i ve srovnání se zaměstnanci s kolektivní smlouvou (18,5 hodin měsíčně). Nejnižší dovolenou zaznamenávají zaměstnanci manuálně pracující ve mzdové sféře bez ochrany kolektivní smlouvy (průměrně 12,8 hodin měsíčně).

Obrázek 66: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a státního občanství v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

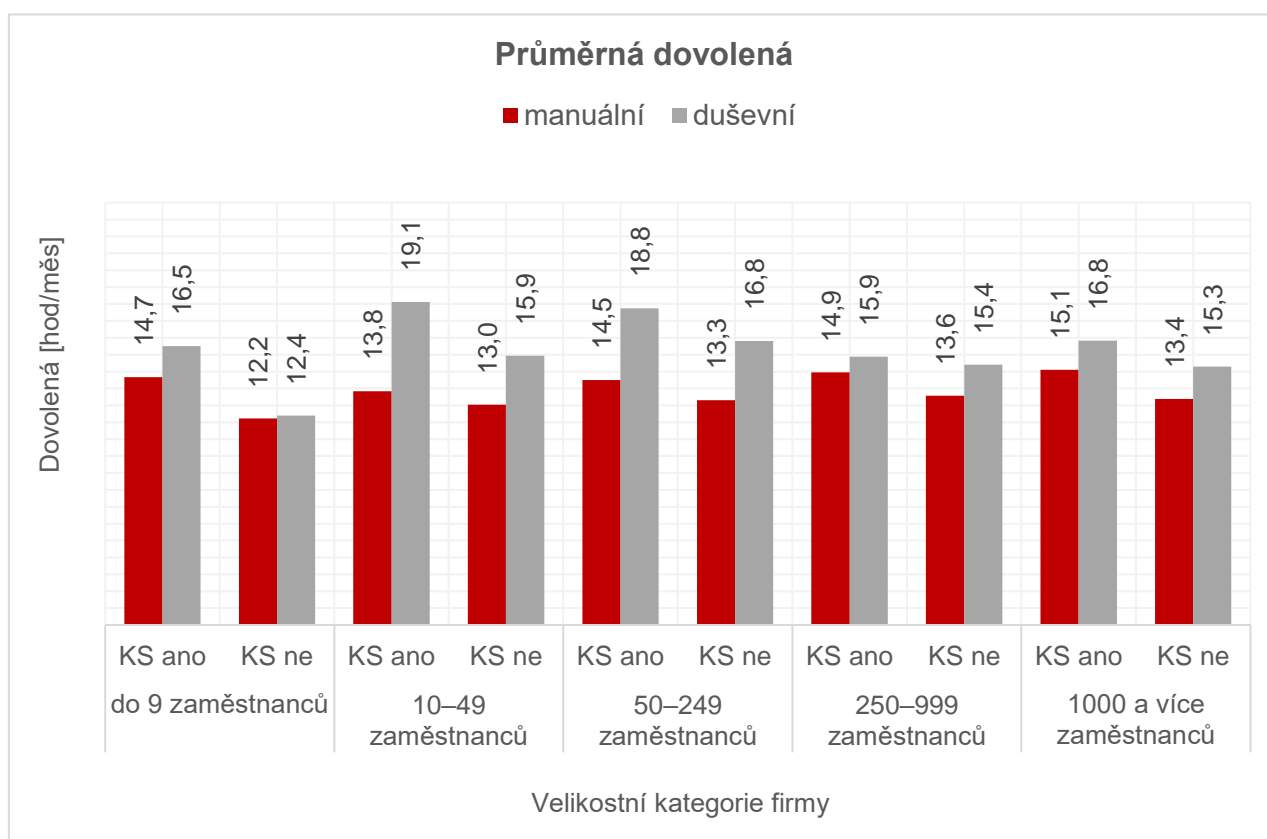
Obrázek 67: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a sféry v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Z Obrázek 68 lze vyčíst, že ve všech **velikostních kategoriích zaměstnavatelů** mají zaměstnanci manuální i duševní **pod ochranou kolektivní smlouvy vyšší průměrnou dovolenou** ve srovnání se zaměstnanci v podnicích bez uzavřené kolektivní smlouvy. Přičemž **nejvyšší** dovolenou čerpají zaměstnanci **s duševním typem profese v podnicích od 10 do 49 zaměstnanců** s kolektivní smlouvou a průměrně se jedná o **19,1 hodin měsíčně**. Nejnižší dovolenou mají zaměstnanci manuálně pracující v malých podnicích do 9 zaměstnanců bez uzavřené kolektivní smlouvy (průměrně 12,2 hodin měsíčně).

Obrázek 68: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a velikosti podniku v roce 2020

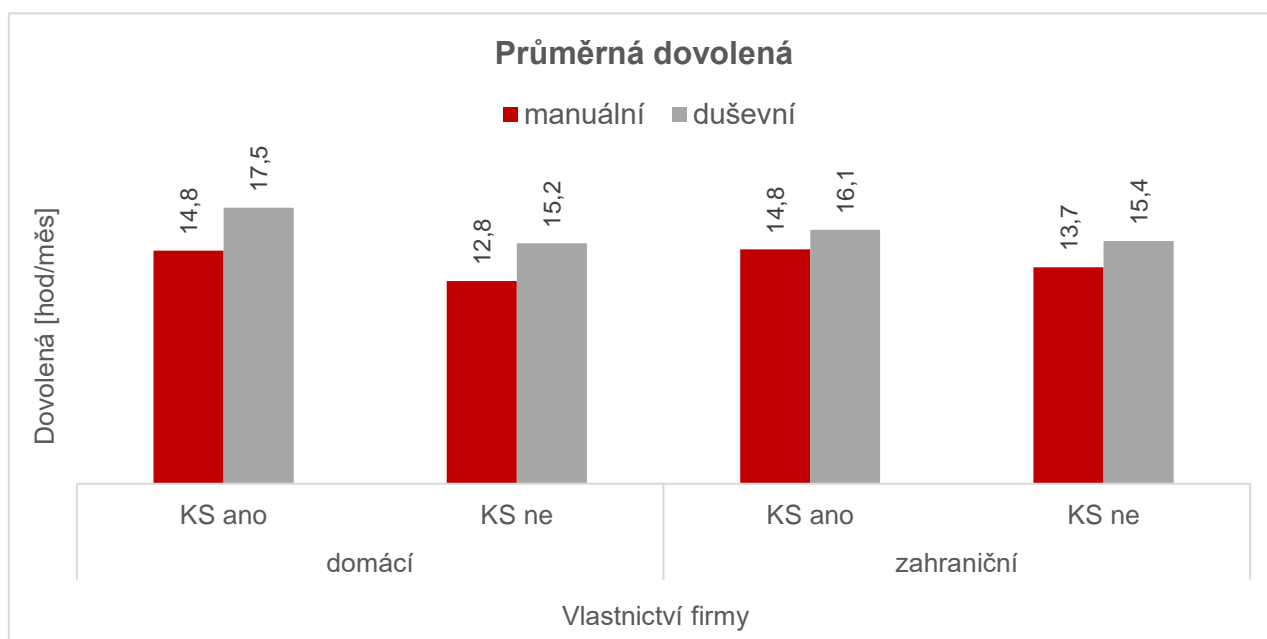

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Poslední Obrázek 69, který se věnuje zkoumání rozsahu dovolené, zobrazuje rozdíly v průměrné dovolené manuálních a duševních pracovníků **podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku**. Rovněž zde platí, že **zaměstnanci pod ochranou kolektivní smlouvy čerpají vyšší dovolenou** ve srovnání se zaměstnanci bez uzavřené kolektivní smlouvy, a to jak v domácích podnicích, tak v zahraničně vlastněných. **Nejvyšší**

dovolenou čerpají zaměstnanci s kolektivní smlouvou **s duševním typem profese ve firmách s tuzemským vlastníkem (průměrně 17,5 hodin měsíčně)**. Naopak nejnižší dovolenou vykazují manuální pracovníci bez ochrany kolektivní smlouvy taktéž v podnicích v domácím vlastnictví (průměrně 12,8 hodin měsíčně).

Obrázek 69: Průměrná dovolená manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

3.1.3 Přesčas

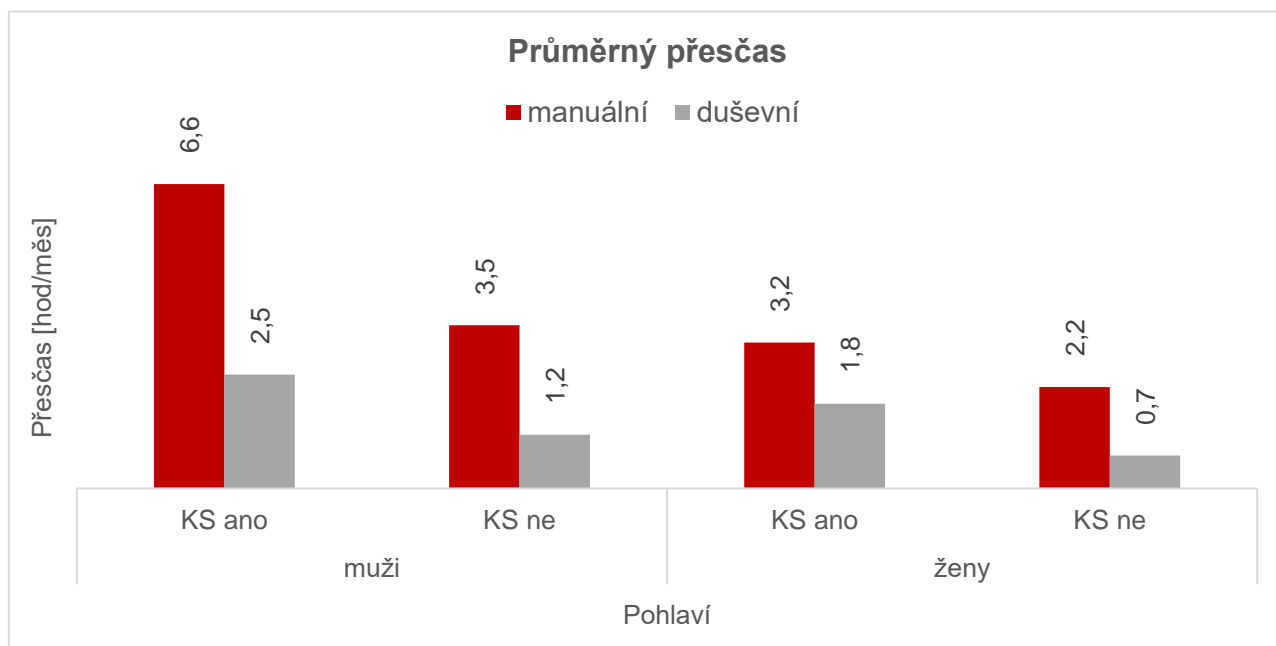
Specifickým ukazatelem je **rozsah přesčasů**. Obecně platí, že zaměstnanci **pod ochranou kolektivní smlouvy** mají v rámci statistiky ISPV **vykazováno více přesčasů** než zaměstnanci bez kolektivní smlouvy. Z výše zmiňované studie ASO, 2019¹⁴ vyplývá, že přestože zaměstnanci pod ochranou kolektivní smlouvy vykazují vyšší přesčasovou práci, jejich **celková placená doba je nižší** než placená doba zaměstnanců bez ochrany

¹⁴ DUSPIVOVÁ, HUSAŘÍKOVÁ, NESRSTOVÁ, 2019. *Role sociálního dialogu při snižování nerovností na českém trhu práce*. V rámci projektu Asociace samostatných odborů ČR s názvem Sociální dialog jako prevence polarizace společnosti a nástroj k práci s lidským kapitálem v době digitalizace a robotizace. Dostupné z: https://ipodpora.odborny.info/soubory/uploads/CASTII_01_ROLE_SD_FINAL.pdf.

kolektivní smlouvou. Přesčasová práce je totiž součástí placené doby a fakt, že celková placená doba je nižší u zaměstnanců s kolektivní smlouvou potvrzuje i podkapitola 3.1.1 v této studii. Jedná se tedy o **efektivnější nastavení podmínek týkajících se pracovní doby** u zaměstnanců s kolektivními smlouvami.

Na Obrázek 70 lze sledovat průměrné měsíční přesčasy manuálních a duševních pracovníků podle **existence kolektivní smlouvy a pohlaví**. Již bylo zmíněno, že zaměstnanci **s kolektivní smlouvou** často vykazují **více přesčasů**, přičemž se zejména jedná o manuálně pracující. Dle obrázku mají **nejvyšší přesčasy muži s manuálním** charakterem práce s kolektivní smlouvou (průměrně 6,6 hodin měsíčně). **Nejnižší přesčasy** pozorujeme u **žen bez kolektivní smlouvy s duševním charakterem** práce (průměrně 0,7 hodin měsíčně).

Obrázek 70: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví v roce 2020

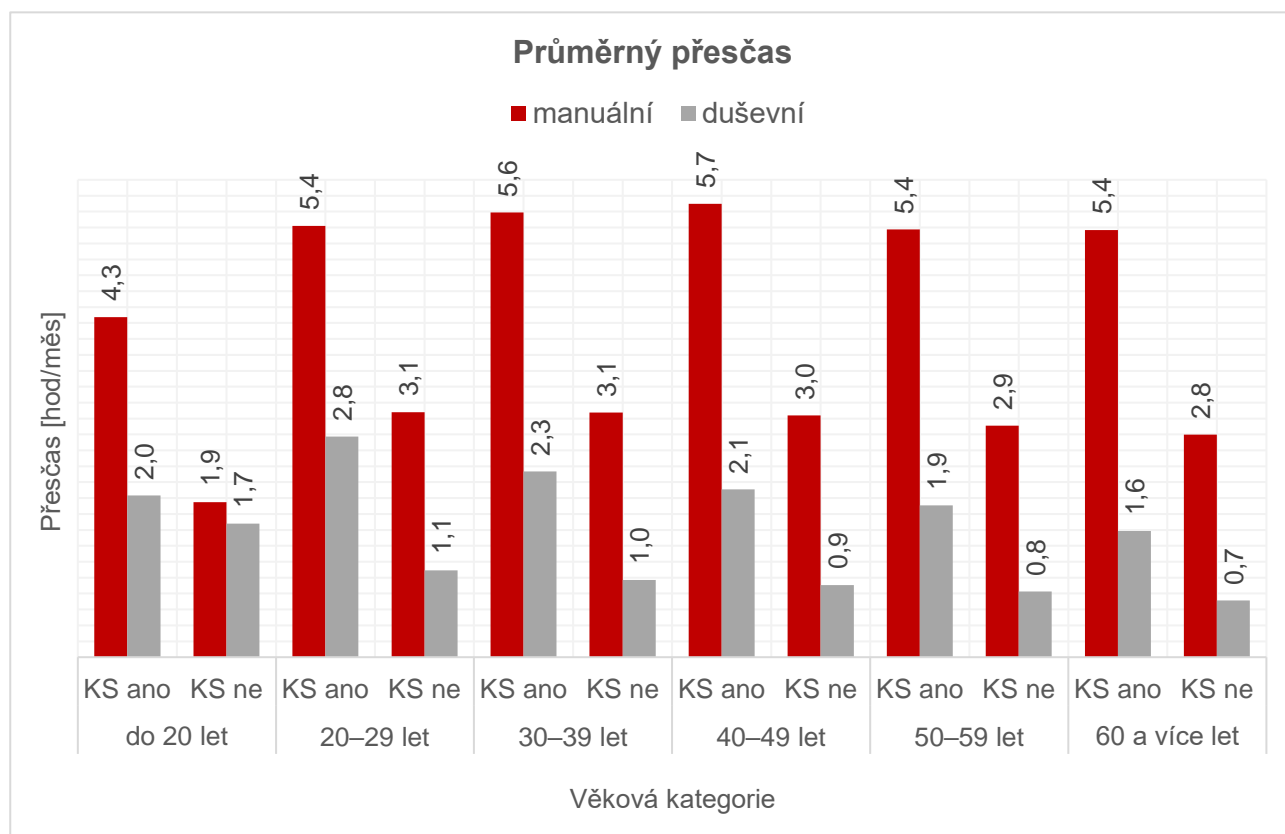

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Dle Obrázek 71 lze potvrdit, že zaměstnanci **manuální i duševní ve všech věkových kategoriích pod ochranou kolektivní smlouvy vykazují více přesčasů** než zaměstnanci, kteří kolektivní smlouvu nemají. **Nejvyšší přesčasy** zaznamenáváme ve věkové kategorii **40–49 let** u **manuálně pracujících** zaměstnanců v podnicích s kolektivní smlouvou (průměrně 5,7 hodin měsíčně). **Nejnižší přesčasy** mají zaměstnanci **s duševním** typem

profese ve věkové kategorii **60 a více let** v podnicích, které **kolektivní smlouvu nemají** uzavřenou (průměrně 0,7 hodin měsíčně).

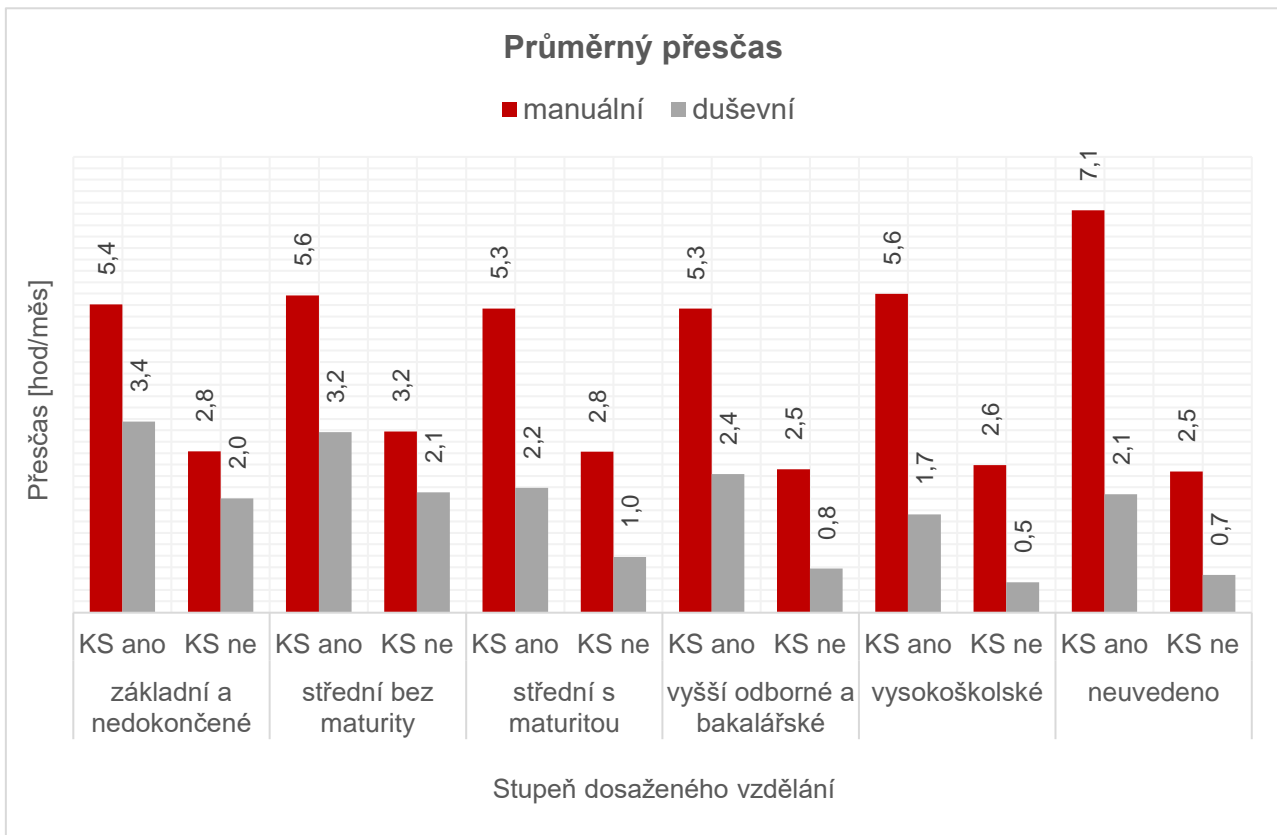
Obrázek 71: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a věku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Obrázek 72 znázorňuje rozsah přesčasů podle **stupně dosaženého vzdělání**. Vyjma kategorie neuvedeno mají **nejvyšší** průměrné měsíční přesčasy manuálně pracující zaměstnanci se **středoškolským vzděláním bez maturity** a **s vysokoškolským vzděláním** v podnicích **s kolektivní smlouvou** (průměrně 5,6 hodin měsíčně). **Nejnižší** vykázané přesčasy mají **duševní zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním** v podnicích **bez kolektivní smlouvy** (průměrně 0,5 hodin měsíčně).

Obrázek 72: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a stupně dosaženého vzdělání v roce 2020

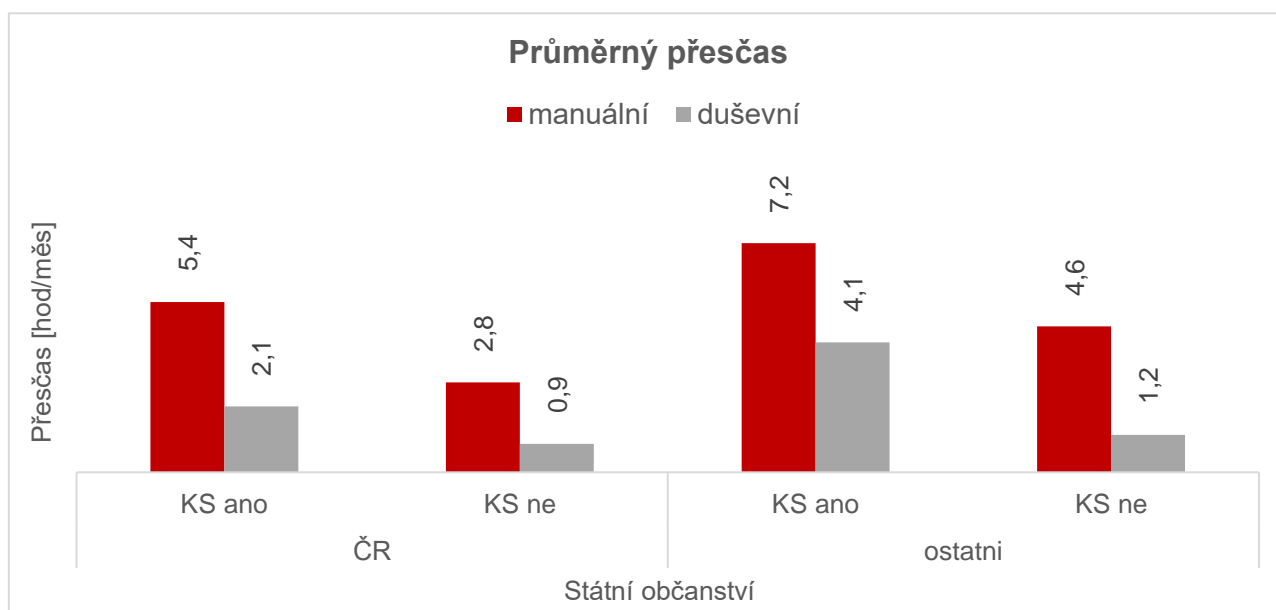

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Z hlediska **státního občanství** (Obrázek 73) pozorujeme **vyšší přesčasy** u **manuálně** pracujících zaměstnanců s **jíným státním občanstvím** v podnicích s uzavřenou kolektivní smlouvou (průměrně 7,2 hodin měsíčně). **Nejnižší** přesčasy pak mají zaměstnanci **českého občanství** v podnicích **bez kolektivní smlouvy** s **duševním** typem profese (průměrně 0,9 hodin měsíčně).

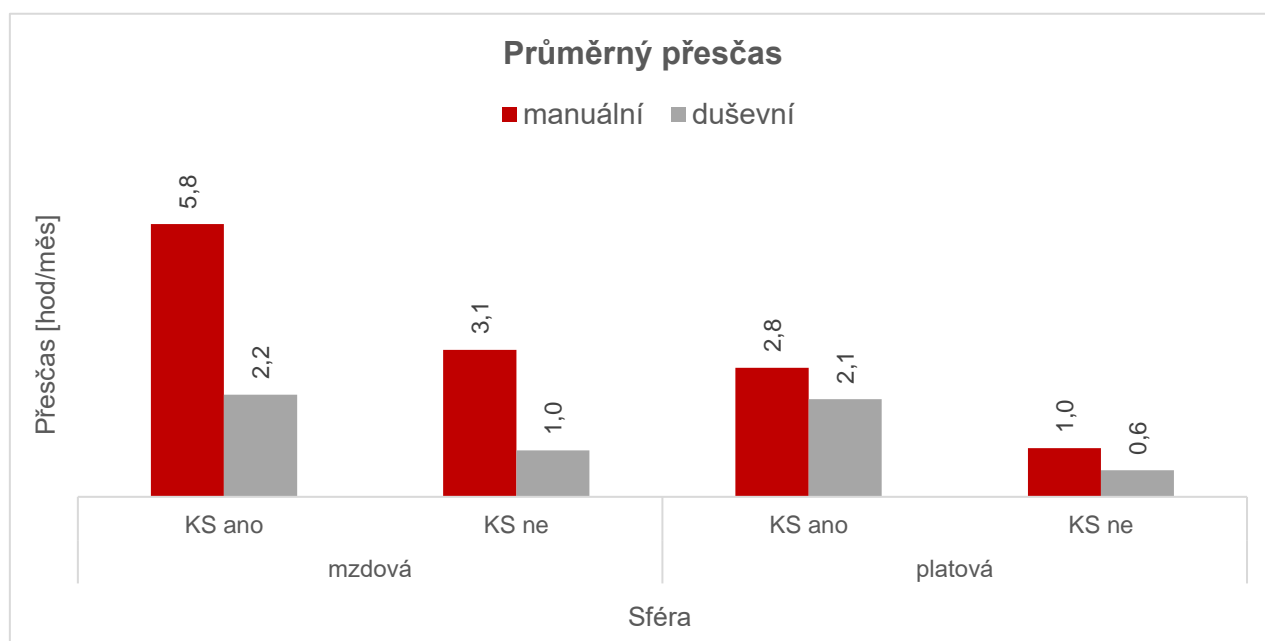
Z hlediska **sféry** lze pozorovat **vyšší** přesčasy u zaměstnanců s kolektivní smlouvou, viz Obrázek 74. Zejména se jedná o zaměstnance **ve mzdové sféře s manuálním** charakterem práce (5,8 hodin měsíčně). **Nízké** přesčasy pak vykazují zaměstnanci v podnicích **bez kolektivní smlouvy s duševním** typem profese. Nejnižší jsou u těchto zaměstnanců **v platové sféře** (průměrně 0,6 hodin měsíčně).

Obrázek 73: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a státního občanství v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

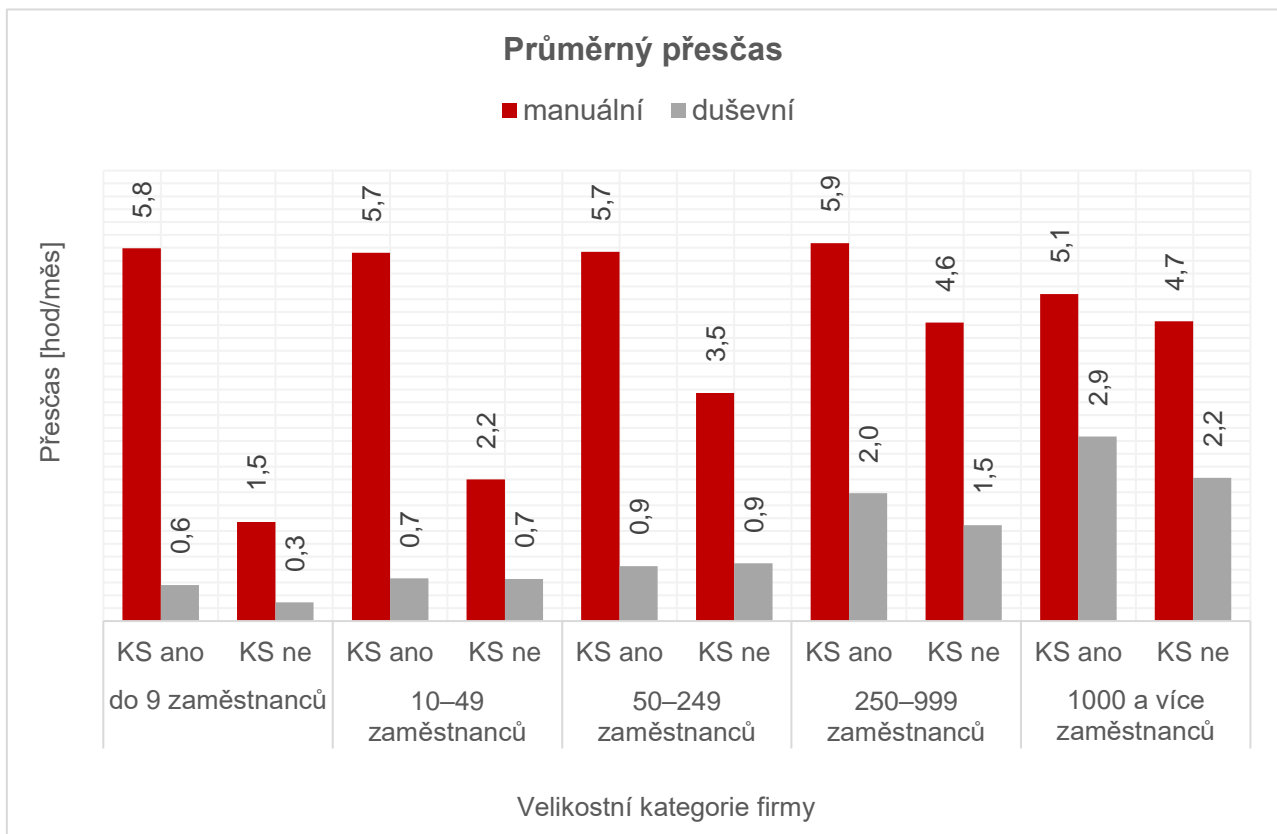
Obrázek 74: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a sféry v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Průměrný přesčas podle **velikosti zaměstnavatele** ukazuje Obrázek 75. **Nejvyšší** přesčasy mají opět **manuální pracovníci** ve firmách **s kolektivní smlouvou**. Tito zaměstnanci ve velikostní kategorii **250–999 zaměstnanců** odpracují průměrně 5,9 hodin přesčas. Zaměstnanci s duševním charakterem práce nemají vysoké rozdíly v přesčasové práci, pokud srovnáváme zaměstnance v jednotlivých velikostních kategoriích podle existence kolektivní smlouvy. Celkově **nejnižší** přesčasy mají **duševní pracovníci v malých podnicích** do 9 zaměstnanců **bez kolektivní smlouvy** (průměrně 0,3 hodin měsíčně).

Obrázek 75: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a velikosti podniku v roce 2020

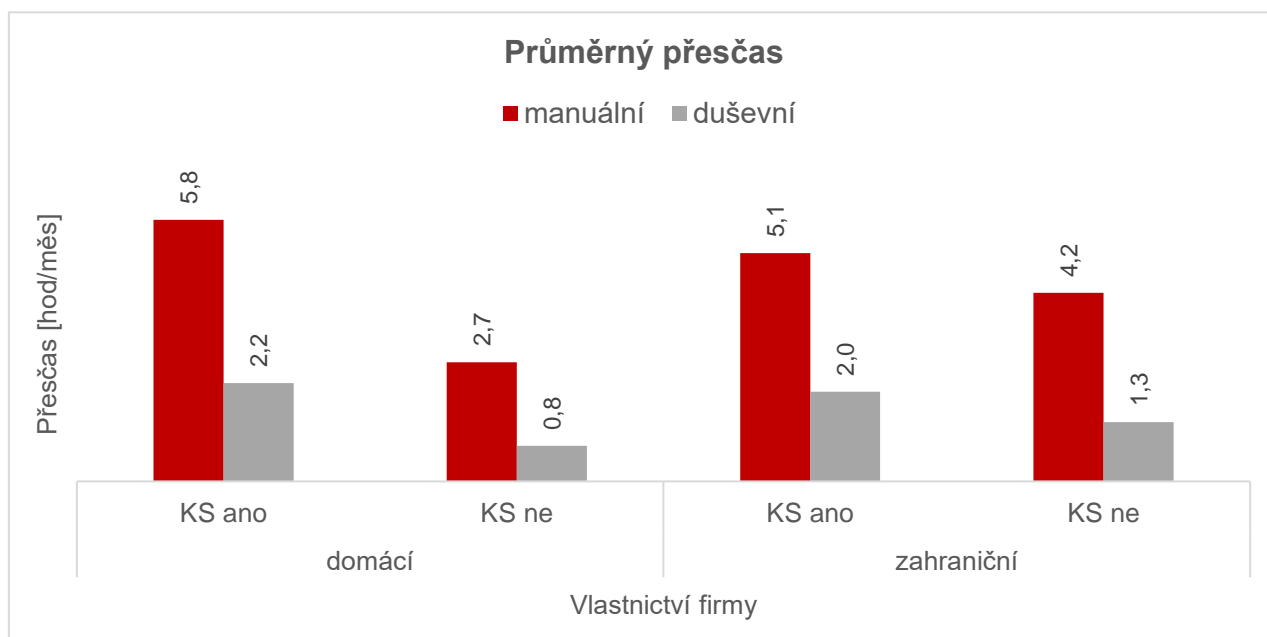

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Obrázek 76 ukazuje, že z hlediska **vlastnictví** vykazují **vyšší** přesčasy manuální i duševní pracovníci **s kolektivní smlouvou** ve firmách v domácím i v zahraničním vlastnictví. **Nejvyšší** přesčasovou práci mají **manuální pracovníci v tuzemských** firmách s kolektivní

smlouvou (průměrně 5,8 hodin měsíčně) a **nejnižší** pak zaměstnanci **duševní** ve firmách taktéž **s domácím** vlastnictvím, ale **bez kolektivní smlouvy** (průměrně 0,8 hodin měsíčně).

Obrázek 76: Průměrný přesčas manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

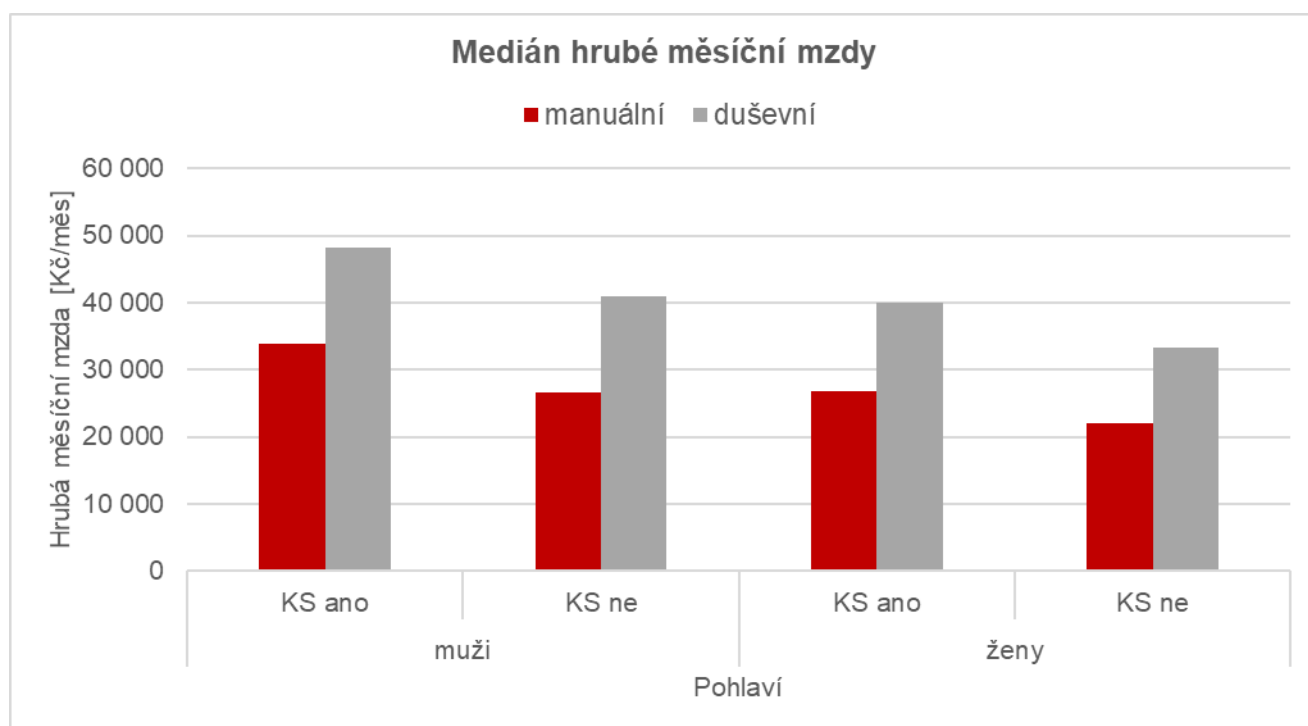
3.2 Odměňování

Důležitým aspektem při hodnocení vlivu kolektivní smlouvy na pracovní podmínky zaměstnanců je **úroveň odměňování**. Výdělky zaměstnanců podle jednotlivých charakteristik se liší a výrazný rozdíl lze také pozorovat u manuálních a duševních zaměstnání. **Vliv kolektivní smlouvy** proto bude hodnocen v této kapitole pomocí srovnávání **prostřední mzdy (mediánu)** jednotlivých kategorií zaměstnanců chráněných kolektivní smlouvou a naopak. Medián hrubé měsíční mzdy rozděluje zaměstnance přesně na polovinu a říká, že polovina zaměstnanců má mzdu vyšší a polovina nižší, než je tato hodnota. Proto je tento ukazatel považován za **vhodnější pro srovnávání mzdové úrovně** jednotlivých specifických skupin zaměstnanců v této podkapitole i obecně.

Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků **podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví** ukazují Obrázek 77. Dle obrázku lze konstatovat, že **muži i**

ženy mají **vyšší medián hrubé měsíční mzdy** v podnicích **s kolektivní smlouvou** ve srovnání se zaměstnanci bez kolektivní smlouvy. **Nejvyšší medián** mají duševně pracující **muži** v podnicích s kolektivní smlouvou (medián činí více než **48 tisíc Kč měsíčně**). Naopak nejnižší medián lze pozorovat u manuálně pracujících žen v podnicích bez kolektivní smlouvy (přes 22 tisíc Kč měsíčně).

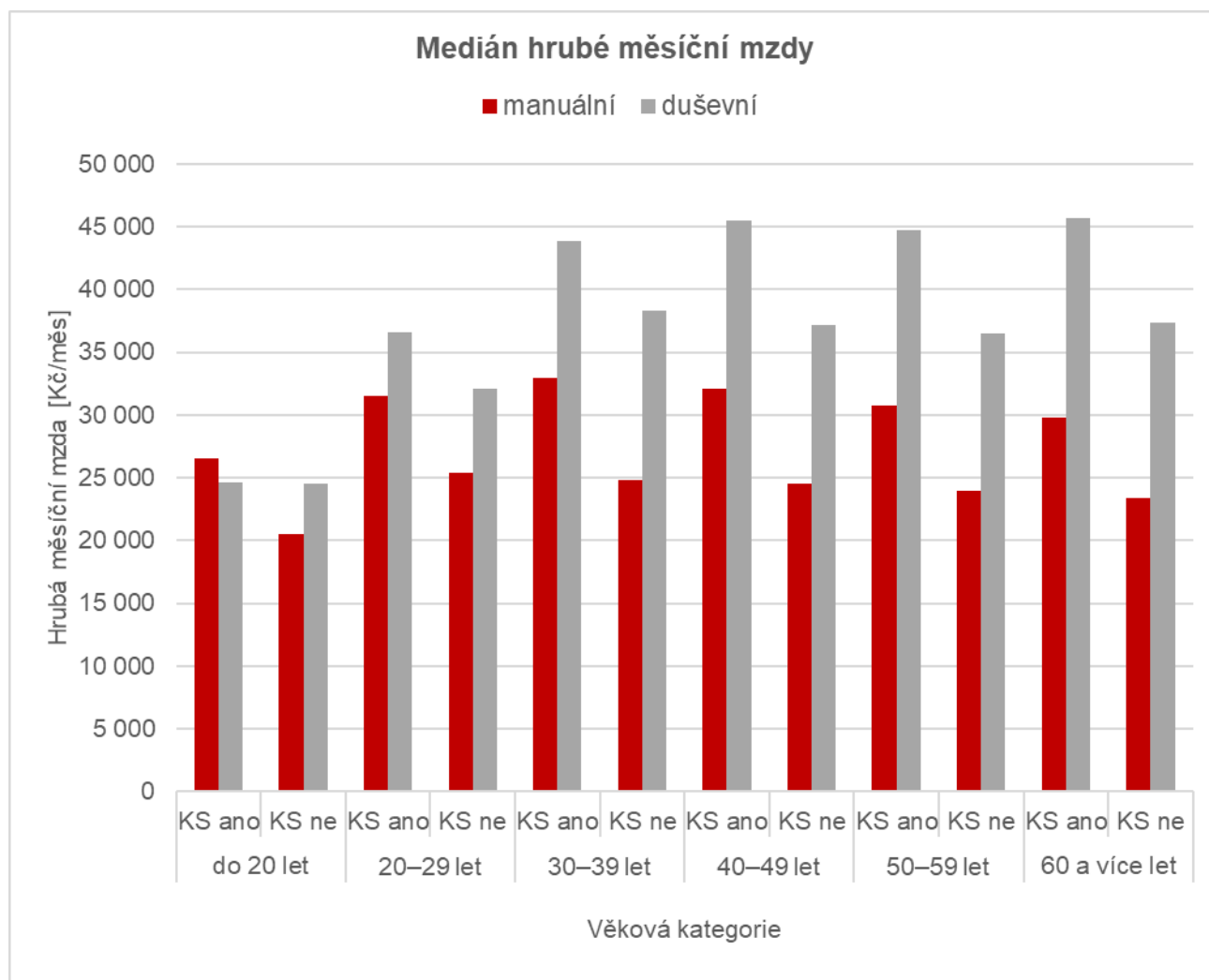
Obrázek 77: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a pohlaví v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Na Obrázek 78 vidíme srovnání **mediánové mzdy podle věkových skupin**. Ve všech věkových skupinách mají zaměstnanci **manuální i duševní s kolektivní smlouvou vyšší mediánovou mzdu** než zaměstnanci ve firmách bez kolektivní smlouvy. **Nejvyšší mediánovou mzdu** mají duševně pracující ve firmách s kolektivní smlouvou **ve věkové kategorii 40–49 let a nad 60 let** s mediánem hrubé měsíční mzdy více než **45 tisíc Kč**. Nejnižší medián hrubé mzdy mají manuálně pracující bez ochrany kolektivní smlouvy ve věkové kategorii do 20 let (přes 20 tisíc Kč měsíčně).

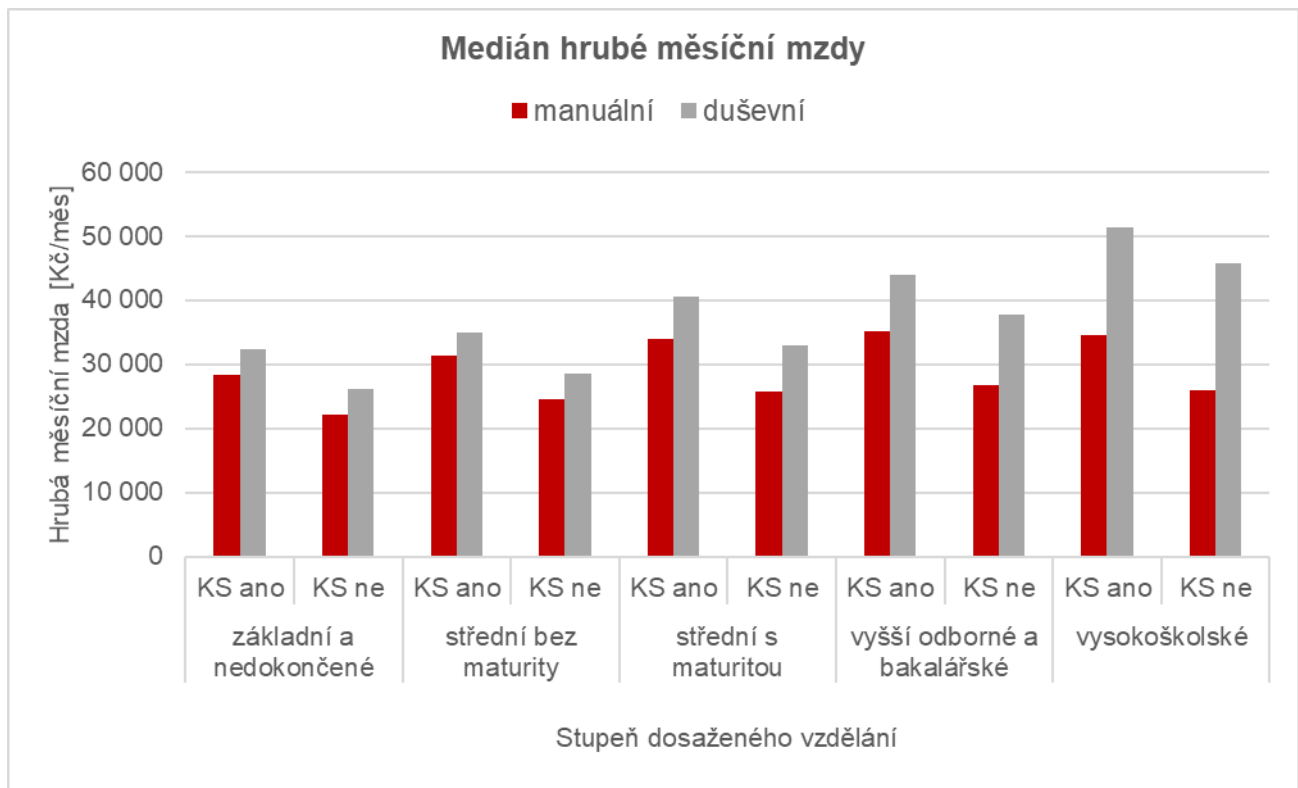
Obrázek 78: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a věku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Výsledky podle **stupně dosaženého vzdělání** ukazuje Obrázek 79. Ve všech stupních vzdělání mají opět jak manuální, tak duševní pracovníci **s kolektivní smlouvou vyšší mediánovou mzdu** než zaměstnanci v podnicích bez kolektivní smlouvy. **Nejvyšší** medián mzdy pozorujeme u **duševních pracovníků vysokoškolsky vzdělaných** s kolektivní smlouvou v podniku. Medián činí více než **51 tisíc Kč měsíčně**. Nejnižší mzdu pozorujeme u manuálně pracujících zaměstnanců se základním vzděláním ve firmách, které kolektivní smlouvu nemají. Medián hrubé měsíční mzdy u nich činí přes 22 tisíc Kč.

Obrázek 79: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a stupně dosaženého vzdělání v roce 2020

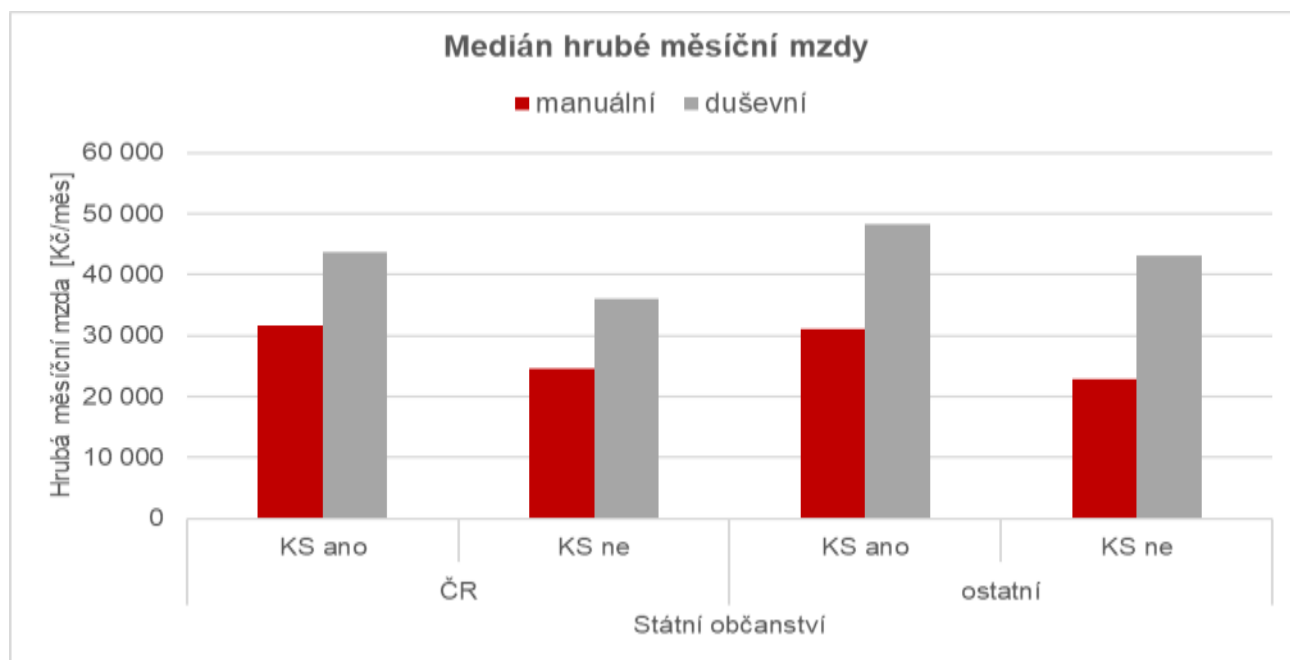

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Z pohledu **státního občanství** opět platí, že zaměstnanci s českým i cizím státním občanstvím pracující v podniku **s kolektivní smlouvou mají vyšší mediánovou mzdu** ve srovnání se zaměstnanci bez kolektivní smlouvy, jak ukazuje Obrázek 80. **Nejvyšší** medián mzdy mají **duševní pracovníci** ve firmách s kolektivní smlouvou a **s jiným státním občanstvím** než českým (více než **48 tisíc měsíčně**). Nejnižší medián v této skupině zaměstnanců pak mají manuální pracovníci cizího státního občanství zaměstnaní ve firmách bez kolektivní smlouvy (necelých 23 tisíc Kč měsíčně).

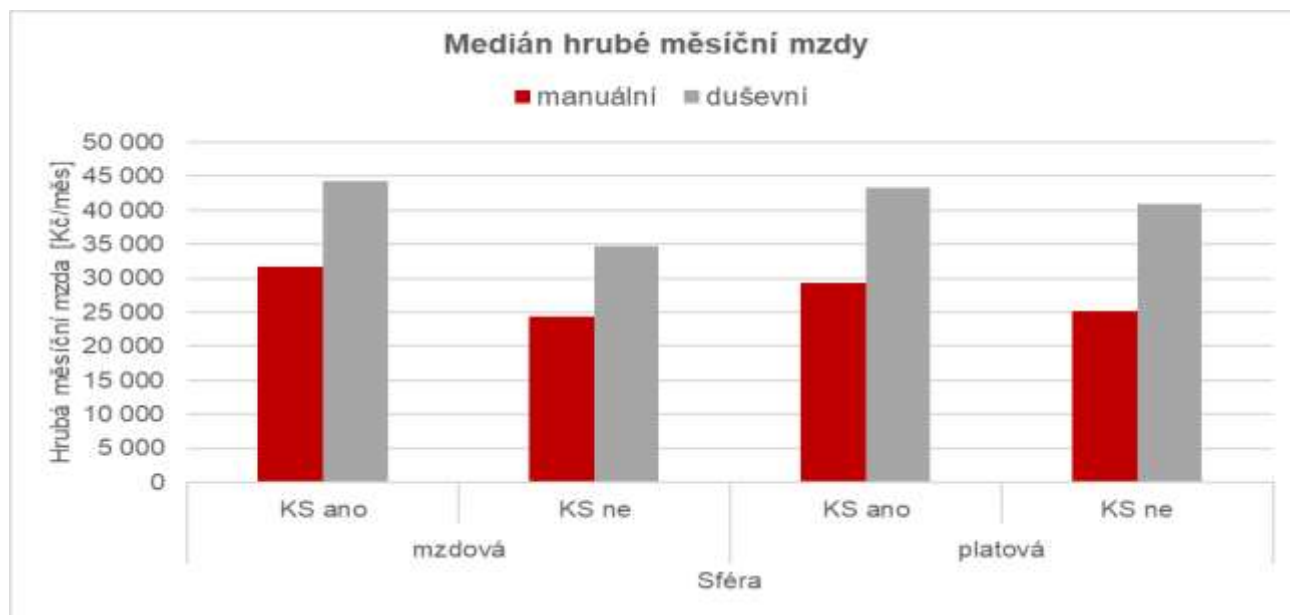
Obrázek 81 shrnuje výsledky **podle sféry**. Manuální i duševní pracovníci **pod ochranou kolektivní smlouvy mají vyšší výdělký** ve mzdové i platové sféře. **Nejvyšší** medián hrubé měsíční mzdy mají **duševní pracovníci** s kolektivní smlouvou **ve mzdové sféře** (více než **44 tisíc Kč měsíčně**). Nejnižší mediánovou mzdu vykazují manuální pracovníci bez kolektivní smlouvy také ve mzdové sféře (přes 24 tisíc Kč měsíčně).

Obrázek 80: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a státního občanství v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

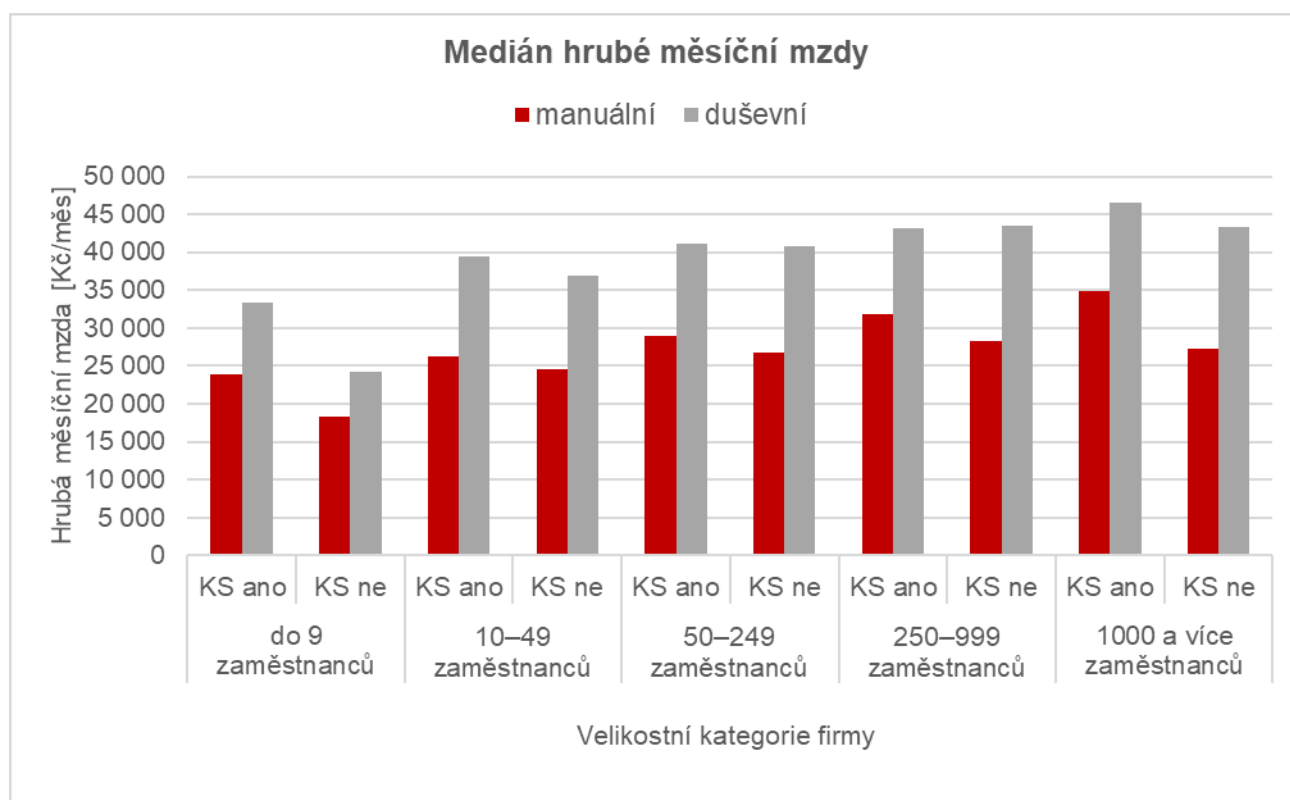
Obrázek 81: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a sféry v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Z hlediska **velikosti zaměstnavatele** (Obrázek 82) lze pozorovat **nejvyšší výdělky** ve firmách **s 1 000 a více zaměstnanci**. **Nejvyšší** medián v těchto podnicích mají **duševní pracovníci** pod ochranou **kolektivní smlouvy** (přes **46 tisíc Kč měsíčně**). Nejnižší medián z pohledu velikosti mají manuální pracovníci bez ochrany kolektivní smlouvy v malých podnicích do 9 zaměstnanců (přes 18 tisíc Kč měsíčně).

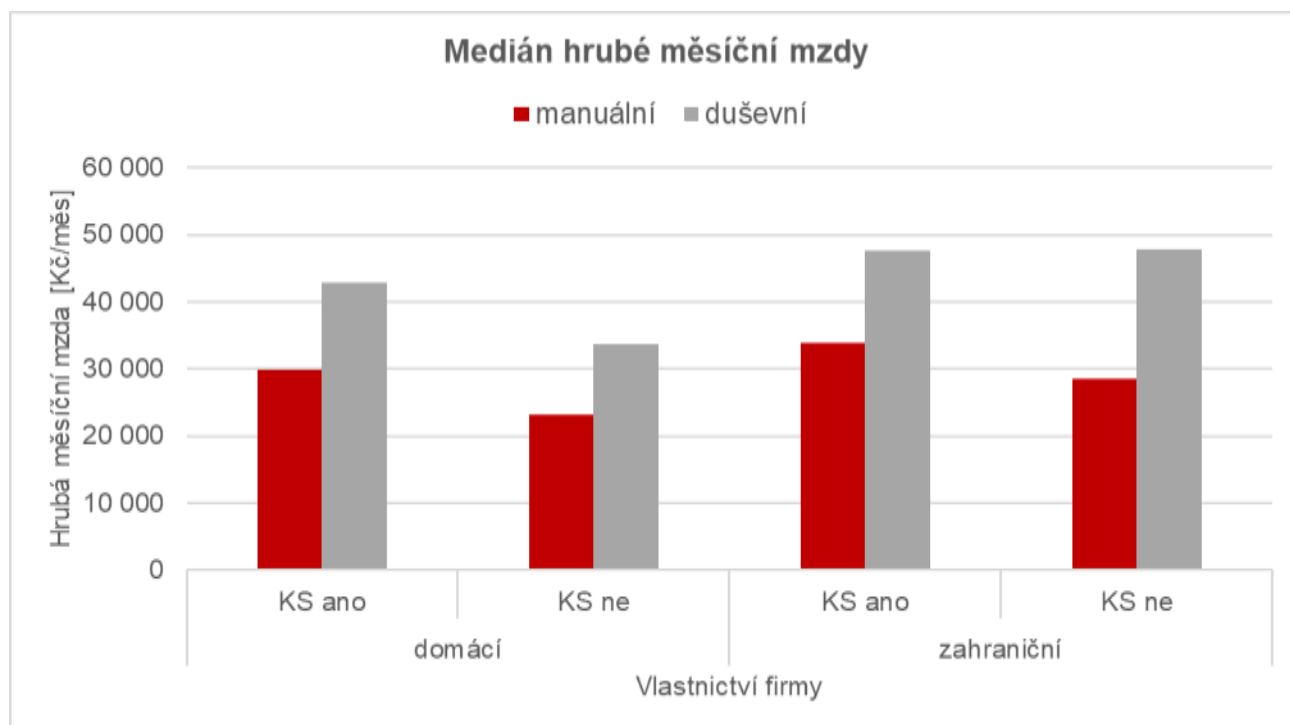
Obrázek 82: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a velikosti podniku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

Co se týče **domácího či zahraničního vlastnictví**, lze pozorovat vliv kolektivní smlouvy na mzdu zejména v podnicích v domácím vlastnictví. **Duševní pracovníci** v podnicích se **zahraničním vlastníkem** mají **srovnatelnou mediánovou mzdu** bez ohledu na to, zda mají kolektivní smlouvu nebo ne. Přičemž jejich **mediánová mzda je nejvyšší** ze srovnávaných skupin a činí téměř **48 tisíc Kč měsíčně**. Naopak nejnižší medián mají dle Obrázek 83 zaměstnanci manuálně pracující ve firmách s domácím vlastníkem a bez ochrany kolektivní smlouvy (přes 23 tisíc Kč měsíčně).

Obrázek 83: Medián hrubé měsíční mzdy manuálních a duševních pracovníků podle existence kolektivní smlouvy a vlastnictví podniku v roce 2020

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 28. 4. 2021.

3.3 Regresní analýza

Dle výsledků v předchozích podkapitolách lze usuzovat, že existuje vztah mezi kolektivní smlouvou a sledovanými veličinami. V této části budou tyto vztahy potvrzeny či vyvráceny pomocí pokročilejší statistické metody, a to prostřednictvím regresní analýzy, která umožňuje modelovat závislosti mezi proměnnými. Tato metoda bude aplikována na proměnné ovlivňující výši mzdy a placené doby se zaměřením zejména na vliv kolektivní smlouvy.

Tabulka 1 shrnuje výsledky **vlivu existence kolektivní smlouvy na výši mzdy v letech 2016–2020**. Nejprve sledujme směr působení (pozitivitu, resp. negativitu) vlivu existence kolektivní smlouvy na výši mzdy. Lze potvrdit, že **manuální pracovníci pod ochranou kolektivní smlouvy** mají pravděpodobnost pobírat vyšší hrubou měsíční mzdu ve srovnání se zaměstnanci bez ochrany kolektivní smlouvy. Tento **vliv na mzdu je pozitivní** a statisticky vysoce významný. Lze také říct, že **míra tohoto pozitivního vlivu roste v čase**. V roce 2020 existence kolektivní smlouvy dle výsledků modelu u manuálních zaměstnanců zvyšovala hrubou měsíční mzdu o 2,7 % více ve srovnání se mzdou zaměstnanců bez

kolektivní smlouvy. Kdežto u duševních zaměstnanců je situace jiná. Ve sledovaném období byl **vliv kolektivní smlouvy na výši výdělků duševních pracovníků převážně negativní**. Tento negativní vliv ale **v čase slábne a v posledním sledovaném roce (2020) byl vliv na mzdu již pozitivní** stejně jako u manuálních typů profese. Ve srovnání se zaměstnanci bez kolektivní smlouvy u nich existence kolektivní smlouvy zvyšovala ve sledovaném roce mzdy o 0,7 %. Zatímco v letech 2017 a 2018 byl vliv na výdělků negativní, avšak statisticky významný, v roce 2020 je naopak pozitivní a taktéž statisticky významný na 99% hladině významnosti. Rok 2020 však byl specifickým obdobím pro vývoj na trhu práce hlavně kvůli zavedeným opatřením proti šíření koronavirové pandemie. Existence kolektivních smluv ve firmách často mohla přispět k ochraně zaměstnanců zejména v oblasti mzdové stability či dokonce růstu.

Kompletní výstupní tabulky regresních modelů pro manuální a duševní pracovníky za rok 2020 jsou vyobrazeny na Obrázek 84 a Obrázek 85. Výstupní regresní tabulky za roky 2016–2019 jsou součástí Přílohy 2.

Tabulka 1: Vliv existence kolektivní smlouvy na výši mzdy manuálních a duševních pracovníků v letech 2016–2020 podle výsledků regresního modelu

Rok	MANUÁLNÍ	DUŠEVNÍ
	regresní koeficient existence kolektivní smlouvy	
2020	+ 0,027***	+ 0,007***
2019	+ 0,026***	- 0,004*
2018	+ 0,017***	- 0,022***
2017	+ 0,009***	- 0,022***
2016	+ 0,003***	- 0,021 ^{N.S.}

Pozn.: Hvězdičky označují statistickou významnost koeficientu (***) = vysoká statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,01$, ** = střední statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,05$, * = nízká statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,1$, ^{N.S.} = statisticky nevýznamná hodnota s p hodnotou $> 0,1$).

Zdroj: ISPV (MPSV), TREXIMA.

Tabulka 2 znázorňuje **vliv existence kolektivní smlouvy na placenou dobu** manuálních a duševních pracovníků v letech 2016–2020. Připomeňme, že celková placená doba zahrnuje odpracovanou dobu (včetně přesčasů) a neodpracovanou placenou dobu z důvodu dovolené, svátků v jinak pracovní dny, důležitých překážek na straně zaměstnance apod. Výrazný vliv na rozdíl v placené době má fakt, že zaměstnanci pod ochranou kolektivní smlouvy mají často vyšší dovolenou a vyšší přesčasovou práci (tyto rozdíly a jejich důvody byly rozebrány v předchozích podkapitolách). Dle výsledků regresní analýzy pozorujeme rozdílný vliv kolektivní smlouvy u manuálních a duševních pracovníků na placenou dobu. Zatímco **manuálním pracovníkům s kolektivní smlouvou roste**

placená doba, u duševních profesí je tomu naopak. Manuální pracovníci pod ochranou kolektivní smlouvy tak mají vyšší pravděpodobnost, že budou mít vyšší placenou dobu než zaměstnanci, kteří kolektivní smlouvu v podniku nemají. **U duševních profesí lze zase říct, že zaměstnanci pod ochranou kolektivní smlouvy mají vyšší pravděpodobnost, že budou mít méně placeného času** než zaměstnanci, kteří kolektivní smlouvu nemají. Všechny výsledky jsou statisticky významné. Analýza placené doby v předchozích kapitolách ukázala, že průměrně mají manuální pracovníci vyšší placenou dobu ve srovnání s duševními pracovníky. Analýza v této části navíc dokazuje, že na sledovaný rozdíl má vliv i existence kolektivní smlouvy a je proto potvrzen jednoznačně rozdílný vliv kolektivního vyjednávání na pracovní dobu manuálních a duševních pracovníků.

Kompletní výstupní tabulky regresních modelů pro manuální a duševní pracovníky za rok 2020 jsou vyobrazeny na Obrázek 86 a Obrázek 87. Výstupní regresní tabulky za roky 2016–2019 jsou součástí Přílohy 2.

Tabulka 2: Vliv existence kolektivní smlouvy na výši placené doby manuálních a duševních pracovníků v letech 2016–2020 podle výsledků regresního modelu

Rok	MANUÁLNÍ	DUŠEVNÍ
	regresní koeficient existence kolektivní smlouvy	
2020	+ 0,013***	- 0,002**
2019	+ 0,012***	- 0,003***
2018	+ 0,016***	- 0,003***
2017	+ 0,013***	- 0,005***
2016	+ 0,008***	- 0,004***

Pozn.: Hvězdičky označují statistickou významnost koeficientu (***) = vysoká statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,01$, ** = střední statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,05$, * = nízká statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,1$, ^{N.S.} = statisticky nevýznamná hodnota s p hodnotou $> 0,1$).

Zdroj: ISPV (MPSV), TREXIMA.

Obrázek 84: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2020

Linear regression		Number of obs = 1,049,214		F(49, 1049165) = 5217.52		Prob > F = 0.0000		R-squared = 0.4463		Root MSE = .25197	
ln_mzda	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]						
kolsml_c											
kolsml_ano	.0265428	.0020156	13.17	0.000	.0225922	.0304934					
VEDELANI_c											
Střední bez maturity	.0500824	.0027761	18.04	0.000	.0446414	.0555235					
Střední s maturitou	.1020086	.0031498	32.41	0.000	.0959151	.1082621					
Vyšší odborné a bakalářské	.1392213	.0079711	17.47	0.000	.1235962	.1548443					
Vysokoškolské	.1224519	.0111871	10.95	0.000	.1005256	.1443793					
CZISCO											
5	.1504204	.0050915	29.56	0.000	.1405012	.1604595					
6	.1807718	.0116112	15.57	0.000	.1580143	.2035293					
7	.2358486	.0046708	50.49	0.000	.226694	.2450031					
8	.2027436	.0041687	48.63	0.000	.194573	.2109142					
9	.0329748	.0047773	6.90	0.000	.0236114	.0423382					
odvrtvi_c											
B	.0284579	.0089129	3.19	0.001	.0109898	.0459261					
C	-.0207813	.008023	-2.59	0.010	-.0365061	-.0050566					
D	.1292997	.0097715	13.23	0.000	.110148	.1484514					
E	-.0451583	.0084489	-5.02	0.000	-.0657172	-.0245995					
F	-.0483391	.0096681	-5.00	0.000	-.0672883	-.0293899					
G	-.0809722	.0089159	-9.08	0.000	-.098447	-.0634974					
H	-.074359	.0085529	-8.69	0.000	-.0911223	-.0575956					
I	-.1701472	.0127627	-13.33	0.000	-.1931618	-.1481327					
J	.0213997	.0252663	0.85	0.397	-.0261615	.0709589					
K	-.0553275	.0476488	-1.16	0.246	-.1487175	.0380626					
L	-.0779322	.0226939	-3.43	0.001	-.1234115	-.0324503					
M	-.0876137	.0181912	-4.82	0.000	-.1232678	-.0519595					
N	-.2297082	.0091869	-25.00	0.000	-.2477143	-.211702					
O	.0701216	.0082169	8.54	0.000	.0540869	.0862364					
P	-.0488847	.0080964	-6.04	0.000	-.0647593	-.0330141					
Q	.0923543	.0083522	11.06	0.000	.0759863	.1087242					
R	-.0792429	.0108782	-7.28	0.000	-.1005638	-.057922					
S	-.1399997	.0126702	-11.05	0.000	-.1648288	-.1151626					
DOBAAH											
vek	-.0007984	.0000908	-8.78	0.000	-.0009746	-.0006202					
pohlavi											
ženy	-.1618308	.0018169	-89.42	0.000	-.1655878	-.1580737					
kraj											
Středočeský	.0783408	.0039588	19.79	0.000	.0705816	.0861					
Jihočeský	.0036828	.0048423	0.76	0.447	-.0058079	.0131735					
Plzeňský	.0153812	.0040804	3.76	0.000	.0073837	.0233487					
Karlovarský	-.0238311	.0082568	-2.89	0.004	-.0400142	-.007648					
Ústecký	-.0070098	.0047187	-1.49	0.137	-.0162583	.0022387					
Liberecký	-.0135503	.0054879	-2.47	0.014	-.0243064	-.0027942					
Královéhradecký	-.0020284	.0046856	-0.43	0.665	-.011212	.0071552					
Pardubický	-.0408039	.0042047	-9.70	0.000	-.0490451	-.0325628					
Jihomoravský	-.0201361	.0043472	-4.63	0.000	-.0286565	-.0116156					
Vysočina	-.034222	.0053995	-6.34	0.000	-.0448047	-.0236392					
Olomoucký	-.0364272	.0049379	-7.38	0.000	-.0461053	-.0267492					
Středočeský	-.0429094	.0034716	-12.36	0.000	-.0497136	-.0361052					
Žilinský	-.01167	.0044625	-2.62	0.009	-.0204164	-.0029236					
velKatVar_HOH											
10-49 zaměstnanců	.221831	.0062317	35.60	0.000	.209617	.234045					
50-249 zaměstnanců	.3150596	.0058855	53.53	0.000	.3035241	.3265951					
250-999 zaměstnanců	.3755743	.0059049	63.60	0.000	.3640028	.3871498					
1000 a více zaměstnanců	.4746189	.0061116	77.66	0.000	.4626404	.4865975					
_cons	9.798586	.0116692	839.70	0.000	9.775715	9.821457					

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Obrázek 85: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2020

Linear regression		Number of obs = 1,346,659		F(46, 1346610) = 2993.52		Prob > F = 0.0000		R-squared = 0.4755		Root MSE = .34553	
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]						
kolalni_c											
kolalni_ano	.0065912	.0020891	3.16	0.002	.0024667	.0106857					
VIDELANI_c											
Střední bez maturity	.0344196	.0110527	3.11	0.002	.0127566	.0560526					
Střední s maturitou	.167268	.0104756	15.97	0.000	.1467362	.1877998					
Vyšší odborná a bakalářské	.2560718	.0107603	23.84	0.000	.2350212	.2771224					
Vysoškoškolské	.3586667	.0108086	33.18	0.000	.3374623	.3798311					
CIISCO											
1	.5383346	.0058399	92.35	0.000	.5278887	.5507805					
2	.2424163	.0037259	65.06	0.000	.2351136	.249719					
3	.0997988	.0025717	39.58	0.000	.0939614	.1056102					
4	-.0385937	.0045027	-8.57	0.000	-.0474189	-.0297686					
5	.0030731	.0053559	0.57	0.566	-.0074242	.0135704					
odvetvi_c											
B	.1326733	.0173621	7.64	0.000	.0986941	.1667025					
C	.1317325	.0147218	8.99	0.000	.1028783	.1605867					
D	.2352163	.0150256	15.65	0.000	.2057666	.2646661					
E	.0568919	.0181749	3.13	0.002	.0213398	.0925841					
F	.0340515	.0167078	2.04	0.042	.0013047	.0667982					
G	.1285977	.0156578	8.21	0.000	.0979089	.1592866					
H	.0389059	.0133773	2.94	0.011	.0088553	.0691165					
I	-.0684167	.0238761	-2.87	0.004	-.1152131	-.0216203					
J	.2835762	.0187477	18.01	0.000	.2537111	.3144412					
K	.2117844	.0153697	13.79	0.000	.1816798	.2418889					
L	.1043923	.0271934	3.84	0.000	.0510944	.1576906					
M	.1333616	.0165106	8.08	0.000	.1010015	.1657217					
N	.0131192	.0177432	0.74	0.460	-.0216569	.0478993					
O	.0417781	.0144928	2.88	0.004	.0133726	.0701835					
P	.0293493	.0146142	2.01	0.045	.0007061	.0579926					
Q	.2178041	.0149871	14.53	0.000	.1884398	.2471783					
R	-.0491593	.0153225	-3.21	0.001	-.0791958	-.0191228					
S	-.0728026	.0195876	-3.64	0.000	-.1119776	-.0336276					
DOBAAAM											
vek	.0032343	.0002653	12.19	0.000	.0027143	.0037544					
	.0032224	.0001713	18.81	0.000	.0028867	.0035582					
pohlavi											
ženy	-.1535443	.0026472	-58.00	0.000	-.1587327	-.1483559					
kraj											
Středočeský	-.0213859	.0058491	-3.66	0.000	-.03288	-.0099219					
Jihočeský	-.0738667	.0062521	-11.81	0.000	-.0861206	-.0616128					
Plzeňský	-.0503936	.0062561	-8.06	0.000	-.0626554	-.0381318					
Karlovarský	-.0551989	.0128331	-4.30	0.000	-.0803513	-.0300464					
Ústecký	-.0488747	.0063986	-7.64	0.000	-.0614158	-.0363336					
Liberecký	-.0771457	.0073935	-10.43	0.000	-.0916368	-.0626547					
Královéhradecký	-.0858097	.0065038	-13.19	0.000	-.098557	-.0730624					
Ferdubický	-.1082202	.0061881	-17.49	0.000	-.1203485	-.0960918					
Jihomoravský	-.0869923	.0045809	-18.99	0.000	-.0959708	-.0780139					
Vysočina	-.0975712	.0063605	-15.34	0.000	-.1100376	-.0851048					
Olomoucký	-.1263682	.0063607	-19.87	0.000	-.138835	-.1139013					
Horavskoslezský	-.1253743	.0047587	-26.36	0.000	-.134698	-.1160907					
Středočeský	-.1296694	.0040097	-32.35	0.000	-.1414481	-.1178907					
velEstVaz_HMM											
10-49 zaměstnanců	.3531268	.0082748	42.68	0.000	.3369085	.3693451					
50-149 zaměstnanců	.4460964	.0078602	56.70	0.000	.4306771	.4615190					
150-999 zaměstnanců	.5053738	.0079312	63.72	0.000	.4898289	.5209188					
1000 a více zaměstnanců	.5321988	.008135	65.41	0.000	.5162046	.5480931					
_cons	9.692344	.0203123	477.17	0.000	9.652532	9.732155					

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Obrázek 86: Závislost placené doby manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2020

Poisson regression		Number of obs = 1,049,214		Wald chi2(48) = 12315.38		Prob > chi2 = 0.0000	
Log pseudolikelihood = -1.225e+09							
placdooba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]		
kolsmi_c							
kolsmi_ano	.0129338	.0014203	9.11	0.000	.0101501	.0157174	
VIDELANI_c							
Střední bez maturity	.0600866	.0024594	24.43	0.000	.0552063	.0649069	
Střední s maturitou	.069541	.002645	26.29	0.000	.064357	.0747251	
Vyšší odborné a bakalářské	.0484668	.0069902	6.94	0.000	.0347859	.0621476	
Vysokoškolské	.0573363	.0066711	8.59	0.000	.0442613	.0704113	
CIISCO							
5	-.0057318	.0037751	-2.58	0.010	-.0171309	-.0023326	
6	-.0384278	.0092312	-4.16	0.000	-.0565207	-.020335	
7	.0023796	.0033855	0.70	0.482	-.004256	.0090151	
8	-.0043949	.0031557	-1.39	0.164	-.0105801	-.0017902	
9	-.0370424	.0038179	-9.70	0.000	-.0445253	-.0295594	
odvãtvi_c							
B	-.0751763	.0063867	-11.77	0.000	-.0876941	-.0626586	
C	-.0584891	.0058371	-10.02	0.000	-.0699297	-.0470486	
D	-.0629975	.0064805	-9.72	0.000	-.0756991	-.0502959	
E	-.028078	.0064386	-4.36	0.000	-.0406975	-.0154585	
F	-.0328885	.0065941	-5.00	0.000	-.0457932	-.0199838	
G	-.0479525	.0063349	-7.57	0.000	-.0603688	-.0355363	
H	-.0355927	.0061096	-5.83	0.000	-.0475673	-.0236181	
I	-.0593626	.0110254	-8.92	0.000	-.119972	-.0767532	
J	-.0459667	.009398	-4.89	0.000	-.0643865	-.027547	
K	-.1844155	.0708728	-2.60	0.009	-.3233231	-.0453078	
L	-.0336695	.0120926	-2.78	0.005	-.0573706	-.0099685	
M	-.1044556	.0121602	-8.59	0.000	-.1282352	-.0806221	
N	-.1723234	.0073321	-23.50	0.000	-.1866941	-.1579527	
O	-.0332381	.0058905	-5.64	0.000	-.0447933	-.0216928	
P	-.0122516	.0059946	-2.04	0.041	-.0240009	-.0005024	
Q	-.0244962	.0060278	-4.06	0.000	-.0363104	-.012682	
R	-.039136	.0089211	-4.39	0.000	-.054621	-.023651	
S	-.0508076	.0098944	-5.13	0.000	-.0702003	-.0314149	
DOBAAAM							
vek	.0016923	.000114	14.84	0.000	.0014688	.0019158	
pohlavi							
ženy	-.0576977	.0016758	-34.43	0.000	-.0609821	-.0544132	
kraj							
Středočeský	.0138224	.0026386	5.24	0.000	.0056505	.018994	
Jihočeský	.0142379	.0034601	4.13	0.000	.0074982	.0210616	
Plzeňský	.0109649	.0032081	3.42	0.001	.0046772	.0172526	
Karlovarský	.0199378	.0055616	3.58	0.000	.0090374	.0308303	
Ústecký	.0126878	.0036187	3.23	0.001	.0045952	.0187804	
Liberecký	.0139221	.0042513	3.27	0.001	.0055898	.0222544	
Královéhradecký	.0071085	.0034494	2.06	0.039	.0003478	.0138693	
Pardubický	.0188635	.0030984	6.09	0.000	.0127908	.0249362	
Jihomoravský	.0189092	.0028802	6.57	0.000	.0132642	.0245543	
Vysočina	.0017432	.0037626	0.46	0.643	-.0056314	.0091177	
Olomoucký	.0030021	.0038357	0.78	0.434	-.0045236	.0105279	
Moravskoslezský	.0016608	.0026183	0.63	0.526	-.0034709	.0067926	
Zlínský	.0081991	.0036288	2.26	0.024	.0010926	.0153055	
velKatVar_MM							
10-49 zaměstnanců	.0000685	.0044707	0.02	0.988	-.008694	.0085309	
50-249 zaměstnanců	-.001092	.0043355	-0.25	0.801	-.0095894	.0074053	
250-999 zaměstnanců	-.013263	.0043529	-3.05	0.002	-.0217946	-.0047315	
1000 a více zaměstnanců	-.0235293	.0045057	-5.22	0.000	-.0323604	-.0146982	
_cons	7.436913	.0085346	871.38	0.000	7.420185	7.45364	

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Obrázek 87: Závislost placené doby duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2020

Poisson regression		Number of obs = 1,346,859				
Log pseudolikelihood = -1.007e+09		Wald chi2(48) = 30251.90				
		Prob > chi2 = 0.0000				
placdoba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
kolmi_c						
kolmi_ano	-.0020126	.0008401	-2.40	0.017	-.0036591	-.0003666
VIDELANI_c						
Střední bez maturity	.0578058	.0068462	8.44	0.000	.0443874	.0712241
Střední s maturitou	.0596148	.0066693	8.94	0.000	.0465431	.0726864
Vyšší odborné a bakalářské	.0538174	.0067785	7.94	0.000	.0405319	.0671103
Vysokoškolské	.0568646	.0067303	8.45	0.000	.0436735	.0700558
CZISCO						
1	-.0340383	.0016974	-14.16	0.000	-.0273652	-.0207113
2	-.035915	.0014003	-25.65	0.000	-.0386595	-.0331705
3	-.0470944	.0011813	-39.87	0.000	-.0494096	-.0447791
4	-.0649289	.0020646	-31.45	0.000	-.0689764	-.0608833
5	-.0793013	.0026647	-29.54	0.000	-.0845632	-.0740393
odvětví_c						
B	-.0616311	.0063907	-9.64	0.000	-.0741566	-.0491056
C	-.0264881	.0050145	-5.28	0.000	-.0363163	-.0166598
D	-.0555194	.0093308	-10.41	0.000	-.0689675	-.0420712
E	-.0196579	.0060546	-3.25	0.001	-.0315246	-.0077911
F	-.0033108	.0057454	-0.58	0.564	-.0145716	.00795
G	-.013176	.0053498	-2.46	0.014	-.0236614	-.0026907
H	-.0203255	.0053922	-3.25	0.000	-.0308545	-.0177573
I	-.072629	.0129564	-5.61	0.000	-.0980232	-.0472349
J	-.0087174	.0053699	-1.62	0.105	-.0192423	.0018075
K	-.0239501	.0053403	-4.48	0.000	-.0344169	-.0134834
L	-.0419267	.0103281	-4.06	0.000	-.0621693	-.021684
M	-.0336292	.0057725	-5.86	0.000	-.045144	-.0225145
N	-.0666745	.0072015	-9.26	0.000	-.0807891	-.0525599
O	-.0019602	.0049699	-0.39	0.693	-.011701	.0077807
P	-.0384867	.0050028	-7.69	0.000	-.048292	-.0286814
Q	-.0155877	.0052311	-2.98	0.003	-.0258404	-.005335
R	-.0126923	.0057112	-2.22	0.026	-.0238959	-.0014986
S	-.0626177	.0083772	-7.47	0.000	-.0790366	-.0461988
DOBAZAM	.0019124	.0000914	20.92	0.000	.0017332	.0020915
vek	.0007888	.0000669	11.79	0.000	.0006577	.0009199
pohlavi						
ženy	-.0310622	.001026	-30.28	0.000	-.0330732	-.0290513
kraj						
Středočeský	.0039982	.0020504	1.95	0.051	-.0000204	.0080168
Jihočeský	.00726	.0026061	2.79	0.005	.0021522	.0123678
Plzeňský	.0059303	.0025126	2.36	0.018	.0010137	.0108629
Karlovarský	-.0024153	.0054696	-0.44	0.659	-.0131355	.0083049
Ústecký	.0054374	.0025665	2.12	0.034	.0004065	.0104682
Liberecký	.0046719	.0038833	1.38	0.167	-.0019593	.0113028
Královéhradecký	.0107638	.0024988	4.31	0.000	.0058662	.0156614
Pardubický	.0033977	.002726	1.25	0.213	-.0019453	.0087406
Jihomoravský	.0003234	.0019318	0.17	0.867	-.0034629	.0041097
Vysočina	.0044908	.0028016	1.60	0.109	-.0010001	.0099818
Olomoucký	.0019019	.0025664	0.70	0.483	-.0032281	.0086319
Moravskoslezský	-.0054465	.0020611	-2.64	0.008	-.0094866	-.0014072
Zlínský	.0022967	.002698	0.85	0.395	-.0029913	.0078847
velKatVaz_HMM						
10-49 zaměstnanců	.0056603	.0034	1.66	0.096	-.0010037	.0123242
50-249 zaměstnanců	.012191	.003256	3.74	0.000	.0058094	.0185726
250-999 zaměstnanců	.0067296	.003313	2.03	0.042	.0002362	.0132223
1000 a více zaměstnanců	.0021458	.0033605	0.64	0.523	-.0044406	.0087322
_cons	7.514961	.0093303	805.43	0.000	7.496674	7.533248

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Závěr

Cílem studie bylo zhodnotit **vliv kolektivního vyjednávání na postavení manuálních a duševních pracovníků na českém trhu práce**. V rámci studie byla tato problematika také zasazena do mezinárodního kontextu.

Studie ukázala, že rozdíly mezi pracovníky s manuálním a nemanuálním charakterem práce jsou patrné jak z hlediska jejich socioekonomických charakteristik, tak z hlediska odpracované doby a její struktury a rovněž také v úrovni odměňování. Jako manuální zaměstnanci pracují častěji muži než ženy (64 % muži a 36 % ženy). Více než polovina manuálních pracovníků má středoškolské vzdělání bez maturity. Z hlediska zaměstnání tvoří nejpočetnější skupinu manuálních pracovníků zaměstnanci 8. a 9. hlavní třídy zaměstnání dle klasifikace CZ-ISCO (obsluha strojů a zařízení, montéři a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci). Duševní pracovníci jsou rozdělení mezi muže a ženy rovnoměrněji (47 % muži a 53 % ženy). Nejčastějším vzděláním je střední vzdělání s maturitou a vysokoškolské vzdělání. Nejpočetnější skupinu z hlediska zaměstnání tvoří zaměstnanci 3. a 2. hlavní třídy zaměstnání dle klasifikace CZ-ISCO (techničtí a odborní pracovníci a specialisté).

Výdělky manuálních pracovníků jsou ve srovnání s duševními pracovníky na mnohem nižší úrovni. Medián manuálních pracovníků činí necelých 28 tisíc Kč měsíčně a duševních pracovníků téměř 40 tisíc Kč měsíčně. Rozdíl mezi mediány je až 12 tisíc Kč měsíčně. Úroveň odměňování mužů je vždy vyšší ve srovnání s ženami ať už se jedná o manuální nebo duševní pracovníky. S rostoucím stupněm vzdělání, věkem či velikostí zaměstnavatele, rostou výdělky obou skupin zaměstnanců. V podnicích se zahraničním vlastníkem pozorujeme vyšší úroveň mezd manuálních i duševních pracovníků a u duševních pracovníků jsou více diferencované zejména směrem nahoru ve srovnání s firmami v domácím vlastnictví.

Výsledky studie ukazují rovněž **rozdíly ve struktuře pracovní doby**. Odpracovanou dobu mají o něco vyšší duševní pracovníci, ale z hlediska přesčasové práce pozorujeme vyšší vykazovanou dobu na přesčasovou práci u manuálních profesí. Duševní pracovníci stráví průměrně více času na dovolené než zaměstnanci manuální, ale celkové absence jsou vyšší u manuálních profesí.

Tyto odlišnosti definující rozdíly v pracovních podmínkách lze pozorovat i na **mezinárodní úrovni**. Druhá kapitola ukázala, že v současné době na trzích práce rezonuje několik faktorů, které ovlivňují pracovní podmínky většiny zaměstnanců. S měnícími se potřebami trhů práce se očekává pokračující **nárůst počtu pracovníků v sektoru služeb**, a naopak podíl zaměstnanosti v **zemědělství** bude pokračovat v dlouhodobém **sestupném trendu**. Zatímco celková zaměstnanost ve světě i nadále roste jednotlivé oblasti ekonomiky čelí významným strukturálním změnám. V důsledku změn došlo k **poklesu zaměstnanosti** v celých sektorech ekonomiky (**zejména výrobních**), což způsobilo pokles velkého množství

pracovních míst. Mezi další změny probíhající na trzích práce ve vyspělých ekonomikách patří postupující polarizace práce. V posledních desetiletích se **snížil podíl pracovních míst se střední kvalifikací**, kdežto podíl pracovníků v profesích s vysokou a nízkou kvalifikací ve většině zemí rostl. Tyto změny vedly zejména k růstu zaměstnanosti ve vysoce kvalifikovaných profesích. Konkrétní pracovní místa se mění z hlediska jejich obsahu, kvalifikačních požadavků, odpovědnosti, samostatnosti či úrovně týmové práce. Díky technologickému pokroku se stávají některá pracovní místa nadbytečnými. Digitalizace, robotizace a umělá inteligence **snižují poptávku po pracovních místech řemeslníků a opravářů, obsluhy strojů a zařízení, montérů nebo administrativních pracovníků. Roste poptávka po manažerech, odbornících a technických pracovnících** a v některých zemích po **pomocné a nekvalifikované pracovní síle**.

Digitalizace a robotizace má však **dopad** zejména **na pracovní místa**, jejichž pracovníci jsou **vysoce odborově organizovaní**. Což je jedním z důvodů poklesu celkové odborové angažovanosti. Přitom i v **mezinárodním srovnání** platí, že zaměstnanci, na které se **kolektivní vyjednávání** vztahuje mají **příznivější pracovní podmínky** ve srovnání s ostatními zaměstnanci na trhu práce. Studie OECD prostřednictvím analýzy potvrzuje, že přítomnost odborů je spojena s nižší pracovní zátěží zaměstnanců a s lepší kvalitou pracovního prostředí. Zastoupení zaměstnanců odbory může hrát významnou roli při zlepšování kvality zaměstnání, zejména snižováním intenzity práce a zvyšováním možností vzdělávání a kariérního postupu.

Stěžejním výstupem studie je analýza vlivu kolektivního vyjednávání na **manuální a duševní zaměstnance v ČR**. Výsledky ukazují **jednoznačný pozitivní vliv existence kolektivní smlouvy na výdělky manuálních** a v posledním roce také **duševních** zaměstnanců. V roce 2020 existence kolektivní smlouvy u manuálních zaměstnanců zvyšovala hrubou měsíční mzdu o 2,7 % více ve srovnání se mzdou zaměstnanců bez kolektivní smlouvy. U pracovníků s duševním typem profese je ale situace komplikovanější. Ve sledovaném období od roku 2016 do roku 2019 byl vliv kolektivní smlouvy na výši mzdy u duševních profesí negativní ve srovnání s pracovníky, kteří kolektivní smlouvu v podniku uzavřenou nemají. Role kolektivní smlouvy v této souvislosti ale v čase roste a vliv existence kolektivní smlouvy na mzdu duševních zaměstnanců byl v posledním sledovaném roce 2020 již pozitivní ve srovnání s duševními zaměstnanci, kteří kolektivní smlouvu nemají. V roce 2020 byl trh práce výrazně ovlivněn koronavirovou krizí a lze proto předpokládat, že kolektivní smlouvy v tomto roce přispěly k příznivějším pracovním podmínkám zaměstnanců zejména v oblasti vývoje mezd.

Co se týče vlivu kolektivní smlouvy na délku pracovní doby, z výsledků analýzy vyplývá, že **kolektivní smlouvy u manuálních pracovníků** jednoznačně **zvyšují placenou dobu** ve srovnání se zaměstnanci bez kolektivní smlouvy. U **duševních typů profesí** je tomu naopak a kolektivní smlouvy **snižují placenou dobu** zaměstnanců, pokud je srovnáváme se zaměstnanci bez kolektivní smlouvy.

Všechna uvedená zjištění by měl sociální dialog zohledňovat při kolektivním vyjednávání. Studie na základně analýzy relevantních dat potvrdila **existující rozdíly v pracovních**

podmínkách manuálních a duševních zaměstnanců na českém trhu práce. Postupující digitalizace, robotizace a automatizace mění charakter práce obou skupin zaměstnanců a z analyzovaných údajů vyplývá nutnost zaměřit se na ohrožené skupiny nejen v oblasti určování mzdového vývoje, ale také v oblasti sociální ochrany a prevence diskriminace.

Příloha 1 – Datové zdroje a metodika

Pro zkoumání vlivu kolektivního vyjednávání na rozdíly v postavení manuálních a duševních zaměstnanců bylo využito zejména strukturální mzdové statistiky v podobě Informačního systému o průměrném výděлку, jehož popisu se věnuje část A této kapitoly. Diferenciace mezd byla ve studii zobrazena pomocí krabicových grafů, jejichž interpretace je popsána v části B.

A. Struktura zaměstnanců a mezd

Pro analýzu struktury zaměstnanců, úrovně odměňování a rozsahu pracovní doby jsou využity údaje z **Informačního systému o průměrném výděлку (ISPV)**. Výsledky šetření ISPV (**strukturální statistiky**) mají za cíl poskytovat co nejpodrobnější informace o mzdách jednotlivých zaměstnanců a odpracované době v třídění podle osobnostních charakteristik zaměstnanců (např. věk, pohlaví, nejvyšší ukončené vzdělání, zaměstnání podle klasifikace CZ-ISCO) i znaků zaměstnavatelů (např. odvětví ekonomické činnosti CZ-NACE, velikost ekonomického subjektu, sídlo subjektu). Hlavními sledovanými ukazateli jsou z hlediska výdělkové úrovně hrubá měsíční mzda (plat) a hodinový výdělek. Kromě diference hrubé měsíční mzdy (platu) jsou zjišťovány i složky mzdy (platu), tj. odměny, příplatky a náhrady. U pracovní doby je sledována úroveň i struktura odpracované (např. přesčas) a neodpracované doby (např. nemoc a dovolená).

ISPV obsahuje údaje z pravidelného statistického šetření, které je pod názvem Čtvrtletní šetření o průměrném výděлку zařazeno do programu statistických zjišťování vyhlášených Českým statistickým úřadem ve sbírce zákonů pro příslušný kalendářní rok. Čtvrtletní šetření o průměrném výděлку je **harmonizováno se strukturálním šetřením Evropské Unie** pod názvem *the Structure of Earnings Survey* (viz nařízení Komise (ES) č. 1916/2000 ve znění pozdějších předpisů).

Výsledky šetření ISPV jsou rozlišeny podle sféry, o které vypovídají. V ISPV se zařazují do **mzdové sféry** ekonomické subjekty, které **odměňují mzdou** podle § 109 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Ekonomické subjekty, které přísluší do **platové sféry**, **odměňují platem** podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Podrobný popis ISPV i výsledky jsou publikovány na stránkách www.ispv.cz.

B. Diferenciace ukazatelů

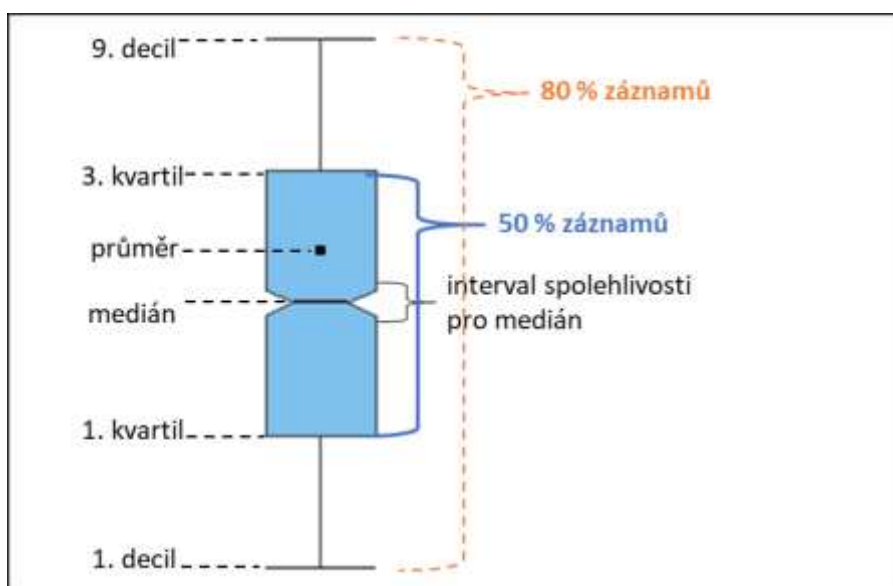
Diferenciace ukazatelů je sledována pomocí následujících statistických charakteristik:

- **Medián.** Medián je hodnota, jež dělí uspořádanou řadu čísel na dvě stejně početné poloviny. Platí, že nejméně 50 % hodnot je menších, nebo rovných, a nejméně 50 % hodnot je větších, nebo rovných mediánu. Základní výhodou mediánu jako statistického ukazatele je skutečnost, že není ovlivněn extrémními hodnotami jako průměr;
- **Kvartily.** Kvartily jsou hodnoty, které dělí vzestupně uspořádanou řadu čísel na čtvrtiny. **První kvartil** je hodnota, pod kterou leží 25 % nejnižších hodnot uspořádané řady. **Třetí kvartil** je hodnota, nad kterou leží 25 % nejvyšších hodnot uspořádané řady. Druhý kvartil je rovný mediánu;
- **Decily.** Decily jsou hodnoty, které rozdělují vzestupně uspořádanou řadu čísel na deset částí. **První decil** je hodnota, pod kterou leží 10 % nejnižších hodnot uspořádané řady. **Devátý decil** je hodnota, nad kterou leží 10 % nejvyšších hodnot uspořádané řady.

Interval spolehlivosti pro medián slouží k porovnání skupin. Pokud se zářezy dvou krabicových grafů nepřekrývají, naznačuje to, že mediány jsou výrazně odlišné. Vyobrazené intervaly spolehlivosti pro medián odpovídají hladině významnosti $\alpha = 0,05$, která určuje, že medián je právě takový s 95% pravděpodobností.

Výše uvedené statistické charakteristiky mohou být znázorněny formou krabicových grafů (*boxplot*). Popis krabicového grafu uvádí obrázek níže.

Obrázek: Interpretace výsledků zobrazených formou krabicových grafů (*boxplotů*)

Zdroj: vlastní zpracování, TREXIMA.

Příloha 2 – Tabulky

Tabulka I: Sekce CZ-NACE

Odvětвовá skupina	Sekce CZ-NACE
Zemědělství	A Zemědělství, lesnictví, rybářství
Průmysl a stavebnictví	B Těžba a dobývání
	C Zpracovatelský průmysl
	D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
	E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi
	F Stavebnictví
	Služby
H Doprava a skladování	
I Ubytování, stravování a pohostinství	
J Informační a komunikační činnosti	
K Peněžnictví a pojišťovnictví	
L Činnosti v oblasti nemovitostí	
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	
N Administrativní a podpůrné činnosti	
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	
P Vzdělávání	
Q Zdravotní a sociální péče	
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	
S Ostatní činnosti	
T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkcujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	
U Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	

Tabulka II: Hlavní třídy klasifikace zaměstnání CZ-ISCO

Hlavní třída CZ-ISCO	Název
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách
1	Zákonodárci a řídící pracovníci
2	Specialisté
3	Techničtí a odborní pracovníci
4	Úředníci
5	Pracovníci ve službách a prodeji
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství
7	Řemeslníci a opraváři
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Tabulka III: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2019

Linear regression		Number of obs	=	1,079,717		
		F(46, 1079668)	=	5757.90		
		Prob > F	=	0.0000		
		R-squared	=	0.4499		
		Root MSE	=	.2635		
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
kolsem_c						
kolsem_ano	.0263202	.0021382	12.31	0.000	.0221294	.0305111
VEDELANI_c						
Střední bez maturity	-.0574297	.0030107	19.08	0.000	-.0515289	-.0633305
Střední s maturitou	.1138348	.0034519	32.98	0.000	.1070492	.1206004
Vyšší odborné a bakalářské	.1577818	.0091782	17.19	0.000	.1397929	.1757708
Vysokoškolské	.1525907	.0125383	12.17	0.000	.1280161	.1771654
CIISCO						
5	.1592954	.0053383	29.84	0.000	.1488325	.1697582
6	.2137506	.0124671	17.15	0.000	.1893154	.2381857
7	.2746855	.0050373	54.53	0.000	.2648126	.2845584
8	.2342304	.0044848	52.23	0.000	.2254403	.2430206
9	.0490644	.0050677	9.68	0.000	.0392318	.0589971
odvětví_c						
B	.0460364	.0088313	5.21	0.000	.0287273	.0633455
C	-.0038849	.0083603	-0.46	0.642	-.0202708	.0125011
D	.100845	.0101611	9.92	0.000	.0809296	.1207603
E	-.0217713	.0089323	-2.44	0.015	-.0392784	-.0042642
F	-.0496649	.0104361	-4.76	0.000	-.0701193	-.0292106
G	-.0587535	.0093215	-6.30	0.000	-.0770233	-.0404836
H	-.0689651	.0089238	-7.73	0.000	-.0864754	-.0514948
I	-.1573845	.0121221	-12.98	0.000	-.1811434	-.1336255
J	.0061999	.0320914	0.19	0.847	-.0566982	.069098
K	-.0303225	.0469389	-0.65	0.518	-.1229211	.0616761
L	-.0220982	.0254187	-0.87	0.388	-.071915	.0277247
M	-.0703119	.0190812	-3.68	0.000	-.1077104	-.0329134
N	-.2547173	.0093107	-27.36	0.000	-.2729461	-.2364884
O	.0546385	.0085351	6.40	0.000	.0379099	.0713671
P	-.087111	.0084084	-10.36	0.000	-.1035912	-.0706308
Q	-.0059929	.0087244	-0.69	0.492	-.0230925	.0111068
R	-.0304239	.0109546	-2.78	0.005	-.0518945	-.0089533
S	-.1106849	.0128181	-8.64	0.000	-.135808	-.0855619
DOBAZAM						
vek	.002684	.0001917	14.00	0.000	.0023083	.0030597
	-.00101	.0000971	-10.40	0.000	-.0012003	-.0008197
pohlavi						
ženy	-.1682118	.0020187	-83.33	0.000	-.1721683	-.1642552
kraj						
Středočeský	.0702617	.0042634	16.48	0.000	.0619055	.0786178
Jihočeský	-.008102	.0052046	-1.53	0.125	-.0184598	.0022557
Plzeňský	.0140773	.0042836	3.29	0.001	.0056817	.022473
Karlovarský	-.0302853	.0079119	-3.83	0.000	-.0457924	-.0147793
Ústecký	-.0259709	.0051509	-5.04	0.000	-.0360665	-.0158754
Liberecký	-.0156731	.0057646	-2.72	0.007	-.0269715	-.0043747
Královéhradecký	-.0282782	.0049505	-5.71	0.000	-.037981	-.0185754
Pardubický	-.0649806	.0046214	-14.06	0.000	-.0740383	-.0559229
Jihomoravský	-.0362558	.004582	-7.91	0.000	-.0452363	-.0272753
Vysočina	-.070114	.005994	-11.70	0.000	-.081862	-.058366
Olomoucký	-.0525601	.0053395	-9.84	0.000	-.0630254	-.0420948
Moravskoslezský	-.0665918	.0036792	-18.10	0.000	-.073803	-.0593806
Středočeský	-.022553	.0047648	-4.73	0.000	-.0318919	-.0132141
velKatVar_HMM						
10-49 zaměstnanců	.2129649	.0068029	31.30	0.000	.1996315	.2262984
50-249 zaměstnanců	.3145429	.0044828	48.32	0.000	.3018378	.3272501
250-999 zaměstnanců	.3816462	.0064976	58.74	0.000	.368911	.3943813
1000 a více zaměstnanců	.4748256	.0067384	70.47	0.000	.4616187	.4880326
_cons	9.727942	.0124924	778.71	0.000	9.703457	9.752427

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka IV: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2018

Linear regression		Number of obs = 1,049,230		F(49, 1049181) = 5213.67		Prob > F = 0.0000		R-squared = 0.4802		Root MSE = .26547	
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]						
kolmni_c											
kolmni_ano	.01729	.0024507	7.06	0.000	.0124968	.0220933					
VIDELANI_c											
Střední bez maturity	.0701774	.0034642	20.26	0.000	-.0633276	.0769673					
Střední s maturitou	.1313951	.003943	33.32	0.000	.1236669	.1391232					
Vyšší odborné a bakalářské	.1794152	.0101482	17.68	0.000	.1595251	.1993054					
Vysokoškolské	.1847276	.013009	14.21	0.000	.1593105	.2141446					
CIISCO											
5	.1517193	.005202	29.05	0.000	.1415235	.161915					
6	.2379096	.0134909	17.64	0.000	.2115479	.2642314					
7	.2963443	.0049432	59.95	0.000	.2866500	.3060328					
8	.2670379	.0042801	62.39	0.000	.258649	.2754268					
9	.0822976	.0049649	16.56	0.000	.0725666	.0920286					
odvetvi_c											
B	-.0041324	.0100679	-0.41	0.681	-.0230652	.0156005					
C	.0092666	.0094424	0.98	0.326	-.0082402	.0277735					
D	.1077506	.0112404	9.59	0.000	.0857198	.1297814					
E	-.0201464	.0103072	-1.95	0.051	-.0403482	.0000555					
F	-.0451948	.0116358	-3.88	0.000	-.0680004	-.022389					
G	-.0516678	.0105419	-4.90	0.000	-.0723294	-.0310061					
H	-.0607115	.0100047	-6.07	0.000	-.0803205	-.0411025					
I	-.1465763	.0135844	-10.79	0.000	-.1732013	-.1199514					
J	.0080342	.0335095	0.24	0.811	-.0576433	.0737116					
K	-.0656602	.0346891	-1.90	0.060	-.1726491	.0415286					
L	-.0151454	.0246062	-0.62	0.538	-.0633727	.033082					
M	-.0289461	.020246	-1.41	0.159	-.0682276	.0111303					
N	-.2648065	.0108379	-24.44	0.000	-.2861284	-.2436445					
O	.0289597	.0096354	3.01	0.003	.0100748	.0478447					
P	-.1313355	.009522	-13.79	0.000	-.1499984	-.1126726					
Q	-.0235146	.0097687	-2.41	0.016	-.0422661	-.0043682					
R	-.0592378	.011998	-4.96	0.000	-.0827532	-.0357218					
S	-.124478	.0142818	-8.72	0.000	-.1524698	-.0964862					
DOBRAAM											
vek	.0027721	.0002027	13.67	0.000	.0023747	.0031695					
vek	-.0009485	.0001074	-8.83	0.000	-.0011591	-.0007379					
pohlavi											
zeny	-.1737786	.0023626	-73.56	0.000	-.1784092	-.1691481					
kraj											
Středočeský	.0834468	.0045265	18.44	0.000	.074575	.0923186					
Jihočeský	.0128114	.0061444	2.09	0.037	-.0007686	.0248542					
Plzeňský	.0295964	.0046605	6.35	0.000	.0204618	.0387309					
Karlovarský	-.0097743	.0088514	-1.10	0.269	-.0271229	.0075742					
Ústecký	.0034248	.0058843	0.58	0.561	-.0081083	.0149579					
Liberecký	-.010988	.0066013	-1.65	0.099	-.0238262	.0020503					
Královéhradecký	-.0107117	.0055853	-1.92	0.055	-.0216587	.0002353					
Pardubický	-.0394129	.0051133	-7.71	0.000	-.0484347	-.029391					
Jihomoravský	-.0200134	.0049961	-4.01	0.000	-.0298056	-.0102212					
Vysočina	-.0321066	.0063031	-5.09	0.000	-.0444604	-.0197529					
Olomoucký	-.0353752	.005964	-5.93	0.000	-.0470645	-.023686					
Moravskoslezský	-.0528877	.0043745	-12.09	0.000	-.0614614	-.0443139					
Středočeský	-.0159132	.0054338	-2.93	0.003	-.0265633	-.0052631					
velKatVas_RMM											
10-49 zaměstnanců	.2318239	.0073468	31.56	0.000	.2174248	.246223					
50-149 zaměstnanců	.3132299	.0068463	45.75	0.000	.2998113	.3266484					
150-999 zaměstnanců	.3781086	.006894	54.85	0.000	.3645965	.3916206					
1000 a více zaměstnanců	.4728217	.0072061	65.61	0.000	.4586995	.4869455					
_cons	9.603761	.0139307	689.39	0.000	9.576497	9.631064					

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka V: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2017

Linear regression		Number of obs	=	1,066,159	
		F(48, 1066110)	=	6931.71	
		Prob > F	=	0.0000	
		R-squared	=	0.4283	
		Root MSE	=	.27333	
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
kolsmi_c					
kolsmi_ano	.0085191	.0022708	3.75	0.000	.0040683 .0129698
VIDELANI_c					
Střední bez maturitky	.05935	.0032289	18.38	0.000	.0530215 .0656785
Střední s maturitou	.1229651	.003653	33.66	0.000	.1158054 .1301247
Vyšší odborné a bakalářské	.1728023	.0108109	15.98	0.000	.1516132 .1939913
Vysokoškolské	.1773686	.0148331	11.96	0.000	.1482962 .2064411
CIISCO					
5	.1329823	.004938	26.93	0.000	.1233041 .1426606
6	.2133672	.0125535	17.00	0.000	.1887628 .2379716
7	.235742	.0047781	53.52	0.000	.2442772 .2551068
8	.2257155	.0041312	54.64	0.000	.2176186 .2338124
9	.0451301	.0048072	9.39	0.000	.0357082 .0545519
odvetvi_c					
B	.0527654	.0090487	5.83	0.000	.0350302 .0705005
C	.0073422	.008418	0.87	0.383	-.0091569 .0238412
D	.1084347	.010954	9.90	0.000	.0869651 .1299042
E	-.0314962	.0093384	-3.37	0.001	-.0497991 -.0131932
F	-.0495725	.0101604	-4.88	0.000	-.0694866 -.0296585
G	-.0685441	.009393	-7.30	0.000	-.086954 -.0501342
H	-.0817168	.0090126	-9.07	0.000	-.0993813 -.0640523
I	-.1454643	.0125013	-11.64	0.000	-.1699665 -.1209621
J	-.0261447	.0362493	-0.72	0.471	-.0971921 .0449027
K	-.088246	.0507211	-1.74	0.082	-.1876576 .0111656
L	-.0082053	.0265286	-0.31	0.757	-.0602023 .0437917
M	-.0381035	.0152926	-1.98	0.048	-.0759163 -.0002906
N	-.2782115	.0096379	-28.87	0.000	-.2971015 -.2593214
O	-.0080675	.0085822	-0.94	0.347	-.0248883 .0087532
P	-.1489486	.0085184	-17.49	0.000	-.1656454 -.1322538
Q	-.0475721	.0087431	-5.44	0.000	-.0647083 -.0304359
R	-.0794723	.011704	-6.79	0.000	-.1024117 -.0565329
S	-.139995	.013802	-10.14	0.000	-.1670464 -.1129435
DOBAM vek	.0027915	.000195	14.32	0.000	.0024094 .0031736
	-.0009129	.0001004	-9.09	0.000	-.0011097 -.000716
pohlavi ženy	-.1860101	.002244	-82.89	0.000	-.1904082 -.181612
kraj					
Středočeský	.0566899	.0043259	13.10	0.000	.0482112 .0651685
Jihočeský	-.0174901	.005338	-3.28	0.001	-.0279524 -.0070279
Plzeňský	.0201649	.0043712	4.61	0.000	.0115975 .0287323
Karlovarský	-.0299112	.0082098	-3.64	0.000	-.0460022 -.0138203
Ústecký	-.0243564	.0053004	-4.60	0.000	-.0347451 -.0139677
Liberecký	-.0249048	.0066457	-3.75	0.000	-.0379301 -.0118795
Královéhradecký	-.0252058	.0053164	-4.74	0.000	-.0356238 -.0147858
Pardubický	-.069971	.0052271	-13.39	0.000	-.0802159 -.059726
Jihomoravský	-.0373187	.0049485	-7.54	0.000	-.0470176 -.0276198
Vysočina	-.0384172	.005824	-6.60	0.000	-.049832 -.0270025
Olomoucký	-.0462831	.0055279	-11.99	0.000	-.0771176 -.0154485
Moravskoslezský	-.0466432	.0037673	-17.69	0.000	-.074027 -.0192593
Středočeský	-.0160732	.0051661	-3.11	0.002	-.0261987 -.0059478
velKatVar_MMM					
10-49 zaměstnanců	.2103486	.0071373	29.47	0.000	.1963596 .2243375
50-149 zaměstnanců	.2934782	.0066337	44.24	0.000	.2804764 .30648
150-999 zaměstnanců	.3731749	.0066466	56.15	0.000	.3601479 .386202
1000 a více zaměstnanců	.466164	.006905	67.51	0.000	.4526303 .4796977
_cons	9.610575	.012508	769.35	0.000	9.586059 9.63509

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka VI: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2016

Linear regression		Number of obs	=	1,037,695	
		F(49, 1037646)	=	6889.15	
		Prob > F	=	0.0000	
		R-squared	=	0.4271	
		Root MSE	=	.27267	
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
kolsmi_c					
kolsmi_ano	.0030653	.0022767	1.35	0.178	-.0013969 .0075275
VIDELANI_c					
Střední bez maturity	.0587873	.0027637	21.27	0.000	.0533706 .0642041
Střední s maturitou	.1253944	.0032265	38.86	0.000	.1190704 .1317181
Vyšší odborné a bakalářské	.1678463	.0129857	12.93	0.000	.1423948 .1932979
Vysokoškolské	.2194607	.0148547	14.77	0.000	.1903459 .2485755
CIISCO					
5	.08495	.0045616	18.62	0.000	.0760095 .0938906
6	.2313064	.0125664	18.41	0.000	.2066786 .2559382
7	.2311335	.0046878	49.31	0.000	.2219455 .2403214
8	.2094643	.003946	53.08	0.000	.2017303 .2171982
9	.0347317	.0048488	7.16	0.000	.0252282 .0442352
odvčtvi_c					
B	.0469454	.0096816	4.85	0.000	.0279699 .065921
C	.0046464	.0086359	0.54	0.591	-.0122797 .0215726
D	.1361962	.0093276	14.60	0.000	.1178144 .154478
E	-.0304179	.0093941	-3.24	0.001	-.04883 -.0120059
F	-.0425158	.0103625	-4.10	0.000	-.0629258 -.0222057
G	-.061888	.0090361	-6.85	0.000	-.0795984 -.0441775
H	-.0944515	.0089849	-10.51	0.000	-.1120616 -.0768415
I	-.2150928	.0117251	-18.34	0.000	-.2380736 -.192112
J	.0731601	.0183275	3.99	0.000	.0372389 .1090813
K	.0468472	.0190297	2.57	0.010	.0119496 .0861449
L	-.025856	.0186223	-1.39	0.165	-.0623552 .0106432
M	.0548913	.0145396	3.79	0.000	.0263941 .0833885
N	-.2989229	.0098751	-30.27	0.000	-.3182777 -.2795661
O	-.0026933	.0085479	-0.32	0.753	-.0194468 .0140602
P	-.1441498	.0083448	-17.27	0.000	-.1605053 -.1277943
Q	-.056734	.00861	-6.59	0.000	-.0736093 -.0398587
R	-.0626223	.0106966	-5.87	0.000	-.0837872 -.0418574
S	-.1799068	.0126211	-14.25	0.000	-.2046437 -.1551699
DOBAM	.0040785	.0002802	14.56	0.000	.0035294 .0046276
vek	-.0009577	.0001219	-7.86	0.000	-.0011966 -.0007188
pohlavi					
zeny	-.2044098	.0020778	-98.38	0.000	-.2084821 -.2003374
kraj					
Středočeský	.0354511	.0044271	8.01	0.000	.0267741 .0441282
Jihočeský	-.0536415	.0050173	-10.69	0.000	-.0634753 -.0438079
Plzeňský	.01969	.0046109	4.27	0.000	.0106529 .0287272
Karlovarský	-.0554073	.0064433	-8.60	0.000	-.0680359 -.0427787
Ústecký	-.0422688	.0045657	-9.26	0.000	-.0512174 -.0333201
Liberecký	-.0091776	.0056667	-1.63	0.104	-.0202449 .0018897
Královéhradecký	-.057639	.0049422	-11.66	0.000	-.0673255 -.0479526
Pardubický	-.0638089	.0050317	-12.68	0.000	-.0736708 -.053947
Jihomoravský	-.0466346	.0047954	-9.72	0.000	-.0560334 -.0372358
Vysočina	-.0521591	.0046862	-11.13	0.000	-.0613439 -.0429742
Olomoucký	-.0556718	.0053907	-10.33	0.000	-.0662374 -.0451062
Moravskoslezský	-.0669046	.0037373	-17.90	0.000	-.0742286 -.0595797
Zlínský	-.0307996	.0047928	-6.43	0.000	-.0401933 -.0214059
velKatVaz_HMM					
10-49 zaměstnanců	.2942736	.0126368	23.29	0.000	.2695059 .3190413
50-249 zaměstnanců	.3671353	.0125484	29.26	0.000	.3425408 .3917297
250-999 zaměstnanců	.4520799	.0127801	35.37	0.000	.4270314 .4771284
1000 a více zaměstnanců	.531464	.0130697	40.66	0.000	.5058479 .5570801
_cons	9.487658	.0156415	606.57	0.000	9.457001 9.518315

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka VII: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2019

Linear regression		Number of obs	=	1,359,979		
		F(48, 1359930)	=	2782.78		
		Prob > F	=	0.0000		
		R-squared	=	0.4626		
		Root MSE	=	.35501		
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
kolsmi_c						
kolsmi_ano	-.0039435	.002177	-1.81	0.070	-.0082102	.0003233
VEDELANI_c						
Střední bez maturity	.0406347	.0145186	2.80	0.005	.0121787	.0690906
Střední s maturitou	.1840631	.0140939	13.06	0.000	.1564396	.2116866
Vyšší odborné a bakalářské	.2706	.0143841	18.81	0.000	.2424076	.2987924
Vysokoškolské	.3841787	.0144449	26.59	0.000	.3558591	.4124982
CEISCO						
1	.4841868	.0059543	81.32	0.000	.4725166	.495857
2	.2006649	.0039533	50.76	0.000	.1929167	.2084132
3	.0619566	.0031252	19.82	0.000	.0558316	.0680821
4	-.0831322	.0047061	-17.66	0.000	-.0923561	-.0739084
5	-.0559581	.005807	-9.62	0.000	-.0672396	-.0444767
odvetvi_c						
B	.1406195	.0165287	8.51	0.000	.1082238	.1730151
C	.1542757	.0155307	9.93	0.000	.123836	.1847154
D	.2403115	.0158492	15.16	0.000	.2082476	.2713754
E	.0655996	.019634	3.34	0.001	.0271176	.1040816
F	.0456175	.0178371	2.56	0.011	.0106574	.0805776
G	.144875	.0165272	8.77	0.000	.1124823	.1772677
H	.0602545	.0162895	3.70	0.000	.0283275	.0921814
I	-.0734087	.0223934	-3.28	0.001	-.117299	-.0295184
J	.2605246	.0165554	15.74	0.000	.2280766	.2929725
K	.237603	.0162189	14.65	0.000	.2058144	.2693916
L	.1516046	.0280411	5.41	0.000	.096645	.2065642
M	.1471485	.0174674	8.42	0.000	.1129129	.181384
N	-.0328979	.0184301	-1.75	0.074	-.0690202	.0032244
O	.0284494	.0153186	1.86	0.063	-.0015745	.0584733
P	.0114773	.0154677	0.74	0.458	-.0183388	.0417934
Q	.1448407	.0157953	9.17	0.000	.1138824	.1757989
R	-.0141153	.016321	-0.86	0.387	-.0461039	.0178733
S	-.0659905	.0214355	-3.08	0.002	-.1080034	-.0239777
DOBAM						
vek	.0033127	.0002696	11.44	0.000	.0027451	.0038803
	.0035591	.0001815	19.61	0.000	.0032034	.0039148
pohlavi						
feny	-.1642533	.0028002	-58.66	0.000	-.1697416	-.1587651
kraj						
Středočeský	-.0221366	.0061489	-3.60	0.000	-.0341882	-.010085
Jihočeský	-.0834909	.0066443	-12.53	0.000	-.0945502	-.0704316
Plzeňský	-.0614286	.006224	-9.87	0.000	-.0736277	-.0492299
Karlovarský	-.0536035	.0117728	-4.55	0.000	-.0766778	-.0305291
Ústecký	-.0673527	.0068953	-9.63	0.000	-.0810634	-.0536421
Liberecký	-.0719813	.0075117	-9.58	0.000	-.0847039	-.0572587
Královéhradecký	-.1105407	.0065556	-16.86	0.000	-.1233894	-.097692
Pardubický	-.1217939	.0067025	-18.17	0.000	-.1349306	-.1086573
Jihomoravský	-.0994007	.0049828	-19.99	0.000	-.109367	-.0898344
Vysočina	-.1236491	.0066599	-18.57	0.000	-.1367023	-.1105959
Olomoucký	-.1332877	.0067404	-19.77	0.000	-.1464985	-.1200768
Moravskoslezský	-.132415	.0050346	-26.30	0.000	-.1422826	-.1225473
Středočeský	-.1468305	.0063751	-23.00	0.000	-.1591255	-.1341355
velKatVar_HM						
10-49 zaměstnanců	.3192687	.0088449	36.10	0.000	.3019329	.3366045
50-249 zaměstnanců	.4241923	.0084006	50.50	0.000	.4077275	.4406572
250-999 zaměstnanců	.4931975	.0084648	58.26	0.000	.4766069	.5097882
1000 a více zaměstnanců	.5077312	.0086709	58.56	0.000	.4907366	.5247259
_cons	9.687121	.023345	414.96	0.000	9.641365	9.732876

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka VIII: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2018

Linear regression		Number of obs	=	1,307,007	
		F(48, 1306958)	=	2442.84	
		Prob > F	=	0.0000	
		R-squared	=	0.4564	
		Root MSE	=	.35673	
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
kolasm_c					
kolasm_ano	-.0220218	.002688	-8.21	0.000	-.0272801 -.016763
VIDELANI_c					
Střední bez maturit	.0552335	.0164454	3.36	0.001	.0230011 .0874659
Střední s maturitou	.1933887	.0160304	12.08	0.000	.1621697 .2250078
Vyšší odborné a bakalářské	.2779274	.0163306	17.02	0.000	.24592 .3099349
Vysokoškolské	.3548448	.0163904	24.09	0.000	.3627201 .4269695
CIISCO					
1	.4614252	.0066696	69.18	0.000	.448353 .4744975
2	.1869059	.0041884	44.62	0.000	.1786968 .195115
3	.0549848	.0032981	16.67	0.000	.0485203 .0614487
4	-.0839472	.0049656	-16.91	0.000	-.0936797 -.0742148
5	-.0809397	.0060021	-13.49	0.000	-.0927036 -.0691757
odvetvi_c					
B	.1179442	.0186948	6.31	0.000	.0813037 .1545848
C	.1500911	.0177599	8.43	0.000	.1152039 .1849782
D	.2183034	.0181218	12.05	0.000	.1827854 .2538214
E	.0344004	.0217658	1.58	0.114	-.0082598 .0770604
F	.0537743	.020115	2.67	0.008	.0143496 .093199
G	.1344499	.0188033	7.15	0.000	.0975961 .1713037
H	.0432397	.0185029	2.34	0.019	.0069747 .0795046
I	-.0882833	.0254546	-3.47	0.001	-.1381734 -.0383932
J	.259942	.0186518	13.93	0.000	.2232851 .2965989
K	.2223292	.0185401	11.99	0.000	.1859912 .2586672
L	.1334629	.0283656	5.23	0.000	.0961073 .1708184
M	.1367168	.0194843	7.02	0.000	.0985279 .174905
N	-.0472489	.0205178	-2.30	0.021	-.087463 -.0070348
O	.0291366	.0174885	1.67	0.096	-.0051523 .0634053
P	-.0411914	.0176128	-2.34	0.019	-.0757119 -.006671
Q	.1234542	.0178834	6.90	0.000	.0884033 .158505
R	-.041411	.0184516	-2.24	0.025	-.0775756 -.0052465
S	-.0379787	.023381	-1.62	0.104	-.0838016 .0078502
DOBAZAH					
vek	.0032542	.0002964	11.01	0.000	.0026993 .0038691
	.0036992	.0001887	19.61	0.000	.0033294 .004069
pohlavi					
ženy	-.1700107	.0029239	-58.15	0.000	-.1757414 -.16428
kraj					
Středočeský	-.0164201	.0065489	-2.51	0.012	-.0292557 -.0035845
Jihočeský	-.0780757	.0074956	-10.42	0.000	-.0927469 -.0633846
Přehský	-.0641836	.0063195	-10.16	0.000	-.0765697 -.0517975
Karlovarský	-.0480994	.0121633	-3.95	0.000	-.0719337 -.0242543
Ústecký	-.0578851	.0073099	-7.92	0.000	-.0722121 -.043558
Liberecký	-.0672698	.0091085	-7.39	0.000	-.0851232 -.0494174
Královéhradecký	-.1129875	.007103	-15.91	0.000	-.126909 -.0990659
Pardubický	-.1077772	.0072559	-14.85	0.000	-.1219984 -.093556
Jihomoravský	-.1016346	.0052328	-19.42	0.000	-.1118902 -.0913791
Vysočina	-.0953702	.0070878	-13.46	0.000	-.1092621 -.0814782
Olomoucký	-.1415925	.0071874	-19.70	0.000	-.1556796 -.1275054
Moravskoslezský	-.1343816	.0051626	-26.03	0.000	-.1445 -.1242631
Žilinský	-.14217	.0068287	-20.82	0.000	-.155554 -.128786
velKatVar_HMM					
10-49 zaměstnanců	.3263187	.0088196	36.58	0.000	.3088366 .3438007
50-249 zaměstnanců	.4325021	.0082663	52.32	0.000	.4163005 .4487037
250-999 zaměstnanců	.5052533	.0083074	60.82	0.000	.4889711 .5215355
1000 a více zaměstnanců	.5227744	.008565	61.04	0.000	.5059874 .5395615
_cons	9.42385	.0261912	367.45	0.000	9.572516 9.675183

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka IX: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2017

Linear regression		Number of obs	=	1,283,909		
		F(48, 1283860)	=	2923.60		
		Prob > F	=	0.0000		
		R-squared	=	0.4542		
		Root MSE	=	.36071		
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
kolasm_c						
kolasm_ano	-.022446	.0025081	-8.95	0.000	-.0273618	-.0175309
VZDELANI_c						
Střední bez maturity	.0377017	.0142766	2.64	0.008	.009972	.0656834
Střední s maturitou	.1791787	.0138477	12.94	0.000	.1520377	.2063196
Vyšší odborné a bakalářské	.2559429	.0141884	18.04	0.000	.2281341	.2837517
Vysokoškolské	.3847125	.0141905	27.11	0.000	.3568997	.4125253
CIISCO						
1	.5039197	.0061141	82.42	0.000	.4919363	.515903
2	.3294308	.0038877	59.01	0.000	.221811	.2370506
3	.0956781	.0031256	30.61	0.000	.089532	.1018042
4	-.0392415	.0047312	-8.29	0.000	-.0485145	-.0299685
5	-.0467109	.0060364	-7.74	0.000	-.0565419	-.0348798
odvětví_c						
B	.1613027	.0177339	9.10	0.000	.1265448	.1960605
C	.157717	.0158541	9.95	0.000	.1266435	.1887904
D	.2323771	.016585	14.01	0.000	.1998711	.2648831
E	.0437394	.0191194	2.29	0.022	.0062661	.0812128
F	.0513659	.017826	2.89	0.004	.0166276	.0865041
G	.1386493	.0168464	8.23	0.000	.105627	.1716636
H	.0452062	.0166062	2.72	0.006	.0126587	.0777537
I	-.1007693	.0236257	-4.27	0.000	-.147075	-.0544637
J	.2767467	.0169097	16.37	0.000	.2436342	.3099093
K	.2333639	.0165002	14.14	0.000	.2010241	.2657037
L	.1639129	.0305683	5.36	0.000	.1040001	.2238258
M	.1326141	.0174461	7.60	0.000	.0984204	.1668078
N	-.0705991	.0191204	-3.69	0.000	-.1060744	-.0331238
O	.0098213	.0155782	0.63	0.528	-.0207119	.0403541
P	-.0741472	.0156936	-4.72	0.000	-.104906	-.0433883
Q	.104304	.01588	6.57	0.000	.0731798	.1354281
R	-.0750025	.0165141	-4.54	0.000	-.1073696	-.0426354
S	-.0479546	.0222063	-2.16	0.031	-.0914783	-.004421
DOBAZAM	.0034506	.0003073	11.23	0.000	.0028483	.004053
vek	.0038902	.0001794	21.69	0.000	.0035386	.0042418
pohlaví						
ženy	-.1755489	.002653	-66.17	0.000	-.1807487	-.1703492
kraj						
Středočeský	-.0453135	.0056964	-7.95	0.000	-.0564783	-.0341487
Jihočeský	-.0981173	.0065937	-14.88	0.000	-.1110407	-.0851939
Plzeňský	-.0732384	.0058174	-12.59	0.000	-.0846403	-.0618365
Karlovarský	-.0650663	.01054	-6.17	0.000	-.0857211	-.0444049
Ústecký	-.0936217	.0063433	-14.76	0.000	-.1060543	-.0811891
Liberecký	-.0796714	.0081015	-9.83	0.000	-.09555	-.0637928
Královéhradecký	-.1306436	.006474	-20.18	0.000	-.1433325	-.1179548
Pardubický	-.1190682	.0068124	-17.48	0.000	-.1324203	-.1057161
Jihomoravský	-.1066436	.0048643	-21.92	0.000	-.1161775	-.0971096
Vysočina	-.1117419	.007127	-15.68	0.000	-.1257104	-.0977732
Olomoucký	-.1618894	.0065424	-24.74	0.000	-.1747122	-.1490666
Moravskoslezský	-.1442176	.0047859	-30.13	0.000	-.1533978	-.1348373
Zlínský	-.1573664	.0063359	-24.84	0.000	-.1697845	-.1449483
velKatVaz_HMM						
10-49 zaměstnanců	.3159625	.0087843	35.97	0.000	.2987455	.3331794
50-249 zaměstnanců	.4230434	.0082315	51.39	0.000	.4069099	.4391768
250-999 zaměstnanců	.4981602	.0082999	60.02	0.000	.4818827	.5144277
1000 a více zaměstnanců	.5044155	.0083595	58.93	0.000	.4876382	.5211918
_cons	9.543911	.0233277	409.12	0.000	9.49819	9.589633

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka X: Závislost hrubé měsíční mzdy (ln) duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2016

Linear regression		Number of obs = 1,231,480		F(48, 1231431) = 3577.59		Prob > F = 0.0000		R-squared = 0.4437		Root MSE = .38751	
ln_mzda	Coef.	Robust Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]						
kolmi_c											
kolmi_ano	-.0207187	.0022906	-9.05	0.000	-.0252081	-.0162293					
VEDELAMI_c											
Střední bez maturity	.0456684	.0127507	3.52	0.000	.0236775	.0736593					
Střední s maturitou	.2073255	.0124777	16.62	0.000	.1828705	.23178					
Vyšší odborné a bakalářské	.28337	.0128383	22.07	0.000	.2582073	.3085326					
Vysokoškolské	.4340866	.0128009	33.91	0.000	.4089972	.459176					
CIISCO											
1	.5175715	.0061829	83.71	0.000	.5054532	.5296898					
2	.2600364	.0034771	71.91	0.000	.2432214	.2668514					
3	.124501	.0028458	43.89	0.000	.1193233	.1304788					
4	.0007431	.0038516	0.19	0.847	-.006806	.0082922					
5	-.0577473	.0052469	-11.01	0.000	-.0680311	-.0474636					
odvětví_c											
B	.2213766	.018421	12.02	0.000	.185272	.2574812					
C	.1877926	.016735	11.22	0.000	.1549925	.2205927					
D	.2765391	.0172344	16.05	0.000	.2427802	.3103179					
E	.0887335	.0191946	4.62	0.000	.0511122	.1263547					
F	.055087	.0197243	2.79	0.005	.0164281	.093746					
G	.189585	.0172209	11.59	0.000	.1658326	.2333374					
H	.1011204	.0171657	5.89	0.000	.0674763	.1347645					
I	-.1060182	.0221403	-4.79	0.000	-.1494124	-.0626241					
J	.3555596	.0173817	20.46	0.000	.3215321	.3896671					
K	.3111095	.016949	18.36	0.000	.27785	.344329					
L	.1898584	.0268796	7.06	0.000	.1371753	.2425416					
M	.1875174	.0175917	10.66	0.000	.1530383	.2219966					
N	-.0106753	.0189831	-0.56	0.574	-.0478816	.0265309					
O	.0431892	.016484	2.62	0.009	.0108812	.0754972					
P	-.0450385	.0166703	-2.70	0.007	-.0777118	-.0123652					
Q	.1309197	.0165032	7.93	0.000	.0988741	.1632654					
R	-.0562466	.0171697	-3.28	0.001	-.0898966	-.0225946					
S	-.019902	.0191999	-1.09	0.300	-.0578331	.0177281					
DOBRAJAM											
vek	.0054265	.0002376	22.84	0.000	.0049612	.0058927					
	.0038949	.0001475	26.40	0.000	.0036058	.0041841					
pohlavi											
ženy	-.1942003	.0022307	-87.06	0.000	-.1985725	-.1898282					
kraj											
Středočeský	-.0188787	.0044878	-4.21	0.000	-.0276747	-.0100827					
Jihočeský	-.1252185	.0060213	-20.80	0.000	-.13702	-.1134171					
Plzeňský	-.0616902	.0055409	-11.13	0.000	-.0725501	-.0508304					
Karlovarský	-.0933048	.0080607	-11.58	0.000	-.1091036	-.0775061					
Ústecký	-.1050633	.0049722	-21.13	0.000	-.1148087	-.095518					
Liberecký	-.0837585	.0078396	-10.68	0.000	-.0991244	-.0683935					
Královéhradecký	-.139566	.0055127	-25.32	0.000	-.1503707	-.1287613					
Pardubický	-.1235495	.006103	-20.24	0.000	-.1355101	-.1115888					
Jihomoravský	-.1070073	.0042418	-25.23	0.000	-.1153211	-.0986936					
Vysočina	-.1105976	.0047593	-24.36	0.000	-.1238457	-.0973496					
Olomoucký	-.1680161	.0055163	-29.40	0.000	-.1786118	-.1564203					
Moravskoslezský	-.1409707	.0044076	-31.32	0.000	-.1493603	-.131778					
Středočeský	-.1518661	.0055129	-27.35	0.000	-.1626712	-.1410609					
velHatVas_HMM											
10-49 zaměstnanů	.2050567	.0154281	13.29	0.000	.1746182	.2352953					
50-149 zaměstnanů	.2950029	.0130544	19.60	0.000	.2684967	.3245091					
150-999 zaměstnanů	.3776227	.0150969	25.01	0.000	.3480334	.4072121					
1000 a více zaměstnanů	.3681223	.0150999	24.38	0.000	.338527	.3977175					
_cons	9.490045	.0269504	352.16	0.000	9.438023	9.543667					

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka XI: Závislost placené doby manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2019

Poisson regression		Number of obs	=	1,079,717	
Log pseudolikelihood = -1.324e+09		Wald chi2(48)	=	13407.15	
		Prob > chi2	=	0.0000	
placdoeba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]
kolsml_c					
kolsml_ano	.0118104	.0013932	8.48	0.000	.0090799 .014541
VIDELANI_c					
Střední bez maturity	.0686216	.0025122	27.32	0.000	.0636978 .0735454
Střední s maturitou	.0786212	.002698	29.14	0.000	.0733332 .0839092
Vyšší odborné a bakalářské	.0511728	.0071773	7.13	0.000	.0371055 .0652401
Vysokoškolské	.0646015	.0064727	9.98	0.000	.0519153 .0772877
CZISCO					
5	.0090147	.0036937	2.44	0.015	.0017753 .0162542
6	-.0065157	.0087325	-0.75	0.456	-.0236311 .0105996
7	.031534	.0033555	9.40	0.000	.0249573 .0381107
8	.0219014	.0031391	6.98	0.000	.015749 .0280539
9	-.0163742	.0037427	-4.37	0.000	-.0237098 -.0090385
odvětvi_c					
B	-.0612535	.0089701	-10.26	0.000	-.0729548 -.0495523
C	-.0485083	.0056793	-8.54	0.000	-.0596396 -.037377
D	-.0623226	.0063288	-9.83	0.000	-.0747268 -.0499184
E	-.0171691	.0063089	-2.72	0.006	-.0256284 -.0088097
F	-.0266298	.0065592	-4.06	0.000	-.0394855 -.013774
G	-.0373542	.0061743	-6.05	0.000	-.0494556 -.0252528
H	-.0229138	.0059322	-3.86	0.000	-.0345407 -.0112869
I	-.0586003	.0093038	-6.30	0.000	-.0768553 -.0403652
J	-.0253185	.0088515	-2.86	0.004	-.0426671 -.0079699
K	-.1520282	.0620015	-2.45	0.014	-.2738458 -.0305046
L	-.0449891	.0125803	-3.54	0.000	-.0692461 -.0199321
M	-.0812633	.0117338	-6.93	0.000	-.1042612 -.0582655
N	-.1580056	.0668411	-23.10	0.000	-.1714139 -.1445973
O	-.0404741	.0087781	-7.01	0.000	-.0517931 -.0291552
P	-.0189726	.0058708	-3.23	0.001	-.030479 -.0074661
Q	-.0127372	.0059194	-2.15	0.031	-.024339 -.0011353
R	-.0348015	.0085571	-4.07	0.000	-.051573 -.01803
S	-.0330768	.0089845	-3.68	0.000	-.0506861 -.0154675
DOBAAAM	.0020958	.0001263	16.62	0.000	.0018521 .0023474
vek	.0016646	.0000698	23.85	0.000	.0015278 .0018014
pohlavi					
ženy	-.0496767	.0015864	-31.31	0.000	-.0527859 -.0465674
kraj					
Středočeský	.0119018	.0025994	4.58	0.000	.0068069 .0169962
Jihočeský	.0083163	.0033621	2.47	0.013	.0017266 .0149059
Plzeňský	.006908	.003045	2.27	0.023	.00094 .012876
Karlovarský	.0176265	.0050152	3.51	0.000	.0077968 .0274562
Ústecký	.0081313	.0036294	2.24	0.025	.0010179 .0152448
Liberecký	.0162791	.0040129	4.06	0.000	.0084139 .0241442
Královéhradecký	.0075994	.0032614	2.33	0.020	.0012071 .0139916
Bardubický	.0079364	.0032254	2.46	0.014	.0016146 .0142681
Jihomoravský	.0172182	.0026764	6.43	0.000	.0119727 .0224638
Vysočina	.0030561	.0036295	0.84	0.400	-.0040576 .0101690
Olomoucký	.0148618	.0036222	4.10	0.000	.0077624 .0219612
Moravskoslezský	-.0002619	.0029309	-0.10	0.918	-.0052219 .0046989
Zlínský	.0167616	.0033087	5.07	0.000	.0102826 .0232405
velKatVar_HMM					
10-49 zaměstnanců	.0211279	.0044755	4.72	0.000	.0123561 .0298996
50-249 zaměstnanců	.0093113	.0043427	2.14	0.032	.0007998 .0178229
250-999 zaměstnanců	.0043114	.0043522	0.99	0.321	-.0042187 .0128416
1000 a více zaměstnanců	-.007905	.0044953	-1.76	0.079	-.0167156 .0009055
_cons	7.381932	.0085117	867.27	0.000	7.365249 7.398614

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka XII: Závislost placené doby manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2018

Poisson regression		Number of obs = 1,049,230			
Log pseudolikelihood = -1.317e+09		Wald chi2(48) = 13380.56			
		Prob > chi2 = 0.0000			
placodoba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]
kolemi_c					
kolemi_ano	.0159538	.0015775	10.11	0.000	.0128619 .0190456
VIDELANI_c					
Střední bez maturity	.0631697	.0028195	22.40	0.000	.0576437 .0686958
Střední s maturitou	.0722236	.0030139	23.96	0.000	.0663165 .0781307
Vyšší odborné a bakalářské	.0405356	.0078788	5.20	0.000	.0284934 .0563777
Vysokoškolské	.0512496	.0077757	6.61	0.000	.0360463 .0664533
CZISCO					
5	.0284619	.0036814	7.73	0.000	.0212465 .0356774
6	.0166187	.009511	1.75	0.081	-.0020225 .0352598
7	.0421678	.0033475	12.60	0.000	.0356068 .0487288
8	.0310534	.0030617	10.14	0.000	.0250524 .0370543
9	-.0085272	.0037703	-2.34	0.019	-.0162169 -.0014375
odvětví_c					
B	-.0594602	.0069949	-8.50	0.000	-.0731699 -.0457504
C	-.0346792	.0065348	-5.31	0.000	-.0474872 -.0218712
D	-.0585832	.0073718	-7.95	0.000	-.0730317 -.0441346
E	-.0114541	.0074084	-1.57	0.116	-.0261743 .0039461
F	-.0171125	.0073959	-2.31	0.021	-.0316082 -.0026168
G	-.03438	.00709	-4.85	0.000	-.048276 -.0204839
H	-.0182625	.006836	-2.67	0.008	-.0316609 -.0048641
I	-.0530617	.0104248	-5.09	0.000	-.0734938 -.0326295
J	-.0275607	.0100333	-2.75	0.005	-.0476255 -.0082959
K	-.1973513	.0725447	-2.72	0.007	-.3395363 -.0551662
L	-.0230213	.0119812	-1.92	0.055	-.046504 .0004814
M	-.0473933	.0121873	-3.93	0.000	-.069128 -.0256646
N	-.1479056	.0077728	-19.03	0.000	-.1631399 -.1326712
O	-.0438211	.0066291	-6.61	0.000	-.056814 -.0308283
P	-.01571	.0067385	-2.33	0.020	-.0289173 -.0025027
Q	-.0017348	.006700	-0.26	0.796	-.0148823 .0114127
R	-.0127381	.0091597	-1.39	0.164	-.030683 .0052067
S	-.0151799	.0065985	-2.30	0.022	-.0339927 -.0036329
DOBNAZM	.0022329	.0001313	17.01	0.000	.0019756 .0024902
vek	.0018871	.0000756	24.98	0.000	.001735 .0020382
pohlaví					
ženy	-.0497666	.0017342	-28.70	0.000	-.0531656 -.0463675
kraj					
Středočeský	.0141589	.0028156	5.03	0.000	.0086405 .0196773
Jihočeský	.0085322	.0037726	2.26	0.024	.0011376 .0159268
Plzeňský	-.0039858	.0032492	-1.23	0.220	-.0103542 .0023825
Karlovarský	.0090111	.0058247	1.55	0.122	-.0024051 .0204272
Ústecký	.0119994	.0038555	3.11	0.002	.0044417 .0195552
Liberecký	.0140607	.004242	3.31	0.001	.0057446 .0223768
Královéhradecký	.0104743	.0035823	2.92	0.003	.0034531 .0174955
Pardubický	.0137604	.0036497	3.77	0.000	.006607 .0209138
Jihomoravský	.0204018	.0025704	6.97	0.000	.0145798 .0262237
Vysočina	.010237	.0039911	2.56	0.010	.0024147 .0180593
Olomoucký	.0193677	.0040094	4.83	0.000	.0115094 .027226
Moravskoslezský	-.0007313	.002775	-0.26	0.792	-.0061702 .0047077
Zlínský	.0166303	.0037331	4.45	0.000	.0093135 .0239472
velKatVar_HMM					
10-49 zaměstnanců	.0218386	.004672	4.67	0.000	.0126817 .0309956
50-249 zaměstnanců	.0156731	.0044001	3.56	0.000	.0070491 .0242971
250-999 zaměstnanců	.004609	.0044084	1.05	0.296	-.0040313 .0132493
1000 a více zaměstnanců	-.0143965	.0045915	-3.14	0.002	-.0233956 -.0053975
_cons	7.353131	.0094147	781.03	0.000	7.334678 7.371583

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka XIII: Závislost placené doby manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2017

Poisson regression		Number of obs = 1,066,159		Wald chi2(48) = 17742.36		Prob > chi2 = 0.0000	
Log pseudolikelihood = -1.303e+09							
	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]		
placdoba							
kolasm_c							
kolasm_ano	.0131099	.0014466	9.06	0.000	.0102747	.0159451	
VEDELANI_c							
Střední bez maturity	.0521191	.0023302	22.29	0.000	.0475363	.0567019	
Střední s maturitou	.0584076	.0025333	23.06	0.000	.0534423	.0633728	
Vyšší odborné a bakalářské	.0299891	.0079345	3.78	0.000	.0144378	.0455403	
Vysokoškolské	.0432658	.006732	6.43	0.000	.0300713	.0564603	
CZISCO							
5	.0231347	.0032914	7.03	0.000	.0166836	.0295858	
6	.0136459	.0083329	1.64	0.102	-.0026864	.0299782	
7	.0428583	.0030072	14.25	0.000	.0369644	.0487523	
8	.0304968	.0027415	11.12	0.000	.0251236	.0358701	
9	-.0134823	.0033405	-4.04	0.000	-.0200286	-.006935	
odvetvi_c							
B	-.0615552	.0060456	-10.18	0.000	-.0734044	-.049706	
C	-.0413635	.0057012	-7.26	0.000	-.0525376	-.0301894	
D	-.0561294	.0064761	-8.67	0.000	-.0680222	-.0434365	
E	-.0105842	.0064544	-1.64	0.101	-.0232345	.0020661	
F	-.0313489	.0064064	-4.89	0.000	-.0439053	-.0187926	
G	-.0377512	.0061754	-6.11	0.000	-.0498548	-.0256476	
H	-.0240702	.0059466	-4.05	0.000	-.0337253	-.0124151	
I	-.0587538	.0087702	-6.70	0.000	-.0759432	-.0415644	
J	-.0505662	.0106282	-4.76	0.000	-.0713971	-.0297352	
K	-.2200202	.0689232	-3.19	0.001	-.3551071	-.0845333	
L	-.0360655	.0105611	-2.74	0.006	-.0515488	-.0205821	
M	-.059759	.0111977	-5.34	0.000	-.0817061	-.037812	
N	-.1719112	.0067488	-25.47	0.000	-.1851387	-.1586838	
O	-.0570321	.0057481	-9.92	0.000	-.0682983	-.045766	
P	-.0234886	.0058286	-4.03	0.000	-.0349125	-.0120647	
Q	-.0093353	.0058665	-1.59	0.111	-.0208304	.0021598	
R	-.0119972	.0074925	-1.60	0.109	-.0266823	.0026878	
S	-.0239076	.0060027	-2.66	0.008	-.0415526	-.0062627	
DOBAZAM	.0023715	.0001124	21.10	0.000	.0021512	.0025918	
vek	.0019052	.0000671	28.45	0.000	.0017767	.0020397	
pohlavi							
ženy	-.0438814	.0015102	-29.06	0.000	-.0468413	-.0409215	
kraj							
Středočeský	.0167796	.0024748	6.78	0.000	.0119292	.02163	
Jihočeský	.0122638	.0031781	3.86	0.000	.0060349	.0184927	
Plzeňský	.0014336	.0028951	0.50	0.620	-.0042407	.0071078	
Karlovarský	.0197629	.0051826	2.08	0.038	.0006053	.0209206	
Ústecký	.0088198	.0033076	2.67	0.008	.002337	.0153025	
Liberecký	.0219467	.0037274	5.89	0.000	.0146411	.0292523	
Královéhradecký	.0205066	.0030929	6.63	0.000	.0144447	.0265685	
Pardubický	.0132783	.0032695	4.06	0.000	.0068702	.0196864	
Jihomoravský	.0225171	.0026569	8.47	0.000	.0173097	.0277245	
Vysočina	.0134573	.0037385	3.60	0.000	.00613	.0207846	
Olomoucký	.013818	.0039467	3.50	0.000	.0068666	.0207694	
Moravskoslezský	-.0004634	.0023341	-0.20	0.843	-.0050381	.0041114	
Zlínský	.023499	.0031229	7.52	0.000	.0173782	.0296198	
velKetVaz_HMH							
10-49 zaměstnanců	.0224119	.0043318	5.17	0.000	.0139218	.030902	
50-249 zaměstnanců	.015636	.0041415	3.78	0.000	.0075188	.0237593	
250-999 zaměstnanců	.0072778	.0041776	1.74	0.081	-.0009102	.0154657	
1000 a více zaměstnanců	-.0116565	.0043431	-2.68	0.007	-.0201687	-.0031442	
_cons	7.366351	.0081994	898.40	0.000	7.350281	7.382422	

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka XIV: Závislost placené doby manuálních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2016

Poisson regression		Number of obs		= 1,037,695	
Log pseudolikelihood = -1.134e+09		Wald chi2(48)		= 20610.96	
		Prob > chi2		= 0.0000	
placodoba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]
kolasm_c					
kolasm_ano	.0080097	.0013664	5.86	0.000	.0053317 .0106877
VEDELANI_c					
Střední bez maturity	.0452938	.0020581	22.01	0.000	.0412599 .0493277
Střední s maturitou	.0484209	.0022247	21.77	0.000	.0440605 .0527812
Vyšší odborné a bakalářské	.0294956	.0067653	4.36	0.000	.0162358 .0417554
Vysokoškolské	.0310615	.006013	5.17	0.000	.0192762 .0428468
CZISCO					
5	.024959	.0030025	8.31	0.000	.0190741 .0308439
6	.0183603	.0080582	2.28	0.023	.0025665 .0341541
7	.0402172	.0028711	14.01	0.000	.03459 .0458444
8	.0364749	.0025559	14.27	0.000	.0314654 .0414844
9	-.0021465	.0031498	-0.69	0.486	-.0083201 .0040271
odvetvi_c					
E	-.0743501	.0057616	-12.90	0.000	-.0856425 -.0630576
C	-.064501	.0055515	-11.62	0.000	-.0753817 -.0536202
D	-.0881108	.0061274	-14.38	0.000	-.1001202 -.0761014
E	-.0485608	.0062084	-7.34	0.000	-.057737 -.0393907
F	-.0543594	.0067017	-8.11	0.000	-.0674944 -.0412244
G	-.0612803	.0058215	-10.33	0.000	-.0724903 -.0498706
H	-.0506346	.0057391	-8.82	0.000	-.0618829 -.0393862
I	-.0714725	.0074357	-9.61	0.000	-.0860462 -.0568987
J	-.0683642	.0093169	-7.34	0.000	-.086625 -.0501033
K	-.0691613	.0110814	-6.24	0.000	-.0908805 -.0474421
L	-.0767943	.0114237	-6.72	0.000	-.0991843 -.0544043
M	-.0980982	.0091793	-10.36	0.000	-.1130894 -.082107
N	-.2074096	.0964814	-32.00	0.000	-.2201129 -.1947063
O	-.0981863	.0056619	-17.34	0.000	-.1092834 -.0870892
P	-.0472075	.0055533	-8.50	0.000	-.0580917 -.0363233
Q	-.0306579	.0055814	-5.49	0.000	-.0415972 -.0197187
R	-.0476546	.0068419	-6.97	0.000	-.0610645 -.0342447
S	-.0486575	.0081274	-5.99	0.000	-.0645869 -.0327281
DOBAZAM	.0031401	.0001475	21.29	0.000	.002851 .0034291
vek	.001543	.0000745	20.70	0.000	.0013969 .0016891
pohlavi					
ženy	-.0455693	.0013283	-34.31	0.000	-.0481727 -.0429658
kraj					
Středočeský	.0210412	.0023046	9.13	0.000	.0169244 .0251581
Jihočeský	.0045518	.0030453	1.49	0.135	-.0014169 .0105205
Plzeňský	.0018401	.0028989	0.63	0.526	-.0039415 .0075218
Karlovarský	.0068752	.0044641	1.54	0.124	-.0018743 .0156246
Ústecký	.003384	.0029397	1.15	0.250	-.0023778 .0051458
Liberecký	.0075903	.0034772	2.18	0.029	.0007781 .0144054
Královéhradecký	.0123748	.0031114	3.98	0.000	.0062766 .018473
Fardubický	.0101173	.002769	3.65	0.000	.0046903 .0155446
Jihomoravský	.0228016	.0025819	8.83	0.000	.0177412 .0278619
Vysočina	.0133313	.0028118	4.74	0.000	.0078202 .0188423
Olomoucký	.0132856	.0032286	4.12	0.000	.0069578 .0196135
Moravskoslezský	-.0015896	.0021907	-0.73	0.468	-.0059833 .0027041
Zlínský	.018723	.0030025	6.24	0.000	.0128382 .0246079
velKatVaz_BMM					
10-49 zaměstnanců	.0381574	.0077763	4.91	0.000	.0229162 .0533986
50-249 zaměstnanců	.0392001	.0077235	5.08	0.000	.0240624 .0543378
250-995 zaměstnanců	.0245266	.0078061	3.14	0.002	.009227 .0398262
1000 a více zaměstnanců	.0067211	.007923	0.85	0.396	-.0088078 .0222499
_cons	7.39583	.0101896	729.82	0.000	7.379859 7.415801

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka XV: Závislost placené doby duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2019

Poisson regression		Number of obs = 1,359,979		Wald chi2(48) = 30638.71		Prob > chi2 = 0.0000	
Log pseudolikelihood = -1.049e+09							
placdooba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]		
koleml_c							
koleml_ano	-.0025468	.0008382	-3.04	0.002	-.0041897	-.0009039	
VIDELANI_c							
Střední bez maturity	.0709268	.0087565	8.10	0.000	.0537645	.0880891	
Střední s maturitou	.0749149	.0086531	8.66	0.000	.0579552	.0918745	
Vyšší odborné a bakalářské	.0649419	.0087564	7.42	0.000	.0477796	.0821042	
Vysokoškolské	.0692572	.0087181	7.94	0.000	.05217	.0863443	
CZISCO							
1	-.0203033	.0016328	-12.43	0.000	-.0235035	-.0171031	
2	-.0327421	.0014184	-23.08	0.000	-.035523	-.0299622	
3	-.0397531	.0011894	-33.54	0.000	-.0420764	-.0374297	
4	-.0566069	.0020577	-27.51	0.000	-.0606399	-.052574	
5	-.0756995	.002619	-28.90	0.000	-.0808326	-.0705663	
odvetvi_c							
B	-.0587386	.0056234	-10.45	0.000	-.0697603	-.0477169	
C	-.0235495	.0049191	-4.79	0.000	-.0331907	-.0139083	
D	-.0630666	.005197	-12.14	0.000	-.0732824	-.0528507	
E	-.0201069	.0060199	-3.34	0.001	-.0319058	-.0083081	
F	-.0078116	.0057145	-1.37	0.172	-.0190117	.0033885	
G	-.0139252	.0052458	-2.65	0.008	-.0242068	-.0036436	
H	-.0296006	.0083151	-5.57	0.000	-.0400181	-.0191832	
I	-.0331797	.0101187	-3.28	0.001	-.0530121	-.0133474	
J	-.0185904	.0052883	-3.52	0.000	-.0289554	-.0082255	
K	-.0269922	.0051946	-5.20	0.000	-.0371734	-.016811	
L	-.0392316	.0102674	-3.82	0.000	-.0593753	-.0191278	
M	-.0386831	.005609	-6.80	0.000	-.0489355	-.0275348	
N	-.0774552	.0088023	-11.39	0.000	-.0907878	-.0641228	
O	-.0007396	.0048736	-0.15	0.879	-.0102917	.0088128	
P	-.0519788	.0049288	-10.47	0.000	-.0612331	-.0419248	
Q	-.0138774	.0051613	-2.69	0.007	-.0239933	-.0037614	
R	-.0211996	.0056211	-3.77	0.000	-.0322167	-.0101826	
S	-.065567	.0082888	-7.91	0.000	-.0818127	-.0493213	
DOBAAZAH	.0022643	.0001093	20.72	0.000	.0020501	.0024785	
vek	.000778	.000072	10.80	0.000	.0006368	.0009192	
pohlavi							
ženy	-.0284367	.0010143	-28.04	0.000	-.0306247	-.0264487	
kraj							
Středočeský	.0046932	.0020328	2.31	0.021	.000709	.0086774	
Jihočeský	.0141448	.0028728	5.50	0.000	.0091027	.0191868	
Plzeňský	.0093959	.0023969	3.92	0.000	.0046982	.0140937	
Karlovarský	.0000226	.0047263	0.00	0.996	-.0092408	.009286	
Ústecký	.0089596	.0025195	3.56	0.000	.0040218	.0138977	
Liberecký	.0089487	.0033265	2.69	0.007	.0024289	.0154696	
Královéhradecký	.007254	.0024949	2.91	0.004	.0023641	.0121439	
Pardubický	.0065848	.0028328	2.32	0.020	.0010326	.0121971	
Jihomoravský	.0008824	.0019629	0.45	0.653	-.0029447	.0047296	
Vysočina	.0081748	.002766	2.96	0.003	.0027535	.0135961	
Olomoucký	.007359	.0025564	2.88	0.004	.0023485	.0123695	
Moravskoslezský	.0018429	.0020231	0.91	0.362	-.0021223	.0058081	
Zlínský	.0081266	.0025446	3.19	0.001	.0031392	.013114	
velKatVar_HMM							
10-49 zaměstnanců	.0171424	.0033785	5.07	0.000	.0105206	.0237642	
50-249 zaměstnanců	.0152878	.0032751	4.67	0.000	.0088686	.021707	
250-999 zaměstnanců	.0096175	.0033312	2.89	0.004	.0030884	.0161465	
1000 a více zaměstnanců	.0068776	.0033811	2.03	0.042	.0002508	.0135045	
_cons	7.489317	.0108921	687.59	0.000	7.467969	7.510665	

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka XVI: Závislost placené doby duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2018

Poisson regression		Number of obs = 1,307,007		Wald chi2(48) = 35783.80		Prob > chi2 = 0.0000	
Log pseudolikelihood = -1.026e+09							
plac_doba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]		
kolsml_c							
kolsml_ano	-.0023589	.0009658	-2.65	0.008	-.0044518	-.0006661	
VEDELAM_c							
Střední bez maturity	.0594994	.0096049	6.19	0.000	.0406741	.0783247	
Střední s maturitou	.0582336	.009511	6.12	0.000	.0395923	.0766749	
Vyšší odborné a bakalářské	.0508074	.0096317	5.28	0.000	.0319297	.0696852	
Vysokoškolské	.0501476	.0095878	5.23	0.000	.0313559	.0689393	
CIISCO							
1	-.0188379	.0017555	-10.56	0.000	-.0219787	-.0156972	
2	-.0290131	.0014888	-19.53	0.000	-.0319252	-.0261009	
3	-.0392382	.0012271	-31.98	0.000	-.0416434	-.0368331	
4	-.0567194	.0021305	-26.37	0.000	-.0609294	-.0524995	
5	-.0702204	.0027383	-25.65	0.000	-.0755564	-.0648613	
odvětví_c							
B	-.0608316	.0060958	-9.98	0.000	-.0727792	-.0488884	
C	-.0164773	.0055733	-2.96	0.003	-.0274008	-.0055538	
D	-.0531714	.0088999	-9.01	0.000	-.064735	-.0416077	
E	-.0141202	.0067474	-2.09	0.036	-.0273449	-.0008956	
F	-.0016175	.006316	-0.26	0.798	-.0139966	.0107616	
G	-.010992	.0059485	-1.85	0.065	-.0226508	.0006668	
H	-.0238581	.0059392	-4.02	0.000	-.0354988	-.0122175	
I	-.0372392	.0114478	-3.25	0.001	-.0596765	-.014802	
J	-.0113884	.0059011	-1.96	0.051	-.0231044	.0000276	
K	-.021354	.0059461	-3.59	0.000	-.033008	-.0096999	
L	-.0319955	.0110946	-2.88	0.004	-.0537405	-.0102505	
M	-.0323505	.0062829	-5.15	0.000	-.0446646	-.0200363	
N	-.0611107	.0075579	-8.09	0.000	-.0759239	-.0462975	
O	.0116694	.0055194	2.11	0.034	.0008536	.0224953	
P	-.0444988	.0055631	-8.00	0.000	-.0554022	-.0335954	
Q	-.0044703	.0057844	-0.78	0.437	-.0157488	.0068082	
R	-.0125421	.0062855	-2.00	0.046	-.0248615	-.0002226	
S	-.0535027	.0091258	-5.86	0.000	-.0713889	-.0356164	
DOBAZAM	.0032719	.0001108	20.51	0.000	.0020547	.002489	
vek	.0009415	.0000074	12.73	0.000	.0007965	.0010864	
pohlavi							
ženy	-.0289214	.0010785	-26.82	0.000	-.0310352	-.0268076	
kraj							
Středočeský	.0086638	.0021491	4.03	0.000	.0044517	.0128759	
Jihočeský	.0126849	.0027928	4.54	0.000	.007211	.0181588	
Plzeňský	.0098816	.0025088	3.81	0.000	.0046345	.0144687	
Karlovarský	.0067767	.0050862	1.33	0.183	-.003192	.0167454	
Ústecký	.0143491	.0026149	5.49	0.000	.0092239	.0194742	
Liberecký	.0189101	.0032771	5.77	0.000	.0124871	.0253332	
Královéhradecký	.0161062	.0025702	6.27	0.000	.0110686	.0211438	
Pardubický	.009909	.003114	3.18	0.001	.0038057	.0160122	
Jihomoravský	.0061126	.0020819	2.94	0.003	.0030322	.0101931	
Vysočina	.0130128	.0030369	4.28	0.000	.0070605	.0189651	
Olomoucký	.0081293	.0026631	3.05	0.002	.0029098	.0133488	
Moravskoslezský	.0047479	.0021356	2.23	0.026	.0005663	.0089296	
Žilinský	.0130586	.0027192	4.78	0.000	.0077095	.0184077	
velKatVar_HDD							
10-49 zaměstnanců	.01564	.0034376	4.55	0.000	.0089024	.0223776	
50-249 zaměstnanců	.0148837	.003297	4.51	0.000	.0084218	.0213457	
250-999 zaměstnanců	.0059971	.0033533	1.79	0.074	-.0005752	.0125694	
1000 a více zaměstnanců	.0035557	.0034184	1.04	0.298	-.0031442	.0102557	
_cons	7.488717	.0119625	626.01	0.000	7.465271	7.512163	

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka XVII: Závislost placené doby duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2017

Poisson regression		Number of obs	=	1,283,905		
Log pseudolikelihood = -9.737e+08		Wald chi2(48)	=	32744.04		
		Prob > chi2	=	0.0000		
placdooba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
koleml_c						
koleml_ano	-.0053056	.0009138	-5.81	0.000	-.0070967	-.0035145
VEDELANI_c						
Střední bez maturity	.0356704	.0070622	5.05	0.000	.0218288	.0495312
Střední s maturitou	.0327637	.0069562	4.71	0.000	.0191299	.0463976
Vyšší odborná a bakalářské	.0227777	.0070959	3.21	0.001	.0088692	.0366848
Vysokoškolské	.0242039	.0070341	3.44	0.001	.0104174	.0379904
CZISCO						
1	-.0129166	.0015802	-8.17	0.000	-.0160137	-.0098194
2	-.0236448	.001343	-17.61	0.000	-.0262771	-.0210125
3	-.0326878	.001122	-29.13	0.000	-.0348868	-.0304887
4	-.0506678	.0019087	-26.55	0.000	-.0544088	-.0469268
5	-.0702158	.0024871	-28.23	0.000	-.07509	-.0653409
odvãtvi_c						
B	-.050844	.005687	-8.94	0.000	-.0613904	-.0396976
C	-.0186958	.0080208	-3.72	0.000	-.0285364	-.0088551
D	-.058897	.0053155	-11.08	0.000	-.0693151	-.0484788
E	-.0119968	.0059681	-2.01	0.044	-.0236938	-.0002991
F	-.0041401	.0086594	-0.73	0.464	-.0152324	.0069522
G	-.0093408	.0053366	-1.75	0.080	-.0198002	.0011187
H	-.0237035	.0053393	-4.44	0.000	-.0341683	-.0132388
I	-.0405071	.0091025	-4.45	0.000	-.0583478	-.0226664
J	-.013611	.005339	-2.55	0.011	-.0240753	-.0031466
K	-.0270796	.0083279	-5.08	0.000	-.037523	-.0166372
L	-.0433119	.0109907	-3.94	0.000	-.0648533	-.0217706
M	-.0331338	.0056575	-5.86	0.000	-.044222	-.022045
N	-.0790387	.0067851	-11.63	0.000	-.0923343	-.0657371
O	.0096531	.004961	1.95	0.052	-.0000702	.0193764
P	-.0411657	.0049968	-8.24	0.000	-.0509592	-.0313722
Q	-.0049703	.0051539	-0.96	0.338	-.0150718	.0051312
R	-.0109413	.0055754	-1.96	0.050	-.021869	-.0000137
S	-.0549132	.0087005	-6.31	0.000	-.0719659	-.0378606
DOBAAZAH	.0023534	.0001005	23.41	0.000	.0021564	.0025504
vek	.0008726	.0000662	13.19	0.000	.0007429	.0010023
pohlavi						
ženy	-.0290966	.0009559	-30.44	0.000	-.0309702	-.0272223
kraj						
Středočeský	.0069481	.0018862	3.68	0.000	.0032513	.0106449
Jihočeský	.0105096	.0024637	4.27	0.000	.0056809	.0153384
Plzeňský	.0123306	.0021613	5.71	0.000	.0080944	.0165667
Karlovarský	.0063916	.0043001	1.49	0.137	-.0020365	.0148197
Ústecký	.0125828	.0022039	5.71	0.000	.0082632	.0169025
Liberecký	.0134752	.0031598	4.26	0.000	.0072821	.0196682
Královéhradecký	.0180377	.0022385	8.06	0.000	.0136501	.0224252
Pardubický	.0101896	.0027015	3.77	0.000	.0048947	.0154845
Jihomoravský	.0074061	.0018464	4.01	0.000	.0037872	.011025
Vysočina	.0143715	.0028621	5.02	0.000	.0087619	.0199811
Olomoucký	.01059	.0023644	4.48	0.000	.0059559	.0152242
Moravskoslezský	.0071079	.0018627	3.82	0.000	.0034572	.0107587
Zlínský	.0100586	.002391	4.21	0.000	.0053723	.014745
velKatVaz_MM						
10-49 zaměstnanců	.0161139	.0032996	4.88	0.000	.0096468	.0225809
50-249 zaměstnanců	.0167773	.0031868	5.26	0.000	.0105313	.0230233
250-999 zaměstnanců	.007737	.0032409	2.40	0.016	.001435	.0141391
1000 a více zaměstnanců	.0077414	.0032966	2.35	0.019	.0012801	.0142026
_cons	7.510107	.0094844	791.84	0.000	7.491518	7.528696

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

Tabulka XVIII: Závislost placené doby duševních pracovníků na existenci kolektivní smlouvy a dalších proměnných v roce 2016

Poisson regression		Number of obs	= 1,231,480		
Log pseudolikelihood = -8.392e+08		Wald chi2(48)	= 29313.95		
		Prob > chi2	= 0.0000		
placdoba	Coef.	Robust Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]
kolsml_c					
kolsml_ano	-.0039513	.0008714	-4.53	0.000	-.0056552 - .0022433
VIDELANI_c					
Střední bez maturity	.030638	.0056021	5.47	0.000	.0196581 .0416179
Střední s maturitou	.0280417	.0054599	4.90	0.000	.0133405 .0347429
Vyšší odborné a bakalářské	.0140082	.0055599	2.52	0.012	.0031109 .0249055
Vysokoškolské	.0202065	.0054881	3.68	0.000	.00945 .0309629
CZISCO					
1	-.0052949	.001526	-3.47	0.001	-.0082959 -.002304
2	-.0120866	.0011899	-10.16	0.000	-.0144188 -.0097545
3	-.0214429	.0010605	-20.22	0.000	-.0238216 -.0193643
4	-.0332744	.0019649	-21.26	0.000	-.0363415 -.0302072
5	-.0605183	.0023861	-25.36	0.000	-.0651949 -.0558417
odvetvi_c					
B	-.054259	.0058979	-9.20	0.000	-.0658187 -.0426993
C	-.0264248	.0053703	-4.92	0.000	-.0369505 -.0158992
D	-.0626219	.0056175	-11.15	0.000	-.073632 -.0516118
E	-.0222336	.0061309	-3.63	0.000	-.0342498 -.0102173
F	-.0100033	.0065131	-1.54	0.125	-.0227689 .0027621
G	-.0172088	.005511	-3.12	0.002	-.0280101 -.0064074
H	-.0412374	.0055543	-7.42	0.000	-.0521237 -.0303511
I	-.0312014	.0076615	-4.07	0.000	-.0462177 -.0161851
J	-.0185422	.0055538	-3.34	0.001	-.0294275 -.0076569
K	-.0253521	.0054739	-4.63	0.000	-.0360807 -.0146235
L	-.0046645	.0081608	-0.57	0.568	-.0206593 .0113304
M	-.0462161	.0054439	-8.19	0.000	-.0572778 -.0351544
N	-.0873773	.0064693	-13.51	0.000	-.099057 -.0746976
O	.0055076	.0053001	1.04	0.299	-.0048805 .0158956
P	-.0431864	.0053015	-8.15	0.000	-.0535771 -.0327957
Q	-.0096889	.0053388	-1.81	0.070	-.0201827 .0007749
R	-.0172177	.0056987	-3.03	0.002	-.0283673 -.006068
S	-.0330531	.0072885	-4.53	0.000	-.0473383 -.0187679
DOBAAZAM	.0031096	.0001111	27.98	0.000	.0028918 .0033274
vek	.0005907	.0000632	9.34	0.000	.0004662 .0007146
pohlavi					
ženy	-.0274818	.0007921	-34.65	0.000	-.0290343 -.0259293
kraj					
Středočeský	.0151706	.0014669	10.34	0.000	.0122954 .0180457
Jihočeský	.0084497	.0021085	4.01	0.000	.0043172 .0125823
Plzeňský	.0118811	.0020383	5.83	0.000	.0078861 .0158762
Karlovarský	.0185909	.0027333	6.80	0.000	.0132336 .0239481
Ústecký	.0108833	.0018717	5.81	0.000	.0072148 .0145517
Liberecký	.0066093	.0028234	2.34	0.019	.0010756 .0121431
Královéhradecký	.0118521	.0018746	6.32	0.000	.008178 .0155262
Bardubický	.0118749	.0021143	5.62	0.000	.007731 .0160188
Jihomoravský	.0136957	.0015136	9.05	0.000	.0107292 .0166623
Vysočina	.0136319	.0021826	6.25	0.000	.0093542 .0179096
Olomoucký	.005462	.0021111	2.59	0.010	.0013244 .0095956
Moravskoslezský	.0070956	.0015352	4.62	0.000	.0040866 .0101046
Zlínský	.016205	.0018898	8.57	0.000	.0125009 .019909
velKatVaz_MMH					
10-49 zaměstnanců	.017124	.0038643	2.92	0.003	.0056302 .0286179
50-249 zaměstnanců	.0193561	.0057962	3.34	0.001	.0079957 .0307166
250-999 zaměstnanců	.0086386	.0038433	1.48	0.139	-.0028141 .0200913
1000 a více zaměstnanců	.0062185	.0038845	1.06	0.291	-.0053148 .0177819
_cons	7.516331	.0104311	720.57	0.000	7.495886 7.536775

Zdroj: ISPV (MPSV). Data platná k 11. 5. 2021.

2021 © TREXIMA, spol. s r.o.